PEDAGÓGIAI PROGRAM

Péceli Alapfokú Művészeti Iskola

2024.

Tartalom

Tartalom 1

I. Bevezetés 3

1. Legitimációs nyilatkozatok 3

2. Nyilatkozat a felhasznált időkeretről 4

3. A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatalának szabályai 4

4. A Pedagógiai Program érvényessége, és módosításával kapcsolatos intézkedések 4

4.1. A pedagógiai program érvényességi ideje 4
4.2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata 4
4.3. A pedagógiai program módosítása 5

5. Az intézményt érintő jogszabályok 5

II. Küldetésnyilatkozat 6

III. Nevelési program 8

1. Helyzetelemzés 8

1.1. Az iskola eredményei 8
1.2. Beiskolázási terület 9

2. Az intézmény típusa, helye a magyar oktatási intézmények rendszerében 9

IV. Az iskola pedagógiai alapelvei, értékrendje 11

1. Pedagógiai elveink 12

2. Értékeink 13

3. A művészetoktatás feladata 13

3.1. A személyiségfejlesztés feladatai 13

4. Kiemelt figyelmet érdemlő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység 18

4.1. Tehetséggondozás, felkészítés zenei pályára 18
4.2. A „B" - tagozatra kerülés feltétele és rendszere 18
4.3. „B" - tagozatos és a beiskolázó szolfézs órák rendszere 19
4.4. „B" - tagozat kötelezően választott tárgya 19
4.5. A „B" tagozat vizsgarendszere 19
4.6. A „B" tagozat érdemjegyeinek tartalmi megfogalmazása 19
4.7. Versenyek, zenei táborok, egyéb lehetőségek 19
4.8. Tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek felzárkóztatása 20

V. A szülőkkel és a diákokkal való kapcsolattartás, az intézmény kapcsolatai 21

1. A szülői kapcsolattartás formái 21

2. A diákokkal való kapcsolattartás formái 21

3. Az intézmény kapcsolatai 21

VI. A beiskolázás rendje 23

1. A felvételi eljárás rendje 23

1.1. A KEK, NEK, HEK osztályok rendszere 23

2. Az iskolaváltás, tanulóátvétel szabályai 23

VII. Tanulmányok alatti vizsgák 25

1. A tanulói jogviszonnyal kapcsolatos vizsgák 25

2. Javítóvizsga 26

3. Összevont beszámoló 26

VIII. HELYI TANTERV 27

1. A tanterv megvalósításához kapcsolódó helyi sajátosságok 27

2. A tankönyvkiválasztás elvei iskolánkban 27

3. Az iskola sajátos követelményrendszere 28

4. A hangverseny, mint pedagógiai eszköz 28

4.1. Hangversenyen szereplés: 28

4.2. Hangverseny- és tárlat látogatás 28

4.3. A hangverseny- és tárlat látogatás rendszere, számonkérése 29

5. Választható tárgyak, foglalkozások, szabad pedagógusválasztás szabályai 29

5.1. Kötelező, és választott tárgyak rendszere 29

5.2 A szabad pedagógusválasztás 32

6. Értékelés és mérés 32

6.1. Az értékelés célja 32

6.2. Az értékelés szempontjai 32

6.3. Szorgalom 33

6.4.Felsőbb osztályba lépés 33

6.5. Tanulmányok folytatása ugyanabban az osztályban 33

6.6. Az értékelés rendszere, formája- zenei szakon 34

6.6.1. Az érdemjegyek tartalmi megfogalmazása-zene szakon 34

6.7. Az értékelés formája képzőművészet szakon 35

7. A művészeti alap-és záróvizsga rendszere 36

7.1. Törvényi háttér 36

7.2 A Művészeti alapvizsga részei 37

7.3 A záróvizsga 38

8. A tanszaki helyi tantervek sajátosságai 38

I. Bevezetés

1. Legitimációs nyilatkozatok

A Péceli Alapfokú Művészeti Iskola működésére vonatkozó Pedagógiai Programjának és Helyi Tantervének módosításait a nevelőtestület 2024. június 26-án megtartott értekezletén 1. sz. határozattal elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselői az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.
Pécel, 2024. június 26.

…… ……

Az elfogadáskor a jogszabályban meghatározott véleményezési jogát gyakorolta az iskola SzMK-e , amelyet aláírásukkal igazolnak.
Pécel, 2024. június

……..

2. Nyilatkozat a felhasznált időkeretről

A tantestület a Pedagógiai Program megalkotásakor kizárólag a kerettantervben megadott órakeret lehetőségével élt. A program megvalósítása többlet forrást nem igényel.

3. A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatalának szabályai

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai programunk az elfogadást követően olvasható az iskola honlapján: www.pecelizeneiskola.edu.hu, valamint az iskola igazgatói irodájában. Kérésre - egyeztetett időpontban - az igazgató és a helyi tanterveket kidolgozó szaktanárok a programmal kapcsolatosan szülőknek és érdeklődőknek felvilágosítást adnak.

4. A Pedagógiai Program érvényessége, és módosításával kapcsolatos intézkedések

4.1. A pedagógiai program érvényességi ideje

a) Az iskola 2024. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógiai program alapján.

b) A pedagógiai programban található helyi tanterv 2024. szeptember 1. napjától az előképző, illetve az első évfolyamon, majd ezt követően felmenő rendszerben kerül bevezetésre.

c) Ezen pedagógiai program visszavonásig érvényes.

4.2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

a) A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. A nevelők munkacsoportjai minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

b) Amennyiben jogszabály előírja, a módosításokat végre kell hajtani.

c) A 2029/2030-as tanévben a tantestület a programot áttekinti minden fejezetre kiterjedően, és szükség esetén elvégzi a módosításokat, vagy teljesen új pedagógiai programot dolgoz ki.

4.3. A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a szülői munkaközösség,
- az iskola fenntartója.

A pedagógiai programot az igazgató készíti el a nevelőtestület bevonásával, és a fenntartó hagyja jóvá. A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától kell bevezetni.

5. Az intézményt érintő jogszabályok

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormány rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 110/2012. (VI. 4.) Kormány rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről szóló 32/1999. (VIII. 18.) OM rendelettel módosított 27/1998.(VI. 10.) MKM rendelet
- Magyarország Alaptörvénye
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról (Ebktv.)

II. Küldetésnyilatkozat

„A zene lelki táplálék és semmi mással nem pótolható.

Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él és hal.

Teljes lelki élet zene nélkül nincs.

Vannak a léleknek régiói, melyekbe csak a zene világít be.”

(Kodály Zoltán)

Korunk egyik kihívása az, hogy a mai elszemélytelenedett, kapcsolathiányos világunkban olyan fiatalokat képezzünk, akik a megszerzett tudás mellett fejlett esztétikai és érzelmi világgal lépnek ki az iskolarendszerből. Bár tudjuk, hogy az általános és középiskolai oktatás mindent megtesz azért, hogy ne csak elméleti tudásanyagot adjon át, mégis úgy gondoljuk, hogy iskolatípusunk feladata az olyan esztétikai /érzelmi fejlesztés, amely kognitív elemeket sem nélkülözhet.
A mottóul választott kodályi gondolat aktualitása semmit nem veszített erejéből annak ellenére, hogy 2012-ben (Környezet és kézműves kultúra szakkal) képzőművészeti ággal bővült a kínálati palettánk. A mottó „áthallásos” értelmezése már valóban tekinthető küldetésnyilatkozatunk tömör megfogalmazásaként:

„A (zene) MŰVÉSZET lelki táplálék és semmi mással nem pótolható.

Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él és hal.

Teljes lelki élet (zene) MŰVÉSZET nélkül nincs.

Vannak a léleknek régiói, melyekbe csak a (zene) MŰVÉSZET világít be.”

Ennek megfelelően arra törekszünk, hogy intézményünkben elsősorban a speciális, csak ettől a nevelési formától várható képzési rendszer keretében az Európában hagyományosan komoly zenének tekintett műfajt, valamint a rajz-óra és a rajz-szakkör keretén túlnövő feladatokat felvállaló képzőművészeti ágon alapképzést nyújtsunk.
Természetesen tudjuk, hogy a művészetoktatás sajátos képességekre épül, melyek fejleszthetők. Ezért egyszerre végzünk tehetséggondozást és egyénre szabott felzárkóztatást.
Valljuk, hogy a tehetségnek minden körülmények között teret és lehetőséget kell adni, ugyanakkor tudjuk, hogy a tehetség önmagában nem elég. Ezért a kiműveléséhez minden segítséget megadunk.

Valljuk, hogy: **„minden ember tehetséges, és az igazi feladat nem az, hogy kiválogassuk a tehetségeket a többiek közül, hanem hogy segítsük megtalálni mindenkinek azt, hogy ő éppen miben tehetséges”**[1], ezért nem mondunk le senkiről.

Hisszük, hogy mindenki fejleszthető. Úgy gondoljuk, hogy vannak „későn érő gyerekek” a mai felgyorsult világban is, akik személyre szabott fejlesztéssel - akár a ráfordított hosszabb idő segítségével - képesekké válhatnak a művészi önkifejezésre.

Tevékenységünket szolgáltatásnak tekintjük, melyet a társadalmi és partneri igényeknek megfelelően szeretetteljes légkörben végzünk. Minden igyekezetünk arra irányul, hogy az iskolánkban tanuló gyerekek boldog felnőttekké válhassanak.

Hisszük, hogy a tanári munka professzionális szakma. Azt a többletet, amitől sokan alkotó művészetnek is tekintik, a pedagógus személyisége adja hozzá.

Legfontosabb feladatunk, hogy tudásunk, ismeretanyagaink korszerűen fejlődjenek, lépést tartsanak az európai színvonallal és a máshol sikeresen bevált, alkalmazott módszereket mi is minél hamarabb elsajátítsuk és bevezessük a zeneiskolai oktatásunkba.

[1] Csermely Péter

III. Nevelési program

1. Helyzetelemzés

A Zeneiskola társadalmi helyzete, beiskolázási területe

Pécelen 1990. július 1-ig önálló zeneiskola nem, de zeneoktatás volt. A Pécelen tanító tanárok a gödöllői Frederic Chopin Zeneiskola alkalmazottai voltak, és a Szemere Pál Általános Iskola tantermeiben tanítottak.

Az első tanévben néhány tanszakon - **zongora, hegedű, furulya, fuvola, klarinét, zeneirodalom** - 7 tanárral és 100 növendékkel indult az oktatás. Később az igényeknek megfelelően bővítettük tanszakainkat: rézfúvó (1991), cselló (1992); gitár (1993); magánének (1995); orgona; (1998); képzést indítottunk, és jelenleg is tanítjuk. A tanszakbővítés eredményeként létrejött az iskola **fúvószenekara**. Azonban nemcsak fúvószenekar működik iskolánkban, hisz pedagógiai programunk része a társas zene oktatása, a kamarazene. Így kisebb kamaracsoportok alakultak/alakulnak - a növendékváltozásoknak megfelelően - az évek során.

A 2007/2008-as tanévben az Oktatási Minisztérium által elrendelt minősítési eljárás keretében elnyertük a **„Kiváló Alapfokú Művészeti Iskola”** címet.

Mivel a zenetanulás nem kötelező oktatási forma, így még nagyobb jelentősége van a tanár egyéniségének, személyes varázsának. Ugyanakkor azt tapasztaljuk, hogy egyre nehezebb a családoknak ezt a képzési formát beilleszteniük a hétköznapjaikba, hiszen az általános/gimnáziumi oktatás egyre nagyobb energiát és időt kér a családoktól, és a gyerekektől.

2012 őszén a képzőművészeti tagozattal bővítettük kínálatunkat. A bevezetése felmenő rendszerben történik.

1.1. Az iskola eredményei

A zeneiskola elsősorban nem beiskolázó intézmény, hisz a zene- a művészet megszerettetése, valamint az amatőr (zenei, képi) alkotóvá válás elősegítése a fő feladatunk, épp ezért munkánk eredményeként értékeljük, ha a gyermek zeneszerető, koncert-, opera- és múzeumlátogató felnőtté válik.

Iskolánk eddigi fennállása alatt mégis jó néhány szép eredményre lehet büszke.[2]

[2] „Gyümölcseink”: 1 fuvolista és 2 klarinétos zeneművészeti főiskolát/egyetemet végzett növendékünk, akik közül a fuvolista jelenleg iskolánk kinevezett tanára, továbbá 3 zongorista, 4 magánénekes, 5 fuvolista, (akik közül 3 nálunk fuvolát, középszinten más (fagott, oboa) hangszert tanult növendék), 1 klarinétos, egy kürtös, egy orgonista növendék indult el a zenei pályán.

Miután az oktatás nem csak 14 éves korig tart, egyre inkább komoly eredménynek számít, ha a középiskolás korú gyerekek a számítógép, a nyelvtanulás és egyéb középiskolai program mellett is vállalják a zeneiskolai, nem kötelező kötelezettségeket.
A másik eredmény, hogy ezekre a gyerekekre a különböző rendezvényeken számíthatunk az együttesekben.
Munkásságunk megmérettetésének alapjául nem a zenei pályára elindított gyerekek számát tekintjük, hisz a pályára orientálás olyan lekötöttséget és elkötelezettséget jelent, melyről nagyon nehéz a váltás, hanem azt, hogy a gyermek zeneszerető és koncertlátogató felnőtté váljon, illetve az amatőr együttesekben önállóan is képes legyen aktív tagként zenélni.
Azt azonban fontosnak tartjuk, hogy az **igazán tehetséges gyerekeket mindenképpen felkészítsük az eredményes felvételi vizsgára**.

1.2. Beiskolázási terület

Elsősorban péceli gyerekek járnak iskolánkba, azonban azok a Budapest XVII. kerületében élők, akiknek lakhelye közel van városunkhoz, szívesen választják intézményünket a könnyű megközelítés miatt.
Városunkban 3 általános iskola, egy gimnázium és egy szakközépiskola működik.
Természetesen elsősorban a 3 általános iskolából vannak növendékeink, de a két középiskolát is partnernek tekintjük. Az általános iskolák közül kettő földrajzilag nagyon közel van intézményünkhöz, azonban a Petőfi Sándor Általános Iskola növendékei számára már elég nehéz „átszaladni” hozzánk, ezért az alapozó elméleti csoportokat és jó néhány hangszeres lehetőséget is kihelyeztünk az iskolába az egyenlő hozzáférés és a gyermekek védelmének jegyében.

2. Az intézmény típusa, helye a magyar oktatási intézmények rendszerében

Iskolarendszerünkben a zeneoktatás több, mint 100 éve fontos helyet foglal el, bár a zeneiskola - mint intézménytípus - feladatkörében, célrendszerében, és a mindennapi munkabeosztásban eltér a többi oktatási intézménytípustól. A zeneiskolai tevékenység rendkívül sokrétű és szerkezetében is bonyolult:

- a hangszeroktatás egyéni órákon történik, ami nevelési-oktatási szempontból nagyszerű lehetőséget kínál, de óriási felelősséggel is jár.
- a hangszertanítást csoportos előkészítő előzi meg.
- Az egyéni hangszeres órák mellett a tanulók kötelező órákra is járnak (szolfézs, zenekar, kamarazene).

Iskolarendszerünk az ötvenes években nyerte el a mai formáját. Eleinte a nagyobb városokban alapítottak állami zeneiskolát, majd később ezek vonzáskörzetéhez tartozó kisebb községekben hoztak létre úgynevezett kihelyezett tagozatokat. Pécelen is ilyen formában működött a zenetanítás 1990-ig.
Időközben a zeneoktatást kibővítették **művészetoktatássá**, és egyre több társművészetet lehetett oktatni e keretek között. Iskolánk nagyon sokáig zeneiskolaként működött, hisz az újabb tanszakok indítása komoly terhet rótt volna az amúgy is nehéz helyzetben lévő fenntartóra. 2012 ősze óta a képzőművészettel kibővülve már nemcsak zeneiskolaként működünk.
Az intézménytípus finanszírozása is változott. Azzal, hogy az Oktatási törvény állami feladatként ismerte el, normatív támogatást kapott. A normatív támogatás ellenére a helyzet kedvezőtlen irányba módosult, hisz a feladatok költségeit egyre kevésbé fedezte az állami támogatás. Tovább nehezítette a helyzetet, hogy az önkormányzatoknak a „nem kötelezően vállalt" feladatai közé tartozott a művészetoktatás, ezért közösen küzdöttünk a fennmaradásért, mert **hittük/hisszük, hogy a művészetoktatás semmi máshoz nem hasonlítható, embernevelő szerepe fontos az országnak, a helyi közösségeknek, a szülőknek, a gyerekeknek.** Az ilyen iskolák nem csak azokat a gyerekeket alakítják, akikkel közvetlen kapcsolatban vannak, hanem a teljes környezetre hatásuk van.
2013 után fenntartóváltás történt. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ - mint fenntartó - jogi helyzetünket stabilizálta.
A művészeti iskola nem tanköteles intézmény, és a tantervben előírt követelmények nagy részét csak bizonyos speciális képességek megléte esetén tudják teljesíteni a tanulók, ezért **„felvételi meghallgatáson"** mérjük fel a gyermekek alapkészségét, tudásalapját, fejlesztési lehetőségeit. A tantervben lehetőség van a tanszakváltásra, hisz a tanulmányok közben is kiderülhet, hogy egy adott hangszer tanulásához szükséges speciális adottságokkal nem rendelkezik, vagy adottságai miatt képtelen fejlődni az adott szakon a növendék.
Az alapfokú művészetoktatás olyan **fejlesztő pedagógiát** képvisel, melyben a hangsúly a képességfejlesztésen van.
A követelményrendszer az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg a követelményszinteket, lehetőségeket biztosítva az egyéni fejlődési különbségek figyelembe vételére. Ezt segíti elő a tantervben előírt lehetőség is, mely szerint azok a növendékek, akik önhibájukon kívül nem tudták elvégezni a követelményben meghatározott tananyag-mennyiséget, megkezdett osztályukat a következő tanévben folytathatják.
Jelenlegi fenntartónk: Dunakeszi Tankerületi Központ (székhely: 2120 Dunakeszi, Állomás sétány 4.)

IV. Az iskola pedagógiai alapelvei, értékrendje

A művészet értékeit a nevelés eszközeként felfogó pedagógus feladata: A nevelendő gyermekeket bevezetni a zene és a képzőművészet rendezett, harmóniát sugárzó világába, és ezen a világon keresztül bemutatni a mindennapok igaz értékeit.

Mai világunk túlhajszoltságában kevés időnk jut önmagunk „karbantartására". A sok-sok hatást, mely közérzetünket befolyásolja, nagyon nehéz irányítani, esetleg semlegesíteni. Tapasztalatunk (és a szülői visszajelzések) alapján tudjuk, hogy növendékeink 4-5 évi hangszertanulás után (a tehetségesebbek már előbb is) élvezik saját muzsikájukat, és a nehéz pillanataikat zenével vezetik le, de az örömüket is hangszerüknek „mondják el". A tanulás fáradtságait is le tudják vezetni egy kis muzsikálással.

Épp ezért a zeneművek megtanításával nem csak az a cél, hogy a növendék meg tudja szólaltatni - életre tudja kelteni - a látott kottát, hanem az is, hogy a megszólaltatott zenén keresztül a lélek legmélyebb rétegeit érintve tartsuk ébren a lelki fogékonyságukat a szépre, a jóra. Ezért feladatunknak tekintjük azt is, hogy minél több növendéket, minél hosszabb ideig tanítsunk az értékes zene művelésére; így a zeneiskolából kikerülve továbbra is képesek lehetnek a saját örömükre szolgáló zenélésre.

Ugyanakkor igyekszünk kialakítani növendékeinkben azt az igényt, hogy a hangverseny- látogatás szerves részévé váljon az életüknek, mert az értő zenehallgatáson keresztül a hétköznapokban is lehet találni felüdülési, pihenési lehetőséget.

A tanulókkal egyéni – négyszemközti – órákon találkozik a pedagógus, és ezek az alkalmak lehetőséget adnak nemcsak a szakmai feladatok megoldására, hanem a személyiség fejlesztésére is.

A képzőművészet is sok erőt adhat a tanulás nehézségeinek leküzdéséhez. Az alkotás örömének lendülete átsegíti a gyermeket a fáradtságon, az elkészült alkotás sikere pedig további energiákat mozgósít. Látáskultúrája megváltozik, nyitottá válik a szépségre, a környezetre. Itt is fontos a kiállítások, tárlatok látogatása és az erre irányuló igény kialakítása. A mindennapok esztétikája iránti igény felkeltése és a megmunkálás igényes kialakítása egészen a művészi igényű alkotásokig egyenrangú feladat a képzés során.

A képzőművészeti ágon nincs egyéni oktatás, a kis létszámú csoport elmélyült alkotómunkának ad lehetőséget.

1. Pedagógiai elveink

- A kíváncsiság felkeltésével és folyamatossá tételével megalapozni és állandóvá tenni az „egész életen át tartó tanulás” igényét. Ennek feltétele, hogy pedagógusaink alapos, átfogó és korszerű szaktudományos és szaktárgyi tudással rendelkeznek, melynek alapja, hogy a kollégák rendszeresen szakmai és pedagógiai továbbképzéseken vesznek részt.
- Az elmélet és a gyakorlat egységének felismertetése, az elméleti tudás gyakorlatban való hasznosítási készségének felépítése.
- A gyermek ismereteire, tapasztalataira, élményeire való támaszkodás pedagógiája.
- Adott gyermekre szabott módszerek kialakítása és alkalmazása a hatékonyság érdekében.
- A gyermek számára biztonságos, támogató légkör kialakítása: bizalom, megértés a tanuló iránt, személyes kapcsolat kialakítása, megélése.
- A tanulást támogató környezetet kialakítása, például a tanterem elrendezésével, a taneszközök használatával.
- A pedagógus figyelembe veszi a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát, és szükség esetén igyekszik változtatni előzetes tanítási tervein. (A kötelező iskolai elfoglaltságok után biztosítja az áthangolódást a növendék számára. Az óra első 5 percében a napi történések megbeszélése, feldolgozása történhet.)
- Életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vétele.
- A tanuló jogainak tiszteletben tartása, emberi méltóságának megőrzése, a törvényeknek és rendelkezéseknek megfelelően.
- A művészetek „művelése” élményének kialakítása, egyéni kisebb-nagyobb sikerek elősegítése.
- Pedagógiai tapintat, türelem.
- Családokkal együttműködés, a kamaszkor nehézségein átsegítés személyes beszélgetések, élmények, feladatok által.
- A hátrányos helyzetű gyerekek számára ugyanolyan esélyek, lehetőségek biztosítása.
- Tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek támogatása: egyénre szabott, fokozatosan nehezülő feladatok által, egyéni ütemterv szerint.
- Önismeret, és önértékelés területén kialakítani a reális, de egyik irányba sem túlzó hozzáállást.
- A munkában önfegyelem, kitartás, türelem és szorgalom fontosságának a megértetése, és kialakulásának elősegítése, ugyanakkor másokra figyelés képességének fejlesztése.

2. Értékeink

a) Becsületesség, egyenesség, őszinteség, megbízhatóság
b) A másik ember tisztelete, és ehhez kapcsolódóan a türelem és szolidaritás
c) A szűkebb és tágabb környezet szeretete, védelme
d) A családhoz, az iskolá(k)hoz való kötődés
e) Tárgyalási készség, önkifejezés, társas kapcsolatokra alkalmasság
f) Széles körű műveltségre törekvés
g) Az álértékek felismerése, az értékek vállalása a társadalmi divat ellenére is
h) Magyarság-, európaiság-tudat
i) Kreativitás
j) Alkotó munka „tiszta forrás” alapján

3. A művészetoktatás feladata

A zeneművészeti oktatás nevelési feladatai

A zeneoktatás **sokoldalú nevelési feladatot** tartalmaz, melyek:

a./ a zene művelésének megtanítása, valamint zenehallgatásra nevelés

b./ egyéni foglalkozások keretében történő személyiségfejlesztés

c./ kamarazenélés és zenekari foglalkozásokon keresztül közösséget kialakítani.

A képzőművészeti oktatás nevelési feladatai

a./ látáskultúra kialakítása

b./ igényesség kialakítása esztétikai területen, megmunkálási területen, befogadói területen

c./ a tantárgy szakmai feladatain keresztül személyiségfejlesztés

d./ közösségformálás, közösségi összetartozás kialakítása

3.1. A személyiségfejlesztés feladatai

3.1. a. Kognitív és módszertani kompetencia

Tanulás tanulása - Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése. Felkészülés az egész életen át tartó tanulásra. (hatékony, önálló tanulás kompetenciájának fejlesztése)

- **Új ismeretek befogadása**

– Képzőművészeti ismeretek befogadása - fogalmak, tapasztalatok, technikák, művészeti alkotások
– Képzőművészeti ismeretek átadása – szakkifejezések, szakmai eszközök megismertetése, használata, bemutatása a gyakorlatban
– Művészettörténeti hátterek felfedezése, értelmezése, az alkotás megértése érdekében
– A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadó művészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése
– Az internet nyújtotta lehetőségek megismerése és kihasználása: A tanítás folyamatában a tanár kihasználja a hang- és képfelvétel elérhető lehetőségeit. Igényességre neveli növendékeit az online információforrásokkal kapcsolatban.
– Az IKT eszközöket (számítógép, okos telefon, tablet) felhasználja az oktatás minél több területén
– Megismerteti őket a színvonalas koncert és más kulturális programok portáljaival.

- **Feladatok megértése, értelmezése**

– A pedagógus megismerteti a zene logikáját, a harmóniai szerkezetet, a formai összefüggéseket, és ezeket felhasználja a gyakorlás megkönnyítésére. A tanár segít meglátni az összefüggéseket a zeneművekben, és ezeket felhasználni a gyakorlás megkönnyítésére. Egyéni gyakorlási technikákat talál ki a növendékek számára a nehézségek leküzdésére.
– A képzőművészet terén az elvárás hasonló: A feladatok megértetése a vizuális alapelemek, a szín, a kompozíció, a forma, a tér, az arányok a megfelelő technika, a megfelelő eszköz kiválasztásával, kipróbálásával, tevékenykedtetésen keresztül.

- **Önálló, logikus, rugalmas gondolkodás**

– Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.

- **Kreativitás**

– A zenei kottakép „kódolása” önálló, logikus gondolkodást kíván; a zenei megoldások kreativitást, jó ízlést, akárcsak egy képző/ kézműves feladat.
– Zenehallgatáskor az esztétikum iránti fogékonyság a domináns, hisz a mai világ zenéjén felnövő gyermek számára nem könnyű a klasszikus műfaj igényességének megértése és befogadása.
– A képzőművészeti ágon a kreativitás fejlesztése

3.1.b. Szociális – társas kompetencia

Ez az együttműködés képességét jelenti. (Közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség.) A folyamathoz tartozik azon viselkedési formák tanulása, amely alapján a gyermek konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben. Ennek eszközei:

– Saját „osztályon” belül: A tanítványi közös alkotás (muzsikálás), és közös órák szervezése

- Azonos hangszert tanító tanárok közös óráin a közös kamaracsoportok
- Amennyiben a csoport összetétele és életkora engedi, online közösséget hoznak létre
- Különböző hangszeren tanuló növendékek közös zenélése (kamarazene, énekkar)
- A zenekari munka
- Osztályhangversenyek; az egymásra figyelés, a másik munkájának a tisztelete.
- A csoportos órákon az együttműködés képességeinek (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) fejlesztése.
- Minden tanév első szolfézs óráján közösen kialakítják az órai viselkedés szabályait.
- Közös hangverseny-látogatás, és az élmény feldolgozása
- Egyre több az olyan család, ahol többen is tudnak valamilyen hangszeren játszani. A családi együtt-muzsikálást erősíteni és támogatni kell. Ezt olyan kamaradarabok megtanításával lehet segíteni, melyekben a család által „művelt" hangszerek kapnak feladatot.
- Képzőművészet területén a közös munka, a közös kiállításra készülés, egy-egy közösen megvalósított alkotás, vagy épp egy kiállítás megtekintése (akár közös múzeumlátogatás) ad olyan lehetőséget, mely az összetartozás különös élményét segíti elő.
- De nem hanyagolható el a közös órák szerepe e téren. Fontosak a kiállítások, ahol a tanuló saját munkáját látja elhelyezve a többi gyermek munkája közt, összehasonlítási alapot kap, reálisabban látja saját munkáját. Ezt a célt szolgálják a képzőművészeti ág félévi kiállításai.

A közösségformálás - hagyományteremtés.

1975. óta ünnepli a világ október 1-én a **Zene Világnapját**. Ehhez a nemzetközi hagyományhoz iskolánk megalakulásának évében csatlakozott. Így minden év október 1-én rendezvénnyel, hangversennyel, játékos vetélkedővel, kiállítással tisztelgünk a zene óriásai és a zene, a harmónia előtt. Ahogy a Zene Világnapjáról saját ünnepként emlékezünk meg, úgy kívánjuk ezentúl a **Magyar Kultúra Napját** is hagyományaink közé emelni. A társintézmények bevonásával városi szintű rendezvényként emlékezünk meg a Himnusz megszületéséről, és kultúránkról: irodalmunkról, képzőművészetünkről és a zenénkről. Hagyományaink közé emelt koncertjeinket a képzőművészeti ág növendékei kiállításokkal színesíthetik, ahogy a nemzeti ünnepek kapcsán is plakátokat, tablókat készítve segítik az emlékezést.

Februárban növendékhangversenyt tartunk, melyen a különböző tanszakok legjobbjai mutatkoznak be. Ezek a hangversenyek lehetnek tematikusak.

3.1.c. Személyes kompetenciák

Az „én" harmóniája:

- önuralom
- önnevelés

- önértékelés
- önmagunk ismerete
- kitartás
- élményképesség

A gyakorlás-tanulás folyamatában az önuralom, önnevelés és a kitartás nagyon fontos. Sokszor a nehéz feladat elkedvetlenít, megrémiszt. Ilyenkor segítenek ezek az eszközök. Az önmagunk ismerete a feladatvállalásoknál, a koncert fellépéseknél segítő erő. Az élményképesség segíti az „AHA"- effektus - a rácsodálkozás öröme – jelenlétét. A mindennapok szürkeségében egy-egy zenei, vagy képi megoldás öröme, a megelégedettség újabb és újabb lendületet ad a tanulásban, munkában. Ugyanakkor az egészséges önértékelés kialakítása azért fontos, mert a szakma, a jövő választás idején a művészetek életcélként való választása csak akkor lehetséges, ha azokkal a speciális készségekkel, képességekkel rendelkezik a gyermek, melyek nélkül professzionális szinten egyetlen művészeti ágat sem képes művelni.

A társas kapcsolatok viszonylatában

a.) mindennapi érintkezés:

- kulturáltság,
- udvariasság,
- előítélet-mentesség
- a másik ember elfogadása, megbocsátani tudás

A társas zenélés alapjai ezek a tulajdonságok. Ha a partnerem hibázik, és a produkció így kevésbé sikerült –akkor is újabb esélyt kell adnom számára. A kamarazenélésben és a szolfézsórákon gyakran fordulhat elő véleménykülönbség. Ha ezeket a pedagógus jól irányítja, evvel fejleszti a gyermekek vitakultúráját.

- konfliktusvállalás - megoldás

Minden fellépés – szereplés tulajdonképpen konfliktusvállalás. Nem az a megoldás, hogy lemondjuk a szereplést (elfutunk a helyzet elől), hanem a felkészülés és a kiállás.

b.) ***munkával kapcsolatos értékek;***

- munka, mint öröm
- figyelem
- szorgalom
- monotónia tűrése
- produktum iránti igényesség

A zenélés nemcsak játék. Mint már említettük: munka, feladat. Sok nehézséggel, küszködéssel. Ilyenkor az eredmény tapasztalása, vagy egy-egy részfeladat megoldásának gyönyöre igazi örömforrás

lehet, ha ezeket képesek vagyunk észrevenni. A futamok kigyakorlása igazán monoton munka. Sokszor nagy türelem és önuralom kell ezeknek a feladatoknak a megoldásához.

A képzőművészet a technikai kísérletezés, az önkifejezés gyötrelme, a megmutatkozás kockázata, félelme, öröme, sikere, amit mind vállalni kell, alapfokon a szülőnek is.

„Van, aki fél a sötéttől.
Én nem.
Odateszem az ágy mellé
az ecsetet és a festékesdobozt.
Hajnalig kifestem vele
az egész éjszakát." (*Ágh Ágnes)*

3.1.d. Speciális kompetencia (szakmai képzés alapozása)

- Ezek közé tartozik a tanulók zenei képességeinek fejlesztése:
  - hallás
  - ritmusérzék
  - dinamika
  - hangszín- érzékenység kialakítása
  - zenei írás - olvasás megtanítása (beleértve a kottahű játékon kívül a zenemű stílusos megszólaltatását, a zenei összefüggések visszaadását értelmes tagolással stb.)
- A képzőművészet területének a sajátosságai:
  - formák érzékelése
  - színek eltalálása, kikeverése
  - arányok felmérése, tér ábrázolása, a kompozíció elhelyezése,
  - a fantázia szabadsága,
  - az ábrázolási konvenciók alkalmazása,
  - a vizuális alapelemek változatos használata,
  - a manuális adottságok, a finom motoros készségek képességgé fejlesztése.
- Célunk a hangszeres és vokális **zenei műveltség** megalapozása. A tanulók többségének a tudását olyan szintre kell fejleszteni, hogy képesek legyenek az iskolából kikerülve is **amatőr muzsikálásra** kamaraegyüttesekben vagy zenekarban**.** E cél eléréséhez a formálás elemeit - zenei karakterek, stílusjegyek ismeretét, - is igyekszünk növendékeinknek átadni.
  Képzőművészet területén ugyanígy: a stílusjegyek ismerete, és az önálló alkotás képességének kialakítása a cél.
- Szeretnénk tanítványaink **zenei ízlését** formálni. A gyermeki **kreativitás** megőrzésére **improvizációs** játékokat alkalmazni. Szeretnénk elérni, hogy a zenei megoldások megtalálásához tanári segítséggel saját **fantáziájukat** használva jussanak el.

A tanítványinkban szeretnénk kialakítani az online információk befogadásának kritikus, etikus módját, ezért felhívjuk a tanítványok figyelmét a kottaletöltő oldalakra, és a művek megismerését segítő felvételek elérhetőségére

- A képzőművészet területén: kreativitás fejlesztése, alkotás tiszta forrás alapján, népművészeti kincsünk formavilágának, jelentéstartalmának felhasználásával, átültetésével, átírásával.
- Bár a népzene nem szakága zeneiskolánknak, mégis fontosnak tarjuk, hogy növendékeink ismerjék, szeressék a magyar népzenét. A néphagyományok tiszteletét és ápolásának igényét szeretnénk tanítványaink életében természetessé tenni.

4. Kiemelt figyelmet érdemlő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

4.1. Tehetséggondozás, felkészítés zenei pályára

A „B"- tagozat célja, és funkciója

Az élet minden területén tapasztalható, hogy egy-egy adott szakterületen néhány ember sokkal jobb eredményeket ér el, (jobb szakember, találékonyabb stb.) vagyis az adott dologhoz tehetsége van. A zenében, a zenetanításban is találkozunk ügyesebb, vagy éppen tehetséges növendékkel. Ezekkel a gyerekekkel a „B"- tagozat keretében a törvényes időkeret betartásával rendszeresen foglalkozunk. A „B" - tagozat tananyagát az „Alapfokú Művészeti Oktatás követelménye és tantervi programja" határozza meg. Ez a munka a szaktanár és a növendék személyes kapcsolata révén fokozatosan elmélyülő, rendszeres, egyénre szabott módszerekkel a növendék egyéni jellemzőinek ismeretére építő tanórai foglalkozás. Természetesen nem minden „B" - tagozatos növendékünk kerül zenei pályára (és nem is ez a legfontosabb cél), viszont ezek a gyerekek a különböző rendezvények rendszeres és aktív szereplőivé válhatnak, és így igazi sikerélményhez juthatnak.

4.2. A „B" - tagozatra kerülés feltétele és rendszere

Azok a növendékek, akik:

- A korosztályuknak előírt technikai és egyéb feladatoknál nehezebbeket is képesek megoldani
- Az átlagosnál gyorsabb a fejlődési ütemük
- Az új anyag elsajátításához kevesebb időre van szükségük
- Kottaolvasási gondjaik nincsenek
- Alapvető ritmusproblémákkal nem küszködnek
- Zeneileg fogékonyak (muzikálisak)
- A zenei kifejezés és formálás eszközeit képesek elsajátítani
- Játékuk zeneileg kifejező stb…

alkalmasak a „B"- tagozatos foglalkozásra. A „B" - tagozatra a növendéket munkája alapján szaktanára jelöli. Minden tanév végén a „B" - tagozatosok év végi zártkörű vizsgáján mutatkoznak be azok a

növendékek, akiket tanáruk alkalmasnak tart erre a feladatra A tanuló alkalmasságát az iskola tanáraiból álló bizottság dönti el. Félévkor és év végén is bizottság előtt tesznek vizsgát a növendékek. Minden vizsgán újra eldől, hogy a bizottság továbbra is méltónak tartja- e a növendéket a bizalomra.

4.3. „B" - tagozatos és a beiskolázó szolfézs órák rendszere

Miután növendéklétszámunk viszonylag alacsony, valamint a kisvárosi létből adódik, hogy nem működhet még olyan felvételi szűrés, mely alapján csak a zeneileg jó hallású gyerekek kerülhetnek be a zeneiskolai oktatásba. Így egy-egy évfolyamban nincs annyi „B" - tagozatos növendék, hogy osztályonként lehessen „B" - tagozatos szolfézs csoportokat indítani. Amennyiben van annyi „B" - tagozatos növendékünk, hogy önálló - akár vegyes korosztályú -„B" szolfézs csoportot is lehet indítani, úgy természetesen a gyorsabb haladás és a könnyebb odafigyelés esélyének megteremtése miatt számukra ezt a csoportot megszervezzük.

4.4. „B" - tagozat kötelezően választott tárgya

A nem zongorista „B" - tagozat 5-6. osztályában növendékeink heti 1x30 percben a „Kötelező zongora" tárgyat tanulják. Ez a tárgy segít a zeneművészeti szakközépiskolai felvételire való felkészülésben, mert középfokon a zeneelmélet és szolfézs tantárgyak tanulásának elengedhetetlen feltétele, valamint a műelemzéseknél is nagy segítséget nyújt a növendékeknek e hangszeren való jártassága.

4.5. A „B" tagozat vizsgarendszere

„B" - tagozatos növendékeink számára külön **zártkörű vizsgákat, és nyilvános hangversenyeket** szervezünk. Minden vizsgán újra eldől, hogy a bizottság továbbra is méltónak tartja –e a növendéket a bizalomra. A tanszak félévi nyilvános vizsgahangversenyén vendégként szerepelnek a „B-sek", mivel számukra a tanterv több nyilvános szereplést ír elő. A **növendékhangversenyek** is rendszeres szereplési lehetőséget biztosítanak számukra.

4.6. A „B" tagozat érdemjegyeinek tartalmi megfogalmazása

5 (jeles) - Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. A kotta nélküli játék (órán és fellépésen egyaránt) sem okoz gondot.
A technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg, és azokat zeneileg is kiválóan alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái is teljes önállóságra vallanak.

4 (jó) - A tantervi követelményeknek jól megfelel. A tananyag alapvető részeit tökéletesen tudja, ismereteit a feladatok megoldásában is különösebb nehézség nélkül alkalmazza. Zeneileg biztosan oldja meg a feladatokat, technikailag apróbb bizonytalanságai vannak, melyek javíthatók, kiküszöbölhetők.

4.7. Versenyek, zenei táborok, egyéb lehetőségek

Az **országos versenyekre** minden pályára készülő vagy arra alkalmas növendéket felkészítünk és benevezünk. Az országos versenyekre **házi válogatókkal** készítjük fel a gyerekeket. Házi versenyeket minden évben, és nemcsak az országos versenyek évében igyekszünk rendezzük meg. Rendszeres

kamarazenei feladatokkal látjuk el a tehetséges növendékeinket. Speciális **zenei táborokra** felhívjuk a figyelmüket, és az anyagi lehetőségektől függően javasoljuk a részvételüket.
Iskolánk a nyár folyamán - igény szerint - művészeti táborokat szervez az együttesek, és a képzőművészeti ág növendékei számára. A táborok rövid élményhangversennyel – kiállítással zárulnak.

Az iskola, illetve az alkalmazottak által az iskola nevében szervezett bármilyen programot (beleértve minden, a Pedagógiai Programban felsorolt tevékenységet) előzetesen egyeztetni kell az igazgatóval, mely során tisztázni kell, hogy

- kik vesznek részt a programon (tanulók/alkalmazottak/meghívottak köre),
- milyen erőforrásokra van szükség a megvalósításhoz,
- milyen forrásból kerül finanszírozásra (szülői, alapítványi, pályázati, szponzorált, stb., vagy egyedi fenntartói kötelezettségvállalás szükséges),
- továbbá a program ideje alatti munkavégzés a munkaidőkeretben hogyan kerül elszámolásra. Rendkívüli munkavégzés csak előzetes fenntartói engedéllyel rendelhető el.

A Pedagógiai Programban szereplő programok fenntartó általi finanszírozása kizárólag előzetes igazgatói igénybejelentés és fenntartói engedélyezés alapján, a költségvetés függvényében valósulhat meg.
Szülők által finanszírozandó programot nem lehet kötelezővé tenni (önkéntes részvétel), az ilyen programok szervezésénél az esélyegyenlőségi szempontokat figyelembe véve lehetőséget kell biztosítani, hogy a szociálisan rászoruló tanuló is részt vehessen külső támogatással.

4.8. Tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek felzárkóztatása

A zeneoktatás nem csak tehetséggondozást, de olyan felzárkóztató, segítő programot is jelent egy-egy gyermek életében, mely a közismereti tárgyak tanulását is támogatja. Ezekre a gyerekekre intézményünk külön is odafigyel, egyéni ütemterv alapján, fokozatosan nehezülő feladatok által tesszük lehetővé a tanultak gyakorlati alkalmazását. Az órán alkalmazott módszereket az életkori sajátosságoknak megfelelően választják meg a pedagógusok, és a csoportos oktatásnál is változatos módszerekkel segítik a különleges bánásmódot igénylő tanulók felzárkózását.
Tanulócsoportjainkban pedagógusaink alkalmazzák a differenciálás elvét.
Ha bármely pedagógus tanulási nehézséget fedez fel a tanulónál, felveszi a kapcsolatot az osztályfőnökkel. Amennyiben az osztályfőnök megerősíti a tanulási zavart, szükség esetén felveszi a kapcsolatot a fejlesztő pedagógussal, vagy egyéb szakemberrel, és fejlesztési tervet készít a tanuló számára.

V. A szülőkkel és a diákokkal való kapcsolattartás, az intézmény kapcsolatai

A zeneiskolai oktatás nagyon sok azonnali kapcsolat-felvételi lehetőségeket rejt magában. Ez nemcsak az egyéni órák specifikumából adódik, hanem az évi több rendezvény adta találkozási lehetőségből is. Ezeken kívül természetesen hivatalos megbeszéléseken is találkozunk.

1. A szülői kapcsolattartás formái

- Kötetlen beszélgetés tanuló, szülő, tanár között a tanítási órák előtt és után
- Előzetes egyeztetéssel az iskolavezetéssel
- Hangversenyek, rendezvények utáni kötetlen beszélgetés: tanuló, szülő, tanár,
- Szülői értekezlet
- Fogadó óra (Intézményünkben a fogadóóra fogalma: olyan, a szülő és a szaktanár által közösen egyeztetett időpontban létrejövő négyszemközti találkozás, mely tanítási időn kívül van)
- Szülői választmányi gyűlés (Szülői munkaközösség)
- Nyílt napok
- Iskolánk honlapja, melyen minden aktuális, és fontos dolog olvasható
- KRÉTA-rendszer

2. A diákokkal való kapcsolattartás formái

- Tanszaki találkozók, közös órák
- Személyes (tanár-diák) megbeszélések
- Kérésre iskolavezetéssel egyeztetés lehetősége
- Zenekari diák- vezetőségi megbeszélések
- Iskolai diákfórum (Szükség esetén iskolai diákfórumot tartunk, ahol az iskolai élettel kapcsolatos problémákat, feladatokat beszéljük meg.)
- KRÉTA-rendszer

3. Az intézmény kapcsolatai

Egyetlen intézmény sem zárkózhat be, hisz a társintézményekkel való együttműködés nélkül nagyon nehéz eredményesen dolgozni.

- Jó néhány éve indítottuk azt a programunkat, mely szerint minden év tavaszán az óvodás és az alsós gyerekeknek bemutatkozik a zeneiskola. (Hangszerbemutató koncertek az óvodákban és az általános iskolákban)
- Pécel város életében jelentős szerepük van az egyházaknak. Intézményünk jó kapcsolatot alakított ki ezekkel a szervezetekkel az elmúlt évek folyamán. Ezt a nagyszerű együttműködést igyekszünk még jobbá, még hatékonyabbá tenni. Kérésre növendékeket készítünk fel egy-egy ünnepélyükre, vagy tanáraink vállalnak szereplést.
- Természetesen növendékeink szüleivel törekszünk a korrekt, baráti kapcsolat kialakítására, és közös a célunk a gyereknevelés területén. Ezt a szándékot ők is érzik, tudják és értékelik.
- Pécelen 1990-ig a zeneoktatás a Gödöllői Frederic Chopin Zeneiskola tagintézményi keretében folyt. A kapcsolat azóta is jó. Egymás rendezvényeit alkalmanként látogatjuk.

VI. A beiskolázás rendje

1. A felvételi eljárás rendje

Április közepén vagy rövid hangversennyel jelentkezünk az iskolákban, vagy iskolánkba hívjuk délelőtti hangszerbemutató hangversenyre az óvodák nagycsoportosait, valamint a kisiskolás osztályokat. Ezen a bemutatkozón átadjuk a gyerekeknek felvételi tájékoztatónkat, melyet az iskolákba is eljuttatunk, valamint a honlapunkon is közzéteszünk. (A részletes eljárásrendet a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.)

1.1. A KEK3, NEK4, HEK5 osztályok rendszere

Az általános iskola első osztályos növendékei **KEK** (szolfézs Kis előképző) osztályban kezdik meg zenei tanulmányaikat. Ha a felvételt nyert gyermek jelzi, hogy ***hegedű vagy cselló*** tanszakra jelentkezik, a szolfézs KEK osztály mellett hegedű és cselló főtárgyból HEK (Hangszeres előkészítő) 1. osztályt is elkezdi. **Zongora** tárgy esetében is mérlegelés után engedéllyel a KEK osztályban lehet elkezdeni a hangszer HEK osztályát. A többi hangszer esetében a KEK osztály elvégzésekor a szolfézs tanár záradékban jelzi, hogy a növendék alkalmas a hangszeres tanulmányok elkezdésére, és így a **NEK** (Nagy előképző) osztály mellett a HEK 1. osztályba léphet. Ha a szolfézs tanár nem látja elég érettnek a növendéket a hangszertanulásának elkezdéséhez, úgy záradékban jelzi, hogy a NEK osztályba léphet, de hangszeres tanulmányait még nem kezdheti meg.

A Petőfi Sándor Általános Iskola ének-zene tagozatának jelenléte szükségessé tett néhány módosítást, melyet az iskolánk Szervezési és Működési Szabályzata tartalmaz.

2. Az iskolaváltás, tanulóátvétel szabályai

Miután iskolánk nem kötelező tanintézet, így csak néhány pontban szabályozzuk a váltást és az átvételt:

- Amennyiben a növendék másik iskolában kívánja folytatni tanulmányait: írásos megkeresésre (miután jó állapotban visszaadta az iskolai hangszert és kottákat) kiadjuk a bizonyítványt, illetve (év közben) rövid tájékoztatót az addigi előmeneteléről.
- Tanulóátvétel: Megkeresésre (elsősorban földrajzi váltás, vagy könnyebb megközelíthetőség okán) az előző iskolából hozott bizonyítvány (vagy értékelés) alapján átvesszük a gyermeket, és a megfelelő osztályban folytathatja tanulmányait.

[3] KEK= Kis előképző (szolfézs jellegű foglalkozás)
[4] NEK: Nagy előképző
[5] Hangszeres előkészítő osztály

Év közben csak „sürgős” esetben, és csak akkor tudjuk a növendéket átvenni, ha nálunk van hely.

Művészeti alapvizsga hiányában továbbképző évfolyamon nem folytathatja (adott hangszeren) tanulmányait.

VII. Tanulmányok alatti vizsgák

1. A tanulói jogviszonnyal kapcsolatos vizsgák

Az alapfokú művészetoktatási intézményekben a tanulói jogviszony vizsgakötelezettségekkel jár.

- **Hangszeres** vizsgák:
  - Félévkor (december hónap) nyilvános hangverseny keretében,
  - „B" –tagozaton novemberben zártkörű meghallgatás keretében, valamint az osztályhangversenyen,
  - év végén pedig zártkörű vizsgán

számolnak be növendékeink az éves munkájukat fémjelző (tanszakra jellemző kiírás szerint) skálával, etűddel, előadási darabbal.

- **Szolfézs** tárgyból:
  - Félévkor: (január elején) összefoglaló órák és dolgozatok
  - Év végén: bizottság előtti vizsga
  - Egyéni vizsgarend: **Kivételes** esetben, amennyiben a növendék valamilyen **alapos** indokkal nem tud a csoportos órájára bejárni, úgy az alábbi feltételek megtartása mellett egyéni vizsgát tehet a félévek végén:
    - A szülő írásban jelzi az igazgatónak a félévek első két hetében, hogy gyermeke miért kéri az egyéni vizsgát.
    - A szülő vagy a főtárgytanár megnevezi azt a személyt, aki a gyermeket a félév anyagából felkészíti a vizsgára.
    - A félév anyagát szeptember és február utolsó napjáig juttatjuk el a növendék részére.
    - Amennyiben a növendék a vizsgán jó (4) értékelésnél rosszabbat kap, úgy kötelezően a csoportos órán kell részt vennie.

- **Művészeti Alapvizsga:**

A kerettanterv és a pedagógiai program alapján az alapfok befejezésekor a növendékeknek Művészeti Alapvizsgát kell tenni. Szolfézs tárgyból az elvégzett 4. osztály után tesznek alapvizsgát, és utána választhatnak kötelezően választható tárgyak közül.

- **Művészeti záróvizsga:**

A továbbképző osztályok befejezésekor a tanulók Művészeti Záróvizsgát tehetnek.

2. Javítóvizsga

- Főtárgyból és kötelező tantárgyból a tanév végén kapott elégtelen osztályzat esetén a tanuló augusztus 25. és 31. között javítóvizsgát tehet. A javítóvizsga napját az igazgató állapítja meg, és az iskola hirdetőtábláján (honlapon) teszi közzé. A javítóvizsga idejéről és az azzal kapcsolatos tudnivalókról a tanuló szüleit értesíteni kell. Kötelező tárgyból vendégtanulói jogviszonyban a javítóvizsgát a növendék „anya”-intézménye szervezi meg.
- Ha a tanuló a javítóvizsga napján nem jelenik meg, vagy a javítóvizsgán nem felelt meg, tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja.
- A javítóvizsgát bizottság előtt kell megtartani, melynek elnöke az igazgató vagy megbízottja. Tagjai a kérdező tanár és még egy, lehetőleg azonos szakos tanár.
- A javítóvizsga eredményét a főtárgy tanára vezeti be a törzslapra és a bizonyítványba.
- A záradékot az igazgató és a főtárgy tanára írja alá, az eredményhirdetés a bizonyítvány kiosztásával történik.
- **A javítóvizsga esetében kérheti a szülő a benntartózkodás jogát azonban - eredménytől függetlenül - nem ismételhető meg.**

3. Összevont beszámoló

- Rendkívüli előrehaladás esetén a szaktanár és a tanszakvezető tanár együttes javaslata alapján az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén két, esetleg több osztály anyagából tegyen összevont beszámolót.
- A főtárgyi beszámoló anyagát kétharmad részben a magasabb osztály anyagából kell összeállítani.
- Az osztályzatot kötelező tantárgynál a magasabb osztály követelményei alapján kell megállapítani.
- Összevont beszámolót a tanév végi beszámolókkal egyidejűleg, vagy az igazgató által megadott időben lehet tartani.

VIII. HELYI TANTERV

1. A tanterv megvalósításához kapcsolódó helyi sajátosságok

- A zenei tagozatra kerülés minden tanszakon **felvételi meghallgatáshoz** kötött. A hangszertanulás megkezdése esetében speciális, fizikai adottságokra (testalkat, kézalkat, légzés) és koncentráló képességre is figyelő felvételi szempontsor alapján döntenek a tanszak tanárai a növendékek felvételéről. Nevelési elveink szerint rendkívül fontos, hogy a gyermek a számára legmegfelelőbb hangszert válassza, és a számára legmegfelelőbb tanárhoz kerüljön. A felvételi meghallgatás szempontsorai az egyes tanszakok kiegészítő helyi tanterveiben szerepelnek.
- Nem kötelező elvégezni a csoportos előképzőt a 3. és 4. általános iskolai osztályból érkező növendékeknek, ha a felvételi meghallgatáson bizonyítják, hogy az általános iskolában tanultak alapján képesek elsajátítani az elsős szolfézs osztály anyagát.
- Minden növendéknek kötelező valamilyen csoportos foglalkozáson is részt vennie korosztálytól függetlenül. A szolfézs tárgy sikeres alapvizsgája után zenekarokban, kamara- és zeneirodalom csoportokban teljesíthetik ezt a kötelességüket.
- **Zenei pályára** készülő növendékek számára az 5. hangszeres osztálytól felkészítő szolfézs órák is szervezhetők.
- **Második hangszer** tanulását csak akkor kezdheti el egy növendék, ha az elsőként választott hangszeréből legalább 3. osztályos és az előző években hangszeréből jeles osztályzatot kapott, valamint a főtárgy tanár véleménye szerint mindkét hangszert jól képes tanulni. Egy növendék addig tanulhat 2 hangszeren, amíg mindkét hangszeren kitűnő eredményt mutat fel, és kötelező óráin is képességeinek megfelelően teljesíti a követelményeket.

2. A tankönyvkiválasztás elvei iskolánkban

A felhasználható irodalmat évfolyamokra lebontva megadja „Az alapfokú művészetoktatás tantervi programja” minden szakon

Szakmai szempontjaink a tankönyv választáshoz:

● Alkalmas legyen a többéves használatra

● Megfeleljen a tanuló szakmai fejlettségének

● A felmenő rendszerben készülő kiadványok előnyben részesítése

- Elfogadható minőség mellett mérsékelt ár
- Ahhoz, hogy a szaktárgynak és a tanítási helyzetnek megfelelő, változatos oktatási módszereket, taneszközöket alkalmazzon, a pedagógus a tankönyvként meghatározott kották felhasználása mellett a tanítvány egyéniségének megfelelően több, egyéb kiadványt felhasznál a tanítása során.

3. Az iskola sajátos követelményrendszere

- Kérjük, hogy tanulóink mind a hangszeres, mind a kötelező és az esetleg választott tanórákon **pontosan és felkészülten** jelenjenek meg. Az esetleges késés, vagy az órabeosztástól való eltérés miatt elmaradt órát a tanár nem tudja pótolni. Az igazolatlan távolmaradás fegyelmi vétség.
- Növendékeinktől **elvárjuk**, hogy képességüknek és tudásuknak megfelelő szinten előadóként is részesei legyenek az iskolai és a városi zenei rendezvényeknek, kiállításoknak.
- Ugyanakkor **elvárjuk**, hogy rendszeres hangverseny- és tárlatlátogatóként az értékes művészeti alkotások befogadójává váljanak.
- Zenei fejlődésük érdekében **elvárjuk**, hogy azokon a hangversenyeken, melyeken az általuk tanult hangszer megszólal, kötelező jelleggel - mint hallgató - vegyenek részt.
- A kiemelkedő tehetségű növendékeinktől **elvárjuk**, hogy az országos és regionális rendezvényeken induljanak, és tehetségükhöz mérten a lehető legjobb teljesítményt nyújtsák.

4. A hangverseny, mint pedagógiai eszköz

4.1. Hangversenyen szereplés:

- Nagyon fontos, hogy a növendék a megtanult előadási darabot hangversenyen előadhassa, hisz a sikerélmény nagyon sokat lendít a további munkán.
- A hangversenyen elkövetett hibák viszont ahhoz segítenek, hogy a növendék megértse, mennyire fontos a tudatos, alapos aprólékos, precíz gyakorlás.
- Ugyanakkor a színpadi kiállás is gyakorolható. Ez is egy folyamat, melyben helye van akár a sikernek akár a hibáknak; bármi történt, legközelebb újra kiállunk.

4.2. Hangverseny- és tárlat látogatás

- A hangversenyeken meg kell tanulni viselkedni, hisz nem lehet csak úgy felállni, bekiabálni, stb…
- A figyelemnek egy sajátos formáját is el tudja a növendék sajátítani, hisz később a kielemzések során vissza kell emlékeznie apróbb-nagyobb részekre.
- Egy-egy mű meghallgatásakor olyan zenei eszközöket, formai elemeket hall és érezhet meg, melyeket hosszas tanári magyarázat sem mindig tud benne kialakítani.

A képzőművészeti tanszakon:

- A tárlatlátogatások mindig határozott céllal történnek.
- Minden múzeumlátogatáson mintagyűjtés történik, amely mintákat felhasználjuk az éppen tanulandó anyagrésznél.
- A látvány leképezésével tanul, hiszen saját füzetében rajzolva gyűjti a mintát, kizárva mindenfajta technikai úton történő leképezést = tiszta forrás.
- A viselkedési szabályokat be kell tartaniuk a tanulóknak a tárlatlátogatás során is.

4.3. A hangverseny- és tárlat látogatás rendszere, számonkérése

- *Év elején a munkatervben meghatározott hangversenyeket és időpontjukat a szolfézs/hangszeres órán bejegyzik a növendékek a tájékoztató füzetükbe.*
- A hangversenyek előtt időben megkapják a meghívót, hogy egyéb programokat ne vállaljanak (vagy esetleg időben le tudják azokat mondani) arra az időpontra.
- A hangverseny után az ügyeletes pedagógusnál lévő szaktanáronkénti névsor-„jelenléti ív”-en a növendék „regisztrálja” magát, majd a következő főtárgy órán valamilyen kisméretű – a hangversenyre utaló- „matricát” kap a tanártól, amit be kell ragasztani a tájékoztató füzetbe, így a család és a tanár számára visszakereshető, hogy hány hangverseny-látogatást „teljesített” a tanuló.
- Minden év elején a testület a munkaterv alapján meghatározza, hogy hány „matricát” kell teljesítenie a növendéknek.
- Az a növendék, aki **valamennyi** koncerten –hallgató-vagy szereplő mivoltában **jelen van**, év végén jutalomsorsoláson vesz részt, melynek „eredményhirdetésére” a tanévzáró ünnepélyen kerül sor.
- A városi ingyenes komolyzenei hangversenyeket is bekapcsoljuk ebbe a rendszerbe annak érdekében, hogy növendékeink igazi hangverseny-látogatókká válhassanak.
- A képzőművészeti ágon félévente egy múzeumlátogatás van a tantervbe beépítve. Ha a tanuló érdekes kiállításon járt az iskolai kereteken kívül, arról képes kiselőadást tarthat, melyért szorgalmi értékelést kap.

5. Választható tárgyak, foglalkozások, szabad pedagógusválasztás szabályai

5.1. Kötelező, és választott tárgyak rendszere

- Iskolatípusunkban a zene szakos növendék óraszáma alapesetben főtárgy és kötelező tárgyból (szolfézs) áll. A kötelező tárgyat - elvégzett 4. évfolyam és sikeres alapvizsga után - a „kötelezően választható” tárgyak közül szabadon választott órák váltják fel. A „kötelezően választott” tárgyak: szolfézs, zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, énekkar.

- Az ügyesebb növendékek a főtárgy és a kötelező (kötelezően választott) tárgy mellé „választható tantárgy”-at is felvehetnek. Választható tárgyak: kamarazene, zenekar, második hangszer.
- A növendékeknek évfolyamtól függően jár korrepetíciós idő (heti 5-20 perc között).
- Azok a „B” tagozatosok, akik nem kívánnak zenei pályára menni, elvégzett 6. osztály és sikeres alapvizsga után szabadon választhatnak a kötelezően választható tárgyak közül.

Óraszámok az egyes évfolyamokon:

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Korrepetíció	5’			10’		15’						
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy					0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra	(4)	(4)	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Tanszaki sajátosságok – klasszikus zene szak:

- **Hosszú tanszakok** (2)+6+4= 12 évfolyam
  Hegedű, fuvola trombita, gordonka, gitár, zongora, klarinét, szaxofon harsona tenor- és baritonkürt, tuba szakok
- **Speciális tanszakok -** Magánének (1)+6, orgona (1)+8 évfolyam
- **Kötelező tárgyak:**
  szolfézs (4 évfolyamig),
  szolfézs („B” tagozaton végig),
  zongora („B” tagozaton *5.* évfolyamtól)
  zongora tanult hangszer (kamarazene főtárgynál)
- **Kötelezően választható tárgyak**
  szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar,
- **Választható tárgyak** - Valamennyi tárgy (az iskolában oktatottak közül)

Tanszaki sajátosságok – Képzőművészet

Tagozatunk képzése főtárgyra, kötelező tárgyra és választható tantárgyakra épül. Tagozatunkon egyetlen tanár dolgozik, így az ő végzettségének megfelelő tanszakokat választhat a tanuló a jelen

helyzetben. Így a választható tantárgyak közül a népművészet és a művészettörténet tantárgyat nem választhatja a növendék, mivel erre nincs megfelelő végzettsége kollégánknak. A tanszakok közül, pedig a képzőművészeti tanszakot, a grafika és festészet tanszakot illetve a környezet- és kézműves kultúra tanszakot tudjuk indítani, ugyanezen okból kifolyólag.

a) Képzőművészeti tanszak (előképző 1–2. évfolyam + 1–3. alapfokú évfolyam)

- **Főtárgy:**
  Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyam)
  Grafika és festészet alapjai (1–3. alapfokú évfolyam)
- **Kötelező tantárgy:**
  Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)
- **Választható tantárgy:**
  Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyama)

b) Tanszakok és főtárgyaik a 4. alapfokú évfolyamtól a továbbképző 10. évfolyamáig

1. Grafika és festészet tanszak – Grafika és festészet műhelygyakorlat
2. Környezet- és kézműves kultúra tanszak – Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy: Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

A tantárgyak tartalma

Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a műhelygyakorlat.

- **A vizuális alapozó gyakorlatok** az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönfélébb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.
- **A vizuális alkotó gyakorlat** a képző–és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.
- **A grafika és festészet alapjai tantárgy** a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát. A műhelygyakorlat lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző– és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	(1.)	**(2.)**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2							
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	2	2	2
Összes óra	(2-4)	(2-4)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok óraszáma 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

A főtárgyak képzési ideje:

- 2 előképző évfolyam: Vizuális alapozó gyakorlatok
- 3 alapfokú évfolyam: Grafika és festészet alapjai
- 3 alapfokú + 4 továbbképző évfolyam: Grafika és festészet műhelygyakorlat, Környezet - és kézműves kultúra műhelygyakorlat

5.2 A szabad pedagógusválasztás

Intézményünkben nagyrészt egyéni oktatás folyik. Emiatt különösen fontos, hogy növendék és pedagógus között harmonikus legyen a kapcsolat, hiszen ez hatással van a közös munkára, a gyermek fejlődésére. Ezen okból, amennyiben módunkban áll (van szabad hely, órarendileg megoldható, stb.), igyekszünk figyelembe venni diákjaink és szüleik kérését, ha tanárt szeretnének váltani, választani.

6. Értékelés és mérés

6.1. Az értékelés célja

- Visszajelzés a szülő, a tanuló és a tanár részére
- A tanulás hatékonyságának ellenőrzése
- A tanuló teljesítményének viszonyítása a korábbi eredményeihez
- A teljesítmény alapján korrekció kijelölése

6.2. Az értékelés szempontjai

- Az Alapfokú Művészetoktatási Intézményeknél az értékelés elsődleges szempontja nem a pillanatnyi adott helyzetben (vizsga vagy koncert stb..) nyújtott teljesítmény, hanem az egész éves munka folyamatában tapasztalt fejlődés, ezért csak a nagyon gyenge vagy várakozáson felüli

teljesítmény befolyásolja az évközi munka alapján –a szaktanár által - megállapított érdemjegyet. (A vizsgán kapott érdemjegy súlyozása 200%.)

- Az értékelésnél figyelembe kell venni az egyes növendék képességeit, mert a művészeti tehetség különbözősége rendkívül nagy szerepet játszik a művészetoktatás – tanulás eredményességében.
- Az osztályzatokkal kifejezett értékelés abban az esetben ösztönöz tanulásra, ha a növendék tapasztalja, hogy nem képességeit (tehetségét), hanem valóságos munkáját értékeli a tanár.
- A kifejezetten gyenge (1-2) osztályzatokat kerüljük a zeneiskolában. Azoknak a növendékeknek, akik tehetségükhöz mérten minimálisan teljesítenek, az adott tanszakról eltanácsoljuk; illetve a tanulmányok abbahagyását javasoljuk, hiszen ez az oktatási forma nem kötelező.

6.3. Szorgalom

A tanuló főtárgy és kötelező tárgy tanulásában tanúsított szorgalmát havonta értékelni kell. A szorgalom minősítése: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2). A szorgalom osztályzat a tanulmányi átlagba nem számít bele.

Három alkalmat meghaladó igazolatlan hiányzás esetén szorgalomból „változó” minősítésnél jobb nem adható.

6.4.Felsőbb osztályba lépés

- A zeneiskola felsőbb évfolyamába az a tanuló léphet, aki a közvetlenül megelőző osztályt sikeresen elvégezte, arról bizonyítványt kapott és tanulmányaiban nincs megszakítás.
- Felmentés vagy más ok miatt a tanulók osztályba tartozása szolfézs illetve főtárgy esetében eltérhet egymástól. Ezt a bizonyítványban és az anyakönyvben is fel kell tüntetni.
- Ebben az esetben a felsőbb osztályba lépésnél a hangszeres osztályt kell figyelembe venni. A legmagasabb zeneiskolai osztályt eredményesen végzett tanuló a törvényi előírásoknak megfelelően a művészeti alapvizsga sikeres letétele után továbbképző osztályban folytathatja tanulmányait.

6.5. Tanulmányok folytatása ugyanabban az osztályban

- Az a tanuló, aki az osztálya tantervi anyagát önhibáján kívül nem tudja elvégezni, a főtárgy tanárával egyeztetve tanulmányait a következő tanévben ugyanannak az évfolyamnak tanulójaként folytathatja. Ebben az esetben is kaphat a tanuló osztályzatot. A bizonyítványba és az anyakönyvbe az osztályfolytatás tényét rögzíteni kell.
- Évfolyamfolytató lehet az a tanuló is, akinek igazolt mulasztása valamely tantárgyból meghaladja az összes óraszám egyharmadát. Ebben az esetben a főtárgy tanár javaslata és az év végi vizsga eredménye alapján a vizsgabizottság dönt arról, hogy a diák év végén kap osztályzatot, vagy N.O. (nem osztályozható) bejegyzés alapján folytathatja a megkezdett évfolyamot. Az n.o bejegyzés azonban a térítési díjra/tandíjra komoly kihatással van: a növendék nem kaphat kedvezményt, így a legmagasabb összeget kell megfizetnie.

- Ugyanabban az osztályban tanulmányokat folytatni egy-egy tárgyból is lehet. Ilyenkor a tanuló a többi tárgyból magasabb osztályba léphet.
- Az év végi osztályzatot a főtárgy tanár javaslata, az éves végzett anyag és a vizsgán nyújtott teljesítmény alapján a vizsgabizottság adja.

6.6. Az értékelés rendszere, formája- zenei szakon

Az **előképző** osztályban szöveges, egyénre szabott értékelőlapot is kapnak növendékeink, míg az alapfok **első osztályától** érdemjegyekkel történik az értékelés minden tárgyból.

Az értékelés formái:

- Rendszeres, szóbeli visszajelzés a tanítási órán.
  Részjegyek havonta, illetve egy-egy ismeretanyag elsajátítása után (esetleg közös órával vagy rövid hangversennyel összekötve). Tanáraink figyelmet fordítanak arra, hogy a szolfézs és hangszeres havi jegyek megfelelő időben a szülők tudomására jussanak a KRÉTA-rendszeren keresztül.
- Félévkor: gyakorlati jegyet kapnak a diákok, de decemberben kötelező minden növendéknek osztályhangversenyen szerepelni.
- Év végi beszámolók:
  - ”B” - tagozaton tanszaki meghallgatások, nyilvános hangversenyek
  - Tanszaki meghallgatás -> zártkörű beszámoló a tanszak tanárai előtt
  - Osztályhangverseny -> nyilvános szereplés a szülők, a szaktanárok és a növendékek előtt
  - Év végi beszámoló -> zártkörű beszámoló a tanszak tanárai előtt

6.6.1. Az érdemjegyek tartalmi megfogalmazása-zene szakon

5 – jeles: Aki szorgalmával, következetes és precíz hozzáállásával pótolja esetleges tehetségbeli hiányosságait, és így a tantervben előirányzott ismereteket, technikákat és hangzásokat egyenletesen, a lehető legmagasabb színvonalon teljesíti az év folyamán és a beszámolókon egyaránt.

5 – kitűnő: Aki az országos mércével is kiemelkedő teljesítményt nyújt.

4 – jó: Aki megbízható szorgalommal a tananyag alapvető részét elsajátítja, de sok tanári segítséggel is csak ritkán teljesít hibátlan produkciót.

3 – közepes: Aki a tantervi követelményeket pontatlanul, hiányos mennyiségben, változó zenei színvonalon teljesíti. Bár kisebb bizonytalanságokat tanár segítségével a munkában le tud küzdeni, hiányzásai és érdektelen hozzáállása miatt produkciója kiszámíthatatlan.

2 – elégséges: A minimális ismereteket is csak súlyos hiányosságokkal szerzi meg. Mivel munkája hanyag, lassító, ezért a szakmai testület az adott tanszakról eltanácsolja.

A szorgalom értékelése

	5 - példás	4 - jó	3 - változó	2 - hanyag
Zenei hozzáállása	céltudatos, igényes	figyelmes, törekvő	ingadozó,	hanyag, lassító
Munkavégzése	kitartó, céltudatos	nem mindig önálló	rendszertelen, önállótlan	gondatlan, pontatlan, hanyag
Kötelességtudata	precíz	megfelelő, gyakori ráhatás kell	felületesen készül fel	nincs
Információi felhasználása	érdeklődő, rendszeres	ösztönözni szükséges	ritka	nincs

6.7. Az értékelés formája képzőművészet szakon

A tanuló havonta kap értékelést, mind a főtárgyból, mind a kötelező tárgyból, mind a vizuális alkotó gyakorlatból, mind szorgalomból és a szabadon választható tárgyakból is, ha választotta azokat. A szorgalom jegy a tanulmányi átlagba nem számítható be.

A tanuló félévi bemutatókon nyújtott teljesítménye mind osztályzattal, mind szövegesen ún. „vizsgalapon” kerül értékelésre.

A tanuló osztályzatait a KRÉTA-rendszerben a szaktanár vezeti.

A tanulót kimagasló teljesítménye esetén (versenyek, kiállítások, szereplések stb.) mind szövegesen, mind osztályzattal is értékelheti a szaktanár.

A tanulók felzárkóztatása

A tanulók felzárkóztatása a csoport differenciált foglalkoztatása során történik, amikor is csoportokban dolgoznak a tanulók. Így többféle technikából is történhet több tanuló felzárkóztatása is. A felzárkóztatásra nem szoruló tanulók ilyenkor gyakorolnak, vagyis készítik a már elkezdett munkáikat.

Vizsgák

Minden félévben az elért eredmények bemutatása céljából gyakorlati bemutatót tartunk a szülőknek, minden osztályban, minden évfolyamon, mely egyben a tanuló félévi vizsgája, melyet osztályzattal és szövegesen is értékelünk.

A féléves munka eredményét kiállítás keretein belül mutatjuk be.

A hatodik év végén művészeti alapvizsgát tesz a tanuló a tanszak aktuálisan kidolgozott helyi követelményei szerint, melynek alapja a hatályos kerettanterv. A tízedik év végén művészeti záróvizsgát tehet a tanuló.

7. A művészeti alap-és záróvizsga rendszere

7.1. Törvényi háttér

A 2005. évi CXLVII. tv. a Közoktatásról szóló ’93. évi LXXIX. Tv. módosításának 4. § alapján a továbbképző osztályba lépés feltétele a sikeres Művészeti Alapvizsga. Ugyanakkor a zeneiskolai tanulmányok befejeztével Művészeti Záróvizsgát tehet a tanuló.

Az Alapvizsgát és a Záróvizsgát a jogszabályoknak megfelelően, állami vizsgaként kell megszervezni. A vizsga időpontja a munkatervben kerül meghatározásra. A növendéket és a szülőket értesítjük, hogy alapvizsga letételére kötelezetté vált, továbbá felvilágosítást adunk arról, hogy mi a következménye az eredményesen letett vagy a nem vállalt vizsgának.

(Az alapvizsga letétele nem kötelező, de csak az folytathatja tovább tanulmányait a továbbképző osztályokban, aki az alapvizsgát letette.) Miután nyilatkoztak, hogy vállalják-e a megmérettetést, választási lehetőséget biztosítunk: kérésre nyílt vagy zártkörű vizsgát szervezünk a növendék számára. A vizsgabizottság a tanszak tanáraiból áll, melynek elnöke az igazgató, a *„társadalmi rangú általános tanszakvezető”,* vagy az általuk kijelölt szaktanár. Az elnök felelős a vizsgák jogszerű lebonyolításáért. (Figyelemmel kíséri, hogy a munkacsoport által meghatározott vizsgafeltételeknek megfelelő-e a tanuló által elvégzett, és hozott anyag stb.)

Művészeti Záróvizsgát is tehet a növendék. Miután a záróvizsgának továbbtanulás szempontjából nincs jelentősége, hiszen a középfok végén kerül sor rá, így csak abban az esetben szervezzük meg, ha a növendék:

- Alkalmas a vizsgaanyag elvégzésére és bemutatására
- Szívesen vállalja ezt a megmérettetést

A Záróvizsga követelménye megtalálható a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének honlapján.

A vizsgára bocsátás feltételei:

Vizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú, illetve továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Képzőművészet szakon művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

7.2 A Művészeti alapvizsga részei

Zenei tagozat:

- **Hangszeres tanulók- „A”- tagozat**
  Vizsgájuk 2 részből áll. Elméleti (melyben komplex zenei ismereteikről adnak számot) és gyakorlati részből. A komplex zenei ismeretek tárgy esetében a növendék választhat, hogy szóbeli vagy írásbeli vizsgát kíván tenni. Választásáról szeptemberben írásban értesíti szolfézs tanárát, aki ennek megfelelően intézkedik. (Főtárgytanár és igazgató informálása, vizsgaanyag előkészítése.)
  Gyakorlati vizsgát főtárgyból kell tennie. A gyakorlati vizsgán (kamara művek kivételével) az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.
- **Hangszeres tanulók- „B”- tagozat**
  Komplex zenei ismeretekből írásbeli és szóbeli vizsgát is kell tenniük növendékeinknek. Gyakorlati vizsgát főtárgyból tesznek, melyen (kamara művek kivételével) az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.
- **Elmélet szakos növendékek „A” és „B” tagozat**
  Komplex zenei ismeretekből szóbeli és írásbeli vizsgát is kell tenniük. Gyakorlati vizsgát kötelező zongora tárgyból és a tanult hangszerből tesznek. A gyakorlati vizsgán (kamara művek kivételével) az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.

Képzőművészet

A művészeti alapvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása. Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga – vizsga tantárgyak

- Műhelygyakorlat
- Vizuális alkotó gyakorlat

A szabadon választható vizsgatantárgyak esetén a művészeti alapvizsga és záróvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll. A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző– és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga– vagy záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

A művészeti alapvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

7.3 A záróvizsga

Iskolánkban a Művészeti Záróvizsgának letétele nem kötelező. Épp ezért nem kívánjuk külön szabályozni, mivel nincs igazán semmilyen következménye.

Azonban azoknak a tehetséges növendékeknek, akik hosszú időn keresztül bizonyítottak, szívesen ajánlunk fel egy olyan lehetőséget, amely nem teljesen záróvizsga, mert csak gyakorlati (főtárgy) tárgyból kell számot adnia tudásáról. Ez különleges alkalom, hiszen egy önálló koncert keretében elbúcsúzni az iskolától, és megköszönni a szülők támogatását - hihetetlen élményt ad iskolának, növendéknek, szülőnek és diákoknak egyaránt.

8. A tanszaki helyi tantervek sajátosságai

A tanszakokra lebontott tantervek alapja minden esetben Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről szóló 32/1999. (VIII. 18.) OM rendelettel módosított 27/1998.(VI. 10.) MKM rendelet.

- Vannak tanszakok, melyek alig változtattak a tantervi anyagon, mégis fontosnak találták, hogy a Helyi Tanterv tartalmazza mindazt a tananyagot, melyet a Kerettanterv javasol.

- Van olyan tanszak, mely tanárai az ajánlott irodalmat az évek alatt megtapasztalt, betartható követelményszinthez igazította.
- Van olyan tanszak, mely a tananyagban nem, de a megvalósításban változtatásokkal élt, ezért csak a változtatásokat írta le, a tantervi anyag megtekintési lehetőségének a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének honlapját nevezi meg és kezeli forrásként.

9. Tanszakok helyi tantervei

A fafúvós tanszak tantárgyai
Furulya 41
Fafuvi 46
Fuvola 51
Klarinét 64
Szaxofon 70
Rézfúvós tanszak tantárgyai
Trombita 98
Tenorkürt-baritonkürt 121
Tuba 144
Akkordikus tanszak tantárgyai
Gitár 161
Billentyűs tanszak tantárgyai
Zongora 181
Orgona 205
Vonós tanszak tantárgyai
Hegedű 222
Gordonka 227
Vokális tanszak tantárgya
Magánének 256
Zeneismeret tanszak tantárgyai
Szolfézs 267
Zeneismeret tárgyak közül kötelezően választható tárgyak
Szolfézs (5. évfolyamtól) 292
Zenetörténet-zeneirodalom (5. évfolyamtól) 301
Zeneelmélet (5. évfolyamtól) 307
Kötelezően választható tantárgyak 5. évfolyamtól
Zenekar 308
Kamarazene 311
Kórus 318
Jazz tanszak – pengetős 320
Szöveges értékelő lapok 344
Képző- és iparművészet 349

Furulya

A tanszak helyi tantervét készítette: Kovács Ernőné szaktanár

Iskolánk jellegzetessége, hogy blockflöte tanárunk nincs, azonban- ahogy a zeneoktatás rendszerében jól bevált módszerként már 40 éve használjuk - a furulyát, mint „alapozó hangszert", így teljesen elfogadjuk a német rendszerűt is, sőt a fuvola előtanulmányához kifejezetten kérjük is, mivel e rendszerű hangszer fogása nagyon hasonlít a fuvoláéhoz.

Iskolánkban ezért a furulyatanítás során feladatnak tekintjük:
- a furulyacsalád egyéb tagjai és a rokon hangszerek megismertetését.
- a kottaolvasás kompetenciájának megalapozását és stabilizálását
- Gyermekdalok segítségével korai zenei élmények kialakítását a növendékben
- Fúvós légzés alapjainak lefektetését
- Fúvós hangszerek megszólaltatásának megalapozását (tenuto, legato, staccato)
- Alap és összetettebb ritmusok megértetését, érzetének kialakítását, biztonságos játékának megalapozását
- Mérő érzet kialakítását, mérő „ütés" használati készségének kialakítását

E néhány év alatt figyelmet fordítunk:
- a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra

1. A képzés ideje:
2 előképző évfolyam
3 évfolyam alapképzésben

2. Kompetenciák
Bemeneti kompetencia:
Az előképző évfolyamok elvégzése furulya tárgyból nem kötelező. Elsősorban általános iskola 3. évfolyamától érdemes elkezdeni a furulya tanulását. Nagyon ritka kivétellel lehet az általános iskola 1-2 évfolyamán is elkezdeni a hangszer oktatását, akkor azonban érdemes mérlegelni, hogy az előképző osztályok hány évfolyamát alkalmazzuk

2.a Személyi követelmény:
Nagyon gyakran mozgás koordinációs és egyéb nehézségekkel is könnyen megbirkóznak a növendékek e hangszer alapozó időszakának nehézségeivel, így bemeneti kompetenciát nem igazán kell megnevezni. Azonban érdemes arra figyelni, hogy a „főhangszer"-hez szükséges kompetenciák kialakíthatóak- e a furulya tanításának évei alatt.

2.b Hangszerhez kapcsolódó kompetenciák
Az osztályok elvégzése után váljon alkalmassá a főhangszer feladataival való megbirkózásra, ismerje a ritmusokat, jól használja azokat. A „mérőzés" stabil érzet és szükséglet legyen. A kottaolvasás ne okozzon nehézséget. Képes legyen kotta nélkül játszani (kisebb- nagyobb egységeket), ne zavarodjon meg játék közben. A feladatokra egyre hosszabb ideig tudjon figyelni.

3. Hátrányos helyzet kezelése

Ahogy már jeleztük, nagyon gyakran a hátrányos helyzete felzárkóztatására is teljesen megfelelő hangszer. Előfordulhat, hogy megkezdett „főhangszert" érdemes „visszaváltani" furulyára, hogy a megfelelő kompetenciák kialakulhassanak.

4. Számonkérés formái

Ahogy a többi hangszernél, a furulyánál is félévi koncert, és év végi zártkörű beszámoló van. A gyermek haladásáról havi osztályzatokkal tájékoztatjuk a szülőket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

Hek	
1. osztály	Négy gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben kotta nélkül.
2. osztály	– Négy gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.
Alapfok	
1. osztály	– Két–három népdal, kotta nélkül. – Egy–két könnyű tánctétel kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.
2. osztály	– Egy népdal, kotta nélkül. – Egy etűd. – Két különböző karakterű tánctétel, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.
3. osztály	– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül. – Egy etűd. – Két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

Tananyag

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

Fejlesztési feladatok

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hangszer részei, összeállítása.

– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok
– Különböző játékmód és hangindítások
– A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások.

Tankönyv:
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090) Sipos Antal: Süss fel nap (RÉT 043) Gyermekdalok, népdalok

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás,
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével.
Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

Hangszeres és zenei ismeretek az előző év folytatásaként:
– Különböző játékmód és hangindítások.
– A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások.

Tankönyv:
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Ajánlott tananyag
Gyermekdalok, népdalok
Sipos Antal: Süss fel nap (RÉT 043)

Követelmények
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemsúlyok, felütés.
– A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások
– A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

Tankönyv:
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090) Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)

Ajánlott tananyag Gyermekdalok, népdalok Sipos Antal: Süss fel nap
Bántai- Sipos: Fuvola ABC (vagy egyéb fúvós kották)

Követelmények
A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kotta nélkül)

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek
- Az eddig tanult hangkészlet bővítése,
- Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.
- Régi és új stílusú magyar népdalok.
- A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
- A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók.

***Tankönyv*:**
Béres J.: Furulyaiskola I., II. (EMB 5406, 7062) Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)

Ajánlott tananyag
Bali J.: Furulyaiskola I.
Anonymus: Allemande (EMB 4303) Anonymus: Angol tánc (EMB 7888) Anonymus: Hajdútánc (EMB 7888)
Anonymus: Rondo (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/118) Purcell, H.: A pásztor (EMB 8959)

Követelmények
Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete. Rövidebb lélegzetű etűdök.
Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása kotta nélkül is.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
- A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett
- stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
- Dúr és moll skálák c^1–c^3 hangterjedelemben.

- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Tankönyv:
Béres : Furulyaiskola II-III. kötet

Ajánlott tananyag
Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 2750)
Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
Pepusch, J. Chr.: C–dúr szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071
Purcell, H.: Bourrée (EMB 6106)

Követelmények
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű tánctételek értelmesen tagolt megszólaltatása, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kotta nélkül is)

Fafuvi

A fuvola tanszak előképző 1-2. és az A / 1. évfolyam osztályaiban alapozó hangszerként alkalmazható Fafuvi helyi tantervét készítette: **dr. Fábián Tímea szaktanár**

Mottó:

„Gyermek kezébe csak akkor adjunk hangszert, mikor már énekelni tud. Belső hallása csak úgy fejlődik, ha első hangképzetei tulajdon énekéből alakulnak s nem kapcsolódnak sem külső, látható (vizuális), sem kézmozgási (motorikus) képletekkel."

Kodály Zoltán: Előszó Vass Lajos Furulyaiskolájához /részlet/

A fuvola tanszakon az alapozó hangszerek „repertoárja" időközben kibővült a fafuvi nevezetű kis hangszerrel, ezért iskolánkban a furulyával való alapozás mellett, létjogosultságot nyert a fafuvi alkalmazása is.

1. **Bevezetés:**
   - Egy felkészült tanár gyakorlati munkájához elengedhetetlenül fontos szempontok:
     - a gyermek családi hátterének, képességeinek, készségeinek a pontos ismerete
     - saját szakmai tudásának folyamatos mélyítése élete során
     - új lehetőségek, egyedi megoldások ismerete és alkalmazása a tanításban
     - improvizációs, illetve egyéb fejlesztő játékok beemelése
     - eszközhasználat
     - hangversenylátogatásra való ösztönzés
   - Az eredményes zenepedagógiai fejlesztés külső feltételei:
     - A gyermek már fiatalon, lehetőleg a születését megelőzően találkozzon a zenével.
     - A gyermek az óvodában is megkapja a számára szükséges, életkori sajátosságaihoz igazodó zenei ismereteket, így a népdalok és gyermekjátékok segítségével, tudattalanul ismerkedik meg zenei kultúránkkal.
     - Az a zeneiskolai oktatás ezekre építve tovább folytatja a fejlesztést.

2. **A Fafuvin való játék előnyeiről, meghatározó szerepéről:**
   - A hangszer igazodik a gyermek testalaktához, figyelembe veszi az életkorból adódó sajátosságokat.
   - Már egészen korán segíti a helyes oldaltartás, ansatz, levegővétel és hasi-, oldal -, illetve bordaközi légzés kialakítását, megalapozva ezzel a jövőbeni normál fémfuvolán való játékot.

- A Fafuvi hangolása (a' alaphangú) igazodik a gyermek énekhangtartományhoz, könnyebbé téve ezzel az adott dallamok leéneklését.

  „Annak ellenére, hogy a tanuló nem énektanszakra jelentkezett, a zenetanulás mégis az énekkel kezdődik. Nem azért, mert Kodály olyan hangsúlyosan kiemeli ennek fontosságát, hanem mert a „lelki zenélés" megközelítésének ez a legközvetlenebb útja. Ezt mondja Kodály Zoltán: „*…előbb énekelni kell, mégsem láttam még olyan zongoratanárt, aki előbb énekeltetett volna. Mi ennek a következménye? A mi zenészeinknek az ujjuk hegyében van a zene, nem a fejükben, pedig ennek a fordítottja a helyes és természetes.(...) Akinél a szellem jár elől, azt ujjai könnyen követik. Aki az ujjait küldi előre, bénítja a szellem munkáját. Egyik a lelki, másik a testi zenélés. Hogy melyiké az elsőbbség, arról, azt hiszem, nem lehet vitatkozni."* Ha a tanár következetesen minden órán foglalkozik az énekléssel, egyre újabb és újabb sikereket biztosítva tanítványának, akkor *ez* a gyakorlat válik természetessé és nem lesz kérdés, hogy hangversenyen és vizsgán is előbb elénekli a műsorra tűzött dalt. Akinél a tanár enged a gyermek húzódozásának, annál végérvényesen lemondhat a hallás-, memória- és énekhang- fejlesztésnek erről a semmi mással nem pótolható módjáról…" (Barth István: Kodályi elveken alapuló fuvolaoktatás az előképzőben - Módszertani jegyzet.)

- A fifehoz képest igényesebb kialakítású és lehetővé teszi a tisztább intonációt.
- Nem igényel komolyabb karbantartást, ára kedvezőbb a kezdő fuvolák áraihoz képest.

***3.* A fuvola tanszak hangszeres előképző évfolyamaiban kiemelten fontos feladatok:**

- A kodályi elvnek megfelelően a gyermek először énekelje el, majd csak azután szólaltassa meg hangszerén a tanult dallamot.
- A zenei „tér-időben" való eligazodás képességének fejlesztése.

  „Az éneklő gyermek nincs tudatában a dallam hangjainak helyzetével a zenei tér-időben. Az ebben való tájékozódást a zeneiskolában kell megtanulnia. A zene két alapvető eleme, a ritmus és rezgésszám. Ebben a két dimenzióban kell tájékozódó képességre szert tenni a zenetanulónak. Még az 5-6 éves kornak megfelelő zenei alap-adottságokkal megáldott kezdőt is meg kell tanítani az általa jól használt zenei elemek felismerésére és tudatos alkalmazására." (Barth István: Kodályi elveken alapuló fuvolaoktatás az előképzőben -Módszertani jegyzet.)

- A fuvola rövid hangszertörténeti ismerete, a fuvolacsalád tagjaival, a fafúvós hangszerekkel való megismertetése
- Gyermekdalok segítségével korai zenei élmények kialakítása a kezdeti időszakban
- Artikulációs és dinamikai alapismeretek elsajátítása (tenuto, legato, staccato, piano, mezzoforte, forte)
- Alap és összetettAebb ritmusok helyes érzetének kialakítása, készségszintű alkalmazása; ritmushangszerekkel való játékok a helyes mérő „ütés" használati készségének kialakítása céljából
- Improvizációs játékok és technikák alkalmazása, kreativitás fejlesztése
- A fafuvin tanulók alapfunkcióinak (pl. hasi-, oldal-, bordaközi légzés, hangszertartás, helyes levegővétel, ansatz) gondos megalapozása
- A tudatos gyakorlási módszer helyes technikája
- A kottaolvasási készség megalapozása és fejlesztése
-

4. A képzés ideje:

- 2 előképző évfolyam
- 1 évfolyam alapképzésben

5. Kompetenciák:

- Bemeneti kompetencia:

Legjobb esetben a tanuló nem érkezik üres tarisznyával az iskolába, ismeri az egyszerűbb gyermekdalokat, amire a hangszeres és zenei fejlesztését alapozni lehet. Azonban ha mégsem ez a helyzet, akkor ezek a dalocskák rendszeres gyakorlással még könnyedén megtanulhatók, pótolhatók. A kezdeti ritmusjátékok ebben a korban még nem tudatosak csak improvizáltak, a hangszeres dallamalkotási készség fejlesztése pedig a már ismert dalok éneklésével kezdődik. A dalkincs fokozatos gyarapodása által a repertoár és a hangkészlet egymást támogatva, párhuzamosan gazdagodik és fejlődik tovább.

„Egy tisztán, pontos ritmusban éneklő gyermek ösztönösen muzsikál, nem tudja, hogy a hangok milyen mozgása hozza létre a dallamot, a ritmust, ezekkel az elemekkel ugyanolyan természetesen bánik, mint a beszéd hangjaival. A zene megértéséhez ezeket éppen úgy meg kel tanulnia felismerni, mint írás tanuláskor a beszéd addig tudattalanul használt hangjait. Mennyivel inkább érvényes ez a megállapítás azokra a gyermekekre, akik relatív zenei hallás nélkül kezdik tanulmányaikat. Az agy fejlődési törvényszerűségeit kutató tudomány szerint a korai gyermekkorban (szenzitív periódus) elmaradt fejlesztés később teljesen nem pótolható, mégsem utasíthatjuk el ezeket a tanulókat, hiszen –ha hivatásos muzsikusok nem is válhatnak belőlük – nem foszthatjuk meg őket az amatőr zenélés örömétől és azoktól, a zenei képzésből fakadó járulékos értékektől, amely személyiségüket és életminőségüket gazdagíthatja…” (Barth István: Kodályi elveken alapuló fuvolaoktatás az előképzőben -Módszertani jegyzet.)

A fafuvin való tanulmányokat érdemes minél hamarabb, már az általános iskola 2. évfolyamától megkezdeni, mivel a zenei képességek alapjai a 3-7 éves kor között alakulnak ki. *„Háromtól hétéves korig a gyermek mindent sokkal könnyebben megtanul, mint később”(Kodály Z.); „7 éves korig kellene serkenteni az érzékszervek finomítását – itt a hallás kiemelten fontos”(Antal-Lundström Ilona.)*

- Hangszeres kompetencia:

Az előképző osztályok – szükség esetén az A / 1. évfolyam – elvégzése után a tanulónak alkalmassá kell válnia a hangszerváltásra, könnyedén kell vennie a kanyarfejes vagy normál C-fuvolára való áttérés kezdeti nehézségeit. Ismerje és alkalmazza megfelelő módon a tanult ritmusokat. A „mérőzés” stabil érzet és szükséglet legyen a számára. A kottaolvasás ne okozzon számára problémát, illetve legyen képes a koncentrált zenei előadásra, a memoriterek tekintetében pedig a megszakítások nélküli játékra.

6. Számonkérés formái:

Ahogy a többi hangszernél, a fafuvinál is félévi koncert, és év végi zártkörű beszámoló van. A gyermek haladásáról havi osztályzatokkal tájékoztatjuk a szülőket.

- **Az év végi vizsga ajánlott anyaga:**

  - HEK 1. osztály:

    Két különböző karakterű gyermek- vagy népdal*, két kánon*, két kétszólamú mű a tanult hangterjedelemben.

  - HEK 2. osztály:

    Két különböző karakterű gyermek- vagy népdal*, két kánon*, egy kétszólamú és egy zongorakíséretes* mű a tanult hangterjedelemben.

- A / 1. osztály:

  Két különböző karakterű gyermek- vagy népdal*, két kétszólamú és két zongorakíséretes mű a tanult hangterjedelemben kotta nélkül.(* jelzés: kotta nélkül előadandó.)

7. Tananyag-tervezet évfolyamokra lebontva:

- **HEK 1. évfolyam**

A zeneiskola HEK 1. évfolyamának tanterve a 7 éves tanulók (általános iskola 2. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

- Fejlesztési feladatok:

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.

- A hangszerkezelés fejlesztése
- A társas muzsikálás kezdetei tanári közreműködéssel.
- Hangszeres és zenei ismeretek átadása:
  - A hangszer részei, összeállítása, karbantartása
  - Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok
  - Különböző játékmód és hangindítások
  - A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások.

- **HEK 2. évfolyam**

- Fejlesztési feladatok:

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével. Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

- A hangszerkezelés fejlesztése
- A társas muzsikálás zongorakísérő közreműködésével is.
- Hangszeres és zenei ismeretek az előző év folytatásaként:
- Különböző játékmód és hangindítások.
- A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások.

- Követelmények:
  - A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
  - Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

- **1. évfolyam „ A" tagozat**
  - Fejlesztési feladatok
  - Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  - Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemsúlyok, felütés.
  - A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások
  - A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

8. Ajánlott tananyag:

- Székely Judit: Első furulyakottám
- Házimuzsika gyermekeknek (13846)
- Szokolay: Magyar gyermekdalok (7768)
- Kovács Mihály: Magyar népdalok (7348)
- Gyermekdalok, népdalok, kánonok
- Sipos Antal: Süss fel, nap
- Bántai- Sipos: Fuvola ABC (14005)
- Béres János: Furulyaiskola I. (5406), II. (7062), III. (7332)
- Papp Lajos: Csordapásztorok (14089)
- Bántai-Sipos: Könnyű előadási darabok (8959)
- Túl a vizen-Magyar és román dallamok (14669)
- Bántai-Sipos: Works by Bartók, Kodály I-II. kötet (7958, 8940)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. kötet (5457)
- Let's Take the Stage! (14991)
- Bartók: 13 könnyű darab (14944)
- Szelényi: 12 könnyű kis darab (14286)
- Petrovics: Magyar gyermekdalok (7373)
- Kodály: Epigrammák (4553)

Fuvola

A tanszak helyi tantervét készítette: Munkácsi Ádám szaktanár

A fuvola tanszak oktató és nevelőmunkájánál az elsődleges cél egy olyan haladási ütemterv felállítása, amelynél a gyermek rendszeres, igényes munkavégzés mellett, nem érzi terhelőnek a vele szemben támasztott követelményeket és így a kötelezendően teljesítendő feladat egyben a zenetanulás pozitív élményét sem veszi el. Erre a differenciált tervezésre a minisztériumi kerettanterv is lehetőséget ad, hiszen az optimális mellett, minden évfolyamban feltünteti a minimálisan elvárható szintet is. A tananyag évfolyamonkénti lebontásánál az állami ajánlás teret nyújt a tanári alkotómunka kreatív és széles skálájú kibontakoztatására, igen gazdag irodalom felsorolásával. A helyi tanterv kialakításánál ebből válogatunk, figyelembe véve a rendelkezésre álló helyi kottatárat, valamint helyenként saját ötletekkel is bővítjük a skálát.
Általános pedagógiai célunk, hogy fuvolát tanuló növendékeink a művészeti alapvizsga sikeres teljesítése után, hangszerüknek amatőr, de igényes művelői legyenek, hogy egy zenekarban, együttesben vagy kamaracsoportban kamatoztathassák tudásukat, valamint aktív muzsikusok maradjanak zeneiskolai tanulmányaik befejezése után is. Elsősorban arra törekszünk, hogy az egyéni foglalkozások keretein belül, felkeltsük ezt az igényt, és felkészítsük növendékeinket a társas zenélésre.

A fuvola főtárgy képzés ideje, évfolyamai

Hosszú tanszak képzési ideje: (2)+4+6 év
A tanítási órák időtartama:
„A" tagozaton 2x30 perc; HEK évfolyamban: 1x vagy 2x 30 perc
„B" tagozaton 2x45 perc

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Korrepetíció	5'		10'						15'			
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Műv.alapv. felk. szolf.óra							0,5					
Választható tantárgy					0-2	0-2	0-1,5	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra	(4)	(4)	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Korrepetítió (zongorakíséret): A korrepetíció tanszakunkon tömbösítve, a koncertekhez és a vizsgához igazodik. Ilyenkor a növendék szükséglete az elsődleges szempont, ezért nincs meghatározva előírt időtartam.

Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.

Bemeneti kompetenciák a fuvolatanulás megkezdése előtt

A fuvolatanuláshoz elengedhetetlen szükség az egészséges testalkat, kézalkat, tüdőkapacitás, hallás, valamint a fogak rendezett pozíciója. A fuvola megszólaltatása miatt különösen problematikus az átlagosnál jóval előretolódott alsó vagy felső fogsor helyzete, így a meghallgatás során figyelembe vesszük, hogy ebből a szempontból is alkalmas-e a gyermek választott hangszeréhez, nem fog-e hangszertanulása akadályba ütközni.
A fuvola tanulás megkezdése előtt ajánlott 1-2 év furulyázás, életkortól függően (általános iskola 2-3 év). A hangszeres előképző első évfolyamát (HEK1) indokolt esetben, a pedagógusok közös egyetértésével, a gyermek már általános iskola 2. évfolyamán is megkezdheti, de ebben az életkorban még határozottan ajánlunk 1, esetleg 2 év furulya hangszeres „alapozást". A hangszeres előképző teljesítése nem kötelező abban az esetben, ha zenei előismeretei, fizikai és életkori adottságai megvannak (pl.: általános iskola 5. osztályos tanuló, szolfézs előképzettséggel).

Hangszerhez kötődő kompetenciák:

- jó hallás, ritmusérzék
- testtartás: egyenes váll, laza kar
- motoros készségek: fejlett idegrendszer, biztos mozgáskoordináció
- fogak rendezettsége, ajkak alkalmassága

Tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

Az órák során figyelemmel követve a gyermek egyéni adottságai szerinti haladási ritmusát, fejlődőképességét, nagyon fontos biztosítani a megfelelő visszajelzést. A tanári ellenőrzés magában foglalja a tanuló kompetenciáinak (előző órai ismeretek megértése, helyes alkalmazása) „visszakérdezését", valamint az építő reflektálást. A „visszakérdezésnél" megfigyelhető, hogy a gyermek otthoni „tanulási stratégiája" hatékony-e, egyáltalán ki alakul-e ilyen sajátosság (egy feladott etűd vagy előadási darab eljátszatása során). A zenetanulás folyamán tehát fontos tudatosítani a gyakorlás módját, hogy mi vezet eredményhez, illetve kialakítani egy kezdetleges önkontrollt, hiszen a fejlődéshez vezető úton elengedhetetlen szükség az önállóság. Az ellenőrzés során így a kognitív tudást figyelhetjük meg, és e szerint értékelhetünk a későbbiek során is.

Az értékelés szempontjai:

- fúvós légzés, helyes rekeszmunka
- hangminőség (későbbiek folyamán intonáció is)
- értelmes zenei tagolás (levegővétel jó helyen)
- technikai tudás (motorikus és szellemi kapacitás egyaránt)
- biztonságos kottaolvasás
- muzikalitás (mivel nem tanulható, hanem vele született adottság, ezért hiánya miatt nem értékeljük negatívan a gyermeket, de megléte kérdéses elbírálások esetén pozitív irányba, befolyásoló tényező lehet)

Érdemjegy:

5 - (jeles) érdemjegyet kaphat az a növendék, aki a felsorolt szempontokból a többségének birtokában van. A kiemeltek mind megfelelnek az optimálisnak, vagy ha mégsem, akkor más előnyös dolog hangsúlyosan jelen van. A légzés a fuvolázás alapja.
Mivel a helyes zenei légzés bárki számára elérhető, megtanulható, ezért csak az kaphat ötöst, aki rekeszlégzést alkalmaz. Ennek hiánya oly mértékben csökkenti a fuvolázás minőségét, hogy amúgy sem lehetne ötöst adni annak a diáknak, aki nem alkalmazza.

4 - (jó) érdemjegynél a felsorolt szempontokból a többség megfigyelhető a növendéknél, de a fele mindenképp.

3 - (közepes) érdemjegynél a kiemelt szempontok nagy része hiányzik, és a kevésbé hangsúlyosakkal sem kompenzálja hiányukat.
2 - (elégséges) érdemjegyet kap az a növendék, aki nem fejlődik hosszú időn keresztül, és az alapfunkciók sem működnek, nem tud gyakorlatilag semmit.

Dicséretes 5-ös az a tanuló, aki az ötösök közül is kimagaslik szakmai tudása, hangja, vagy valami más miatt, esetleg osztályon felüli anyagot végez.

Szorgalom:
5 - (példás): A növendék rendszeresen felkészül az órára úgy, ahogyan a tanárral megbeszélték, tehát nem elég sokat gyakorolni, hanem „azt" és „úgy", ahogy és ami szükségeltetik a növendék fejlődése érdekében.
4 - (jó): A felkészülés nem rendszeres, hullámzik, tehát a gyermek hol tudja az anyagot hol nem. Bizonyos kéréseknek hosszabb időn keresztül nem tesz eleget.(pl.: hangszertartás, testtartás, légzés, szájtartás stb.) Rendszeresen nem memorizálja a feladott anyagot. többször otthon felejti a felszerelését (hangszer, kotta, ellenőrző) valamint 1 igazolatlan órája van.
3 - (változó): Rendszeresen otthon hagyja a felszerelését, a négyes tanulónál felsoroltak halmozott előfordulása, valamint 2 igazolatlan óra.
2 - (elégséges): Munkája, felkészülése és hozzáállása értékelhetetlen.

A számonkérés formái osztályonként:

Hangszeres előképző, HEK1 – HEK2	**2 gyermek vagy magyar népdal**, illetve más népek dalai. 2 gyakorlat a hangterjedelem minél jobb kihasználásával **kotta nélkül**
1. osztály	**1 hangsor** (csak alapskála: staccato, legato) **2 különböző karakterű gyakorlat** (Jeney I.: 61-es nehézségű etűdök szintjén)
2. osztály	**1 skála** 1#, 1*b* (alap+hármashangzat) **2 különböző karakterű gyakorlat** (Jeney I.: 102-es nehézségű etűdök) **1 előadási darab kotta nélkül**
3. osztály	**1 skála** 2#, 2*b* (alap+hármashangzat+felbontás+tercmenet) **2 különböző karakterű gyakorlat** (Jeney II.: 22es nehézségű etűdök) **1 előadási darab kotta nélkül**
4. osztály	**1 skála** 3#, 3*b* (alap+hhangzat+felbontás+tercmenet+duplanyelv) **2 különböző karakterű gyakorlat** (Jeney II.: 70es nehézségű etűdök) **1 előadási darab kotta nélkül**
5. osztály	**1 skála+ variációi** 4#, 4*b* **2 különböző karakterű gyakorlat** (Jeney II.: 87es nehézségű etűdök) **1 előadási darab kotta nélkül**
6. osztály	**1 skála+variációi** 5#, 5*b* **1 etűd** (op.33 Köhler 1, 2, 3 nehézségű etűd) **1 tételpár vagy kamaramű**

7. osztály	**1 skála** **1 etűd** (romantikus Köhler I., Platonov 30 etűd) **1 tételpár vagy kamaraműű**
8. osztály	**1 skála** **1 etűd** (op.33 Köhler II., Bántai: Válogatott etűdök III) **1 tételpár vagy kamaraműű**
9. osztály	**1 skála** **1 etűd** (op.33 Köhler III., Bántai: Fuvolaetűdök középfokra) **1 tételpár vagy kamaraműű**
10. osztály	**1 skála** **1 etűd** (Andersen: 24 etűd, Jean Jean: Modern etűdök) **1 tételpár vagy kamaraműű**

A tananyag évfolyamonkénti lebontása:

Hangszeres előképző 1.- 2. évfolyam	Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406) Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005) Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457) Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090) Sípos Antal: Süss fel nap (RÉT 043)
1. évfolyam	Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. folytatása mellett Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
2. évfolyam	Az előző évben használt kották folytatása mellett Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
3. évfolyam	Az előző évben használt kották folytatása mellett Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458) Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
4. évfolyam	Az előző évben használt kották folytatása mellett Gariboldi:30 Etűd (EMB 8007)
5. évfolyam	Az előző évben használt kották befejezése.
6. évfolyam	B.- K.: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593) Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 I. (EMB 8513)
7. évfolyam	Az előző évben használt kották folytatása mellett Jeney: Fuvolaetűdök középfokra (EMB 12062) Köhler: 25 Romantikus etűd fuvolára op. 66 (ZM 12240)
8. évfolyam	Az előző évben használt kották folytatása mellett Andersen: 24 etűd fuvolára (EMB 8520) Köhler: Etűdök fuvolára II. op. 33 (EMB 8514)
9. évfolyam	Az előző évben használt kották folytatása mellett Fürstenau: 24 Etűd fuvolára (Hofmeister 7293)

10. évfolyam	Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III.(EMB 8515) Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)

Az ajánlott tananyagnál, beleértve az előadási darabokat is, a 2011-es kerettanterv szerint felsorolt és javasolt kottákból válogatunk, ami megtalálható az mzmsz.hu weboldalán, a 2011-es tantervek/fuvola osztályonkénti lebontásánál.

Az „A" és „B" tagozat

„B" tagozatos lehet az, aki zenei pályára készül, vagy aki valamilyen ok miatt – érdeklődés, zeneszeretet, nagyon jó szellemi kapacitás stb. – eleget tud tenni a magasabb követelményszintnek minőségi és mennyiségi értelemben egyaránt. Nem minden „B" tagozatos növendék megy zenei pályára. Itt inkább arról van szó, hogy a tehetséges növendékek megkaphassák a lehetőséget arra, hogy képességeiket kibontakoztathassák. Ezért egyéni elbírálás alá esnek. Egy „A" tagozatos növendékhez képest több etűdöt és előadási darabot kell elvégezniük, illetve több lehetőséget kaphatnak szereplésre és kamarazenélésre. Azoknak pedig, akik zenei pályára készülnek, óráról órára tudatosan felépített, rendszeres gyakorlási módszert kell követniük.

ALAPVIZSGA ANYAGA; Követelmények a továbbképzésre jelentkező növendék felé

A növendék a hatodik osztály elvégzése után csak akkor folytathatja tanulmányait, ha erre az elmúlt évek során szerzett tudása és szorgalma feljogosítja. Ebben az esetben alapvizsgát kell tennie. Alapvizsgát az tehet, aki a hatodik osztályban az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.
Követelmény szint a hatodik osztály végén, az alapvizsga előtt:

- Stabil légzés, levegőkezelés, rekeszmunka és támasz
- A hangszer adottságaiból eredő intonációs problémák gyakorlott kezelése
- A zenei gondolatok érthető, kifejező megformálása
- Laza kéztechnika
- A rekesz, nyelv és kéz összehangolt mozgása
- Széles dinamikai skála

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll. A vizsga időtartama:
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56–85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33. no. 1/1–3. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonátatétel; Marcello: d–moll szonáta, Telemann: F–dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén. Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Platonov: 30 etűd 1– 10., Köhler: Etűdök op.33. no. 1/1–5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1–4. nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta tételpár; Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén.
- Egy karakterdarab vagy kamaramű; Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén.

A kamaraműkivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek
- **technikai felkészültség**: helyes légzés, testtartás, hangszertartás, hangképzés, intonáció.
- **biztonságos hangszerkezelés**: artikulációk és díszítések alkalmazása, helyes ritmus és tempó
- **előadásmód**: a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória, alkalmazkodóképesség állóképesség

TANMENET

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Rövid ismertetés a fafúvós hangszerekről. A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- A törzshangok olvasása. A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, egész értékek és ezeknek meg-felelő szünetjelek ismerete.
- A 2/4 –, 4/4 –es ütemek. Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
- A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.
- Különböző légzésgyakorlatok. A test– és kéztartás ismertetése és lépésről–lépésre való meg-valósítása a gyakorlatban.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato).
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai, a hallás útján történő önkontroll fejlesztésén keresztül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Az előző évben tanultak felfrissítése, állandó ismétlése.
- nyújtott és éles ritmus
- A 3/4 –es ütemek ütemsúlya.

Alapfok évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam

Amennyiben volt a gyermek előképzős, ha az 1. évfolyamban indul a fuvolázás, akkor értelemszerűen a fentebb felsoroltak megtanulásával kezdjük.

További ismeretek:
- módosított hangok olvasása és fogása. A módosítójelek ismerete.
- A tanult hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok segítségével

Követelmény:

A növendék el tudjon játszani egész, fél (pontozott fél), negyed, nyolcad értékeket tartalmazó rövid gyakorlatokat, népdalokat két oktáv hangterjedelemben és legalább 8 ütemes előadási darabokat kotta nélkül, kísérettel.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- A hangterjedelem kibővítése.
- Az enharmónia fogalma.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések.
- A ritmikai ismeretek bővítése.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A hármashangzat és felbontásának fogalma.
- Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma.
- A tanult művek formai elemzése (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
- A játékmód, artikuláció további differenciálása. (non legato, portato, marcato).
- Dinamikai árnyalás: f, mf, p.

Követelmény:
A növendék el tudjon játszani egy adott technikai feladatot tartalmazó 16 (de minimum 8) ütemes gyakorlatot és előadási darabot kotta nélkül, kísérettel.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Az előző tanévre épülő feladatokkal bővüljön a hangterjedelem, ritmus, tempó, dinamika valamint
- zenei szerkezetek ismerete.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig.
- Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása.
- Egységes hangszín kialakítása az alsó és felső regiszterben egyaránt.
- Hármashangzat felbontások, terclépés valamint a felhangok (átfúvások) ismerete.
- Az előadási darabokban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességei a játékmódban megvalósuljanak.

Követelmény:
A növendék tudja a hangok nevét, fogását c1–g3 hangterjedelemben, biztonságosan el tudjon játszani különböző karakterű és tempójú etűdöket 2#, 2b előjegyzésig, valamint egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darabot kotta nélkül, zongora vagy egyéb hangszerkísérettel.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Az előző tanévre épülő feladatokkal bővüljön a hangterjedelem, ritmus, tempó, dinamika valamint
- zenei szerkezetek ismerete.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig.
- A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánctípusok)
- A kettős nyelvütés használata (duplanyelv).
- Az önálló hangolásra való törekvés.

Követelmény:
A növendék el tudjon játszani egy közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdöt (Jeney: Fuvolaiskola II. 64., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. kötetből 28–32. szintjén), valamint egy barokk tánctételt és egyszerűbb előadási darabot.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Dúr és moll hangnemek ismerete 5#, 5b előjegyzésig.

- Tudnivalók a vibratóról a zenei kifejezés érdekében.
- A zenei anyagban előforduló díszítések, bonyolultabb ékesítések (trilla utókával vagy anélkül) pontos megszólaltatása.
- A különböző népek zenéje ritmikai és hangzásvilágának megismerése.
- A dupla staccato sebességének mérsékelt fokozása.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.

Követelmény:

A növendék tudja a hangok fogását és nevét c1–h3 hangterjedelemben, biztonságosan el tudjon játszani különböző karakterű etűdöket jellegüknek megfelelő tempóban (Jeney: Fuvolaiskola II. 68–78., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 21. szintjén), valamint egy barokk táncot vagy könnyebb szonáta tételpárt stílusos, intonált előadásban, kísérettel

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig.
- A kromatikus hangsor.
- A tanuló tudja hangszerének intonációs hibáit és korrigálja azokat.
- Tájékozódjon a különböző korok stílusainak jellemző jegyeiről, ismerje a különböző korok zenéjének díszítésrendszerét.
- A befúvás szélsőséges helyzetei (ki– és befordítás)
- A vibrato fokozatos fejlesztése (sebesség, amplitúdó).

Követelmény:

A növendék el tudjon játszani nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdöt (Jeney: Fuvolaiskola II. 84–85., vagy E. Köhler: Etűdök op. 33 I./1-2-3. szintjén), valamint egy előadási darabot tisztán intonálva, kotta nélkül.

Alapfok évfolyamok „B"- tagozat

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c1–a3–ig.
- Az enharmónia fogalma.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A hármashangzat–felbontások és terclépések fogalma.
- A ritmikai ismeretek bővítése (tizenhatodok és azok szünetjelei).
- Újabb tempójelzések (stringendo, allargando, sostenuto stb.).
- Szerkezet, tagolás: a tempo, dal segno, Vi–de, Coda.
- A játszott anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete (felütés, ütemsúlyok stb.).
- A tanult művek formai elemzése az (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
- Hangindítás súlytalan helyen, átkötések. A repetíció gyorsítása, hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel és variációkkal.
- A kéz– (csukló–) tartás lazításával az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése.
- Társas zenélés.
- Lapról játszás az első év nehézségi fokán.

Követelmény:

A növendék el tudjon játszani egy minimum 16 ütemes gyakorlatot, valamint előadási darabot tisztán intonált, árnyaltabb dinamikai kifejezéssel, kotta nélkül.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előző tanévre épülő feladatokkal bővüljön a hangterjedelem, ritmus, tempó, dinamika valamint zenei szerkezetek ismerete.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig.
- Egységes hangszín kialakítása, alsó és felső regiszterben egyaránt. Tartott hangok különböző dinamikával, az intonáció és a hangminőség változtatása nélkül.
- Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása. A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
- A kettős nyelvütés használata (duplanyelv) lassított tempóban..

Követelmény:

A növendék el tudjon játszani különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő etűdöket, műzenei példákat, valamint egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darabot kotta nélkül, zongora vagy egyéb hangszerkísérettel.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Hangterjedelem: c1–h3–ig.
- Aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete Tizenhatod–triola, kettős nyújtópont. A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig.
- A moduláció fogalma.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánctípusok).
- A belső hallás fejlesztése (tempó, karakter és intonáció elképzelése a játék megkezdése előtt).
- A felhangok szerepének tudatosítása a támasz és a helyes szájtartás kialakításában.
- Önálló hangolásra nevelés.

Követelmény:

A növendék el tudjon játszani egy nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdöt, valamint egy nagyobb terjedelmű előadási darabot, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, hangszerkísérettel.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Dúr és moll hangnemek 5#, 5b előjegyzésig.
- A formai és szerkezeti ismeretek bővítése (rondóforma, variációs forma).
- Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
- Szélsőséges dinamikák (ff, pp) megvalósítása, fokozott figyelemmel a szép hang és a tiszta intonáció megtartására.
- A befúvás szélsőséges helyzetei (ki– és befordítás).
- A trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
- A tanuló önállóságának fejlesztése.
- A vibrato szerepe a zenei megvalósításban. A tanuló uralja a vibrato sebességét és amplitúdóját.

Követelmény:

A növendék el tudjon játszani egy nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdöt, műzenei példát jellegüknek megfelelő tempóban, valamint egy barokk táncot vagy könnyebb szonáta tételpárt stílusos, intonált előadásban, kísérettel.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig, hármashangzat– és dominánsszeptim–felbontásokkal és tercmenetekkel együtt.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése (stílusismeret).
- Kromatikus skála.
- A tanuló ismerje az előadási darabok szerzőit, zenei korszakokba helyezve.
- A hangindítás és hangbefejezés differenciálása, repetíció gyakoroltatása, tempójának fokozása (szimpla és dupla staccatóval is).
- Trilla–skála.
- A hallás és ritmusérzék továbbfejlesztése, a dinamikai, hangszínbeli és intonációs igényességre való törekedés.
- A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer fejlesztése.
- A tanuló ismerje hangszerének intonációs hibáit és tudatosan korrigálja azokat.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- az egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
- a vibrato szerepét a zenei megvalósításban ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb fuvolás előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes:

- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és szimpla– és duplanyelvvel is, a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33–as és op. 66–os etűdsorozata),

- egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
- Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
- A játszott művek formai, szerkezeti elemzése.
- Skálák különböző kötésvariációkkal.
- A hallás és ritmusérzék fejlesztése, a dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- Az önállóság fejlesztése a gyakorlás módszerességében, az etűdökben és előadási darabokban
- felmerülő problémák gyorsabb megoldása érdekében.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.

Követelmény:
A növendék el tudjon játszani különböző karakterű etűdöket (Köhler: Etűdök op. 33 I. 5., 7., 9., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 12–14. szintjén), a jellegüknek megfelelő tempóban, valamint egy előadási darabot (vagy kamaraművet) értelmes, tagolt, árnyalt játékmódban.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek,
- zenei műszavak.
- Differenciáltabb hangnemi kitérések (pl. tercrokonság) felismertetése a tanár segítségével.
- Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák – futamok, hármashangzatok – rögtönzése).
- Ismerkedés a kortárs zenei irányzatokkal.
- Kromatikus és egészhangú skálák mérsékelt tempóban.
- Hármas nyelvütés (triplanyelv).
- A trillázás fejlesztése.
- Fokozott figyelem a hang szépségére, a hangminőség és vibrato összefüggésére.
- A nehezebb átfújások gyakorlása.
- A halk és gyors belélegzés továbbfejlesztése.
- Kortárs zenei irányzatok, technikai megoldások.

Követelmény:
A növendék el tudjon játszani egy etűdöt **(**E. Köhler: Etűdök op. 66 kötetből, vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 46., vagy III. 9–10. szintjén) és egy kamaraművet igényes előadásban.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- A művek lassú tételeinek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
- Romantikus zenei előadásmód.
- A zenei stílusérzék és a zenei fantázia.

- Nagyobb, nehezebb hangközök kötésének gyakorlása.
- A mély regiszter intenzitásának továbbfejlesztése.

Követelmények:
A növendék el tudjon játszani különböző karakterű etűdöket jellegüknek megfelelő tempóban, valamint egy lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpárt vagy hasonló terjedelmű más előadási darabot ízléses, igényes előadásban, hangszerkísérettel. Rendszeresen vegyen részt társas zenélésben más hangszerekkel (lehetőség szerint zenekari játék).

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Modern zenei effektusok.
- Pergőnyelv.
- Bevezetés és ismertetés az újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) fogalmáról, használatáról.
- A fuvola társhangszereinek és transzponálási módjainak ismerete (piccolo, altfuvola, basszusfuvola).
- Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
- Alakuljon ki a tanulóban egy olyan értelmi és érzelmi kapcsolat a zenével, hogy a mindennapi zenélés életszükségletévé váljék.
- Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.
- A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el nem túl nehéz műveket.
- Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
- Legyen alkalmas arra, hogy különböző együttesekben mindenki számára örömöt szerző játékot
- produkáljon.

Követelmény:
A növendék a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten, kotta– és stílus hűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg (Jean–Jean: Modern etűdök, vagy Fuvolaetűdök középfokra, vagy Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.), továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darab vagy kamaramű szintjén).

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
- Kromatikus skála.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
- Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
- Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
- Trillaskálák a tanult hangnemekben.
- A vibrato, mint a zenei kifejezés egyik eszköze.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.

Követelmény:
A növendék képes legyen a tanult daraboknak megfelelő tempók alkalmazására, valamint egy nagyobb terjedelmű mű stílusos, biztonságos előadásra.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- A tanuló ismerje a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
- A klasszikus zeneirodalom stílusainak jellemzői.
- A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése.
- Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák rögtönzése).
- Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
- Egészhangú skálák és kombinációi.
- Szűkített és bővített hármashangzatok.
- Nehezebb hangnemi kitérések önálló felismerése.
- A hangképzés eddig tanult elemeinek ismétlése, bővítése dinamikai követelményekkel.
- A halk és gyors belégzés továbbfejlesztése.
- Hármas nyelvütés.
- Trillák egyenletes és gyors tempóban.

Követelmény:
A növendék rendelkezzék olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők, és legyen képes a művek stílushű, igényes előadására.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok.
- A zenei stílusérzék és a zenei fantázia.
- Romantikus művek (hangszeres dalok, karakterdarabok stb.) zenei előadásmódja.
- Társművészetek.
- Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
- Pergőnyelv.
- A mély regiszter intenzitásának fokozása.
- Hangindítás, hangbefejezés és a nyelv szerepének kapcsolata.
- Nehezebb, nagyobb hangközök kötése.

Követelmény:
A növendék rendszeresen vegyen részt a társas zenélésben más hangszerekkel (lehetőség szerint zenekari játék), és legyen képes a művek stílushű, igényes előadására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- A modern zenei effektusok.
- Glissando, üveghangok, a fuvola felhangrendszerére épülő segédfogások.
- Ismerkedés újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) alapjaival.
- Korunk zenéjének intonációs és ritmikai sajátságai.
- A bartóki zene hangrendszerei.
- Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
- Biztos hangindítás és hangbefejezés minden regiszterben, többféle dinamikával.
- Üveghangok, él– és réshangok, frulláto–módok bővítése.
- Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.

Követelmény:
A növendék legyen képes a technikai készségek virtuózabb fejlesztésére. A zenei anyagot kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg. Ismerje a kortárs zene notációjának és alapvető technikai megoldásait (üveghangok, él– és réshangok, frulláto–módok).

Klarinét

A tanszak helyi tantervét készítette: Molnár Ildikó szaktanár

A klarinét szak tantervében, illetve az oktató, nevelő munkában a Művelődési Minisztérium által 1998-ban kiadott és 2011-ben módosított **„Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja”** (Klarinét követelményei és tantervi programja) az irányadó.

Az iskolában rendelkezésre álló hangszerpark illetve kottatár figyelembevételével készítettük el a helyi tantervet. A tanulóknak a hangszert az iskola biztosítja, de saját hangszer beszerzésénél mindenképpen kérjék ki a szaktanár véleményét.

Arra törekszünk, hogy az előírt követelmények mellett egy olyan egyenletes haladást illetve ütemtervet alakítsunk ki növendékeink számára, amely minden gyermek egyéni képességeihez alkalmazkodik, de ezzel párhuzamosan az előírt követelményeknek is megfelel. Figyelembe kell venni a tanuló egyéni sajátosságait, szorgalmát, tehetségét és, hogy örömöt leljen az adott darab és etűd gyakorlásában. Igyekszünk minden növendékünket a rendszeres gyakorlásra ösztönözni, és a megtanulandó tananyagot úgy összeválogatni, hogy számukra ne legyen túl megterhelő, de az elvárt követelményeknek is megfeleljen. Nagyon fontos, hogy a tanulók örömöt leljenek a zenetanulásban, szeressenek a zeneiskolába járni.

A hangszertanítás általános feladata, hogy az iskolánkban működő fúvószenekar számára utánpótlást biztosítson. Ezt figyelembe véve a cél, hogy minél korábban megismerkedjenek a gyerekek az együttzenélés örömével, duók, triók és kisebb kamaracsoportok formájában.

Szakirányú feladatok: a legfontosabbnak tartjuk a zenei alapfunkciók pontos elsajátítását, már a zenetanulás kezdetétől, melyet ezt követően folyamatosan kontrollálni kell. Nagyon fontos a helyes légzés kialakítása, tudatos használatának megtanítása, a helyes szájtartás tudatosítása, egészséges, szép, intonált hang kialakítása és a növendék hangigényének fejlesztése, pontos kottaolvasás megtanítása, a helyes kéz-, test-, fejtartás kialakítása. E funkciók megtanulása teszi lehetővé a megfelelő hangszerjáték elsajátítását.

A klarinét tanszak felépítése:

A klarinét tanszak 2011-ig rövid tanszakként működött: 2+4+4 évfolyam (2 év előképző, 4 év alapfok és 4 év továbbképző).

2011-ben módosították „Az Alapfokú Művészetoktatás Tantervi programját”, így a klarinét szak képzési ideje megváltozott, rövid tanszakról hosszú tanszakra, mely 2+6+4 évre bontható. 2 év előképző mely nem kötelező, 6 év alapfok és 4 év továbbképző.

A NEFMI rendelet hatálybalépését megelőzően folytatott képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt legkésőbb a 2026/2027. tanévig be tudják fejezni. E rendeletnek – a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelettel beiktatott – 2. mellékletét első alkalommal a 2011/2012. tanévben megkezdett képzésekre felmenő rendszerben kell alkalmazni.

Azok a növendékek, akik 2011. előtt kezdték meg tanulmányaikat, 4. év után tesznek klarinétból művészeti alapvizsgát, viszont akik a 2011/12-es tanévben kezdték meg tanulmányaikat az új rendelet szerint a 6. évben alapvizsgáznak.

Kötelezően választható tárgyak:

Amennyiben a növendék elvégezte a 4. évfolyamot a kötelező tárgyból és sikeres művészeti alapvizsgát tett, kötelezően választható tárgyak közül kell választani, így bővíthetik tovább tudásukat. Kötelezőn választható tárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom, kamarazene, fúvószenekar.

A **korrepetíciós órákra** a félévi hangversenyhez, illetve az év végi vizsgákhoz alkalmazkodva, tömbösítve kerül sor, meghatározott időtartam nélkül.

Bemeneti kompetencia:

A klarinéton való tanulás megkezdését a fizikai adottságokat figyelembe véve, az általános iskola 3-4 osztálytól javasoljuk.

A tanítványok kiválasztásánál figyelembe kell venni, milyen zenei képességgel rendelkezik, melyben a szolfézs tanár nyújthat segítséget. Nagyon fontos, hogy egészséges legyen a növendék. Fontos szempont **az ajkak vastagsága**, ne térjen el a normálistól, a **fogazat legyen egészséges és szabályos**. Figyeljük meg a kéz állását, ha nem találunk rendellenességet, mely akadályozhatná a billentés, illetve a megfelelő technika elsajátítását, akkor a jelentkezőt felvehetjük. Az alkalmasság kiválasztásánál nagyon fontos a körültekintés.

Az alapfok elvégzése után:

A tanuló ismerje

- a klarinét és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a klarinét intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb klarinétos előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására

B-tagozatra azok a növendékek kerülnek, kerülhetnek, akik az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottsággal rendelkeznek, vagy művészeti szakközépiskolában szeretnének továbbtanulni. A növendék szorgalmas, ezáltal képes lehet a magasabb követelmények teljesítésére, mely mennyiségben is több mint az alapfok elvárt követelménye. Több etűdöt, skálát és darabot kell elvégeznie. A darabokat magasabb szintű technikai tudással és zenei kifejező érzékkel kell előadni, ez különbözteti meg az A-tagozatos növendéket, a B - tagozatos növendéktől. Hangminőségben a tiszta, intonált, zörejektől mentes hang az elvárt. Aki a zeneművészeti pályát választja, sokkal többet kell gyakorolnia, napi szinten, tudatosan, megtervezetten. Nem minden B - tagozatos növendék készül zenei pályára, de így lehetőséget kap a képességei magasabb szintű kibontakoztatására.

A művészeti alapvizsga követelményei:

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A tantárgya és időtartama
Klarinét főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A"-tagozat
- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű - Perényi Éva: Klarinétetűdök 60–tól (EMB14300), Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. (EMB13291) nehézségi szintjén.
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is - Dancla: Románc (Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 39 EMB14406.), Weber: Sonatina Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 44 (EMB14406), Haydn: Szent Antal korál (200 év klarinétmuzsikája Barokk– EMB 13971) nehézségi szintjén.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B"-tagozat
- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű - Perényi Éva: Klarinétetűdök 86–tól, (EMB 14300) Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75. (EMB 13291); Jean–Jean I: 2. nehézségi szintjén.
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is;
- Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina (EMB 8291), Mendelssohn: Dal szöveg nélkül (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9–es, EMB 13972), Donizetti: Concertino II. tétel (Peters 8206), Kocsár Miklós: Ungaresca (EMB 5991) nehézségi szintjén.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

Számonkérés formái, a tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése:

A tanulóknak félévkor hangverseny keretében kell megmutatni tudásukat, évvégén pedig vizsgát tesznek.
A vizsgaanyagban szereplő skálát és annak variációit kotta nélkül kell előadni, az előadási darabokat is lehetőleg kotta nélkül kell játszani, az etűdöket pedig kottából.

A tanulók munkáját havonta érdemjeggyel értékeljük, mely a hónapban teljesített munka alapján születik meg. A növendék számára fontos a visszajelzés, mert így tudja, hogy eredményes-e a munkája. A zenetanulás folyamán tudatosítani kell a növendékben a gyakorlás módját, hogyan lehet az otthoni munka egyedül eredményes. Ezen az úton haladva kell a növendékben az önállóságot fejleszteni.

Vizsgaanyag évenkénti lebontása:

A – tagozat 1. évfolyam	Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem illetve a tanultak minél teljesebb igénybevételével.
A – tagozat 2. évfolyam	- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül (Alapskála, hármashangzat-felbontás) - Két gyakorlat a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével - Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
A - tagozat 3. évfolyam	- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,(alapskála, hármashangzat–felbontások és tercmenetek) - Két különböző karakterű etűd - Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
A – tagozat 4. évfolyam	- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat–felbontások és tercmenetek) - Két különböző karakterű és tempójú etűd, - Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
A – tagozat 5. évfolyam	- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.) - Két különböző karakterű és tempójú etűd, - Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
A – tagozat 6. évfolyam	- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.)

	- Két különböző karakterű és tempójú etűd, - Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével)
Továbbképző 7-10. évfolyam	- Egy szabadon választott skála, alapskála, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim– felbontásokkal, tercmenetekkel.) - Egy etűd - Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
B- tagozat 2. évfolyam	- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat felbontás) - Két különböző karakterű és tempójú etűd, - Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
B- tagozat 3. évfolyam	- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat felbontás, tercmenetekkel.) - Két különböző karakterű és tempójú etűd, - Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
B- tagozat 4-6.évfolyam	- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim– felbontásokkal, tercmenetekkel.) - Két különböző karakterű és tempójú etűd, - Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
B- tagozat, továbbképző 7-10. évfolyam	- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (alapskála, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim– felbontásokkal, tercmenetekkel.) - Két különböző karakterű és tempójú etűd, - Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Értékelés szempontjai:
- Helyes légzés, szájtartás
- Hangképzés, intonáció
- Értelmes zenei tagolás

- Megfelelő technikai tudás
- Muzikalitás
- Biztonságos kottaolvasás

A <u>mindenkori érdemjegyek</u> az egyéni kompetenciák és szorgalom együttes figyelembevételével alakulnak. Az osztályzatok célja egyrészt a teljesítmény objektív értékelése, másrészt pedig az ösztönzés eszközei is egyben.

<u>Szorgalom:</u>
5 (példás): A növendék rendszeresen készül az órára, tudatosan gyakorol, úgy ahogy azt az órán a tanárral megbeszélte. Lelkiismeretes, szorgalmas.
4 (jó): A felkészülés nem rendszeres, de általában elfogadható szinten tud teljesíteni.
3 (változó): Rendszeresen otthon hagyja a felszerelését, nem lehet egyről a kettőre haladni. Hiányzik az óráról.
2 (elégséges): Hozzáállása nem megfelelő. Nem készül az órára egyáltalán, a tananyaggal nem lehet haladni. Hiányzik az óráról igazolatlanul. Érdektelenséget mutat.
Az eredeti tanterv megtekinthető a www.mzmsz.hu weboldalon.

SZAXOFON

Zeneiskolánk klarinétosai közül néhányan kedvet kaptak a szaxofon tanulásához, így – mivel évek óta olyan tanárunk van, aki szívesen tanít és taníthat is szaxofont – teret engedünk ennek a kívánságának. Így, aki kedvet érez hozzá, megismerkedhet ezzel a hangszerrel. Cél a szaxofon megszerettetése, megismertetése szélesebb körben.

A szaxofontanítás feladatai

– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező szaxofonhang elsajátíttatása,
– a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a szaxofon történetét,
– a szaxofon társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
– a szaxofon irodalmát,
– a jelentősebb alkotó
– és előadóművészeinek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
– a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
– a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
– a hangképzés fizikai törvényszerűségeit,
– a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
– a kottahű játék
– mint legfontosabb alapelv
– pontos betartását.

Fejlessze
- a tanuló zenei képességeit
– hangszeres technikáját,
– improvizációs tevékenységét (kreativitását),
– lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
– a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A szaxofontanulást az életkorra, a fizikai és termeti adottságokra való tekintettel általában 10–12 éves kortól lehet megkezdeni a hangszercsalád kisebb méretű fajtáival. 10 éves kor előtt a szaxonett (chalumeau) vagy klarinéttanulás a legmegfelelőbb előkészület a szaxofon–tanulmányokhoz.

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A szaxofon formájának és hangjának megismertetése.
– A szaxofon keletkezése, fejlődése, sajátosságai.
– A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
– A nyakló helyes beállítása.
– A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
– Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Helyes test– és hangszer–, fej– és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
– A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
– Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
– A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.
– A kotta nélküli játék fejlesztése könnyű darabokkal.
– Népdalok, rövid zongorakíséretes darabok megtanulása.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
Béres J.: Furulyaiskola I. (EMB Z. 5406)
Ormándlaky P. Gyakorolni jó! (Edit. Simonffy)
Sipos A.: Süss fel nap (Rózsavölgyi)

Követelmény
Helyes test– és hangszertartás.
Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
Tiszta intonálás c1d1–c2–ig, valamint fisz1.
Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

Az év végi beszámoló anyaga
– Négy gyermek– vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A szaxofon hangjának megismertetése.
– A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
– A nyakló helyes beállítása.
– A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.

– Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.
– Kottaolvasás

A hangszerkezelés fejlesztése
– Helyes test– és hangszer–, fej– és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
– A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
– A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
– Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
– A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1. (EMB 14289)
Béres J.: Furulyaiskola I. (EMB Z. 5406)
Ormándlaky P. Gyakorolni jó! (Edit. Simonffy)
Sipos A.: Süss fel nap (Rózsavölgyi)

Követelmény
Helyes test– és hangszertartás.
Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
Tiszta intonálás d1–c2–ig
Kottaolvasás, alapvető ritmusképletek biztos játéka
Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy gyermek– vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A szaxofon formájának, hangjának és szerkezetének megismertetése.
– A szaxofon keletkezése, fejlődése és sajátosságai.
– A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
– A nyakló helyes beállítása.
– Zenei alapfogalmak: törzshangok c1–c2–ig (vagy c3–ig, esetleg d3–ig), módosított hangok: fisz, b (esetleg cisz, esz, gisz), egész, negyed, fél, nyolcad érték és szünetjeleik, nyújtott ritmus, dinamikai és agogikai alapfogalmak, tempójelzések, ismétlőjelek, korona, levegővételi jel(ek).
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
– A törzshangok olvasása és fogása c1–től d3–ig, valamint a végzett anyagban szereplő módosított hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
– A hangképzés és hangindítás napi gyakoroltatása kitartott hangokkal, helyes nyelvhasználattal.
– Törekvés a tiszta intonációra és a tömör, lebegésmentes hang elérésére.

– A szaktanár figyeljen arra, hogy a fúvóka optimális helyen legyen, hogy a hangszer önmagán belül a lehető legtisztább intonációban szólaljon meg.
– A helyes gyakorlási módszerek kialakítása.
– Skálák: dúr és moll hangsorok (összhangzatos és természetes moll).
– A skálák és könnyebb darabok, népdalok memorizálása.
– Duók és zongorakíséretes darabok játszása.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB)
Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
Bumeske: Etűdök szaxofonra I. (Elite Edit. 350)
Perényi É.&P.: Szaxofon ABC 1 (EMB 14289)
Béres J.: Furulyaiskola I–II. (EMB Z. 5406)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (in Es)
É.&P. Perényi: Saxophone methode (in Es, in B)
Lilo: Könnyű darabok I. (in Es) (Coppelia 266451 0523)
Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) (Edit. Simonffy 012)

Követelmény
Helyes tartás, légzés, hangképzés.
A törzshangok ismerete, skálák: C–, G– és F–dúr (esetleg a–moll), módosított hangok: fisz, b.
Hangterjedelem: c1–g2–ig.
Népdalok, kisebb előadási darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
– Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A dallamos moll hangsor megismerés.
– A háromféle moll hangsor különbségeinek megértése.
– Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
– A metrumismeret bővítése : 3/8, 4/8, 6/8 ütembeosztás.
– Az éles ritmus, a triola, esetleg a tizenhatodok.
– A hármashangzat és felbontásának fogalma.
– Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma, dalforma.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A legato és tenuto játék fejlesztése.
– A hangterjedelem bővítése c1–c3–ig (vagy h–e3–ig, esetleg b–f3–ig).
– A crescendo–decrescendo alkalmazása.
– A levegőbeosztás gyakorlása az intonáció megváltozása nélkül.
– A hangindítás fejlesztése, változatos lehetőségei.
– Dúr és moll skálák.

– Hármashangzatok, tercskálák.
– Lapról játék 1#, 1b előjegyzésig, vagyis az első év nehézségi fokán. Előadási darabok játszása kotta nélkül; kamarazenélés a tanár vagy magasabb szinten játszó tanuló közreműködésével; zenekari előkészítő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (Edit. Simonffy 027)
É.&P. Perényi: Saxophone Methode (EBP 1996)
Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB)
Bumcke: Etűdök szaxofonra I. (Elite Edit 350)
Mule: 24 könnyű etűd (Leduc A1 20455)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 1. (EMB 14289)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (in Es)
É.&P. Perényi: Saxophone Methode (in Es in B)
Lilo: Könnyű darabok II. (in Es) (Coppelia 266451 0523)
Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) (Edit. Simonffy 012)
Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
Klarinétmuzsika kezdőknek (Kuszing) (EMB Z. 6851)

Követelmény
Helyes tartás, légzés, hangindítás, befúvás.
Hangterjedelem c1–c3–ig, módosított hangok: fisz, cisz, b, esz, gisz.
A megadott dúr és moll hangsorok ismerete (a dallamos moll ismerete nem kötelező).
Skálák, lehetőleg kotta nélkül.
Az évfolyamnak megfelelő ritmusképletek és ütemmutatók.
Dinamikai jelek ismerete az évfolyamnak megfelelően.
Tiszta intonáció, muzikális hang.
Előadási darabok, lehetőleg kotta nélkül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor, kotta nélkül,
– Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
– Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az új kromatikus hangok megismertetése.
– Az alsó regiszter hangjai és fogásai.
– A kromatikus skála bevezetése.
– A segédfogások.
– A tizenhatodok, a szinkópák fajtái, a kis éles és nyújtott ritmusok beiktatása.
– Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
– Az alla breve fogalma.
– Az alapvető formai ismertek bővítése.
– A memorizálás fejlesztése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangképzés és befúvás továbbfejlesztése, a hangindítások finomítása a légzés segítségével.
– A légzéstechnika továbbfejlesztése.

– A rekeszizom és a támasztás erősítése.
– Hangterjedelem: h–e3 (esetleg b–f3).
– A dinamika és az agogika további bővítése.
– A nyelvtechnika gyakoroltatása.
– Dúr és moll (mindhárom fajta) skálák, hármashangzat, terc indítva és kötve.
– A gyors játék fejlesztése.
– Előkék és egyszerűbb trillák.
– Lapról játék 2#, 2b előjegyzésig, vagyis a második év nehézségi fokán. Kamarazenélés, zenekari előkészítő gyakorlatok alkalmazása.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (Edit. Simonffy 028)
É.&P. Perényi: Saxophone Methode (EBP 1996)
Londeix: Szaxofoniskola II. (Schultz Blasmusik–verlag A/848)
Bumcke: Etűdök szaxofonra II. (Elite Edit. 350)
Mule: 24 könnyű etűd (Leduc A1 20455)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
Beekum: Studies (HU 37994)
Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (in Es)
Előadási darabok I szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/A)
Előadási darabok II szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/B)
Händel: Largo (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
Gluck: Boldog lelkek tánca (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
Mozart: Ave verum corpus (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
Brahms: Bölcsődal (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
Csajkovszkij: Szomorú dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
Schumann: Álmodozás (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
Lilo: Könnyű darabok III.(in Es) (Coppelia 266451 0523)
Schubert: Keringő (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)
Chopin: Mazurka (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)
Saint–Saëns: A hattyú (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)
Zsoldos B.: I love blues (in B) (Edit. Simonffy 025)

Követelmény
Tiszta intonáció az adott hangterjedelmen belül.
Skálák 2#, 2b előjegyzésig.
Az alapvető dinamikai és agogikai jelek ismerete.
Kisebb előadási darabok előadása kotta nélkül.
Könnyű kamaradarabok és egyszerűbb zenekari szólamok eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
– Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig.
– A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f3–ig), abszolút hangnévvel is.
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
– Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
– A staccato játékmód.
– A lapról olvasás állandó gyakorlása a 3. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
Londeix: Szaxofoniskola III. (Schultz Blasmusik–verlag A/849)
Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB Z 14371)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 2 (EMB Z 14299)
É.&P. Perényi: Répertoire zeneiskolásoknak – szaxofon szóló (EMB 14449)
Beekum: Studies (HU 37994)
Verroust: 24 Études I. (Billaudot G.2138 B)
Verroust: 24 Études II. (Billaudot G.2057 B)
Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB Z 14251)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es) (Edit. Simonffy 029)
Grieg: Solvejg dala (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Dvořák: Humoreszk (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Albéniz: Granada (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Joplin: The easy winners (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
Szabó S.: Blues is Blue (in Es) (Edit. Simonffy 016)
Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
Massenet: Elégia (in Es in B) (Edit. Simonffy 072–073)
Mendelssohn: Velencei gondoladal (in Es) (in B)(Edit. Simonffy 072–073)
Händel: Arie (in B) (Edit. Simonffy 009)
Kis előadási darabok (Berkes) (EMB Z 2101)

Követelmény
Az első három év anyagának ismétlése, összefoglalása.
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák3#, 3b előjegyzésig, hármas–hangzat felbontásokkal, terc–skálák.
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű etűd,
– Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A vibrato.
– Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig (esetleg fisz3–ig).
– A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f3–ig), abszolút hangnévvel is.
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
– A helyes ajakvibrato kialakítása.
– Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
– A staccato játékmód fejlesztése.
– A lapról olvasás állandó gyakorlása a 4. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
Londinex: Szaxofoniskola III. (Schultz Blasmusik–verlag A/849)
Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Beekum: Studies (HU 37994)
Verroust: 24 Études I. (Billaudot G.2138 B)
Verroust: 24 Études II. (Billaudot G.2057 B)
Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es)(Edit. Simonffy 029)
Előadási darabok III szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/C)

Grieg: Solvejg dala (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Dvořák: Humoreszk (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Albéniz: Granada (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Joplin: The easy winners (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
Szabó S.: Blues is Blue (in Es) (Edit. Simonffy 025)
Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
Massenet: Elégia (in Es in B) Edit. (Simonffy 072–073)
Mendelssohn: Velencei gondoladal (Edit. Simonffy 072–073)

Követelmény
Az első három év anyagának ismétlése, összefoglalása.
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák 4#, 4b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák.
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű etűd,
– Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A vibrato.
– Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig .
– A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/49/8–, és a 12/8 –es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében, abszolút hangnévvel is.
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
A stílusismeret elmélyítése.
Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
– A helyes ajakvibrato fejlesztése.
– Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
– A staccato játékmód fejlesztése.
– A lapról olvasás állandó gyakorlása a 5. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag
J. Harle : Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17770)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
Londeix: Szaxofoniskola IV. (Schultz Blasmusik–verlag A/850)
Bumcke: Etűdök szaxofonra IV. (Elite Edit. 350)
Mule: 24 könnyű etűd (Leduc AL 20455)
Mule: 53 etűd (Leduc 20 441)
Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
É.&P. Perényi: 222 Etüd (szaxofonra EMB)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
Beekum: Studies (HU 37994)
Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
Verroust: 24 Études II (Billaudot G.2057 B)
Perényi É&P: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19664)
B. Marcello: Adagio Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., (Simonffy 028)
A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25707)
Dancla: Románc Szaxofonmuzsika kezdőknek Kraszna L. (EMB 14251)
Fr. Schubert: Sérénade (A. Leduc AL 25708)
Glinka: Vocalise (Simonffy 014)
Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136)
Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

Követelmény
Az első öt év anyagának ismétlése, összefoglalása.
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák.
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű etűd,
– Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra a kiemelkedő adottságokkal rendelkező tanulók irányíthatók. A „B” tagozatos oktatás elsődleges feladata, hogy a tanulókat felkészítse a zenei pályára.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A segéd– és tisztítófogások alapvető ismerete és alkalmazásuk.
– A 3/8–os, 6/8–os, ütem és az alla breve.
– Szinkópák, triolák, tizenhatod–menetek, kis és nagy nyújtott és éles ritmus játéka.
– Az alapvető formai ismeretek bővítése (pl. da capo stb.).
– Zenei műszavak ismerete a felhasznált tananyag szerint.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A rekeszlégzés és a helyes szájtartás alkalmazásának tudatossá tétele.
– A gyors játékmódhoz szükséges laza kéztartás kifejlesztése.
– A hangterjedelem bővítése b–f3–ig.
– Dúr és moll skálák, hármashangzat– és tercmenet különböző frazeálással.
– A hangképzés fejlesztése hangindítások, és különböző tempójú repetíciós gyakorlatok segítségével.
– A regiszterkülönbségek kiegyenlítésére irányuló törekvés megalapozása.
– A dinamikai árnyalóképesség bővítése.
– Lapról olvasás és memóriagyakorlatok.
– Egyszerűbb díszítőelemek alkalmazása.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (Edit. Simonffy 027)
Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB 4194)
Londeix: Szaxofoniskola I–II (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
Klosé: Méthode Compléte1.(Leduc AL 3186)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
Harle: Easy Classisal Studies (Universal)
Bumcke: Etűdök szaxofonra I–II. (Elite Edit. 350)
Beekum: Studies (HU 37994)
Előadási darabok altszaxofonra I. II. (Edit. Simonffy 053/A., B)
Both: Klassische Saxophon–Soli (in Es) (Schott 7331)
Debussy Album (Universal 17 777)
Mule: Pièces Classiques Célébres les Recuil (in Es) I., II. (Leduc AL 25 707/708)
Franck Pièce II. (in Es) (Leduc AL 19 996)
Haydn: Andante (in Es)(Kliment 1210)
Bach: Scherzetto (in B) (Leduc AL 25 141)
Purcell: Suite (in B) (Musicus)
Schubert: Suite de Valses (in B) (Leduc AL 25 148)

Követelmény
Helyes légzés, befúvás.
Megbízható kottaolvasás.
Skálák: dúr és moll 1#, 1b előjegyzésig, kotta nélkül, hármashangzattal és tercskálával együtt.
Legalább két periódusból álló darabok eljátszása kotta nélkül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor 2#,2b előjegyzésig, kotta nélkül,
– Két különböző karakterű etűd,
– Két különböző stílusú előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kromatikus hangsor bevezetése és struktúrájának megismertetése.
– Az 5/4–, 6/4–es és a 9/8–os ütem.
– A tenuto és staccato játékmód.

– Tizenhatodok, bonyolultabb szinkópák és hasonló nehézségű ritmusok.
– Trillák, előkék és utókák használata.
– Négyeshangzatok.
– A tananyagban szereplő darabok stiláris elemzése és a szempontok megvalósítása az előadásban.
– A formai ismeretek elmélyítése (pl. a szonátaforma jellemzői).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangképzés fejlesztése: hangindítások megvalósítása pp dinamikai fokozatnál, a halk játék kifejlesztése, a mély hangok finomítása.
– Megalapozott légzéstechnikával és befúvásmóddal a regiszterkülönbségek lehetséges kiegyenlítése.
– Hosszabb tizenhatod– és rövidebb harmincketted–menetek eljátszása, a gyors és egyenletes játék kívánalmainak megfelelően.
– Dúr és moll skálák, hármas–, négyeshangzat– és tercmenet.
– Lapról olvasás, legalább 3–4 epizódból álló darabok memorizálása.

Ajánlott tananyag
Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
Londeix: Szaxofoniskola II–III. (Shultz Blasmusik–verl. A/849–A/850)
Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186, AL 6023)
25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
Exercies Journaliers (Leduc AL 20 210)
Blémant: 20 Études Melodiques 1. (Leduc AL 15 801)
Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
Beekum: Studies (HU 37994)
Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
Verroust 24 Études II (Billaudot G.2057)
Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
Előadási darabok altszaxofonra III. IV. (Edit. Simonffy 053/C/D)
Válogatott művek szaxofonra és zongorára II. (Edit. Simonffy 072)
Mule Pièces Classiques Céléb (Leduc AL 25 708)
Albéniz: Chant d'amour (in Es) (Leduc AL 19 568)
Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)
Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
Elgar: Salut d'amuor (in Es) (Schott 33 750)
Mozart: Gavotte Sentimentale (Leduc AL 19 540)
Szabó S.: Blues in Blue (in Es)(Edit. Simonffy 025)
Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
Go dow Moses (Vincze) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
Händel: Arie (in B) (Edit. Simonffy 009)

Követelmény
A hangok megfúvása p dinamikai fokozatnál e–e3–ig.
Dúr és moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzatok, tercskálák, az összes hang fogásainak ismerete és alkalmazásuk, b–f3–ig kromatikusan,
Valamennyi hangsor kotta nélkül.
Tizenhatod–menetek egyenletes eljátszása.

Egy– és kéttagú előkék és utókák alkalmazása, valamint a trillák egyenletes megszólaltatása (kivéve a nehezebbeket).
Triós formájú darabok kotta nélkül történő előadása.
Biztos kottaolvasás, és lapról olvasás legalább az előző tanév anyagnak megfelelő nehézségi fokon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor 3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kromatikus skálák ismerete.
– A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek. Trillák, előkék és utókák használata.
– Az 5/4–, 6/4–, 9/8–, és a 12/8 –os ütem.
– Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
– A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
– Transzponálás „C"–be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála.
– A helyes ajakvibrato kialakítása.
– A pp játékmód továbbfejlesztése.
– Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
– Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
– Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag
Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
Giampieri: 16 Studi (Ricordi)
Klosé: 25 Études de Mécanisme (Leduc AL 6403)
Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
Bumcke: Etűdök szaxofonra III–IV. (Elite Edit. 350)
Londeix: Szaxofoniskola III–IV. (Shultz Blasmusik–verl. A/849–A/850)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
Beekum Studies (HU 3794)
Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)
Bach: Badinerie (in Es) (Leduc AL 19 511)
Bach: Sonate (?. 4 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 831)
Chopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 19 651)
Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
Fauré: Piéce (in Es) (Leduc AL 16 152)
Händel: Sicilienne et Gigue (in Es)(Leduc AL 20 834)
Händel: Sonate (?.4 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 828)

Ibert: L'age d'or (in Es) (Leduc AL 21 654)
Ravel: Pièce en Forme de Habanera
Händel: Sonate (?.1) (in B)(Leduc AL 25 143)
Händel: Sonate en Sol Mineur (LeducAL 25144)

Követelmény
A hangszer hangjainak megfúvása p dinamikával d–f3–ig.
Tiszta intonáció.
Dúr és moll skálák3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet,
A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor 4#, 4b előjegyzésig, kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem bővítése f3–től fölfelé, egyéni adottságok szerint.
– A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
– Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
– Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
– A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
– Transzponálás „C"–be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
– A helyes ajakvibrato fejlesztése.
– A pp játékmód továbbfejlesztése.
– Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
– Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
– Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag
Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
Giampieri: 16 Studi (Ricordi)
Capelle: 20 Grandes Études 1. (Leduc AL 20 085)
Klosé: 25 Études de Mécanisme (Leduc AL 6403)
Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)
Blémant: 20 Études Melodiques 2. (Leduc AL 15 802)
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
Londeix: Szaxofoniskola III–IV. (Shultz Blasmusik A/849–A/850)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
Beekum: Studies (HU 3794)
Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)
Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC II/53. (EMB 14299)

Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C)
Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D)
Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. Leduc 19555)
Bozza: Aria (Leduc 19714)
Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

Követelmény
A hangszer hangjainak megfúvása p dinamikával d–f3–ig.
Tiszta intonáció.
Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.
A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem bővítése f3–tól fölfelé.
– A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
– Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
– Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
– A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
– Transzponálás „C"–be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Skálák kotta nélkül: 6#, 6b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
– A helyes ajakvibrato továbbfejlesztése.
– A pp játékmód továbbfejlesztése.
– Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
– Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
– Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
Giampieri: 16 Studi (Ricordi)
Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)
Blémant: 20 Études Melodiques 2. (Leduc AL 15 802)
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
Beekum: Studies (HU 3794)
Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)

Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Händel: Sicilienne et Gigue (Leduc 20834)
Pescetti: Presto Hresztomatyija 5–6 (Muzika 14103)
Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC II/53. (EMB 14299)
Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C)
Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D)
Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. Leduc 19555)
Bozza: Aria (Leduc 19714)
Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

Követelmény
A hangszer hangjainak megfúvása p dinamikával d–f3–ig.
Tiszta intonáció.
Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.
A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaraműis lehet.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
– a szaxofon és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
– a hangszer teljes hangterjedelmét,
– a tudatos és helyes légzéstechnikát,
– a szaxofon intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
– a dúr és moll hangnemeket 4#, 4b előjegyzésig,
– a egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
– a vibrátó szerepét a zenei megvalósításban,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a jelentősebb szaxofonos előadóművészeket.

Legyen képes
– a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
– az önálló hangolásra,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
– egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– dúr és moll skálákat játszani 4#, 4b előjegyzésig tercekkel, hármashangzattal, szimpla– és duplanyelvvel
– a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására,
– készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására
– nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására
– hosszabb terjedelmű művek memorizálására

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Szaxofon főtárgy
„A"tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.
– Egy etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű; J.Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 50., Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z.14371) 158., 178., 182., M.Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 J.v.Beekum: Studies (Harmónia HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz). nehézségi szintjén.
– Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; J.S.Bach: Gavottes (A.Leduc AL 19 664), B.Marcello: Adagio (Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A.Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek – Kraszna L. EMB 14 251), Fr.Schubert: Sérénade (A.Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136). nehézségi szintjén.
Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
Az előadási darabot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„**B" tagozat**
A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.
– Két különböző karakterű etűd vagy egyéb gyakorlat; Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J.v,Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 8. nehézségi szintjén.
– Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell); G.Fr.Händel: Sicilienne et Gigue (A.Leduc AL 20 834), G.Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5–6 Muzika 14 103), F.Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl.Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A.Leduc AL 19 555), E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19 714). nehézségi szintjén.
Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,

– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
– Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
– Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Skálák,.
– A helyes ajakvibrato fejlesztése.
– Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. – Igényesebb előadási művek megszólaltatása.
– Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag
Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)
Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)
Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)
Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)
BachCopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 1965)
Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
Fauré: Pièce (in Es) (Leduc AL 16 152)
Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)

Leclair: Adagio et Allemande (Leduc AL 20 830)
Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) (Leduc AL 19 595)
Soproni: Four Pieces for Saxophon (in Es) (EMB 8811)
Telemann: Sonate (in Es) (Leduc AL 25 008)
Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
Ravel: Pièce en Forme de Habanera (in Es) (Leduc AL 17 680)
Händel: Sonate en Sol Mineur (in B) (Leduc AL 21 144)

Követelmény
Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.
Skálák
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
– Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
– Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Skálák, kromatikus hangsor gyors tempóban.
– A helyes ajakvibrato fejlesztése.
– Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése.
– Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag
Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)
Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)
Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)

É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)
Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)
BachCopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 1965)
Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
Fauré: Pièce (in Es)(Leduc AL 16 152)
Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
Leclair: Adagio et Allemande (Leduc AL 20 830)
Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) (Leduc AL 19 595)
Soproni: Four Pieces for Saxophon(in Es) (EMB 8811)
Telemann: Sonate (in Es) (Leduc AL 25 008)
Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
Ravel: Pièce en Forme de Habanera (in Es) (Leduc AL 17 680)
Händel: Sonate (?. 1) (in B) (Leduc AL 25 143)
Händel: Sonate en Sol Mineur(in B) (Leduc AL 21 144)

Követelmény
Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.
Skálák
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

9. évfolyam”A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
– Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
– A vibrato.
– – A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
– A jazz elemeinek megismertetése a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

A hangszerkezelés fejlesztése
Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus, hangsorok
A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag
Harle: Scale and Arpeggios (Universal)

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)
Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)
Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
A. Corelli: Gigue (Muzika 13672)
G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (Leduc AL 20835)
Bach: Badinerie(Leduc AL 19511)
Bach: Esz–dúr szonáta Hresztomatyija 5–6. (Muzika 14103)
Singelée: Solo de concert (Lemoine 26260)
Bozza: Aria (Leduc 19714)
Ravel: Darab Habanera formában (Leduc 17679)
Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)

Követelmény
Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.
Skálák
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint.
– Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
– Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
– A jazz elemeinek megismertetése (ahol mód és lehetőség van rá), kizárólag hozzáértő tanár vezetésével, és ha lehetséges, a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

A hangszerkezelés fejlesztése
Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus hangsor gyors tempóban.
A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
Perényi É.–P: 222 etűd (EMB Z 14371)
Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794)
Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)
Klosé:15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)
Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)
A. Corelli:Gigue (Muzika 13672)
Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20)
Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20828)
Bach:Badinerie (A. Leduc AL 19511)
J. B. Singelée: Rondo Op. 63.
Perényi: Szax. ABC II/84 (EMB 14299)
J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.)
A. Chailleux:Andante és Allegro (A. Leduc AL 22177)
E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714)
Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)
Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17679)

Követelmény
Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.
Skálák 6#, 6b előjegyzésig.
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

Továbbképző évfolyam „B” tagozat

A tanulók csekély hányada, egyéb tanulmányai mellett, a „B” tagozat továbbképző évfolyamain készül későbbi felvételi vizsgára, továbbra is megőrizve a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kromatikus és egészhangú skálák bevezetése.
– A hangterjedelem bővítése:
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tanaynag
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2.(Leduc AL 20085/086)
Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Bach: Sonate (?. 6 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 832)
Bozza: Aria (in Es) (Leduc)
Bozza: Pulcinella (in Es)(Leduc)
Bernstein: Rhapsody (in Es) (Gerard Billaudot Edit.)
Händel: Sonate (?. 6 V1.) (Leduc AL 20 830)
Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
Lajtha: Intermezzo (in Es) (Leduc AL 21 438)
Martin: Ballada (in Es) (Universal)
Poulenc: Presto (in Es) (Gerard Billaudot Edit.)

Követelmény
Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig,
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaraműis lehet.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kromatikus és egészhangú skála bevezetése.
– A hangterjedelem bővítése: b–a3–ig, kromatikusan.
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– Modern effektusok: glissando, flatterzunge.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. Század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.

– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. (Leduc AL 20085/086)
Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
Karg–Elert: 25 Capricen und Sonaten I–II. (Zimmermann)

Követelmény
Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaraműis lehet.

9. Évfolyam „B”tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése.
– A hangterjedelem bővítése
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. (Leduc AL 20085/086)
Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20 442/443)
Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
Karg–Elert: 25 Capricen und Sonaten I–II. (Zimmermann)

Bach: Szonáta (Leduc 20831)
Händel 2. szonáta (Leduc 20829)
Händel 6. szonáta (Leduc 20830)
Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal 19075)
Schumann: Fantáziadarab (Schirmer 45722)
Singelée: Fantaisie brillante (Lemoine 26260)
Singelée: Solo de concert (Lemoine 26259)
Bozza: Scaramouche(Leduc 20299(
Busser: Aragon (Leduc 21143)
Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)

Követelmény
Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaraműis lehet.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése.
– A hangterjedelem bővítése: b–b3–ig, kromatikusan.
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
Perényi É.–P: 222 etűd (EMB Z 14371)
Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794)
Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)
Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)
Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)
A. Corelli: Gigue (Muzika 13)

Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20835)
G. Fr. Händel: 4. szonáta (A.Leduc AL 20828)
J. S. Bach: Badinerie (A.Leduc AL 19511)
J. S. Bach: Esz–dúr szonáta Hresztomatyija 5–6. (Muzika 14 103)
J. B. Singelée: Rondo Op. 63.
Perényi: Szax. ABC II/84 (EMB 14299)
J. B. Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L.)
A. Chailleux: Andante és Allegro (A.Leduc AL 22177)
E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714)
M. Ravel: Darab Habanera formában (A.Leduc AL 17679)
Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)

Követelmény
Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaraműis lehet.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló legyen képes
– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
– a tiszta intonációra,
– a hangszerét könnyedén kezelni,
– a levegő tudatos beosztására,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
– a vibrátó sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
– a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására – a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele stb.).
A tanuló rendelkezzék
– megfelelő hangszeres technikával,
– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.
A tanuló tudja alkalmazni
– hangszerének transzponáló jellegét,
– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.),
– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje

– a modem zenei effektusokat,
– az újabb légzéstechnikákat,
– a szaxofon társhangszereit, azok transzponálási módjait,
– korunk zenéjének intonációs sajátosságait.
Legyen képes
– biztos hangindításra és befejezésre,
– nehéz etűd virtuóz előadására
– nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Szaxofon főtárgy
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 erc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.
– Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, ill. szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
– Egy etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű; J.Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M.Mule: 24 könnyű etűd (A.Leduc AL 20 455) 9., 15.; J.v.Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 13–tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A Leduc AL 20 402) nehézségi szintjén.
– Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; A.Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G.Fr.Händel: Allegro, Largo et Final (A.Leduc AL 20 835); G Fr.Händel: 4. szonáta (A.Leduc AL 20 828); J.S.Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz–dúr szonáta (Hresztomatyija 5–6. Muzika 14 103 v. G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L.); A.Chailleux: Andante és Allegro (A.Leduc AL 22 177); E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19714); M.Ravel: Darab Habanera formában (A.Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade); nehézségi szintjén
Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű.
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.
– Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
– Két különböző karakterű, megfelelő etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű ; Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 19–től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A.Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) nehézségi szintjén.
– Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk szonáta vagy versenyműű lassú–gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű); J.S.Bach: Szonáta (A.Leduc AL 20 831); G.Fr.Händel: 2. szonáta (A.Leduc AL 20 829); G.Fr.Händel: 6. szonáta (A.Leduc AL 20 830); A.Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R.Schumann: Fantáziadarab (G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Fantaisie brillante (H.Lemoine

26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 259 H.L.); E.Bozza: Scaramouche (A.Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A.Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade) nehézségi szintjén.
Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő mennyiségű és minőségű, többfajta hangolású hangszer és tartozékok (fúvóka, nyakló).
Fejenként és havonta 1 db nád.
Zongora, vagy pianínó.
Nagyméretű falitükör.
Kottaállvány.
Metronóm.

Trombita

A tanszak helyi tantervét készítette: Balázs András szaktanár

A helyi tanterv a hatályos kerettanterv alapján készült, figyelembe véve a rendelkezésre álló kottatár illetve hangszerpark sajátosságait, és a hivatalos tananyag elfogadása óta a növendékekre rakódott többletterheléseket.
Például:
- a 6 és 8 osztályos gimnáziumok megjelenése, (melyek a mi tanszakunkon, 8 osztályos gimnázium esetén általában az előkészítő, vagy első osztályos, tehát hangszeres tanulmányaik elején álló, önálló, hatékony gyakorlásra még képtelen tanulókat érinti),
- az iskolatípusnak megfelelően emelt szintű tananyag,
- különböző korrepetíciós órák, külön foglalkozások, felvételi vizsgák, kompetenciamérések stb.

Ezek oly sok időt vonnak el a hangszertanulástól, hogy olyan évfolyamonkénti minimum- teljesítményt kellett meghatározzuk, ami a megfelelő fejlődést biztosítja, ugyanakkor nem befolyásolja tanulóink iskolai teljesítményét sem.
Zeneiskolánkban működik - fejlődik egy igen jó fúvószenekar, ezért tanszakunk kiemelt feladata a zenekar utánpótlás- nevelése; ennek érdekében igyekszünk az együttmuzsikálásra szoktatni a növendékeket, amilyen hamar csak lehetséges. A zenekari munkát előkészítő kamarazenei foglalkozások tananyaga a Varasdy – Nagyiván – Sztán - féle Trombitaiskolán alapszik, ezért ezeket külön nem tüntettük fel a tantervben.
Továbbképző években teljesen új tananyag már nincs, a már elsajátított technikákat tökéletesítik a növendékek, ezért ott minimális követelményt nem állapítottunk meg.
Igyekszünk tanszakunk kottatárát bővíteni, így színesebbé tenni a tananyagot.
A zeneiskola hangszert biztosít a növendékeknek, /a készlet erejéig/,. A szülőket bátorítjuk arra, hogy ha tehetik, vásároljanak saját hangszert a gyermeküknek, mivel a zenetanulás „egy életre szól”, a zeneiskolai évek után így használhatják a már megszerzett tudást. /például a Fúvószenekarban./

A tantárgy feladata és célja:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerekkel kihasználni az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségeket
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

A tantárgyhoz kapcsolódó általános ismeretek
- a trombita története
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepe,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusok ismerete,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságának megismertetése.

A tantárgy szakterületének tudatosítási feladatai
- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzése
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltétele

- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségessége,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakítása

Fejlesztési területek
- hallás, belső hallás, „intonációs" képesség,
- hangszeres adottságok,
- hangszertechnikai tudás,
- megformáló– és előadói képesség.

Képességfejlesztési feladatok:
- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra szoktatás,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítása,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzése,
- a tiszta intonáció
- folyamatos hangszerjáték,
- pontos kottaolvasás, ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódja, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítása.

Óraterv:

A zeneiskolai főtárgy órák 2x 30 percesek, a kötelező tárgy 2x 45 perc.
Kiemelkedően teljesítő növendékeinket a szaktanárok és az Iskolavezetés a szülőkkel történő egyeztetés után B- tagozatra irányíthatja, melynek követelményei magasabbak, illetve óraszámban is több elfoglaltságot jelent.(2x45 perc főtárgy)

Korrepetíció

A korrepetíció tanszakunkon tömbösítve, a koncertekhez és a vizsgákhoz igazodik, meghatározott időtartam nélkül (mintegy a heti 5 percek feladat függő koncentrációjaként)

A képzés személyi követelményei:

- Rendelkezzen a növendék megfelelő fizikummal, ép, nagyjából szabályos fogsorral, / kezdő növendéket állandó fogszabályozóval nem tudunk felvenni, a már megkezdett tanulás során szükségessé váló fogszabályozó kezelés esetén különleges, egyéni tantervet kell kialakítani, esetleg más, rokon hangszerre irányítjuk a tanulót./
- Hallása legyen jó.
- A képzés eredményességének szempontjából a legjobb, ha a tanuló 8-10 éves korban kezdi meg a hangszeres tanulmányait, de ha a fizikuma, fogazata megengedi, nem kizárt már 7 évesen sem az előképző megkezdése.

A képzés ideje:

12 év, (2+6+4 évfolyam) melyből 2 év hangszeres előkészítő, 6 év alapfokú, és 4 továbbképző év.
„B" tagozatra a kiemelkedően teljesítő, minimum az első „A" osztályt elvégző növendéket irányítjuk. (Szaktanári javaslat és az év végi vizsgaeredménye alapján)

Az előképző osztályok elvégzése nem kötelező:

- más tanszakról érkező növendékek,
- az általános iskola minimum 6. osztályos növendékei számára, amennyiben zenei előképzettségük már megfelel az 1. évfolyamban követeltekének.

A képzés ideje alatt, ha a főtárgytanár a növendékkel és annak szüleivel egyetért, egy alkalommal javaslatot tehet az osztály folytatására, ami például az alapvizsga előtti évben segítheti a biztos felkészülést, vagy például hosszabb betegség / pl. csonttörés/ miatt, ha a megfelelő mennyiségű tananyagot a tanuló önhibáján kívül nem tudta elvégezni.

Az osztályfolytatás nem hátrányt jelent a tanulók számára, hanem a növendék biztosabb, megalapozottabb tudását szolgálja. A főtárgytanár megfelelő időben tájékoztatatja a szülőket erről a lehetőségről, ha szerinte az osztályfolytatás szükségszerű.

Az alapfokú évfolyamok elvégzése után művészeti alapvizsgát tesznek a tanulók, míg a továbbképző évek után művészeti záróvizsgát tehetnek. Ezek anyaga, és értékelése a tantervben olvasható.

A tanszak kötelező tárgyai:

„A" tagozaton minimum a 4. osztályig kötelező tárgy a szolfézs, azután a kötelezően választható tárgyak közül: zenekar, kamarazene, szolfézs-zeneelmélet tárgyak közül szabadon választhat a növendék, hogy az előírt kötelező óraszámot (2x 45 perc) teljesítse.

„B" tagozaton a szolfézs a 10. évfolyamig kötelező tárgy, emellett heti 30 percben kötelező zongora tantárgyat is tanul a tanuló.

A főtárgyi órákhoz szorosan kötődik a korrepetíció, azaz a zongorakíséretes próba is, melynek időtartama előkészítő és 1. osztályban 5, 2-3. osztályban 10, felette 15 perc. Ezen időtartamokat összevonva, (általában fellépések előtt sűrítve) külön időpontban megtartott, ún. zongorakíséretes órákat kap a növendék, melyeken a szereplésekre, vizsgákra gyakorolt előadási darabokat tanulják.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes test– és hangszertartást,
- a helyes légzéstechnikát,
- a hangszere irodalmát a tanult anyag alapján
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
- az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel,
- az előírt hangterjedelmen belül g^2–ig kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció
- megtartásával,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
- folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
- skálázni egy oktávon keresztül 4# 4 b –ig.

„B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

Ismerje a tanuló
- a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig.

Legyen képes
- az előírt hangterjedelemben belül (b^2–ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére,
- árnyaltabb zenei megformálásokra.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Ismerje a tanuló
- a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát,
- a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.

Legyen képes a tanuló
- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
- a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
- önálló hangolásra,
- a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
- az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
- A tanuló rendelkezzék megfelelő állóképességgel.
- Ismerje a hangképzés folyamatát.
- Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Ismerje a tanuló
- az ajak–, a nyelv– és a manuális technika alapjait,
- az összes dúr és moll skálát a két oktávos rendszerben, 6 képletben.

Az értékelés módja:

A tanuló teljesítményének mérhetőségi formái: évközi munka, tanszaki meghallgatás, beszámoltatás, vizsga.

„A" tagozaton minimum egy, „B" - tagozaton két hangversenyen, és egy évközi meghallgatáson kell fellépni, az év végén pedig zártkörű vizsgán kell megfelelni.

A növendék előmenetelének értékelésére- a havi érdemjegyeken túl- évi két alakalommal kerül sor. Az osztályzatokat a hangszeres tanár javaslatára, az éves munka figyelembe vételével a vizsgabizottság állapítja meg. A szorgalom értékelése a szaktanár feladata.

Felsőbb évfolyamba bocsátható az a tanuló, aki megfelel évfolyama minimális követelményeinek, valamint főtárgyból eredményes vizsgát tett. Ha a tanuló a vizsgán igazoltan nem jelenik meg, munkáját évi teljesítménye alapján a hangszeres tanár állapítja meg.

Az év végi vizsgák anyaga

	A tagozat	B tagozat
HEK/1	Egy gyakorlat; Egy népdal vagy gyermekdal	
HEK/2	Egy gyakorlat, Egy előadási darab.	
1. osztály	Egy gyakorlat, Egy előadási darab.	
2. osztály	Egy skála első képlete, Egy gyakorlat, Egy előadási darab.	Egy skála első három képlete Egy gyakorlat, Két különböző karakterű előadási darab.
3. osztály	Egy skála első képlete, Egy gyakorlat, Egy előadási darab.	Egy skála első képlete, Egy gyakorlat, Két előadási darab.
4. osztály	Egy skála első képlete, Egy gyakorlat, Egy előadási darab.	Egy skála első három képlete, Egy gyakorlat, Két előadási darab.
5. osztály	Egy skála első képlete, Egy gyakorlat, Egy előadási darab.	Egy skála négy képlete, Egy gyakorlat, Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele, Egy más stílusú előadási darab.
6. osztály	**művészeti alapvizsga**	
7. osztály	Egy skála három képletben Egy gyakorlat Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével.	Egy skála öt képlettel Egy etűd Egy barokk szonáta vagy versenymű két tétele Egy más stílusú előadási darab
8. osztály	Egy skála 3 képletben Egy etűd Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével	Egy skála öt képlettel Egy etűd Egy barokk szonáta vagy koncert két tétele Egy más stílusú előadási darab
9. osztály	Egy skála öt képlettel Egy etűd Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló közreműködésével	Egy skála öt képlettel Egy etűd Egy barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenymű két tétele; Egy más stílusú előadási darab
10. osztály	Egy skála öt képlettel Egy etűd Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével	Egy skála öt képlettel Egy etűd Egy barokk vagy klasszikus szonáta, vagy versenymű két tétele Egy más stílusú előadási darab

Tananyag:

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- *Hangszeres és zenei ismeretek:*
- A hangszer felépítése, részeinek megismerése.
- A kottaolvasás alapelemeinek megismerése.
- A helyes be– és kilégzés alapjainak elsajátítása.
- A helyes testtartás kialakítása. A helyes szájtartás gyakorlása. Fúvókázás, ajakrezgés.
- Hangterjedelem az egyvonalas C–től az egyvonalas G ig.

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet

Kötelező tananyag:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet 42. gyakorlatig

Ajánlott tananyag

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Gyermekdalok, népdalok

Követelmény

A helyes be– és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C' – G'–ig.

Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkívánt szinten. Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása.

Minimális követelmény:

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket / negyed - nyolcadértékek/ pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek:

- A helyes testtartás rögzítése.
- A helyes légzés további tudatosítása.
- Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet

Kötelező tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola I. 63. gyakorlatig

Ajánlott tananyag

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Gyermekdalok, népdalok Brodszky:

Májusköszöntő

Régi francia dal

Követelmények
Az egészséges, szép trombitahang kialakítása.
Hangterjedelem a kis h–tól az egyvonalas a–ig.

Minimális követelmény:
A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket / negyed- nyolcad értékek/ pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani, a szekund kötéseket „simán” tudja végrehajtani, állóképessége legyen megfelelő a vizsga anyagához.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hangszer felépítése, részei.
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a fél érték mellett.
- Módosítójelek.
- A 4/4–es, 2/4–es, 3/4–es ütem.
- Az előforduló hangok fogásai.
- Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül.
- Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése.
- A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).

Kötelező tankönyv:
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet
Kötelező tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. 81. gyakorlatig
Ajánlott tananyag
Colin: Trombitaiskola kezdőknek Susato:
Rondo (Trombitamuzsika) Gyermekdalok,
népdalok

Követelmény
Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására.
Hangterjedelem a kis a–tól a kétvonalas c–ig.

Minimális követelmény:
A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket / negyed-nyolcadértékek, továbbá a nyújtópontos ritmusképletek / pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani, a szekund- és terc kötéseket „simán” tudja végrehajtani,

állóképessége legyen megfelelő a vizsga anyagához.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (*f–p*).

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet

Kötelező tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

Ajánlott tananyag

Colin: Skálatanulmányok

Krumpfer: Trombitaiskola I.

Fischer: Induló

Követelmény

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.

Hangterjedelem a kis *g*–től a kétvonalas *d*–ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2*b* előjegyzésig).

Minimális követelmény:

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket / negyed- nyolcad- ill. tizenhatod értékek, továbbá a nyújtópontos ritmusképletek / pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani, a kvart és kvint kötéseket „simán" tudja végrehajtani, állóképessége legyen megfelelő a vizsga anyagához

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.

- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatod játék).
- A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (*f–p*).

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Colin: Skálatanulmányok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Fischer: Induló
Cole: Granit
Barnes: A kis géniusz
Barnes: A kis művész

Követelmény

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis g–től a kétvonalas e–ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig).

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8–os, a 6/8–os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo,
- diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint– és kvartkötésekkel.

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.- kötet

Kötelező tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. – II

Ajánlott tananyag

Krumpfer: Trombitaiskola I.
Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach–témára
Hammerschmied: Csókdal
Susato: Rondo és saltarello
Bogár: Régi magyar táncok

Követelmény

A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.

Hangterjedelem a kis *g*–től a kétvonalas *e*–ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3*b* előjegyzésig.

Minimális követelmény:
A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket / negyed-nyolcad- ill. tizenhatod értékek, továbbá a nyújtópontos ritmusképletek, triola / pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani, a kvart és kvint kötéseket „simán" tudja végrehajtani, állóképessége és hangterjedelme legyen megfelelő a vizsga anyagához

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8–os, a 6/8–os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint– és kvartkötésekkel.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II. Davidson:
Befújási gyakorlatok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach–témára
Hammerschmied: Csókdal
Susato: Rondo és saltarello
Bogár: Régi magyar táncok
Barnes: A kis virtuóz
Barnes: kis mester
Charpentier: Prelűd
Kamprath: Három epizód
Scselokov: Mese
Scselokov: Tréfa
Scselokov: Ifjú gavallér

Követelmény
A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis *g*–től a kétvonalas *f*–ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, *4b* előjegyzésig.
Kvint– és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc–kötések.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (*p–mf–f*).

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. kötet

Kötelező tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.

Ajánlott tananyag

Arban: Díszítés– és trilla előkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Telemann: Szvit (1. és 2.)
Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok

Követelmény

A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására. A hangterjedelem kibővítése a kis *fisz*–től a kétvonalas *f*–ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4*b* előjegyzésig.

Minimális követelmény:

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, lehetőleg fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket / negyed- nyolcad- ill. tizenhatod értékek, továbbá a nyújtópontos ritmusképletek, triola / pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani, a kvart és kvint kötéseket „simán” tudja végrehajtani, állóképessége és hangterjedelme, dinamikai skálája legyen megfelelő a vizsga anyagához

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű
- gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (*p–mf–f*).

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Arban: Díszítés– és trilla előkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Telemann: Szvit (1. és 2.) Albinoni:
F–dúr concerto (FAM)
Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok
Scselekov: Ballada
Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény

Melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszása.
Ujjgyakorlatok, a díszítés és a trilla megalapozása.
A természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötések.
A hangterjedelem kibővítése a kis *fisz*–től a kétvonalas *g*–ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4*b* előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egy oktávos skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsszeptim– akkord ismerete.
- Az 5/8, 7/8, 9/8–os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamarazenélés előtérbe helyezése.
- A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése.
- Az ujj– és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására.
- Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint–, kvart– és nagy terc–kötések összekapcsolásával.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (*pp–ff*) különös figyelemmel a szép hangra.

Kötelező tankönyv:

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.-III. kötet

Kötelező tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.-III.

Ajánlott tananyag

Colin: 100 Warm Ups
Clodomir: Petits exercises
Clodomir: Etűdök I.
Baldassari: Szonáta
Händel: B–dúr szonáta
Diabelli: Szonatina
Botti: Románc
Rangers: Velencei karnevál
Tornyos: Szonatina

Tornyos: 3 sárpilisi népdal

Követelmény

A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó gyakorlat eljátszására.
A hangterjedelem kialakítása a kis *fisz*–től a kétvonalas *g*–ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2*b* előjegyzésig, terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok.

Minimális követelmény:

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, lehetőleg fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket pontosan, felismerhetően és magabiztosan eljátszani, a kvart és kvint kötéseket „simán" tudja végrehajtani, állóképessége és hangterjedelme, dinamikai skálája, zenei kifejezéstára legyen megfelelő a vizsga anyagához

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű
- gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel. A dinamikai határok tágítása (*p–mf–f*).

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Arban: Díszítés– és trillaelőkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Telemann: Szvit (1. és 2.)
Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok
Scselekov: Ballada
Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény

A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására. A hangterjedelem kibővítése a kis *fisz*–től a kétvonalas *f*–ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4*b* előjegyzésig.
A tanuló legyen képes egy barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására.
Egyszerű díszítések és trillák.
Kvint–, kvart– és terckötések összekapcsolása, oktávkötések. A hangterjedelem kialakítása a kis *fisz*–től a kétvonalas *a*–ig.

Ismerkedés a pedálhangokkal.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
Terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés. A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
- Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Kötelező tankönyv:
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.-IV. kötet
Kötelező tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.- IV.
Ajánlott tananyag
Stamp: Warm Ups+Studies
Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Krumpfer: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, trillák, díszítések)
Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel
Albinoni: F–dúr concerto I. tétel
Händel: c–moll concerto I. tétel
Händel: B–dúr szonáta
Händel: Asz–dúr szonáta
Telemann: F–dúr szonáta
Telemann: d–moll szonáta
Balay: Adante et allegro
Scselokov: Koncert no. 3
Hanus: Impromtus
Thome: Fantázia
Bogár: Concertino I.
Bogár: Concertino II.
Desportes: Introductions
Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)

Követelmény
A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas *a*–ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4*b* előjegyzésig.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
- Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Ajánlott tananyag

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Peters: Gyakorlatok
Stamp: Warm Ups+Studies
Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel
Albinoni: F–dúr concerto I. tétel
Händel: c–moll concerto I. tétel
Händel: B–dúr szonáta
Händel: Asz–dúr szonáta
Telemann: F–dúr szonáta
Telemann: d–moll szonáta
Balay: Adante et allegro
Scselokov: Koncert no. 3
Hanus: Impromtus
Thome: Fantázia
Bogár: Concertino I.
Bogár: Concertino II.
Desportes: Introductions
Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)

Követelmény

A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas *a*–ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4*b* előjegyzésig.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc–kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas *b*–ig.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
A másfél oktávos, ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei:
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama:
„A" tagozat: minimum 8 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat
- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1–21. (Leduc), nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./66–74. (EMB13492),
- Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65., IV./1–53. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1–29. (Leduc), nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel, Albinoni: F–dúr concerto I. tétel, Händel: B–dúr szonáta, Telemann: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.
- Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab; Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II.
- Concertino nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra.
- A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm–ups+studies
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Technical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Fekvéstágító skálák
Arban: Trombitaiskola
Előkészítő gyakorlatok a trillához
Tripla nyelv előtanulmányok.
Kromatikus skálák
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Keller: Szonáta
Albinoni: F–dúr Concerto Esz–dúr Concerto
Barat: Fantázia
Haendel: c–moll Concerto
Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel
Richter: Concerto I. tétel
Cimarosa: Concerto

Követelmény

A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására. Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással.

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
- Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül.
- Skálák öt képlettel másfél oktávos rendszerben.
- Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
- A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm Ups
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Techical Studies

Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Skálagyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Keller: Szonáta
Albinoni: F–dúr Concerto Esz–dúr Concerto
Barat: Fantázia
Haendel: c–moll Concerto
Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel
Richter: Concerto I. tétel
Cimarosa: Concerto

Követelmények
A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására. Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása. A kromatikus skála biztos ismerete.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A hangterjedelem bővítése a – lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
- A játszott darabok alapos ismerete.
- A tanuló önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására.
- A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése.
- Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása – állóképesség javítás

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm–ups + studies
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Technical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Davidson: Napi Gyakorlatok Fekvéstágító skálák
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Purcell: B–dúr szonáta
Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.
Albinoni: g–moll trombitaverseny
Sahov: Scherzo
Bach: Passacaglia
Tartini: Largo és Allegro
Veracini: Concerto

Követelmény
Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása. Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel.
Kamaramű szólamának előadása.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány tágítása.
- Skálák öt képletben, másfél oktávos rendszerben.
- Díszítés tanulmányok, tripla és dupla nyelv tanulmányok.
- A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek ütemfajták átfogó ismerete.
- A kamarazene, és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm Ups
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Skálagyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Purcell: B–dúr szonáta
Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.
Albinoni: g–moll trombitaverseny
Sahov: Scherzo
Bach: Passacaglia
Tartini: Largo és Allegro
Veracini: Concerto

Követelmények

A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására. Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
A trillák, díszítések biztos és helyes alkalmazására.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

hangszeres és zenei ismeretek átadása

- a hangterjedelem bővítése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva.
- a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv)
- a zenei kifejezőkészség fejlesztése.
- skálák öt képletben.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm–ups + studies
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Davidson: Napi gyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
Corelli: e–moll Szonáta
Albinoni: C–dúr Concerto
Hidas: Concerto no.2
Bozza: Capriccio
Gedike: Koncertetűd
Manfredini: B–dúr Concerto két trombitára

Követelmények
Skálák öt képlettel.
Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata.
Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása.
A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hangterjedelem növelése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány szélesítése.
- Az állóképesség fejlesztése a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- Skálák öt képletben, a másfél oktávos rendszer szerint.
- Az eddig tanult technikai elemek biztos alkalmazása.
- A zenei formálás tudatos alakítása.
- A dupla nyelv technika elsajátítása alapszinten.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm–Ups
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilties Advanced Daily Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Hármashangzat és négyeshangzat tanulmányok
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
Corelli: e–moll Szonáta
Albinoni: C–dúr Concerto
Hidas: Concerto no.2
Bozza: Capriccio
Gedike: Koncertetűd
Manfredini: B–dúr Concerto két trombitára
Charlier: Solo de Concours
Haydn: Trombitaverseny I.–II.–III.
Hummel: Trombitaverseny I.–II.
Telemann: Asz–dúr Concerto

Követelmények
A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényes darabok ízléses előadására.
Skálák öt képletben.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.

A tripla és a dupla nyelv alkalmazása.
A játszott előadási darabok alapos ismerete.
Az előadási darabok által megkívánt állóképesség elérése.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása.
- A zenei kifejezés fejlesztése.
- A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.
- Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni.
- A tripla és a dupla nyelv ismerete, a díszítések, trillák ízléses használata.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm–ups + Studies
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Davidson: Napi gyakorlatok
Skálák a Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV. kötete alapján.
Arban: Trombitaiskola
Hummel: Trombitaverseny I. tétel
Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel
Arutjunjan: Trombitaverseny
Hindemith: Szonáta I.
Valentino: Szonáta
Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára
Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények

A tanuló legyen képes egy versenymű vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására.
Egy kamaramű szólamának eljátszására.
Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
- Az összes dúr és moll skála öt képlettel, az előző években megszokott módon.
- Az önállóság fejlesztése a hangszeres játék minden területén: funkcionális, technikai és zenei szempontok szerint.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe kerülése.
- A trombita szóló, kamara és zenekari irodalmának megismertetése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm Ups
Clarke: Techical Studies
Colin: Lip Flexibilties
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Etüdök
Tartini: B–dúr Concerto
Enescu: Legenda
Torelli: D–dúr Concerto
Purcell. D–dúr szonáta
Hummel: Trombitaverseny I. tétel
Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel
Arutjunjan: Trombitaverseny
Hindemith: Szonáta I.
Valentino: Szonáta
Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára
Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények

A tanuló legyen képes önállóan megtanulni és előadni a szintjén lévő előadási darabokat. Ismerje a hangszerkezelés problémáit, és megoldási módjait.
Szép hangon és zeneileg megoldottan adjon elő etűdöket, szóló és kamarazene darabokat.
Biztosan tudja a skálákat, a kromatikus skálát, alapszinten tudja a tripla és a dupla nyelv technikát.
Rendelkezzen a szintjének megfelelő állóképességgel.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

Ismerje a tanuló
- a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát,
- a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.

Legyen képes a tanuló
- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
- a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
- önálló hangolásra,
- a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
- az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló rendelkezzék megfelelő állóképességgel.
- Ismerje a hangképzés folyamatát.
- Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Ismerje a tanuló
- az ajak–, a nyelv– és a manuális technika alapjait,
- az összes dúr és moll skálát a kétoktávos rendszerben, 6 képletben.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő minőségű, trombiták, tartozékokkal (tok, fúvóka).
- Jól felhangolt zongora (pianínó) esetleg elektromos zongora.
- Legalább 2 db, állítható magasságú kottaállvány
- Metronóm
- Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör.

TENOR-BARITONKÜRT

A tanszak helyi tantervét készítette: Szilágyi Levente szaktanár

A helyi tanterv a hatályos kerettanterv alapján készült. A rendelkezésre álló kottatár, illetve hangszerpark sajátosságainak figyelembe vételével készítettük el. Többek között figyelembe kellett vennünk a hivatalos tananyag elfogadása óta a növendékeket tanulmányaikban érintő többletterheléseket. Ilyenek pl. a 6 és 8 osztályos gimnáziumok megjelenése, a növendék által választott iskolatípus szerinti emelt szintű tananyag, különböző korrepetíciós különórák, egyéb szakkörök, fejlesztő foglalkozások, felvételi vizsgák, kompetencia mérések, és ezekhez hasonlók, melyek szükségszerűen jelentős időt vonnak el a hangszertanulástól. Mindezek figyelembe vételével az évfolyamonkénti „minimum" teljesítményt kellett meghatároznunk, mely a megfelelő fejlődést ugyan biztosítja, ugyanakkor nem befolyásolja negatívan tanulóink iskolai teljesítményét.

A zeneiskolai főtárgy órák 2x30 percesek, a kötelező tárgy 2x45 perc. Kiemelkedően teljesítő növendékeinket a szaktanárok és az iskolavezetés a szülőkkel történő egyeztetést követően „B" tagozatra irányíthatja, melynek követelményei magasabbak és óraszámban is több elfoglaltságot jelent (2x45 perc főtárgy).
Mivel a kezdetektől zeneiskolánk ad otthont a város egyetlen fúvószenekarának, ezért tanszakunk kiemelt feladatának tartja a zenekar utánpótlás-nevelését. Ennek érdekében igyekszünk az együttmuzsikálásra szoktatni növendékeinket, amilyen hamar csak lehetséges. A zenekari munkát előkészítő kamarazenei foglalkozások tananyaga jórészt a Varasdy-Nagyiván-Sztán-féle Trombitaiskolára épül, ezért ezeket külön nem tüntettük fel a tantervben.
A továbbképző évfolyamokban teljesen új tananyag már nincs, a már elsajátított technikákat tökéletesítik a tanulók, ezért erre az időszakra un. „minimum" követelményt nem állapítottunk meg. A tanszak kottatárát folyamatosan bővítjük. Az intézmény korlátozott példányszámú hangszerparkját lehetőségeinkhez mérten igyekszünk bővíteni, fejleszteni, karban tartani.

A képzés ideje:
10 év (2+4+4 évfolyam) melyből 2 év hangszeres előkészítő, 4 év alapfokú, és 4 továbbképző év.
„B" tagozatra a kiemelkedően teljesítő, minimum az első „A" osztályt elvégző növendéket irányítjuk (szaktanári javaslat és az év végi vizsgaeredménye alapján).
Az előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező:
- más tanszakról érkező növendékek
- az általános iskola minimum 6. osztályos tanulói számára, amennyiben zenei előképzettségük megfelel az 1. évfolyamban követeltekének.

A képzés ideje alatt, amennyiben a főtárgytanár a növendékkel és szüleivel egyetért, egy alkalommal javaslatot tehet az osztály folytatására, ami különösen az alapvizsga előtti évben segítheti a kiegyensúlyozott felkészülést, vagy esetleg hosszabb betegség esetén, ha a tanuló a szükséges tananyagot önhibáján kívül nem képes elvégezni. Az osztályfolytatás semmiképp sem hátrányt jelent a növendék számára, hanem megalapozottabb tudás elsajátítására ad lehetőséget. Az alapfok elvégzését követően művészeti alapvizsgát tesznek a tanulók, míg a továbbképző évek után ***művészeti záróvizsgát*** tehetnek. Ezek anyaga és értékelése a tantervben olvasható.

A tanszak kötelező tárgyai:
„A" tagozaton minimum 4. évfolyamig kötelező tárgy a szolfézs, azután a kötelezően választható tárgyak közül (zenekar, kamarazene, szolfézs-zeneelmélet, zeneirodalom, kórus) választhat a növendék, hogy az előírt kötelező óraszámot teljesítse (2x45 perc).
„B" tagozaton a szolfézs a 10. évfolyamig kötelező tárgy, emellett 30 percben „kötelező zongora" tárgyat is tanul a növendék.
A főtárgyi órákhoz szorosan kötődik a korrepetíció /zongorakíséretes próba/ is, melynek időtartama előkészítő és 1. osztályban 5, 2-3. osztályban 10, afelett 15 perc. Ezen időpontokat összevonva, (általában fellépések előtt sűrítve) külön időpontban megtartott, ún. zongorakíséretes órákat kap a növendék, melyeken a szereplésekre, vizsgákra gyakorolt előadási darabokat tanulják.

A tenorkürt tanítás szakirányú feladatai
A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a növendék 9-10 éves korában kezd el ismerkedni a tenorkürt tanulás rejtelmeivel. Amennyiben a növendék korábban trombitán tanult, de tanulmányai a magas rézfúvókra jellemző sajátos, nagyobb terhelésnek kitett szájtartás kialakításának nehézségei miatt félbeszakadtak, vagy megszakadni látszanának, úgy célszerű átirányítani tenorkürt szakra. A hangszer, s egyben tónusváltás rövid időn belül szinte minden esetben megnyugtató eredményhez vezet a korábban nehézségekkel küszködő, frusztrált növendék esetében.
Arra törekszünk, hogy megismertessük a tanulóval (életkoruknak megfelelő szinten) az általa tanult hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét, akusztikai sajátosságait, legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Célunk, hogy az évek során a növendék egyre könnyedebb és magabiztosabb hangszerkezelést sajátítson el. Ehhez a legfontosabb feltételek, melyekre óráról-órára nagy hangsúlyt fektetünk:
- megfelelő légzéstechnika, helyes befúvásmód, kontrollált test-, száj-, hangszertartás
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező zenei hang létrehozása
- differenciált hangindítás és hanglezárás kialakítása
- megfelelő tempójú repetíciós nyelvindítás kifejlesztése
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek fejlesztése
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása
- az egyéni hangszeres órákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása

Igyekszünk tudatosítani a növendékekben:
- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét
- a könnyed, felszabadult játékmód kialakításának fontosságát

Fejlesztjük a tanuló:
- hallását, belső hallását, intonációs képességét
- hangszeres adottságait
- hangszertechnikai tudását
- megformáló, és előadó képességét

Motiváljuk a növendéket:
- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére

- a tiszta intonációra
- folyamatos hangszerjátékra
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, ill. a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Az év végi vizsgák anya

	A tagozat	B tagozat
HEK/1	Egy gyakorlat Egy népdal, vagy gyermekdal	
HEK/2	Egy gyakorlat Egy előadási darab	
1. osztály	Egy gyakorlat Egy előadási darab	
2. osztály	Egy skála első képlete Egy gyakorlat Egy előadási darab	Egy skála első három képlete Egy gyakorlat Két különböző karakterű előadási darab kottát nélkülözve
3. osztály	Egy skála első képlete Egy gyakorlat Egy előadási darab	Egy skála első három képlete Egy gyakorlat Két különböző karakterű előadási darab kotta nélkül
4. osztály	Egy skála, Két gyakorlat, Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	Egy skála, Egy gyakorlat, Két előadási darab kotta nélkül.
5. osztály	Egy skála, Két gyakorlat, Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	Egy skála, Egy gyakorlat, Két előadási darab kotta nélkül.
6. osztály	**művészeti alapvizsga**	
7. osztály	Egy skála, Egy gyakorlat, Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	Egy skála, Egy gyakorlat, Egy barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül, Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.
8.osztály	Egy skála, Egy gyakorlat, Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	Egy skála Egy gyakorlat, Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.
9. osztály	Egy skála, Egy gyakorlat, Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	Egy skála, Egy gyakorlat, Két előadási darab kotta nélkül.
10. osztály	Egy skála Egy gyakorlat, Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	Egy skála Egy gyakorlat, Két előadási darab kotta nélkül.

Tananyag

Előképző évfolyamok

Előképző 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- a hangszer felépítése, részei
- a kottaolvasás alapfogalmai
- az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és szünetjelek
- a 4/4-es, 2/4-es, ¾-es ütemek
- az előforduló hangok fogásai
- a helyes test- és hangszertartás kialakítása
- a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása
- a helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével
- a hangindítás megalapozása

Ajánlott tananyag:
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Sztán: Repertoire-Trombita
gyermekdalok, népdalok

Követelmény
Az egészséges, szép hang kialakítása.
Hangterjedelem: B-g-ig (hangzó)

Minimális követelmény
A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket felismerhetően, lehetőség szerint pontosan eljátszani.

Előképző 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- a hangszer felépítése, részei
- a kottaolvasás alapfogalmai
- az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és szünetjelek
- a 4/4-es, 2/4-es, ¾-es ütemek
- az előforduló hangok fogásai
- a helyes test- és hangszertartás kialakítása
- a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása
- a helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével
- a hangindítás megalapozása
- A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel

Ajánlott tananyag:
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Sztán: Repertoire-Trombita
Trombitamuzsika: Bogár I.: Juhászdal gyermekdalok, népdalok

Követelmény
Az egészséges, szép hang kialakítása. *Hangterjedelem*: G-g-ig (hangzó)

Minimális követelmény
A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket felismerhetően, lehetőség szerint pontosan eljátszani, a szekund-kötéseket akadálytalanul tudja megoldani, állóképessége legyen stabil, az adott darabokhoz megfelelő.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- a hangszer felépítése, részei
- a kottaolvasás alapfogalmai
- az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és szünetjelek
- a 4/4-es, 2/4-es, ¾-es ütemek
- az előforduló hangok fogásai
- a helyes test- és hangszertartás kialakítása
- a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása
- a helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével
- memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok, előadási darabok kotta nélkül
- motívumok, dallamok azonosságának, különbözőségének felismerése
- a hangindítás megalapozása
- A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel

Ajánlott tananyag:
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Sára József: Tenorkürt gyakorlatok kezdők számára
Sára József: Baritonkürt gyakorlatok kezdők számára
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Sztán: Repertoire-Trombita
Trombitamuzsika: Bogár I.: Juhászdal
gyermekdalok, népdalok

Követelmény
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat előadására egészséges, szép hangon. Módosítójelek megismerése
Hangterjedelem: G-b-ig (hangzó).

Minimális követelmény
A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló

ritmusértékeket felismerhetően, lehetőség szerint pontosan eljátszani, a szekund- és terc- kötéseket akadálytalanul tudja megoldani, állóképessége legyen stabil, az adott darabokhoz megfelelő.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, továbbá a tizenhatod érték és szünetjele.
- a 3/8-os, 6/8-os ütem és alla breve
- ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző variációi
- a játékmód további differenciálása (pl. staccato nyolcad mozgásban)
- dinamika: a pianotól a fortéig
- memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül
- hangterjedelem növelés: G-d'-ig
- hangképzés: tiszta, szép intonáció kialakítása fúvóka és hangképző gyakorlatokon keresztül
- a légvezetés és a nyelvtechnika továbbfejlesztése
- hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességének függvényében
- a dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.

Ajánlott tananyag:

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I-II.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Kötésgyakorlatok
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Sztán: Repertoire-Trombita
Borst-Bogár: Trombitamuzsika:
Bogár I.: Juhászdal
Bogár I.: Két régi magyar tánc
Charpentier: Te Deum

Követelmény

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat tartalmazó darabok eljátszására. Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül. Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok. Évfolyamának megfelelő előadási darab eljátszása kotta nélkül. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2b előjegyzésig).

Minimális követelmény

A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket felismerhetően, lehetőség szerint pontosan eljátszani, a kvárt és kvint-kötéseket akadálytalanul tudja megoldani, állóképessége legyen stabil, az adott darabokhoz megfelelő.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- a dúr és moll hangsor szerkezete
- a 9/8-os, 12/8-os ütem
- ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi
- az előadási darabokban fellelhető zenei anyag stílusjegyeinek ismerete
- a társas zenélés alapjai, két-, háromszólamú gyakorlatok eljátszása
- a funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül
- hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta

intonáció kialakítása
- a manuális készség továbbfejlesztése
- a legato-játék kvárt- és kvintkötések lefelé és felfelé

Ajánlott tananyag
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II-III.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Kötésgyakorlatok
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Sztán: Repertoire-Trombita
Clodomir: Petits Exercices
Perényi Péter: 347 etüd
Arban: Gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően

Követelmény
A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlatok eljátszására. Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok. Barokk, vagy klasszikus szonátatétel előadása.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3b előjegyzésig.

Hangterjedelem: F-f'-ig

Minimális követelmény
A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket felismerhetően, lehetőség szerint pontosan eljátszani, a kvárt és kvint-kötéseket akadálytalanul tudja megoldani, állóképessége és hangterjedelme, dinamikai skálája legyen tudatosan felépített, stabil, az adott darabokhoz megfelelő.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- ütemfajták: váltakozó ütemek
- ritmusképletek: különböző kevert ritmusok
- kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni, vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat
- hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása
- a nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai
- gyakorlatok segítségével
- a dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.

Ajánlott tananyag
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II-III.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Kötésgyakorlatok
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Sztán: Repertoire-Trombita
Clodomir: Petits Exercices
Perényi Péter: 347 etüd
Arban: Gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően
Diabelli: Szonatina I.tétel

Kamprath: Három kis epizód
Telemann: F-dúr szonáta II. tétel

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes, összetett ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű, nagyobb íveket átfogó etűd eljátszása.
Barokk, vagy klasszikus előadási darab megszólaltatása.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Minimális követelmény
A tanuló legyen képes a vizsgaanyagot elakadás nélkül, fejből végigjátszani, az előforduló ritmusértékeket felismerhetően, lehetőség szerint pontosan eljátszani, a kvárt és kvint-kötéseket akadálytalanul tudja megoldani, állóképessége és hangterjedelme, dinamikai skálája legyen tudatosan felépített, stabil, az adott darabokhoz megfelelő.

5. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése; Az előzőek mélyítése mellett:

- A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.
- Egy oktávos skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsszeptim– akkord ismerete

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
Arban: Skálagyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (52–116)
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Arban: gyakorlatok válogatva
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1–2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit
Diabelli: Sonatina

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése Az előzőek mélyítése mellett:

- A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– oktáv kötések le és felfelé.
- Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Steiner: Harsona ABC
Arban: Vollstandige schule für trompete – válogatott gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Borst: Skálagyakorlatok trombitára
Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I–II
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Makovecz: Válogatott etűdök I.
Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita– Előadási darabok gordonkára I,
Manfred Schmitz Trompeten spiele 1–2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Diabelli: Szonatina Händel: B–dúr sonata
Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
Purcell: Szvit
Telemann: F–dúr sonata
Fitzgerald: Angol szvit
Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, továbbá a tizenhatod érték és szünetjele.
- a 3/8-os, 6/8-os ütem és alla breve
- ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző variációi
- a játékmód további differenciálása (pl. staccato nyolcad mozgásban)
- dinamika: a pianotól a fortéig
- memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül
- hangterjedelem növelés: G-d'-ig
- hangképzés: tiszta, szép intonáció kialakítása fúvóka és hangképző gyakorlatokon keresztül
- a légvezetés és a nyelvtechnika továbbfejlesztése
- hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességének függvényében

Ajánlott tananyag:
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I-II.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Kötésgyakorlatok
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Sztán: Repertoire-Trombita
Borst-Bogár: Trombitamuzsika: Bogár I.: Juhászdal
Bogár I.: Két régi magyar tánc
Charpentier: Te Deum
Susato: Rondo e Saltarello
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Fischer: Induló
Barnes: A kis géniusz

Követelmény
A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat tartalmazó darabok eljátszására. Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül. Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok. Évfolyamának megfelelő előadási darab eljátszása kotta nélkül. Hangsorok hármashangzat-felbontással a megadott hangterjedelmen belül.

3. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- a dúr és moll hangsor szerkezete
- a 9/8-os, 12/8-os ütem
- ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi
- az előadási darabokban fellelhető zenei anyag stílusjegyeinek ismerete
- a társas zenélés alapjai, két-, háromszólamú gyakorlatok eljátszása
- a funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül
- hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta

intonáció kialakítása
- a manuális készség továbbfejlesztése
- a legato-játék kvárt- és kvintkötések lefelé és felfelé

Ajánlott tananyag
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II-III.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Kötésgyakorlatok
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Krumpfer: Trombitaiskola II.
Sztán: Repertoire-Trombita Clodomir: Petits Exercices
Perényi Péter: 347 etüd
Arban: Díszítés-, és trillaelőkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Tornyos: Scherzo
Kamprath: Három kis epizód
Scselokov: Mese
Scselokov: Tréfa
Barnes: A kis virtuóz

Követelmény
A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlatok eljátszására. Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok. Barokk, vagy klasszikus szonátatétel előadása. Kvárt-, és kvintkötések, és összekapcsolásuk nagy és kis terckötésekkel.
Hangterjedelem: F-f'-ig

4. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- ütemfajták: váltakozó ütemek
- ritmusképletek: különböző kevert ritmusok
- kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni, vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat
- hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása
- a nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével
- technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása
- kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvárt- le és felfelé

Ajánlott tananyag
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II-III.
Steiner: Bariton ABC
Colin: Kötésgyakorlatok
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvókra
Sztán: Repertoire-Trombita
Clodomir: Petits Exercices
Perényi Péter: 347 etüd
Arban: Gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően

Diabelli: Szonatina I-II.tétel
Kamprath: Három kis epizód
Haendel: Hallenser szonáta
Haendel: B-dúr szonáta
Telemann: F-dúr szonáta I-II. tétel
Albinoni: F-dúr szonáta

Követelmény

Ujjgyakorlatok, valamint a díszítések megalapozása.
Felhang-kötések: kvint, kvárt, tercek.
Hangsorok, hármashangzatok ismerete és megszólaltatása másfél oktávon.
Nagyobb terjedelmű, igényes, összetett ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű, nagyobb íveket átfogó etűd eljátszása.
Barokk, vagy klasszikus előadási darab megszólaltatása.

5. évfolyam „B"tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Arban: Skálagyakorlatok
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1–2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit
Diabelli: Sonatina

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4*b* előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Borst: Skálagyakorlatok trombitára
Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I–II
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatott etűdök I.
Arban: gyakorlatok válogatva
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita–Előadási darabok gordonkára I,
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Diabelli: Szonatina
Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
Telemann: F–dúr sonata
Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4*b* előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelően kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kifejező, s egyben kultúrált hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjen játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat jelentésükkel együtt,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás, stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek neveit, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a használt hangszer nevét, rokon hangszereit,
- ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló

- legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
- egy szabadon választott skála és hármashangzat-felbontás két oktávon keresztül,
- két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat,
- egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum: Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

Továbbá legyen képes

- a használt hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére
- árnyaltabb zenei megformálásra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tenorkürt-baritonkürt főtárgy

„A" tagozat: minimum 8 perc

„B" tagozat: minimum 10 perc

Tenorkürt

„A" tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.

- Egy etűd: Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB 12657) nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab: Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyüjteményből (EMB 13114) Pl. Schubert: Bölcsődal /20/, L. Mozart: Trombitaszó /22/, Anonymus: Hornpipe /24/, Purcell: Induló /26/, Corelli: Gavotta /28/, Rimsky-Korszakov: Mazurka /35/, vagy ezekhez hasonlók.

Az etűd kivételével a beszámoló anyagát lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
- Egy etűd: Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB 12657) nehézségi szintjén, valamint P. Clodomir: Etűdök I-II. nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab: Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyüjteményből (EMB 13114) Pl. J.S.Bach: Menüett /27/, Nagy Olivér: Chorea Hungarica /31/, G. Giordani: Arietta /33/, Pergolesi: Aria /34/, Bogár I.: 4 bagatell /36/, Hasse: Két tánc , Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű ekőadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kottát mellőzve kell játszani.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
- Díszítések és trillák.
- Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
- Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
- Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés– és intervallumgyakorlatokkal.
- A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamara– és zenekari játék előtérbe helyezése.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (*pp–ff*–ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag

Az előző évek anyagán túl
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.
P. Clodomir: Etűdök I-II.
Arban: Technikai gyakorlatok
Telemann: d-moll szonáta
Bernstein: West-side story-részletek
Fauré: Pie Jesu
Barat: Orientale
Marcello: Szonáták
A. Street: Rondino

Követelmény

A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatban és előadási darabokban.

Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal. Intervallumgyakorlatok másfél oktávon.

Barokk, klasszikus, vagy romantikus darab előadása stílusosan, megfelelő díszítésekkel.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- díszítések és trillák
- az előadandó művek levegővel történő önálló tagolása
- gyors tánctételek karakteres megoldása
- közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása
- a főhármasok, ill. a dominánsszeptim hangjainak ismerete
- az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése különböző legato- és intervallumgyakorlatokkal
- a művekben szereplő zenei anyag formai elemzése, hangnemi kitérések felfedezése
- az előforduló tempójelzések ismerete
- az ütemfajták, hangjegyértékek, és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete
- a kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése
- törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (ppp-fff-ig), különös tekintettel a szép tónus megtartására.

Ajánlott tananyag

Az előző évek anyagán túl

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.
Davidson: Napi gyakorlatok, fekvéstágító skálák
P. Clodomir: Etűdök I-II.
Arban: Technikai gyakorlatok
Arban: Etűdök
Bach: Passacaglia
Telemann: d-moll szonáta
Bernstein: West-side story-részletek
Fauré: Pie Jesu
Barat: Orientale
Marcello: Szonáták
Diabelli: Szonatina I-II-III.
Telemann: F-dúr szonáta: I-II-III.

Követelmény

A növendék legyen képes egy hosszabb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Tudja megvalósítani a az előírt dinamikát (pp-ff) a teljes hangterjedelemben.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
- A légzés és levegővezetés terén az eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Az előző évek anyagán túl
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.
Davidson: Napi gyakorlatok, fekvéstágító skálák
Stamp: Warm ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
P. Clodomir: Etűdök I-II.
Arban: Technikai gyakorlatok
Arban: Etűdök
Hummel: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel
Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel
Albinoni: g-moll trombitaverseny
Tartini: Largo és Allegro
Vivaldi: Szonáták
Mozart: Alleluja
Cimarosa: Szonáta

Követelmény

A növendék legyen képes egy hosszabb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Tudja megvalósítani a az előírt dinamikát (pp-ff) a teljes hangterjedelemben.
Tripla-duplanyelv előkészítés
Rövid előke, dupla előke
Trilla előkével, utókával.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
- A légzés és levegővezetés terén az eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.
- A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

Ajánlott tananyag

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.
Davidson: Napi gyakorlatok, fekvéstágító skálák
Stamp: Warm ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
P. Clodomir: Etűdök III-IV-V.
Arban: Technikai gyakorlatok
Arban: Etűdök
Hummel: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel
Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel
Albinoni: g-moll trombitaverseny
Tartini: Largo és Allegro
Vivaldi: Szonáták
Mozart: Alleluja
Cimarosa: Szonáta

Haydn: Esz-dúr trombitaverseny
Gedike: Koncert etűd
Tartini: B-dur versenymű
Arban: Velencei karnevál

Követelmény

A növendék legyen képes egy hosszabb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp-ff) a teljes hangterjedelemben.
Tripla-duplanyelv előkészítés
Rövid előke, dupla előke
Trilla előkével, utókával

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
- A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Slokar: Hangképző gyakorlatok Rolf
Quinque: ASA method Maggio:
Befúvási gyakorlatok Arban:
Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I–II
Bordogni: Vocalises Vobaron:
Etűdök I–II.
Clodomier: Etűdök II–III.
Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták Vivaldi:
Szonáták

Követelmény

Díszítések.
Tripla– és/vagy duplanyelv előkészítés.
Rövid előke, dupla előke.
Trilla előkével, utókával.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.

- A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

Ajánlott tananyag

Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I–II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I–II.
Clodomier: Etűdök II–III.
Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény

Díszítések.
Tripla és duplanyelv gyakorlatok.
Rövid előke, dupla előke.
Trilla előkével, utókával.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- díszítések és trillák
- az előadandó művek levegővel történő önálló tagolása
- gyors tánctételek karakteres megoldása
- közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása
- az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése különböző legato- és intervallumgyakorlatokkal
- a művekben szereplő zenei anyag formai elemzése, hangnemi kitérések felfedezése
- az előforduló tempójelzések ismerete
- a kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése
- törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (ppp-fff-ig), különös tekintettel a szép tónus megtartására.

Ajánlott tananyag

Az előző évek anyagán túl
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.
P. Clodomir: Etűdök I-II.
Arban: Technikai gyakorlatok
Telemann: d-moll szonáta

Purcell: B-dúr szonáta
Bernstein: West-side story-részletek
Fauré: Pie Jesu
Barat: Orientale
Marcello: Szonáták
A. Street: Rondino
Rouger: Velencei karnevál

Követelmény
A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatban és előadási darabokban.
Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal.
Intervallumgyakorlatok másfél oktávon.
Barokk, klasszikus, vagy romantikus darab előadása stílusosan, megfelelő díszítésekkel.

8. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- díszítések és trillák
- az előadandó művek levegővel történő önálló tagolása
- gyors tánctételek karakteres megoldása
- közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása
- a főhármasok, ill. a dominánsszeptim hangjainak ismerete
- az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése különböző legato- és intervallumgyakorlatokkal
- a művekben szereplő zenei anyag formai elemzése, hangnemi kitérések felfedezése
- az előforduló tempójelzések ismerete
- az ütemfajták, hangjegyértékek, és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete
- a kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése
- törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (ppp-fff-ig), különös tekintettel a szép tónus megtartására
- A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.

Ajánlott tananyag
Az előző évek anyagán túl
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.
Davidson: Napi gyakorlatok, fekvéstágító skálák
P. Clodomir: Etűdök II-III.
Arban: Technikai gyakorlatok
Arban: Etűdök
Bach: Passacaglia
Telemann: d-moll szonáta
Bernstein: West-side story-részletek
Fauré: Pie Jesu
Barat: Orientale
Marcello: Szonáták
Diabelli: Szonatina I-II-III.
Veraccini: Concerto
Telemann: F-dúr szonáta: I-II-III.

Követelmény
A növendék legyen képes egy hosszabb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab

eljátszására.
Tudja megvalósítani a az előírt dinamikát (pp-ff) a teljes hangterjedelemben.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
- A légzés és levegővezetés terén az eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
- Skálák két oktávos hangterjedelemben.
- Tripla-dupla nyelv előtanulmányok.
- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Az előző évek anyagán túl
Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.
Davidson: Napi gyakorlatok, fekvéstágító skálák
Stamp: Warm ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
P. Clodomir: Etűdök IV-V-VI.
Maxime-Alphonse: Etüdök
Arban: Technikai gyakorlatok
Arban: Etűdök
Hummel: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel
Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel
Albinoni: g-moll trombitaverseny
Tartini: Largo és Allegro
Vivaldi: Szonáták Mozart:
Alleluja Cimarosa: Szonáta

Követelmény

A növendék legyen képes egy hosszabb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp-ff) a teljes hangterjedelemben.
Tripla-duplanyelv előkészítés
Rövid előke, dupla előke Trilla előkével, utókával.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
- A légzés és levegővezetés terén az eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
- Technikai virtuozitás.
- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.
- A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

Ajánlott tananyag

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV.
Davidson: Napi gyakorlatok, fekvéstágító skálák

Stamp: Warm ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
P. Clodomir: Etűdök IV-V-VI.
Maxime-Alphonse: Etüdök
Arban: Technikai gyakorlatok
Arban: Etűdök
Hummel: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel
Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I. tétel
Albinoni: g-moll trombitaverseny
Tartini: Largo és Allegro
Vivaldi: Szonáták
Corelli: Szonáták
Mozart: Alleluja
Cimarosa: Szonáta
Haydn: Esz-dúr trombitaverseny
Gedike: Koncert etűd
Tartini: B-dur versenymű
Arban: Velencei karnevál

Követelmény
A növendék legyen képes egy hosszabb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp-ff) a teljes hangterjedelemben. Tripla-
duplanyelv előkészítés
Rövid előke, dupla előke
Trilla előkével, utókával

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
- A légzés, levegővezetés erén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az esetleges hibák korrigálása.
- A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
- A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.

A tanuló ismerjen különböző
- díszítéseket, trillákat,
- előkéket,
- tripla-duplanyelves megoldásokat.

A „B" tagozat végén /az"A" tagozat követelményein felül/
A tanuló ismerje
- hangszere múltját
- hangszere irodalmát
- a kiművelt hangszeres technika alapjait.

Továbbá legyen képes
- minden regiszterben kiművelt hang megszólaltatására
- biztonságos, pontos, makulátlan hangindításra
- jó legato-technikára
- dupla- és triplanyelv alkalmazására

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer. Jó minőségű zongora vagy pianinó.
Lehetőleg teljes alakot visszaadó tükör. Metronóm.
Legalább 2db állítható magasságú kottatartó.

Tuba

A helyi tanterv a hatályos kerettanterv alapján készült. A rendelkezésre álló kottatár illetve hangszerpark sajátosságait, valamint azt a tényt, hogy növendékeink / a hangszer igényelte/ fizikai erő miatt / általában felsőbb osztályos általános, de még gyakrabban középiskolás korúak, figyelembe véve évfolyamonkénti minimum- teljesítményt kellett meghatározzuk, ami a megfelelő fejlődést biztosítja, ugyanakkor nem befolyásolja tanulóink iskolai teljesítményét sem. A zeneiskolai főtárgy órák 2x 30 percesek, a kötelező tárgy 2x 45 perc.

Kiemelkedően teljesítő növendékeinket a szaktanárok és az Iskolavezetés a szülőkkel történő egyeztetés után B- tagozatra irányíthatja, amelynek követelményei magasabbak, illetve óraszámban is több elfoglaltságot jelent.(2x45 perc főtárgy)

Zeneiskolánkban működik - fejlődik egy igen jó fúvószenekar, ezért tanszakunk kiemelt feladata a zenekar utánpótlás- nevelése, ennek érdekében igyekszünk az együttmuzsikálásra szoktatni a növendékeket, amilyen hamar csak lehetséges. Továbbképző években teljesen új tananyag már nincs, a már elsajátított technikákat tökéletesítik a növendékek, ezért ott minimális követelményt nem állapítottunk meg.

Igyekszünk tanszakunk kottatárát bővíteni, így színesebbé tenni a tananyagot. A zeneiskola hangszert biztosít a növendékeknek, a „készlet erejéig”.

Kompetenciák:
Bemeneti kompetenciák:
A zenei előképző osztályok elvégzése elengedhetetlen, az alapvető kottaolvasási képesség és a ritmusértékek felismerése feltétlenül szükséges a tanulmányok megkezdéséhez. A hangszer mérete, súlya miatt hasznos, ha már tanult más rézfúvós hangszeren.
A képzés személyi követelményei:
Rendelkezzen a növendék megfelelő fizikummal, ép, nagyjából szabályos fogsorral. Hallása legyen jó.
A hangszerhez kötődő kompetenciák: Az előképző osztályok elvégzése után a növendék tudja összeállítani, karbantartani a hangszerét. Tudjon önállóan hangképezni (osztályának megfelelő gyakorlatokkal), az előírt gyakorlatokat önállóan feldolgozni.

A képzés ideje:
12 év, (2+6+4 évfolyam) melyből 2 év hangszeres előkészítő, 6 év alapfokú, és 4 továbbképző év.
„B” tagozatra a kiemelkedően teljesítő, minimum az első „A” osztályt elvégző növendéket irányítjuk.(Szaktanári javaslat és az év végi vizsgaeredménye alapján)
Az előképző osztályok elvégzése nem kötelező: más tanszakról érkező növendékek, az általános iskola minimum 6. osztályos növendékei számára, amennyiben zenei előképzettségük már megfelel az 1. évfolyamban követeltekének.
A képzés ideje alatt, ha a főtárgytanár a növendékkel és annak szüleivel egyetért, egy alkalommal javaslatot tehet az osztály folytatására, ami például az alapvizsga előtti évben segítheti a biztos felkészülést, vagy például hosszabb betegség / pl. csonttörés/ miatt, ha a megfelelő mennyiségű tananyagot a tanuló önhibáján kívül nem tudta elvégezni. Az osztályfolytatás nem hátrányt jelent a tanulók számára, hanem a növendék biztosabb, megalapozottabb tudását szolgálja. A főtárgytanár megfelelő időben tájékoztatatja a szülőket erről a lehetőségről, ha szerinte az osztályfolytatás szükségszerű.

Az alapfokú évfolyamok elvégzése után művészeti alapvizsgát tesznek a tanulók, míg a továbbképző évek után művészeti záróvizsgát tehetnek. Ezek anyaga, és értékelése a tantervben olvasható.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után:

Az „A" tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,– 10. felhangig), alkalmazási területeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei
- műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló

- ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
- különböző artikulációs előírások (tenuto, staccato, legato, marcato) és játékmódok megvalósítására,
- a zenei mondanivaló megformálására
- az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,
- a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,
- a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,
- az előadási darabok kotta nélküli játszására,
- a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
- a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
- a hangszer önálló behangolására,
- a hangszer szakszerű karbantartására.
- skálázni 4# – 4b előjegyzésig

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

Legyen képes

- az tanult anyagban előforduló hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére,
- árnyaltabb zenei megformálásokra.

A művészeti alapvizsga követelményei:

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tuba főtárgy

„A" tagozat: minimum 10 perc

„B" tagozat: minimum 10 perc

„A" tagozat

- Egy skála legalább három variációval.
- Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet (Zimmermann), Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; F. Schubert: Bölcsődal (EMB13114) (169), H. Purcell: Rigaudon (166)
- nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Egy skála dúr és moll változata, legalább három variációval.
- Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179.,
- 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Vivaldi: Tél, Händel: Bourrée, Corelli: Sarabande és Gavotte nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után:

Az „A" tagozat végén

Ismerje meg a tanuló

- a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait
- a tuba irodalmát,
- a zeneirodalom híres tubaszólóit.

Legyen képes a tanuló

- a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
- a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,
- az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
- a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
- tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra,
- az önálló munkára.

Tudja alkalmazni a tanuló

- a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
- a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- helyes test– és hangszertartásra,
- a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
- a tanár útmutatásai alapján a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.)
- játékában a hangindítás, hangelválasztás és hangbefejezés a stílus és a zenei karakter megkívánta különböző módjait,
- árnyaltabb artikulációra (portato, sfz, martellato),
- a tananyagban szereplő és előadott művekhez szükséges mértékű virtuozitásra.

Tudjon kontra F és f^1 között

- kiegyenlítetten,
- különböző dinamikai árnyalatokkal,
- tiszta intonációval,
- megfelelő nyelvtechnikával játszani.
- ismerje az alapvető díszítéseket (trilla, mordent, előke),
- alapszinten a dupla– és tripla nyelv–technikát,
- ismerje fel alkalmazásának lehetőségét a zenekari, a kamarazenei és a szóló művekben.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek

A tanszak kötelező tárgyai:
„A" tagozaton minimum a 4. osztályig kötelező tárgy a szolfézs, azután a kötelezően választható tárgyak közül: a zenekar, kamarazene, a szolfézs-zeneelmélet tárgyak közül szabadon választhat a növendék, hogy az előírt kötelező óraszámot (2x 45 perc) teljesítse.
„B" tagozaton a szolfézs a 10. évfolyamig kötelező tárgy, emellett heti 30 percben kötelező zongora tantárgyat is tanul a tanuló.
A főtárgyi órákhoz szorosan kötődik a korrepetíció, azaz a zongorakíséretes próba is, melynek időtartama előkészítő és 1. osztályban 5, 2-3. osztályban 10, afelett 15 perc. Ezen időtartamokat összevonva, (általában fellépések előtt sűrítve) külön időpontban megtartott, ún. zongorakíséretes órákat kap a növendék, melyeken a szereplésekre, vizsgákra gyakorolt előadási darabokat tanulják.

A jegyek tartalmi meghatározása:
Jeles (5): Aki rendszeres, kiegyensúlyozott munkával pótolni tudja az esetleges adottságbeli hiányait, munkája kiszámítható, lehetőségeihez képest pontosan képes az elvégzett anyagot feldolgozni.
Jó (4): aki az adottságait nem teljesen kihasználva, kicsit rendszertelenül, de még elfogadható módon teljesít az év során, illetve a számonkérések alkalmával.
Közepes (3): aki rendszertelen munkával, a minimális anyagmennyiséget is hibákkal, sok segítségre szorulóan adja elő mind az órákon, mind a beszámolókon.
Elégséges (2) osztályzatot a tanszakon csak a legvégső esetben adunk, annak a növendéknek, aki a legkevesebb erőfeszítést sem teszi meg a hangszer tanulása érdekében, és ismétlődően elégséges teljesítményt nyújtó növendékünket a tanszakról eltanácsoljuk.

Az év végi vizsgák anya

	A tagozat	B tagozat
HEK/1	Egy gyakorlat, Egy előadási darab.	
HEK/2	Egy gyakorlat, Egy előadási darab.	
1. osztály	Egy skála, Egy gyakorlat, Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	
2. osztály	Egy skála, Egy gyakorlat, Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal, Két gyakorlat, Két előadási darab kotta nélkül.
3. osztály	Egy skála kotta nélkül, Két különböző karakterű gyakorlat, Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal, Két gyakorlat, Két előadási darab kotta nélkül.
4. osztály	Egy skála legalább öt képlettel, Két különböző karakterű gyakorlat, Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	Egy skála három képlettel, Két különböző karakterű gyakorlat, Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.
5.osztály	Egy skála, Két különböző karakterű gyakorlat, Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	Egy skála három képlettel, Két különböző karakterű gyakorlat, Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.
6. osztály	**művészeti alapvizsga**	

7. osztály	Egy skála variációkkal, Két gyakorlat, Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.	Egy skála variációkkal, Két gyakorlat, Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, Egy előadási darab kotta nélkül.
8. osztály	Egy skála variációkkal, Két gyakorlat, Egy előadási darab kotta nélkül.	Egy skála variációkkal, Két gyakorlat, Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, Egy előadási darab kotta nélkül.
9. osztály	Egy skála variációkkal, Két gyakorlat, Egy előadási darab.	Egy skála variációkkal, Két gyakorlat, Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül, Egy előadási darab kotta nélkül.
10. osztály	- Egy skála variációkkal, Két gyakorlat, Egy előadási darab.	Egy dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül), Két különböző karakterű etűd, Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül Egy előadási darab kotta nélkül

Tananyag

Előképző évfolyamok

A tuba oktatásának megkezdésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók fizikai, alkati fejlettségére, alkalmasságára. Általában 10-12 éves korban éri el testi fejlődésük a hangszeroktatás elkezdéséhez kívánatos szintet.
A hangszeres előképző évfolyamok az általános zenei érzék és a hangszeres készségek felmérését, a képességek kibontakoztatását szolgálják.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A törzshangok olvasása basszuskulcsban.
- Az egész, fél, negyed hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
- A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Kötelező tananyag:
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ajánlott tananyag:
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550) Sára J.: Tubaiskola

Minimális követelmény:

Az ideális tubahang igényének kialakítása. Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai. A kottaolvasás basszuskulcsban.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A törzshangok olvasása violin– és basszuskulcsban.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
- A rézfúvós hangszerek – ezen belül a tuba – felépítésének, megszólaltatási módjának ismerete.
- A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ajánlott tananyag:

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Sára J.: Tubaiskola

Minimális követelmény:

Az ideális tubahang igényének kialakítása.
Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai.

A biztos, folyamatos kottaolvasás basszuskulcsban.

Alapévfolyamok

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A 4/4–es, 2/4–es és 3/4es ütem
- Az előjegyzések ismerete.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad értékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A tananyagban előforduló tempójelek, zenei műszavak ismerete.
- Memóriafejlesztés: népdalok és előadási darabok kotta nélkül játszása.
- A hangszer felépítése, részei, a megszólaltatás módja.
- A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
- A helyes légzés beállítása, a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a légvezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása, fúvóka–gyakorlatokkal.
- A hangindítás megalapozása.
- A nyelvtechnika megalapozása.
- A legato játékmód alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
- A nyújtópont alkalmazásának ismerete.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ajánlott tananyag:

Sára József: Tubaiskola

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

Minimális követelmény:
A megadott hangterjedelmen belül tanult hangszeres gyakorlatok, előadási darabok egyenletes, folyamatos előadása, helyesen kialakított légzés és szájtartás mellett.
A tananyagban előforduló tempójelzések, zenei műszavak ismerete. A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
Hangterjedelem: D–a–ig.
Skála: 2#, 2*b* előjegyzésig, két variációval.

2. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
- A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
- A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
- A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
- A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
- Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
- A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.
- A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.

Kötelező tananyag:
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ajánlott tananyag:
Sára József: Tubaiskola (10)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

Minimális követelmény:
Skálák 2#, 2b előjegyzésig dúrban és mollban, legalább 2 variációval. Hangterjedelem C–b–ig.
A tanuló legyen képes a tanult etűdöket és előadási darabokat jó szájtartással, jó légzéstechnikával, egyenletes és folyamatos játékkal előadni, elvárható alapvető dinamikai árnyalással.
A végzett tananyagban előforduló tempó,– dinamikai jelzések, zenei műszavak ismerete.

2. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
- A 3/8, 6/8,–os ütemek.
- A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.
- A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
- Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
- A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
- A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
- A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával,

valamint zongorával közösen.
- A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
- A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
- A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
- A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig.
- Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
- A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
- A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
- A manuális technika továbbfejlesztése.
- Az intonáció fejlesztése.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

Ajánlott tananyag

Sára J.:Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
Előadási darabok gordonkára 1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Minimális követelmény:

Skálák 3#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
Hangterjedelem: kontra B–b–ig.
Előadási darabok.
Különböző játékmódok megvalósítása.
A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések
- A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
- A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
- A játékmód további differenciálása.
- A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
- A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig.
- Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
- A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.

- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
- A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
- A manuális technika továbbfejlesztése.
- Az intonáció fejlesztése.

Követelmény
Skálák 2#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
Különböző karakterű és ritmikájú etűdök. Hangterjedelem: kontra B–b–ig.
Előadási darabok.
Különböző játékmódok megvalósítása.
A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.
Skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

4. évfolyam „A" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
- A dúr és moll hangsorok 5variációval.
- Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
- Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo,alla breve, stb.)
- Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig).
- A zeneművek szerkezeti tagolása (Da capo, triós forma).
- A hangterjedelem bővítése kontra B–től 1vonalas d –ig.
- A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
- A társas zenélés megalapozása, két–háromszólamú gyakorlatok játszása.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
- Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
- A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
- Alapvető hangszerkarbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Kötelező tananyag:
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Ajánlott tananyag:
Sára J.:Tubaiskola
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Minimális követelmény:
A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
Dúr és moll skálák 3#, 3*b* előjegyzésig 5 variációval.
Előadási darabok kotta nélküli játéka.
A társas zenélés követelményeinek ismerete.
A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála legalább öt képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,

- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
- A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
- Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
- Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo,alla breve, stb.)
- Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig). A hangterjedelem bővítése.
- A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
- A társas zenélés megalapozása, két–háromszólamú gyakorlatok játszása.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
- Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
- A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
- Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Követelmény

A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
Dúr és moll skálák 3#, 3*b* előjegyzésig 5 variációval,
Előadási darabok kotta nélküli játéka.
A társas zenélés követelményeinek ismerete.
A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.
A legato, staccato, játékmód telt, folyamatos, szép tónusú előadása, kottahű tolmácsolása, valamint tercmenetes variáció.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
- A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
- Az előadási darabok formai elemzése.
- A lapról olvasási készség fejlesztése.
- A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékával).
- A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
- Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
- A hangterjedelem továbbfejlesztése.
- A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
- A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
- Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
- A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Ajánlott tananyag

D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Minimális követelmény:

A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.

Dúr és moll skálák 4#, 4*b* előjegyzésig.

Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban. Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
- A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
- Az előadási darabok formai elemzése.
- A lapról olvasási készség fejlesztése.
- A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékával).
- A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
- Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
- A hangterjedelem továbbfejlesztése.
- A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
- A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
- Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
- A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Követelmény

- A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
- Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban. Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
- A díszítés és a trilla megalapozása, a skálák tempójának fokozása.
- A tanuló tudja korrigálni hangszerének intonációs hibáit, valamint hangszerét önállóan behangolni.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.

- A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
- A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
- A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
- Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
- Hangterjedelem bővítése.
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
- A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű
- betartása.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy) Ujfalusi–Pehl–
Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Ajánlott tananyag:

D.Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Minimális követelmény:

Színvonalas „művészi" megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.

Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban 4#, 4b–ig dúrban, mollban, hat variációval. Magabiztos színpadi fellépés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „B" – tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
- A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
- A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
- Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
- Hangterjedelem bővítése kontra.
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
- A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű
- betartása.

Követelmény:

Színvonalas „művészi" megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.

Magabiztos színpadi fellépés.

A díszítés és a trilla játékának ismerete. Fokozott tempójú skálázás.

A tanuló ismerje saját hangszerének technikai és intonációs hiányosságait, és azt legyen képes korrigálni.

Továbbképző évfolyamok

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dinamikai szélsőségek (*pp–ff*), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
- A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
- A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
- Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
- A lapról olvasás fejlesztése.
- Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
- Csoportos együttmuzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

Kötelező tananyag:

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Ajánlott tananyag:

D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)

Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

Követelmény

A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.

Dúr és moll skálák 5#, 5*b* előjegyzésig.

Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dinamikai szélsőségek (*pp–ff*), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
- A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.

- A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
- Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
- A lapról olvasás fejlesztése.
- Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
- Csoportos együttmuzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
- A hangterjedelem fokozása egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
- A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával.
- Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
- A formáló– és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)

Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)

D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
Skálatanulmányok 6#, 6*b* előjegyzésig.
Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
- Az ismert hangterjedelem egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
- A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával.
- Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
- A formáló– és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
- A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
- Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
- A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
- A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
Gordon Jacob: Szvit tubára (Boosey & Hawke)
Marcello: Szonáták
Vivaldi: szonáták

Követelmény

Skálatanulmányok 7#, 7*b* előjegyzésig.
A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
- A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
- Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
- A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
- A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
Gordon Jacob: Szvit tubára
Marcello: Szonáták
Vivaldi: szonáták

Követelmény

Skálatanulmányok 7#, 7*b* előjegyzésig.

A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
A zenei díszítések eszköztárának bővítése;
A dupla– és triplanyelv megalapozása;
A nehezebb, bonyolultabb ritmusképletek ismerete, elsajátítása.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
- A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
- A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és
- technikai szinten, folyamatos tempóban.
- Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy))
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: Etüdök (Hofmeister)
J. Ringleben: „The Storm King" (Carl Fischer Music)
Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
Don Haddad: Szvit tubára (Shawnee Press Inc.)
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.
A zenei előadásmódok, tempójelzések, zenei műszavak bővebb ismerete;
A zeneirodalom néhány híres tubaszólójának megismertetése

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
J. Ringleben: „The Storm King" (Carl Fischer Music)
Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
Don Haddad: Szvit tubára Shawnee Press Inc.)
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
Skálatanulmányok 7#, 7*b* előjegyzésig.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban. A zenei díszítések eszköztárának bővítése.
A dupla– és triplanyelv használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül),
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tanulók létszámának megfelelő, jó minőségű hangszer.
Jól hangolt zongora, vagy elektromos zongora
Egész alakot visszaadó tükör;
Minimum 2 darab kottaállvány;
Metronóm

GITÁR

Ma az egyik legnépszerűbb hangszer, melynek tanítása során a „megrendelő” (növendék és szülő) kívánsága és a „szolgáltató” (iskola és szaktanár) által biztosított kínálat nem mindig találkozik.
A növendékek nagy része a divatos módokat szeretné gyorsan és „fájdalommentesen” megtanulni, kihagyva a klasszikus zene által megkívánt aprólékos, odaadó munkát, mely pedagógiai programunk alapértékei között található. Helyi tantervünk a pedagógiai program megvalósítását tartja szem előtt.
Az alapfokú művészetoktatás "klasszikus gitár" tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

A tantárgy céljai, feladatai:

Mutassa és tanítsa meg:
- A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.
- A gitár különböző behangolási módjait.

Tanítsa meg:
- A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb– és balkézzel
- egyaránt.
- A gitárirodalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
- A hangszer karbantartási feladatok elvégzését.

Segítse elsajátítani:
- A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.
- A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
- A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.
- A gitár, mint kísérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.

Ezek elérése érdekében igyekszünk kialakítani a növendékeknél:
- Helyes test–, hangszer– és kéztartást.
- Laza kar– és ujjtechnikát

Fontos
- A két kéz tudatos és pontosan összehangolt mozgása.
- Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.
- Összességében könnyed hangszerkezelés.

A cél elérése érdekében:
- Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat,
- Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési– és ritmusvariációkkal is,
- Arpeggio gyakorlatokat,
- A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket

egyénre szabva választunk. A feladatok érdekében egy azon problémára – a változatosság érdekében - többféle gyakorlatot adunk a növendéknek

Szeretnénk ösztönözni a gyerekeket

- Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.
- Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.
- A rendszeres társas muzsikálásra.

Az órákon figyelünk

- A precíz hangszerhangolásra.
- A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
- A tudatos zenei memorizálásra.
- A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

A képzés ideje:

12 év, (2+6+4 évfolyam) melyből 2 év hangszeres előkészítő, 6 év alapfokú, és 4 továbbképző év.
„B" tagozatra a kiemelkedően teljesítő, minimum az első „A" osztályt elvégző növendéket irányítjuk. (Szaktanári javaslat és az év végi vizsgaeredménye alapján)
Az előképző osztályok elvégzése nem kötelező:

- más tanszakról érkező növendékek,
- az általános iskola minimum 6. osztályos növendékei számára, amennyiben zenei előképzettségük már megfelel az 1. évfolyamban követeltekének.

A képzés ideje alatt, ha a főtárgytanár a növendékkel és annak szüleivel egyetért, egy alkalommal javaslatot tehet az osztály folytatására, ami például az alapvizsga előtti évben segítheti a biztos felkészülést, vagy például hosszabb betegség / pl. csonttörés/ miatt, ha a megfelelő mennyiségű tananyagot a tanuló önhibáján kívül nem tudta elvégezni.
Az osztályfolytatás nem hátrányt jelent a tanulók számára, hanem a növendék biztosabb, megalapozottabb tudását szolgálja. A főtárgytanár megfelelő időben tájékoztatatja a szülőket erről a lehetőségről, ha szerinte az osztályfolytatás szükségszerű.
Az alapfokú évfolyamok elvégzése után művészeti alapvizsgát tesznek a tanulók, míg a továbbképző évek után művészeti záróvizsgát tehetnek.

A tanszak kötelező tárgyai:

„A" tagozaton minimum a 4. osztályig kötelező tárgy a szolfézs, azután a kötelezően választható tárgyak közül: a zenekar, kamarazene, a szolfézs-zeneelmélet tárgyak közül szabadon választhat a növendék, hogy az előírt kötelező óraszámot (2x 45 perc) teljesítse.
„B" tagozaton a szolfézs a 10. évfolyamig kötelező tárgy, emelett heti 30 percben kötelező zongora tantárgyat is tanul a tanuló

Az értékelés módja:

A tanuló teljesítményének mérhetőségi formái: évközi munka, tanszaki meghallgatás, beszámoltatás, vizsga.
„A" - tagozaton minimum egy, „B" - tagozaton két hangversenyen, és egy évközi meghallgatáson kell teljesíteni, az év végén pedig zártkörű vizsgán kell megfelelni.
A növendék előmenetelének értékelésére- a havi érdemjegyeken túl- évi két alakalommal kerül sor. Az osztályzatokat a hangszeres tanár javaslatára, az éves munka figyelembe vételével a vizsgabizottság állapítja meg. A szorgalom értékelése a szaktanár feladata.
Felsőbb évfolyamba bocsátható az a tanuló, aki megfelel évfolyama minimális követelményeinek, valamint főtárgyból eredményes vizsgát tett. Ha a tanuló a vizsgán igazoltan nem jelenik meg, munkáját évi teljesítménye alapján a hangszeres tanár állapítja meg.

Vizsgaanyag évenkénti lebontása:

	A tagozat	**B tagozat**
HEK/1	Két népdal, illetve gyermekdal, Egy könnyű etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.	
HEK/2	Két népdal, illetve gyermekdal, Két etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.	
1. osztály	Egy magyar népdal, Egy etűd, melyben megtalálható az arpeggio valamilyen formája, Két előadási darab, melyben megvalósul az együttpengetéses kétszólamúság.	
2. osztály	Egy etűd, Három különböző jellegű darab.	Egy technikai gyakorlat vagy skála, Egy etűd, Három különböző jellegű darab.
3. osztály	Egy etűd, Három különböző jellegű előadási darab.	Egy technikai gyakorlat vagy skála, Egy etűd, Három különböző jellegű darab
4. osztály	Egy etűd, Három különböző stílusú előadási darab.	Egy technikai gyakorlat vagy skála, Egy etűd, Három különböző jellegű darab.
5. osztály	Egy etűd, Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.	Egy technikai gyakorlat vagy skála, Egy etűd, Három különböző jellegű darab.
6. osztály	Egy etűd, Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.	Egy technikai gyakorlat vagy skála, Egy etűd, Három különböző jellegű darab.
7. osztály	Egy etűd Három különböző stílusú előadási darab.	Egy etűd, Három különböző stílusú előadási darab.
8. osztály	Egy etűd, Három különböző stílusú előadási darab.	Egy etűd, Három különböző stílusú előadási darab.

9. osztály	Egy etűd, Három különböző stílusú előadási darab.	Egy etűd, Három különböző stílusú előadási darab.
10. osztály	Egy etűd, Három különböző stílusú előadási darab.	Egy etűd, Három különböző stílusú előadási darab.

Tananyag:

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres ismeretek

- A tanuló– életkorának megfelelő szinten – megismeri a gitár részeit és felépítését.
- A húrok számozása, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan történik

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
- Törzshangok megtanítása az első fekvésben.

Zenei ismeretek

- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- A megtanult törzshangok ábécés nevei.

Ajánlott tananyag

Puskás T.: Gitáriskola

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.

Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények

Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord hangterjedelemben. Olyan könnyű gyakorlatok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten– a gitár részeivel és felépítésével.
- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.

- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- Forte és piano.
- Az ütemhangsúly.
- A megtanult törzshangok ábécés nevei.
- A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
- A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- Ostinato és dudabasszus kiséret
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
- Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
- Hangos–halk játék. Hangsúlyos hang játéka.
- A többszólamúság lehetőség szerinti megtanítása együttpengetés nélkül.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.
Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények
Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord, hexachord hangterjedelemben.
Népdalfeldolgozások ostinato, vagy dudabasszus kísérettel.
Olyan könnyű darabok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Az előző évi ismeretek mélyítése mellett:
- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- Pontozott hangok, nyújtott és éles ritmus.
- Primo–secondo, Da Capo al Fine.
- A dinamika fogalma. Forte, mezzoforte és piano.
- A megtanult hangok ábécés nevei, előjegyzések, módosított hangok.
- Kis– és nagyszekund.

A hangszerkezelés fejlesztése
- A többszólamúság megtanítása együttpengetés nélkül, majd együttpengetéssel.
- Együttpengetés két ujjal, különböző variációkban.
- Kétszólamú dallam–kiséret játék együttpengetéssel
- Előjegyzés nélküli modális hangsorok játéka az első fekvésben.
- Módosított hangok tanulása a zenei anyagnak megfelelően. C–dúr, G–dúr, F–dúr, a–moll, e–moll, d–moll hangsorok játéka az első fekvésben.

- Tanítsuk meg a zenei nyitás–zárás és a helyes hangsúlyok alkalmazását. Dinamikai váltás tanítása.

Ajánlott tananyag

Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I. II.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok I.
Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal
Fodor – Marnitz – Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények

Egyszólamú népdalok eljátszása p, illetve i–m–a ujjakkal, tirando, vagy apoyando, váltott pengetéssel. Könnyű kétszólamú népdalfeldolgozások és előadási darabok együttpengetéssel.
A többszólamúság megjelenésével – az egész tanulási folyamatban – ügyeljünk a gondos szólamvezetésre a ritmusértékek szólamonkénti pontos betartásával.
Könnyű arpeggio pengetésű etűdök, előadási darabok sok üres húrral.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Az előző évi ismeretek mélyítése mellett:

- Tanítsuk meg a darabokban előforduló új ütembeosztásokat (3/8, 6/8)
- A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
- Ismerje a tanuló a tizenhatod értékű hangot és szünetjelet, a pontozott nyolcadértéket, a triolát és a szinkópát.
- Fontos a tanult darabok szerkezeti (formai) elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Játsszon a tanuló kétoktávos F– és G–dúr skálát az első fekvésben.
- Gyakoroltassunk egy–egy húron kromatikus ujjgyakorlatokat.
- A második fekvés és az egyszerű fekvésváltás megismerése.
- A kettősfogások gyakorlása, fejlesztése.
- Az együttpengetés és az arpeggio továbbfejlesztése könnyű kétszólamú darabokban.
- Kezdjük el az artikuláció tanítását és alkalmazását a művekben.
- Tanítsuk meg és alkalmazzuk a hangszínváltást.
- Tanítsuk meg a természetes üveghangokat a XII. érintőnél.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II., III.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II., III.
Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények

Könnyű kétszólamú darabok eljátszása.
Az arpeggio pengetés egyszerű darabokban (pl. Carulli, Carcassi, Sor). Lapról játék az előző év nehézségi szintjén.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Az előző évi ismeretek mélyítése mellett:

- Ismerje meg a tanuló a gitár rövid történetét.
- A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
- A darabokban előforduló összetettebb ritmusképletek ismerete.
- A dúr és moll hármashangzat felépítése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A scordatura használatának bevezetése; folytatása a további években.
- Tanítsuk meg az ötödik fekvés hangjait.
- Játszassuk a kétoktávos G–dúr skálát második fekvésben és a C–dúr skálát ötödik fekvésben, harmadik húrról indítva.
- Tanítsuk meg és gyakoroltassuk a legegyszerűbb kötéseket bal kézzel (elpengetés, ráütés), és alkalmazni könnyű darabokban.
- Fontos a hármasfogások tanítása és gyakorlása.
- Tanítsuk meg a kisbarrét 2, majd 3 húron.
- Tanítsunk egyszerű mechanikus ujjgyakorlatokat ismétlődő mozgásokkal.
- Tanítsuk meg a természetes üveghangokat az V. és VII. érintőknél.
- Fontos a sul ponticello és sul tasto játék, továbbá a dinamikai árnyalás (crescendo, diminuendo) megvalósítása.
- Kezdjük el a nem kívánt hangösszecsengések tompítását, kezdetben a domináns–tonika zárlatokban. (Pld. üres húron E–A, A–D)
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok tanítása és játéka az ötödik fekvésig.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III., IV.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.
Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)

Követelmények
Egy adott technikai problémát feldolgozó etűd megvalósítása (pl. kötés, kisbarré).
Az első fekvés összekapcsolása más fekvésekkel egy mérsékelt tempójú etűdben, vagy előadási darabban.
Könnyű tánctétel jellegzetességeinek megvalósítása.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A modális hangsorok ismerete. Egyszerű harmóniai elemzés a tanár irányításával.
- A dominánsszeptim–akkord megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Kezdjük el a prím és oktávhangolás tanítását üveghangokkal.
- Tanítsuk meg az hetedik fekvés hangjait.

- Kötések továbbfejlesztése (elpengetés, ráütés), és alkalmazása a darabokban. Játszani kell könnyű ékesítéseket is (pl. előke).
- Négyesfogások bevezetése.
- A barré továbbfejlesztése. Akkord fogások kis/tört barréval.
- Vibrato megtanítása.
- Tanítsuk meg a kétoktávos fekvésváltásos C–dúr skálát. Transzponáltassuk a G–dúr skálát a hetedik fekvésig.
- Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a hetedik fekvésig.
- Tört–akkord játék megtanítása.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra Kováts:
Könnyű darabok gitártanulóknak Brouwer:
Etűdök I–V.

Követelmények

Reneszánsz, barokk tánctételek és klasszikus darabok stílusos megszólaltatása.
Terjedelmesebb etűd megtanulása.
Rövid, könnyű XX. századi vagy kortárs darabok megtanulása.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Hangszertörténeti ismeretek gyarapítása.
- Harmóniai elemzés az évfolyamnak megfelelő elméleti ismeretek alapján, a tanár irányításával.
- Beszélgetés a romantikus és a XX. századi zenéről a tanult darabok alapján.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a kilencedik fekvés hangjait.
- Kötéses díszítések továbbfejlesztése.
- Gyakoroltassuk a kromatikus skálákat és hétfokú hangsorokat egy húron, fekvésváltással.
- Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
- Kezdjük el a 6 húros nagybarré tanítását.
- A tört–akkord játék továbbfejlesztése.
- Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását a balkéz bevonásával is.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a kilencedik fekvésig.
- Lényeges az ujjrendezés alapelveinek rendszeres megbeszélése.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)

F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Aguado: Etűdök I.
Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök VI.–X.
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb tételek.
A Musica per Chitarra sorozat kiadványaiból az évfolyam nehézségi szintjének megfelelően válogatva.

Követelmények
Mérsékelt tempójú etűd, amely magasabb fekvéseket is érint.
Klasszikus tánctételek (pld. Sor Walzerek) előadása.
Romantikus, (pld. Marschner: Bagatell) és XX. századi, vagy kortárs darabok (Pld. Brouwer Etűd VI–X.) eljátszása.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- Ismerje fel a tanuló a főbb zenei korszakokat stílusjegyeik alapján.
- Legyen képes a zenei formák (szvit– és szonátatételek) szerkezetének felismerésére és a tempók megállapítására tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése
- Tanítsuk meg a háromoktávos dúr– és moll skálákat (E–dúr, e–moll).
- Stabilizáljuk, erősítsük meg a nagybarrét.
- Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
- Törekedjünk a a nem kívánt hangösszecsengések tompításának még differenciáltabb kivitelezésére.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése.
- Az önálló az ujjrendezés alapelveinek kialakítása.

Ajánlott tananyag
Aguado: Etűdök
Carcassi Etűdök op. 60
Giuliani: Etűdök
Nagy E. – Mosóczi M.:Gitáriskola V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Régi spanyol muzsika
Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31
Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
Brouwer: Etűdök VI.–X.
Faragó: Musica Ficta

Pavlovits Dávid gitárdarabjai.

Követelmények
Tudni kell a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét helyes tempóarányokkal játszani.
Tanuljon meg a tanuló egy terjedelmesebb, vagy élénkebb tempójú etűdöt is.
Játsszon a romantikus, XX. századi, és kortárs zeneszerzők műveiből.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B" tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Ismerje a tanuló a 2/2, 3/8, 6/8–os ütembeosztást.
- Tanítsuk meg 3#, 2b előjegyzésig a dúr és moll hangnemeket.
- Ismerje a tanuló a dinamikai árnyalást (crescendo, diminuendo).
- Ismerje a prím, szekund, terc, kvart, kvint, oktáv hangközöket.
- Tanítsuk meg a tizenhatodértéket és –szünetet; a triolát és a szinkópát, valamint a pontozott nyolcadot.

A hangszerkezelés fejlesztése
- Tanítsuk meg a kis barré–t. Rendszeresen gyakoroltassuk a kromatikus skálát az I. fekvésben.
- Tanítsuk meg a kétoktávos G–dúr skálát (üres húrok használata nélkül), különböző ritmusképletekkel is.
- Ismerni kell az I. fekvés teljes hangkészlete mellett az V. fekvés törzshangjait is.
- Játszassunk kettős– és hármasfogásokat is.
- Kapcsoljuk össze az első fekvést más fekvésekkel is.
- Tovább kell fejleszteni az arpeggio–játékot.
- A sul ponticello és sul tasto játék megvalósítása fontos.
- Gyakoroltassuk a staccato portato és tenuto játékot is.
- Tanítsuk a hangolást, prím és oktáv hangközökkel.
- Ismertessük meg a tanulót a természetes üveghangokkal.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II.–IV.

Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.

Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények
Az arpeggio pengetés megvalósítása egyszerű etűdben (Carcassi, Carulli, Sor). A dinamikai árnyalás gyakorlati megvalósítása.
Az első fekvés más fekvéssel való összekapcsolása egyszerű etűdben vagy előadási darabban.
A reneszánsz táncok jellegzetességeinek megfigyelése.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tanítsuk meg a modális hangsorokat, hogy a darabokban megjelenő modális fordulatokat megmutathassuk.
- Ismerni kell a dúr és moll hangsorokat 4#, 4b előjegyzésig.
- Ismertessük meg a tanulókkal a szext és szeptim hangközöket.
- Elméleti szinten foglalkozzunk a dúr és moll hármashangzat és dominánsszeptim–akkord felépítésével.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Fontos a fekvésváltás továbbfejlesztése; a kromatikus és diatonikus skála fekvésváltással.
- Tanítsuk meg a kétoktávos C–dúr skálát, játszassuk a G–dúr skálát különböző fekvésekben.
- Gyakoroltassuk a kötést bal kézzel (ráütés, elpengetés), különféle kombinációkkal.
- Ismertessük meg a tanulóval az előkét és az utókát.
- Tanítsuk meg a kis, tört, és nagy barré–t.
- Kezdjük el gyakoroltatni a tremolo pengetést és az arpeggio–játék különféle változatait.
- Gyakoroltassuk a IX. fekvés hangjait.
- Alkalmazzuk a vibratót. Fejlesszük a dinamikai árnyalás minőségét.

Ajánlott tananyag

Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra Kováts:
Könnyű darabok gitártanulóknak Brouwer:
Etűdök I–V.

Követelmények

Barokk és klasszikus tánctételek díszítése.
Nehézségi szint: Brescianello, G. Sanz és könnyebb Weiss darabok, Sor: Etűdök op. 31, op. 35 sorozat és Walzerek.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tudatosítsuk az ujjrendezés alapelveit.
- Végeztessünk a tanulókkal harmóniai elemzést egyszerű darabokban, tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Fontos a kromatikus skálák és a kézügyesítő (ujjfüggetlenítő), gyorsító gyakorlatok különböző fajtáinak gyakoroltatása.
- Tanítsuk meg a háromoktávos E–dúr skálát.
- Fejlesszük tovább a díszítési technikát.
- Mutassuk meg az üveghangképzés további lehetőségeit.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.
Repertoire gitárra (EMB Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Aguado: Etűdök I.
Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök VI.–X.
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb tételek.

Követelmények
Különböző fekvések használata etűdökben.
Klasszikus tánctétel, romantikus vagy impresszionista darabot, illetve rövid XX. századi műveket stílushű előadása.
Nehézségi szint: Aguado: Etűdök, Carcassi: Etűdök op. 60, Ponce: Prelűdök stb.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismeretek felhasználásával önállóan végezzen a tanuló formai, és harmóniai elemzést.
- Tanulja meg a tanuló elméleti szinten a hármas– és négyeshangzatok megfordításait.
- Tanítsuk a zenei formákat (pl. szvit, szonáta) és azok szerkezetét és a tempójellegzetességeket.

A hangszerkezelés fejlesztése
- Tanítsuk meg a háromoktávos e–moll skálát, továbbá a modális hangsorokat egy húron, egy oktáv hangterjedelemben, valamint az egészhangú skálára épített különféle hangközmeneteket, változatos pengetési módokkal, kézügyesítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal.
- A tanulóknak törekedni kell az önálló, tudatos ujjrendezés kialakítására és a gyakorlás módszerességére.

Ajánlott tananyag
Aguado: Etűdök
Carcassi: Etűdök op. 60
Giuliani: Etűdök
Nagy E. – Mosóczi M.:Gitáriskola V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Régi spanyol muzsika
Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31
Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
Brouwer: Etűdök VI.–X.
Faragó: Musica Ficta

Követelmények
Játsszon a tanuló reneszánsz műveket.
Tudja előadni helyes tempóaránnyal a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét.
Tanuljon meg a tanuló legalább egy terjedelmes etűdöt is.
Szólaltasson meg legalább egy mérsékelt tempójú romantikus művet.
Nehézségi szint: L. Milan pavane–jai, de Visée tánctételei, könnyű Tarrega–, Marschner–darabok, Carcassi: Etűdök op. 60.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hangszeres továbbfejlődés mellett fontos a zenei tájékozottság elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.
- Szükséges a darabok szerkezeti, formai elemzése (barokk szvit, fúga, klasszikus szonáta stb.). Lényeges a darabok önálló kiválasztása és megtanulása a tanár felügyelete mellett.

A hangszerkezelés fejlesztése
- Fontos a technikafejlesztés kézerősítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal. Lényeges a hangminőség állandó javítása.
- Játszassunk kromatikus skálát; dúr, moll és modális skálákat többféle hangnemben.
- Tanítsunk tercskálákat.
- Az egészhangú skálára épített valamennyi hangköz gyakorlása változatos pengetési módokkal.
- Cél: a játékbiztonság és állóképesség növelése.
- A tanuló ismerje meg a gitárjáték különleges effektusait: rasgueado, étouffé, kopogás.

Ajánlott tananyag
Carcassi: Etűdök op. 60,
Capricciók
Giuliani: Etűdök
Legnani: Capricciók
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Dowland: Táncok és Fantáziák
Bach: Sonate e Partite könnyebb tételei
Bach: Lantművek (Sárközy) könnyebb tételei
Giuliani: Szonáta op. 15.
Napoleon Coste: Etűdök, előadási darabok
Tarrega: Mazurkák, Tango
A Musica per Chitarra Mertz kötetei
Könnyű koncertdarabok gitárra (Mosóczi–Nagy)
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
Villa–Lobos: e–moll Prelűd
Brouwer: Etűdök XI–XV.
XX. századi magyar szerzők darabjai (pld. Farkas Ferenc)
Kortárs szerzők (pld. Pavlovits Dávid gitárdarabjai.)

Követelmények
Különböző karakterű, nehezebb barokk tánctételek előadása.
Technikafejlesztés gyors előadási darabokkal, illetve etűdökkel.

Nehézségi szint: Bach–szvitek/partiták könnyebb tánctételei, Legnani, Sor darabjai, Carcassi: Etűdök op. 60, Brouwer–etűdök, Villa–Lobos–prelűdök.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat

A tanuló rendelkezzék a gitárjátékhoz szükséges koncentrálóképességgel.
Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.

Ismerje

- a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
- Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:
- a fekvésjátékot, fekvésváltást,
- a kis és nagy barré–t,
- a kötéseket (ráütés, elpengetés),
- a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
- az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
- a törtakkord megszólaltatását,
- a nem kívánt hangösszecsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).

Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:

- dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler–darabok),
- harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
- egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).
- Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.
- Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

„B" tagozat

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:

- G–dúr, C–dúr skála 2 oktávon, háromoktávos E–dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio–gyakorlatok,
- 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
- 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
- XX. századi művek (pl. Bartók – Szendrey).

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.
A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei:

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Gitár főtárgy

„A" tagozat: minimum 10 perc

„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

- 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, váltott pengetéssel, közepes tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással.
- Egy klasszikus etűd; Sor: Op. 31., Op. 35., Carcassi: Op. 60./2., 3., 6., 7. etűdök nehézségi
- szintjén.
- Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Reneszánsz magyar táncok gitárra (Edition Simonffy 151)

Barokk zene: pld. Brescianello, Weiss tánctételei, Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach átiratai (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V., Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet.)

Klasszikus zene: pld. Carulli: Larghetto alla siciliana (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./78.) Carcassi: Capriccio (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./50.) Sor: Allegretto (Szendrey: Gitárgyakorlatok VI./1.)

Romantikus zene: pld. Marschner: Bagatelle (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./79.)

XX. századi / Kortárs zene;. Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb darabok: 1–5., 10. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I./5., 8. (EMB Z. 8883) (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV./48.) Brouwer: Estudios sencillos I–X. nehézségi szintjén.

„B" tagozat

- 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, ritmusvariációval, gyorsabb tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással, gyorsabb tempóban.
- Egy klasszikus etűd; Carcassi: Op. 60./8.–17. etűdök nehézségi szintjén.
- Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Luis Milan: 6 Pavane

Barokk zene: pld. J. Dowland: Seven Pieces, Robert de Visée: d–moll Szvit tételei, Bach: Sonate e Partite, Lantművek könnyebb tételei.

Klasszikus zene: pld. Sor: Menüettek, Keringők, Giuliani: C–dúr Szonáta op. 15.

*Romantikus zene***:** pld. Tarrega könnyebb darabjai (Mazurkák)

XX. századi / Kortárs zene;. Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből 6., 13., 17., 21. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I., II. (EMB Z. 8883, Z. 12065) Brouwer: Estudios sencillos VI–XV. nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A kottaolvasási készség továbbfejlesztése. Szólamvezetés elemzése egyszerűbb reneszánsz fantáziákban.

A hangszerkezelés fejlesztése

Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.

Ajánlott tananyag

Carcassi: Op. 60 Sor: Etűdök Op.29.
Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok
Losy, Roncalli, Brescianello többtételes művei
Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.
Ponce: Prelűdök
Brouwer: Etűdök XI–XX.
Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

Követelmények

A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására, igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, fantázia)
- Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
- Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
- Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag

Carcassi: Etűdök Op. 60
Sor: Etűdök Op. 29.
Giuliani: Etűdök Op. 48.
Brouwer: Etűdök, könnyebb előadási darabok
Mudarra és Narvaez fantáziák
Bach: Lantművek tételei
Weiss: Szvit tételek
Sor: Menüettek Ponce: Prelűdök
Villa–Lobos: Prelűdök
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek

Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

Követelmények
A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit.
Az előadásmód fejlesztése a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
- Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése
- A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
- Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag
Sor: Etűdök Op. 29
Coste: Etűdök Op. 38.
Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.
Diabelli: Szonáták
Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
Lauro: Vals–ok Barrios kisebb művei.

Követelmények
Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése
- Az esetleges technikai hiányosságok pótlása.
- A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása.
- Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a technikai elemek kombinálásával.
- Tanítsuk a modern művekben előforduló hangeffektusokat.

Ajánlott tananyag
Sagreras, Pujol, Villa–Lobos etűdök
Reneszánsz táncok és fantáziák
Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei
Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk
Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
Villa–Lobos: Choros
Leo Brouwer gitárdarabjai

Követelmények
Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.
- Szólamvezetés elemzése reneszánsz és barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.
- Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

Ajánlott tananyag

Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Carcassi: Op. 60
Sor: Etűdök Op.29.
Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok
Losy, Roncalli, Brescianello többtételes művei
Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.
Ponce: Prelűdök
Brouwer: Etűdök XI–XX.
Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

Követelmények

A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására.
Igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, partita, fantázia, fúga)
- Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)
- Részletesen elemezzünk egy klasszikus szonátatételt.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
- Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
- Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.
- Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

Ajánlott tananyag

Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon

Carcassi: Etűdök Op. 60
Sor: Etűdök Op. 29.
Giuliani: Etűdök Op. 48.
Brouwer: Etűdök, előadási darabok
Mudarra és Narvaez fantáziák
Bach: Lantművek tételei
Weiss: Szvit tételek
Sor: Menüettek Ponce: Prelűdök
Villa–Lobos: Prelűdök
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

Követelmények
A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit.
Fejlődjön játéka a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába. Legyen képes adottságainak megfelelően intenzív zenei gesztusok megvalósítására.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
- Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése
- A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
- Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.
- Erősítő gyakorlatok a kéz állóképességének növelésére.

Ajánlott tananyag
Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Sor: Etűdök Op. 29
Coste: Etűdök Op. 38.
Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok
Weiss: Passacaglia
Diabelli: Szonáták
Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
Lauro: Vals–ok
Barrios művei.

Követelmények
Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése
- Az esetleges technikai hiányosságok pótlása. A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása

- Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a különböző technikai elemek kombinálásával.
- Személyre szabott bemelegítési szisztéma kidolgozása.
- A modern művekben előforduló hangeffektusok megszólaltatásának tökéletesítése.

Ajánlott tananyag

Carlevaro: Serie didactica para guitarra

Scott Tennant: Pumping nylon

Luigi Biscaldi: Esercizi speziali di virtuosismo

Sagreras, Pujol, Villa–Lobos etűdök

Reneszánsz táncok és fantáziák kapodaszter használatával is.

Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.

Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk.

Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai

Villa–Lobos: Choros

Különböző hangeffektusokat tartalmazó XX. Századi, vagy kortárs darabok (pld. Brouwer, Patachich Iván gitárdarabjai.)

Követelmények

A tanuló legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére. Gazdag hangszínek és karakterek megvalósítására.

Többtételes szvit vagy szonáta megtanulására. Könnyebb barokk versenymű egy tételének előadására.
A kortárs zenében előforduló hangeffektusok kivitelezésére.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat

A tanuló legyen képes tanulásának önálló folytatására, a zenei önképzés megvalósítására. Legyen olyan hangszerkezelési képességek birtokában, mely alkalmassá teszi az amatőr társas zenélésben felszabadult, aktív részvételre.

„B" tagozat (Az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló jusson olyan hangszeres és előadói készségek birtokába, mely elérhetővé teszi számára a zenei pálya választásának lehetőségét, továbbtanulást magasabb iskolatípusokban.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.

Legalább két darab kottatartó, két darab állítható lábzsámoly.

Félévenként egy húrkészlet.

Metronóm.

Zongora tanszak

A tanszak helyi tantervét összeállították: Kocsis Anna, Molnárné Skrobinec Okszána és Újváriné Györffy Orsolya szaktanárok

A helyi tanterv a hatályos kerettanterv alapján készült. A tanterv elkészítésénél figyelembe vettük a Zeneiskola kottatárában megtalálható kottákat, kötelező és ajánlott kottaként csak olyan művek szerepelnek, melyekkel a Zeneiskola rendelkezik.
Tanszakunk hosszú tanszak, 6 alapfokú és 4 továbbképző évfolyamból áll. Ezen kívül azok a növendékek, akik az általános iskola első osztályával párhuzamosan kezdik el a zeneiskolát, a hangszeres előkészítő első, majd második osztályának elvégzése után léphetnek az első osztályba. Valamint akik az általános iskola második osztállyal párhuzamosan kezdenek hangszert tanulni, a hangszeres előkészítő második osztálya után kezdhetik meg az első osztályt. Az általános iskola 3. illetve magasabb évfolyamot végző tanulók az első osztállyal kezdik meg a zeneiskola zongora szakát. Ha az első évfolyamot valaki a hangszeres előkészítő osztály nélkül kezdte és az első osztály anyagát nem sikerült elvégeznie (az első osztályfejlesztési feladatainál részletesen leírt követelményeknek nem felel meg), lehetőség van arra, hogy az első osztályt a hangszeres előkészítő osztállyá minősítsük át és így ismételhesse az első osztályt.

Művészeti alapvizsga:

A 6. évfolyam végén lehetőség van művészeti alapvizsgát tenni, amennyiben a tanuló a saját hangszerén szeretne továbbképző évfolyamot végezni. A művészeti alapvizsga anyaga:
3 különböző stílusú mű, amelyből legalább kettőt kotta nélkül kell előadni. (barokk, klasszikus szonáta tétel vagy variáció, romantikus mű, XX. századi darab) *A szóló darabok helyett lehetőség van 4 kezes darab, vagy kamarazenés produkció bemutatására.*

Fontosnak tartjuk azt, hogy a növendék, aki zongorázni akar a zeneiskolában, rendelkezzék jó mozgáskoordinációs képességekkel, valamint legyenek meg a zongoratanuláshoz szükséges személyi feltételei (jó hallás, ujjak megléte, stb.)

A számonkérés formái:
A tanuló minden hónap végén havi jegyet kap, melyet a naplóba és a tájékoztató füzetbe is beírunk.
Az első félévben nyílt, ún. vizsgakoncertet tartunk, melyen szülők, ismerősök is részt vehetnek.
A második félév végén zárt vizsgán vesznek részt a növendékek. Mivel ezen a vizsgán szülők nem vehetnek részt, ezért a vizsga előtt tanszaki hangversenyek megtartására van lehetőség, melyen közönség is részt vehet.

Értékelés:
A hangszeres előkészítő osztályokban szöveges értékelés van, a továbbiakban pedig osztályzatokat kapnak a növendékek
Jeles az osztályzata annak a tanulónak, aki nagyobb memóriazavar nélkül adja elő a beszámoló anyagát, értelmesen frazeál, és a ritmusa is megfelelő.
Jó az osztályzata annak, aki kisebb hibákkal, de teljesíti a követelményeket.

Közepes az, aki az év során nem tudott felkészülni az évfolyamának megfelelő anyagból, teljesítménye nem elegendő.
Közepesnél rosszabb osztályzat nem szokott előfordulni, ilyen esetben osztályfolytatását javasoljuk a növendéknek.
A fent leírtak csak alapelvek, az értékelés az egyéni kompetenciák, képességek, és egyéb körülmények figyelembevételével történik.

A „B" tagozatra kerülés feltételei:
- A zongora tanszak döntése alapján a ˇ"B" tagozatot 3. évfolyamtól indítjuk.
- A gyermek rendelkezzen átlagon felüli zenei készségekkel, memóriával, jó állóképességgel és terhelhetőséggel.

A zongoratanítás feladatai iskolánkban

Célunk, hogy megismertessük a gyermekekkel
- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Arra törekszünk, hogy növendékeinknél kialakítsuk
- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Legyen növendékünk képes arra, hogy
- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,

Célunk, hogy fejlesszük a tanuló
- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- a hangszer vázlatos megismerése,
- tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
- gyermekdalok tanulása,
- elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
- azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.

Hangszerkezelés és technika:

- készségfejlesztő játékok,
- a non legato, legato játék alapjai,
- a kézfüggetlenítés előkészítése,
- különböző kifejezésmódok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában,
- kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
- egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Kötelező tankönyv

Zongoraiskola I.(Komjáthy)

Ajánlott tankönyv:

Kurtág Gy.: Játékok I.

Papp L.: Zongora ABC

Követelmény:

Helyes ülésmód.

Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.

Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
- gyermekdalok tanulása,
- elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
- azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- elemi szintű kottaolvasás.

Hangszerkezelés és technika:

- készségfejlesztő játékok,
- a non legato, legato, staccato játék alapjai,

- a kézfüggetlenítés előkészítése,
- különböző kifejezésmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában,
- kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
- egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Kötelező tankönyv:
Zongoraiskola I. (Komjáthy)
Ajánlott tankönyv:
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC
Lakos Á.: Zongoraiskola

Követelmény:
Helyes ülésmód.
Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása. Kottaolvasás elsajátítása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam

Az 1. évfolyam tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
- ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.),
- dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés–felelet),
- kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
- ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
- pentachord, pentaton,
- dúr hangsor,
- hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
- nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, éles ritmus
- kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
- a kottában leggyakrabban előforduló zenei műszavak, jelzések értelmezése,
- tájékozottság a magyar gyermek– és népdalokban
- formálás: indítás–lezárás.

Hangszerkezelés, technika:
- helyes ülésmód,
- a kar és az ujjak együttműködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
- a staccato és a legato játékmód különböző formái,
- a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,
- az ujjalátevés előkészítése,
- unisono, tükörjáték, dudabasszus.

Kötelező tankönyv:

Zongoraiskola I. (Komjáthy)

Ajánlott tankönyv:

Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teőke M.: Válogatott etűdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
Majkapar: Első lépések
Teőke M.: Egy–mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény:

Egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek.
A megismert stílusokat képviselő művek kottahű megszólaltatása. Kottaolvasás violin– és basszuskulcsban.
A tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

Három mű kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:
- az előzőekben tanultak ismétlése,
- a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,
- nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
- a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két– és háromtagú forma),
- –klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai,
- a legalapvetőbb jelek, idegen kifejezések ismerete.

Hangszerkezelés, technika:

- a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
- dúr és moll skála, külön kézzel,
- kisakkord és fordításai
- etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

Kötelező tankönyv:

Zongoraiskola II.

Ajánlott tankönyv:

Bartók: Mikrokozmosz I-II.
Czövek: Zongoraiskola II. (Zeneműkiadó)
Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teöke M.: Válogatott etűdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Majkapar: Első lépések
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény:

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű klasszikus, XX. századi művek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

Három különböző stílusú mű kotta nélkül.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

*Ismeretek**:***

- az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése,
- a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop,
- hangnemi változások megfigyelése,
- új metrumok (3/8, 6/8),
- a szonatinaforma vázlatos ismerete,
- az előforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,
- a romantika előkészítése karakterdarabokkal,
- a zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika:

- kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,
- éneklő (cantabile) billentés, a pergő (leggiero) játék megalapozása a repetíció előkészítése
- skálajáték: a korábbi elemek bővítése,
- az Alberti– és a keringőbasszus előkészítése,
- pedálhasználat (utánnyomásos, előrenyomott),
- etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,

- négykezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék,
- a hangerő megfelelő alkalmazása,
- kortárs zene előadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb)

Kötelező tankönyv:
Zongoráskönyv 3-4.
Ajánlott tankönyv:
A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
J. S. Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
J. S. Bach: Az első Bach–tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I., III.
Bartók: Mikrokozmosz II.
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
Grecsanyinov: Gyermekalbum Könnyű szonatinák zongorára
Majkapar: Kis zongoradarabok
W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zeneműkiadó)
Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdök III.
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)

Követelmény:
Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás. Felszabadult játszóapparátus.
Az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű, A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Három különböző stílusú és karakterű mű, amelyből legalább 2 kotta nélkül.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
- az előzőek ismétlése, bővítése,
- a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban,
- a polifon hallás finomítása,
- új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék,
- vázlatos formai, harmóniai elemzések.

Hangszerkezelés és technika:
- skálajáték több oktávon keresztül, különböző dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
- a pergő technika fejlesztése, ékesítések,
- Alberti– és keringő–basszus,
- pedálhasználat (együttnyomott),
- etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
- négykezes játék,

- lapról játék.

Kötelező tankönyv:

Zongoráskönyv 3-4.

Ajánlott tankönyv:

A szonatina mesterei I–II. (Csurka M, EMB)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
Bartók: Gyermekeknek I–III.
Bartók: Mikrokozmosz II–III.
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)
W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zeneműkiadó)
Schumann: Jugend Album
Muzsikáljunk együtt I–II. (Szávai – Veszprémi)

Követelmény:

Tudatos memorizálás.
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni.
Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy klasszikus szonatina tétel előadása, ezek közül legalább 2 kotta nélkül.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismétlése, rendszerezése, bővítése,
- a tanult művek alapvető formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
- kromatikus hangsor, dominánsszeptim, szűkített és bővített akkord,
- rondóforma.

Hangszerkezelés, és technika:

- az előző években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
- skálajáték 2–4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
- etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
- négykezes játék,
- lapról játék.

Kötelező tankönyv:

Zongoráskönyv 3-4-5

Ajánlott tankönyv:

A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)

Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek III-IV..
Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
Csajkovszkij: Jugend Album
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Könnyű szonatina album
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)

Követelmény:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.
Önállóan megtanult művek, a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy klasszikus szonatina tétel előadása, ezek közül legalább 2 kotta nélkül.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
- variáció
- új stílus előkészítése: impresszionizmus,
- a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai elemzés,
- kottában előforduló jelek, zenei műszavak ismerete.

Hangszerkezelés, és technika:
- az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
- skálajáték, hármas– és négyeshangzat–futam,
- különböző billentésfajták ismerete,
- zongorapedálok használata.

Kötelező tankönyv:
Zongoráskönyv 5.
Ajánlott tankönyv:
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók
Bartók: Gyermekeknek II–IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV–V.
Bécsi mesterek könnyű zongoradarabjai (Csurka M.)
Czerny–Bertini: Etűdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)
Grieg: Kezdők zongoramuzsikája
W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Jugend Album
Négykezes zongoramuzsika

Követelmény:
Természetes hangszerkezelés.
Zenei stílusismeret, a játszandó művek értelmes előadása.
Zenei karakterek megoldása.
Pedálok helyes használata.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy klasszikus szonatina tétel előadása, ezek közül legalább 2 kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

A zongora tanszak döntése alapján a ˇ"B" tagozatot 3. évfolyamtól indítjuk.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
- az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése, bővítése,
- a polifon játék és hallás továbbfejlesztése,
- dúr és moll tonalitás, hangnemek,,
- új ritmusok, metrumok (5/8, 2/2), változó ütem,
- a szonátaforma vázlatos ismerete,
- új stílus: romantika,
- a memória és az állóképesség fejlesztése,
- parlando játék.

Hangszerkezelés, technika:
- éneklő legato fokozott igénnyel,
- a pergő játék fejlesztése,
- skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam,
- a repetíció előkészítése, ékesítések,
- Alberti– és keringő–basszus,
- pedálhasználat (utánnyomásos, együttnyomásos, előre nyomott),
- etűd (klasszikus, modern),
- négykezes játék
- lapról játék.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
Bach: Az első Bach–tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I–III.
Bartók: Mikrokozmosz II–III.
Csajkovszkij: Gyermekalbum
Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
Könnyű szonatinák zongorára

Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi)
Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdök
Diabelli: Dallamos gyakorlatok négy kézre
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)

Kötelező tankönyv:
Bach: 18 kis prelúdium
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
Könnyű szonatinák zongorára
Bartók: Gyermekeknek I-II

Követelmény:
Zongorázás könnyed folyamatossággal.
A kotta helyes olvasása.
Önállóan megtanult darabok.
Megfelelő koncentráció, a tananyag körülbelül fele fejből játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy barokk mű, (ajánlott J. S. Bach mű)
- Egy bécsi klasszikus mű vagy szonatina–tétel,
- Egy karakterdarab vagy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
- Az előzőek ismétlése, bővítése, az ismeretek rendszerezése.
- A tanult művek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával.
- Dominánsszeptim, szűkített, bővített akkord, kromatikus hangsor.
- Rondóforma, polifon művek.

Hangszerkezelés, technika:
- skálajáték 2–4 oktávon, kromatikus skála, hármas– és négyeshangzat–felbontás és fordításai, akkord, futam,
- biztonságos kézzel megcélzott hangok, ugrások,
- a pedál differenciált alkalmazása.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I–II. (Csurka M. EMB)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek I–II.
Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Kodály: Gyermektáncok (pl. 3, 7)
Könnyű szonatinák zongorára

Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Schubert: Táncok
Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdök
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Romantikus zongorazene négy kézre.

Kötelező tankönyv:
Bach: 18 kis prelúdium
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok Könnyű szonatinák zongorára
Bartók: Gyermekeknek III-IV.

Követelmény
Értelmes, muzikális formálás, tudatos és önálló munka.
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek előadása.
Bach– vagy más barokk mű, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegű művek.
A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év vég vizsga ajánlott anyaga:
- Egy barokk mű (ajánlott J. S. Bach–mű),
- Egy szonatina–tétel,
- Egy könnyű romantikus darab,
- Egy XX. századi mű.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
- az előző évek ismereteit kiegészítve: könnyű variáció,
- a zenei stílusokhoz megfelelő billentés és hangszínek alkalmazása,
- a formai tagolódás és a belső tartalom értése és éreztetése,
- a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,
- új stílus: az impresszionizmus előkészítése,
- a polifon hallás állandó jellegű művelése.

Hangszerkezelés, technika:
- az előző években tanultak önálló és tudatos alkalmazása,
- skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül),
- dominánsszeptim, szűkített szeptimakkord, futam, oktáv
- pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó, mind önállóbb használat),

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M. EMB)
A klasszika mesterei (Csurka M. EMB)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek III–IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV–V
Chopin Mazurkák
Czerny – Bertini: Etűdök
Debussy: A kis néger
Haydn: Szonáta 1/a, 1/b (Urtex)

Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mozart: 6 bécsi szonáta
Scarlatti: Szonáták
Ravel: Lúdanyó meséi

Kötelező tankönyv:
Bach: 18 kis prelúdium
Czerny-Bertini: Etüdök
Könnyű szonatinák zongorára
Bartók: Gyermekeknek III-IV.

Követelmény
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek stílusos előadása.
Bach– vagy más barokk mű, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók) mű.
A metrum, ritmus, valamint a tempótartás pontossága. Az anyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy barokk mű (J. S. Bach–mű),
- Egy szonatina vagy könnyű szonáta tétel,
- Egy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
- Az eddigi ismeretek összefoglalása,
- Új stílus: az impresszionizmus,
- A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.

Hangszerkezelés, technika
- Skála, hármashangzat, futam felgyorsítása
- Az eddig tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel,
- Az agogika önálló alkalmazása,
- Zenei stílusjegyek alkalmazása.

Legyen képes:
- Hajlékony dallamformálásra,
- Technikájának kiegyenlítettségét ellenőrizni,
- Hangok közötti kapcsolat megteremtésére, összefoglalására,
- A zongoramű struktúrájának megértésére és kifejezésre juttatására,
- Önálló tanulására.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (Solymos, Urtext EMB)
Bartók: Gyermekeknek IV.

Chopin: Mazurkák
Chopin: Keringők
Czerny – Bertini: Etűdök zongorára
Czerny: A kézügyesség iskolája I.
Haydn: Sämtliche Klaviersonaten (Landon, WUE, EMB)
Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Mozart: 6 bécsi szonatina
Scarlatti: Szonáták (Urtext, Editio Musica Budapest)

Kötelező tankönyv:
Bach: Kétszólamú invenciók Czerny-Bertini: Etüdök
A szonatina mesterei I.
Bartók: Gyermekeknek III-IV.

Követelmény
Kottahű zongorázásra való törekvés,
Eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: önállóan megtanult darabok. A tananyag nagy része kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy barokk mű,
- Egy szonatina vagy szonáta tétel,
- Egy romantikus darab,
- Egy XX. századi vagy impresszionista mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
- hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- tudatos, önálló gyakorlásra,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, (trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
- a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő–, után– és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttzenélésre (négykezes, zongorakíséret).

Rendelkezzék
- biztonságos kotta– és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelő zenei memóriával,
- képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje
- a tanulandó zeneművek formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,

Legyen képes
- a kottában előforduló jelek, zenei műszavak és a hangszerre vonatkozó speciális utasítások (pl.
- una corda) értelmezésére és használatára
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseinek használatára
- tudatos, önálló gyakorlásra
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, (trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) azenei anyaghoz alkalmazni,

Rendelkezzék
- biztos zenei memóriával és technikai tudással

Művészeti alapvizsga követelmények

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Zongora főtárgy

„A"tagozat minimum 10 perc

„B" tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
- Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdők zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.
- Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, könnyebb variáció; Könnyű szonatinák (EMB 2719), 15
- könnyű szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina–gyűjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.
- Romantikus mű; Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringők (EMB 7355) nehézségi szintjén.
- XX. századi mű; Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Mulatság, 90 Oroszos 91–92, Kromatikus
- invenció IV/97 Notturno, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5–10 nehézségi szintjén. A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.
- A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

Négy különböző stílusú darab:
- Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit–tétel; J. S. Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók (EMB 6912) C, a, F nehézségi szintjén.
- Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, variáció; 15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob.

- XVI/12, (Universal) E Hob. XVI/13, (EMB 3658 kötetben) D Hob. XVI/14, (Universal) Mozart: 6 bécsi szonatina (EMB 2395), Beethoven: Szonatinák (EMB 8648), Grazioli: G–dúr Szonáta nehézségi szintjén.
- Romantikus mű; Schumann: Fantáziatánc (Peters), Chopin: Keringők (EMB 6787) a, h,
- nehézségi szintjén.
- XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V. 128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok (EMB 8377, EMB 8378, EMB 8379) nehézségi szintjén.
- A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.
- A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése
- A kifejezésmódok sokszínűségére való törekvés,
- A barokk (német és francia) díszítések játéka,
- A csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai,
- A teraszos dinamika megoldása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták II. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Kis prelúdiumok és fúgák
Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Mazurkák
Chopin: Keringők
Bartók: Gyermekeknek I–IV.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Szonatina
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab

Kötelező tankönyv:
Bach: Kétszólamú invenciók
Czerny-Bertini: Etüdök
A szonatina mesterei I.
Bartók: Gyermekeknek III-IV.

Követelmény
Ismerje a főbb harmóniai elemeket.
A zongoraművek különböző karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal. A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
Három különböző stílusú mű (pl. barokk, klasszikus szonáta tétel, előadási darab)

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok *Ismeretek*
- A barokk szvit ismerete,
- A díszítések stílushű alkalmazása,
- A klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete
- A polifon hallás fejlesztése,

Hangszerkezelés, technika fejlesztése
- Különböző legato billentésmódok alkalmazása,
- A gyorsaság fejlesztése,
- Egyenletes aprótechnika megvalósítása,
- A szabad trilla játék kialakítása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták II. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringők, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák
Bartók: Gyermekeknek I–IV. Bartók:
Mikrokozmosz V–VI
Kodály: Hét zongoradarab

Kötelező tankönyv:
Bach: Kétszólamú invenciók
Czerny-Bertini: Etüdök
A szonatina mesterei I.
Bartók: Gyermekeknek III-IV.

Követelmény
A skála különböző billentésmódokban történő eljátszása.
Alkalmazása a zenei stílusokban. Zenei karakterek megvalósítása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
Három különböző stílusú mű (lehetőleg az egyik romantikus mű)

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
- A romantika zenei stílusjegyeinek ismerete,
- A XX. századi notáció ismerete.

Hangszerkezelés, technika
- Stílusnak megfelelő zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata,
- Dallam és kíséret érzékeny megvalósítása,
- Legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
Haydn: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Chopin: Keringők
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Debussy: Preludes II.
Mikrokozmosz V–VI.
Kodály: 7 zongoradarab

Kötelező tankönyv:
Bach: Kétszólamú invenciók
Czerny-Bertini: Etüdök
A szonatina mesterei I.
Chopin: Mazurkák

Követelmény
Helyes pedálozás.
A művek értelmes előadása.
A zeneműveknek megfelelő billentésmód kialakítsa. A helyes tempók alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy barokk mű
- Egy szonáta tétel
- Egy előadási darab

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése

- A trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus művekben ú. n. szabad trilla,
- A romantikus szólamvezetés,
- Parlando, rubato deklamációja,
- Modális hangsorok ismerete.
- A barokk szvit tételeket,
- Modális hangsorokat.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
Beethoven: Szonáták
Chopin: Mazurkák
Chopin: Prelűdök
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Debussy: Preludes II.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI.
Kodály: 7 zongoradarab

Kötelező tankönyv:

Bach: Háromszólamú invenciók
Czerny-Bertini: Etüdök
Haydn: Szonáták I.
Chopin: Keringők

Követelmény

Zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása.
Érzékeny zenei kíséret kialakítása.
A különböző billentésmódok megfelelő alkalmazása.
Stílushű előadása a műnek.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy barokk mű
- Egy szonáta tétel
- Egy előadási darab

Továbbképző évfolyam „B" tagozat

Ezek a tanulók nem zenei jellegű tanulmányaik mellett meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A" tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A barokk zene főbb stílusjegyeinek ismerete,
- Tudja a művet tanári segédlettel, elemezni,
- Ismerje fel a harmóniai összefüggéseket,

- Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika
- Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés,
- Skálajáték különféle módozatai,
- A virtuóz technika alapozása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab

Kötelező tankönyv:
Bach: Kétszólamú invenciók
Czerny: A kézügyesség iskolája I.
Tizenöt könnyű szonáta
Chopin: Mazurkák

Követelmény
Fokozott önállóság a darabok tanulása során.
Stílushű előadás a tempónak megfelelően.
Differenciált pedál használat.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy etűd
- Egy barokk mű
- Egy szonáta tétel
- Egy szabadon választott mű

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
- A különböző tanult zenei stílusok alapvető jegyeinek ismerete,
- A XX. századi zene jellegzetes notációjának ismerete,
- Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés fejlesztése
- A „szép” halk játék technikai megoldása,
- A dallam és kíséret érzékeny megoldása,
- Technika fejlesztése skálák és etűdök alapján.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab

Kötelező tankönyv:
Bach: Háromszólamú invenciók
Czerny: A kézügyesség iskolája II.
Haydn: Szonáták
Chopin: Keringők
Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül

Követelmény
Különböző díszítések stílushű alkalmazása.
Az Alberti basszus könnyed és biztonságos játéka.
A polifon hallás érzékenysége.
A zongora hang igényes megszólalására való törekvés.
A kontrollált gyakorlás igénye.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonáta tétel,
- Egy szabadon választott mű.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek és hangszerkezelés, technika
- Skálajáték, futamok, akkordtechnika fejlesztése,
- Játszott művek elemzése,
- Koncentrált gyakorlás megvalósítása,
- Alkatnak megfelelően önálló ujjrendek kialakítása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háromszólamú Invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáta
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák
Bartók:Mikrokozmosz –V–VI

Kötelező tankönyv:
Bach: Háromszólamú invenciók
Czerny: A kézügyesség iskolája II.
Haydn: Szonáták
Chopin: Keringők
Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül

Követelmény
Árnyaltabb hangszínek megoldása, differenciált kíséret alkalmazása.
Tudatos, és érzékeny pedál használata.
Biztonságos technikai tudás.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonáta tétel,
- Egy szabadon választott mű.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek, hangszerkezelés, technika
- A modális hangsorok, zenei műformák ismerete,
- A különböző zenei stílushoz illő hangzásbeli, billentésbeli megoldások,
- Virtuóz technikai fejlesztés.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták II. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák
Bartók: Mikrokozmosz –V–VI

Kötelező tankönyv:
Bach: Háromszólamú invenciók
Czerny: A kézügyesség iskolája II.
Haydn: Szonáták
Chopin: Keringők
Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül

Követelmény
Képes legyen a tanuló tehetségéhez mérten a mű tudatos interpretációjára.
Legyen állóképessége és biztonságos technikai tudása a tanulónak a nagyobb zenei művek előadásához.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Egy barokk mű,
- Egy szonáta tétel,
- Egy szabadon választott mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes

- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék

- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
- a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
- a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

Rendelkezzék

- megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
- biztos memóriával, koncentrálóképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.
- A „B" tagozatos tanuló rendelkezzék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Jó minőségű zongora vagy pianínó.
- darab változtatható magasságú zongoraszék.
- 2 darab különböző magasságú zsámoly.

- Metronóm.

Orgona

Helyi tantervünk a hatályos kerettanterv alapján készült.
A hangszer tanításának célja annak lehetővé tétele, hogy a növendékek megismerkedjenek az orgonával, az orgonairodalom sokszínűségével és sokféleségével. Egyes növendékek felekezeti hovatartozásuk alapján saját élményekkel, tapasztalatokkal érkeznek a tanszakra. Az oktatás során erre külön figyelmet fordítunk, és ennek megfelelően alakítjuk a választott irodalmat. Egyéni igények alapján improvizációs gyakorlatokkal, elő- valamint utójáték rögtönzéssel, egyházi énekek művészi kíséretével, transzponálással, számozott basszus játékkal egészítjük ki a klasszikus irodalmat. Mivel egy drága és sokak számára nehezen hozzáférhető hangszerről van szó, különösen büszkék vagyunk arra, hogy zeneiskolánk erre lehetőséget tud biztosítani.

A képzés ideje:
Az orgona tanítása négy alapfokú évfolyamból áll, melyek előtt mindenképp ajánljuk az egy év előképző elvégzését. A négy alapfokú évfolyamot négy továbbképző követi.
Ha a növendék az éves tananyagot önhibáján kívüli mulasztás vagy más ok miatt nem tudja teljesíteni, lehetőség van (a 8 év folyamán) egyszer az osztályfolytatásra.
Az orgonatanítás hetente kétszer 30 vagy hetente egyszer 60 perces órákon zajlik „A" tagozaton és hetente kétszer 45 perces órákon a „B" tagozaton.

A „B" tagozatra kerülés feltételei:
Azt a tanulót javasoljuk B tagozatra, aki átlagon felüli képességekkel rendelkezik az orgonajátékban, a tananyagot képes gyorsan és könnyedén elsajátítani, ezen kívül jól terhelhető. A B tagozatot a 2. osztálytól van lehetőség végezni.

Számonkérés:
A növendék minden hónap végén havijegyet kap, amely a tájékoztató füzetbe és a naplóba is beírásra kerül. Az első félévben nyílt vizsga-hangversenyen vesznek részt a tanulók, év végén pedig zárt vizsgán. Ezeknek az anyagát lejjebb évfolyamok szerint ismertetjük.
A negyedik alapfokú osztály végén lehetőség van művészeti alapvizsga letételére (ennek megléte szükséges a továbbképző évfolyamok megkezdéséhez). Ennek anyaga a hatályos kerettantervnek megfelelő műsorból áll. (részletesen ez is lejjebb olvasható)

Osztályzás:
A HEK évfolyamon nem szöveges minősítéssel, hanem osztályzással értékelünk, mivel a tanulók életkora ezt lehetővé teszi.
Jeles (5) az a tanuló, aki a műveket értelmesen frazeálva, a megfelelő billentésmóddal, adja elő.
Jó (4) az, aki esetleg kisebb tévesztésekkel, artikulációs vagy frazeálásbeli hibákkal, regisztrációs gondokkal, de érthetően, jó elképzelésekkel és a vizsgára felkészülten adja elő a darabjait.
Közepest (3) kap az a növendék, aki a vizsgára nem készült fel megfelelően, így sem a hangok tökéletes eljátszása, sem a darab értelmes formálása nem valósul meg.
Mivel az orgonista növendékek igen eltérő előtanulmányokkal kezdik meg az oktatást, így a jegyek nem mindig tükrözik azt, hogy az adott évfolyam kerettantervben megadott anyagát el tudta-e végezni, inkább tükrözik a tanuló előmenetelét, a fejlődés irányát és iramát. (ez összhangban áll az mzmsz kerettantervében leírtakkal: „Az orgonát tanuló tanulók előképzettsége, életkora és zenei érettsége

eltérő, ezért a javasolt zenei anyag csupán a haladás kívánatos szintjét jelöli, csak útmutatást kíván nyújtani a felhasználható művek nehézségi fokáról.")

Kinek javasoljuk az orgonatanulást?
Mivel az orgona összetett hangszer és a végtagok tökéletes koordinációját követeli meg, ezért az orgonatanulmányok megkezdése előtt legalább 4 év előzetes zongoratanulmány elvégzését javasoljuk. Ezen kívül a növendék rendelkezzék jó mozgáskoordinációval, természetesen tanszakunkon elengedhetetlen az összes végtag megléte, és az is fontos, hogy a növendék akkor tudja csak megkezdeni orgonatanulmányait, ha elérte már a kellő magasságot, vagyis a lába elég hosszú a pedálok eléréséhez.

Az orgonatanítás célja, feladatai:
Az orgonatanítás során azt szeretnénk elérni, hogy a tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
E cél elérése érdekében a következő területeket fejlesztjük:
- a kottaolvasás és a lapról játék
- a két kéz önállóságának fejlesztése, amely biztosítéka a jobb és bal kéz összjátékának, s ez az alapja a manuál–pedál összjátéknak is,
- a polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
- a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
- a redőny stílusos használatának elsajátítása,
- a tanuló saját alkatának is megfelelő logikus ujj– és lábrend készítésének elsajátítása.
- Az orgonatanítás során célunk, hogy a tanuló megismerje
- az orgona történetét, a más hangszercsaládokkal meglévő rokon vonásokat,
- a hangszer felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
- az orgona akusztikai sajátosságait, az alapvető regisztereket,
- az orgonairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit

és ki tudja alakítani a
- könnyed hangszerkezelést,
- helyes test–, kar–, kéz– és lábtartást,
- laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
- könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét,
- a különböző testrészek összehangolt munkáját.

Célunk, hogy a tanuló a zeneiskolai évek alatt váljon egyre önállóbbá a zenetanulás terén azért, hogy a zeneiskolából kikerülve képes legyen önállóan darabokat megtanulni és előadni. Ehhez szükség van:
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fontosnak tartjuk ezen kívül, hogy a tanulónak fejlesszük a:
- metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját,
- a kezek és lábak függetlenségét az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,

- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Mivel az orgonát tanulók előképzettsége, életkora és zenei érettsége nagyon eltérő, ezért a javasolt zenei anyag csupán a haladás kívánatos szintjét jelöli, csak útmutatást kíván nyújtani a felhasználható művek nehézségi fokáról.

Előképző évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Ismerje meg a tanuló

- a pedáljáték alapjait,
- az orgona–manuáljáték alapjait, módjait,
- a hangszer működésének alapelvét,
- a lábszámozást és a legfontosabb regiszterneveket, hangszíneket.

Hangszerjáték fejlesztése

Sajátítsa el a tanuló

- a pedáljátékot szabályszerűen: billentés lábheggyel és sarokkal, bokacsukló–gyakorlatok; két, majd három szomszédos hang játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből; két szomszédos billentyű és – a különféle hangközök legato játszása váltott lábbal,
- a manuáljáték orgona–módozatait: legato, tenuto, staccato; néma ujjváltás egy, majd több szólamban,
- a hüvelykujj használatát az orgonajátékban,
- a manuál–pedál összjáték alapmódozatait: jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál gyakorlatok; könnyebb két kéz és pedál összjáték–gyakorlatok (orgonaiskolák, egyházi népénekek).

Ajánlott tananyag

Zalánffy: Orgonaiskola I. és II. kötet (EMB Z 2043, 2783)
Antalffy: Orgonaiskola I. Kötet
Bach: Nyolc kis prelúdium (EMB Z 3098)
C. Franck: L'Organiste I. és II. kötet könnyebb darabjai
Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)

Követelmény

Egyszerűbb manualiter darabok.
Biztonságos pedáljáték (pedálgyakorlatok, pedálskálák).
Két manuál és pedál összjáték–gyakorlat, vagy korálelőjátékok, esetleg egyházi népénekek pedállal.
A tanult műveket kottahűen, metrum– és ritmushűen, a megismert technikák alkalmazásával kell eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy manualiter mű,
- Egy- Két pedálgyakorlat
- Egy trió–gyakorlat (esetleg korálelőjáték),
- Egy pleno korálelőjáték, vagy prelúdium, vagy egyházi népének.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- *A hangszerkezelés fejlesztése*
- Elhelyezkedés a padon.
- A helyes testtartás és ülésmód.

Pedál

- Billentésnemek: lábhegy és sarok.
- Két, majd három szomszédos hang legato játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből az összes fekvésben (átlendülés lábhegyen és sarkon).
- Bokacsukló–gyakorlatok.
- Két szomszédos billentyű játszása váltott lábbal („vendég láb").
- A különféle hangközök játszása két lábbal, felbontva és együtt is.
- Kromatikus skála, néma pedálváltások.

Manuáljáték

- A zongora és orgona manuáljátéka közötti különbség.
- A főbb billentésnemek: legato, tenuto, staccato.
- A néma ujjváltási készség fejlesztése.
- A hüvelykujj használata.
- Előtanulmányok a polifon játékhoz.
- Szünet előtti hangok játszása.
- Kétféle artikuláció egy kézben (Zalánffy I. kötet).

Összjáték

- Jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál, két kéz és pedál.
- A bal kéz függetlenítése a pedáltól.
- Játék két manuálon, ugyanazon fekvésben.
- A trió–játék alapjai.

Ajánlott tananyag

Zalánffy: Orgonaiskola I–II. kötet (EMB Z 2043, 2783)
Antalffy: Orgonaiskola I–II. kötet (szemelvények)
Orgonáskönyv I–II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga, (EMB Z 3098)
Bach: e–moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)
Bach: c–moll prelúdium és fúga BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 1292)
Bach: G–dúr prelúdium BWV 568 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)
Zipoli: Versettók, Pastoral
Franck: L'Organiste I. és II. kötet

Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Kodály: Epigrammák (EMB 6086)

Követelmények
Az orgona felépítésének vázlatos ismerete: sípok, levegőellátás, a játszóasztal és berendezései.
A legfontosabb regiszternevek, lábszámozás.
A manuál és a pedál összjátékának megvalósítása egyszerűbb művekben.
Kisebb művek eljátszása tisztán, kottahűen, a metrum és ritmus követelményeit szem előtt tartva, a zenei tartalom kifejezésével.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két különböző karakterű mű

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a tanuló
- a különféle stílusokat, a köztük lévő különbséget, a hozzájuk tartozó játékformákat,
- a leggyakrabban előforduló díszítéseket,
- a regisztrálás alapszabályait. Sajátítsa el
- a hangszer alapvető kezelését,
- a művek stílusos, folyamatos és igényes előadását,
- a barokk zene artikulációjának értelmes megvalósítását,
- könnyebb művek ujj– és lábrendjének önálló elkészítését.

Ajánlott tananyag
Orgonáskönyv I. és II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Buxtehude: Korálelőjátékok
Buxtehude: e–moll ciacona (könnyebb prelúdiumok és fúgák)
Pachelbel: d–moll ciacona (Peters EP3065)
Pachelbel: toccaták, korálelőjátékok
Walther: Korálelőjátékok
Purcell: Voluntary–k
Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga (EMB Z 3098)
Bach: e–moll prelúdium és fúga BWV 533
Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)
Bach: G–dúr prelúdium BWV 549 C BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 12927)
Bach: c–moll fúga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)
Franck: Prelúdium, fúga és variáció (Peters EP3744a)
Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
Kodály: Prelúdium (Universal UE7941–25)
Kodály: Epigrammák (EMB 6086)

Követelmény
A különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete. A regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.
Alapvető ujj–és lábrendek készítése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két, az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező, különböző karakterű mű:

- Egy Bach–prelúdium, vagy korálelőjáték
- Egy romantikus vagy újabb mű.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
- A négyszólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Bach: C–dúr prelúdium és fúga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke I. (EMB Z 12927)
Bach: c–moll partita BWV 767
Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach Triószonáták, Korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 9. (EMB Z 12935)
Franck: Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastoral (Peters EP3744b)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1.(EMB Z 14202)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Schumann: 3. B–A–C–H–fúga (Peters EP9530)
Antalffy: Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Dupré: kisebb művek (La tombeau de Titelouze op. 38) (Leduc, AL27836)

Követelmények

Tudjon a tanuló különböző karakterű, műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően, művészi módon előadni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy Bach prelúdium és fúga (fantázia és fúga),
- Egy romantikus, vagy XX. századi mű,

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A manuál és pedál összjáték biztonságának erősítése.
- A koncentráció és állóképesség fejlesztése nagyobb művek tanulásához. A virtuóz játéktechnika alapozása válogatott gyakorlatokkal (orgonaiskolákból).

Ajánlott tananyag

Buxtehude: C–dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)
Frescobaldi: Fiori musicali (válogatva) (Peters EP4514)
Bach: 18 kis prelúdium
Bach: Korálelőjátékok

Franck: a–moll choral (Music Sales DP13285)
Franck: Pièce héroique (Music Sales DP13285)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Schumann: B–A–C–H fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: c–moll prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, CV18162)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények:
Legyen képes a tanuló nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.
Legyen képes a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.
Legyen képes egy kb. 15 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy J.S, Bach előtti mű,
- Egy J.S.Bach–mű,
- Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra azokat a tanulókat irányítjuk, akik kimagasló képességűek, zenei pályára készülnek és meg tudnak felelni a zeneileg, technikailag és mennyiségileg magasabb elvárásoknak.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása Ismerje meg a tanuló
- a stílusok közötti különbségeket, a hozzájuk tartozó játékformákat,
- a barokk zenében leggyakrabban előforduló díszítéseket,
- a regisztrálás alapszabályait.

Legyen képes
- természetes hangszerkezelésre,
- a tanult művek stílusos, igényes, folyamatos előadására,
- értelmes artikuláció megvalósítására a barokk zenében,
- önálló, saját alkatának megfelelő ujj– és lábrend készítésére.

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I–II. kötet (szemelvények) (EMB Z 2043, 2783)
Buxtehude: C–dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)
Buxtehude: D–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
Buxtehude: e–moll ciacona Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP 3065)
Frescobaldi: Fiori musicali (részletek) (Peters EP4514)
Bach: C–dúr prelúdium és fúga BWV 531 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: e–moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll fantázia és fúga BWV 561 (Music Sales NOV010009)
Bach: c–moll fúga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Pastorale BWV 590 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Fantázia in h (imitációs) BWV 563 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Korálelőjátékok

Bach: Triók, triószonáták (Esz–dúr) Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Franck: Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastorale (Peters EP3744b)
Franck: Prelúdium, fúga és variáció (Peters EP3744a)
Liszt: Válogaott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: c–moll szonáta (Peters EP1744)
Mendelssohn: G–dúr prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Schumann: 3. B–A–C–H fúga (Peters EP9530)
Brahms: Korálelőjátékok op. 122 (Henle HN400)
Kodály: Prelúdium (Universal UE7941)
Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
Kodály: Organoedia (részletek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Antalffy: Esti dal Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, 18162)

Követelmény
A különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete.
A regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.
Alkatának megfelelő ujj–és lábrendek készítése.
Természetes, folyamatos játékmód.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy Bach–prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
- Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
- A négyszólamú manuálják fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.
- Virtuózabb pedáljáték kialakítása

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Frescobaldi: Toccaták (Peters EP4514)
Bach: C–dúr prelúdium és fúga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: C–dúr concerto BWV 595 (Peters EP247)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Franck: C–dúr fantázia (Peters EP3744A)
Franck: Pièce héroique (Peters EP3744D)
Mendelssohn: c–moll prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Schumann: B–A–C–H fúgák (Peters EP9530)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Reger: D–dúr fúga op. 59 (Peters EP3008A)
Antalffy: Madonna Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)

Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Pikéthy: a–moll prelúdium és fúga (EMB Z 13129)
Pikéthy: C–dúr introductio és fúga (EMB Z 12510)
Maros: Bagatelles Magyar orgonazene 2 (EMB Z 4663)
Sulyok: Te Deum Két orgonadarab (EMB Z 3275)
Dupré: La tombeau de Titelouze op. 38 (Leduc AL27836)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV 18161, 18162)

Követelmények
Tudjon a tanuló különböző karakterű, nagyobb lélegzetű műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően művészi módon előadni.
Ennek érdekében a tananyagon keresztül fejlődjön a tanuló manuál és pedál összjátéka, négyszólamú manuáljátéka, és alapozza meg a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségeket.
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy Bach–prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
- Egy triószonáta–tétel vagy triós korálelőjáték,
- Egy romantikus mű,
- Egy XX. századi mű.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Legyen jártas a tanuló a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudatosan alkalmazza az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
- Ismerje hangszere repertoárját és fontosabb zeneszerzőit.
- Tudjon önállóan regisztrálni.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude" Breitkopf
Bach: D–dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G–dúr fantázia BWV 572 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Mozart: f–moll adagio és allegro (Universal UE17165)
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Franck: Pièce héroique (Peters EP3744D)
Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters) EP1744
Schumann: B–A–C–H fúgák (Peters 9530)
Reger: e–moll prelúdium és fúga op. 69 (Peters EP9442)
Saint–Saëns: Prelúdium és fúga op. 99, op. 109 (Durand DF00488800, DF00542100)
Saint–Saëns Fantáziák (Durand DF00502300)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH 3547)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Hidas: Szonáta Magyar orgonazene I (EMB Z 4192)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)

Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Hindemith: Szonáták I,II,III (Schott ED2557, 2558, 3736)

Követelmények
Legyen képes a tanuló nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.
Legyen képes a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.
Legyen képes egy kb. 30 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy Bach–prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
- Egy triószonáta–tétel vagy triós korálelőjáték,
- Egy romantikus mű, – Egy XX. századi mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
- hangszere múltját, történetét,
- a különböző zenei stílusok jellemző vonásait,
- a díszítések különböző fajtáit,
- a regisztrálás alapvető szabályait,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
- az adott mű helyes metrikai és ritmikai megoldására,
- a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések alkalmazására,
- könnyebb művek lapról olvasására.

Rendelkezzék
- a művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
- koncentrálóképességgel,
- megfelelő gyakorlási módszerrel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
Legyen képes:
- nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására,
- a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni,

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama
Orgona főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

<u>A vizsga tartalma</u>

„A" tagozat
- Egy triós tétel vagy korálelőjáték; Bach triós–korál (EMB 12935), illetve Telemann (Peters) vagy Homilius (Breitkopf) triós szerkezetű darabjainak nehézségi szintjén.
- Egy romantikus mű; Liszt: Gyászóda (Universal), Choral (EMB 14202), Franck: Pastorale, Reger: korálelőjátékok, d–moll toccata nehézségi szintjén.
- XX. századi, illetve kortárs szerzők művei; Kodály: Csendes mise (Boosey & Hawkes), Antalffy: Madonna (EMB 13122), Pikéthy: G–dúr toccata, Hidas: Fantázia (EMB 12588), Koloss: Réflexions, II. partita nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

„B" tagozat
- Egy nagyobb lélegzetű Bach–mű; g–moll fantázia és fúga BWV 542 (EMB 12929 kötetben), Concertók BWV 592–596 (EMB 12936) nehézségi szintjén.
- Egy triószonáta–tétel (lehetőleg gyors tétel); Bach 6 triószonátájából BWV 525–530 (EMB 12935).
- Egy romantikus mű; Mendelssohn: d–moll prelúdium és fúga (Peters), D–dúr szonáta (Peters), Franck: a–moll Choral (Peters), h–moll Choral (Peters), Final (Peters), Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga (EMB 2915 kötetben) nehézségi szintjén.
- Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció; Vierne szimfónia–tételek, Messiaen: Nativité – részletek (Leduc), Antalffy: Változatok néger spirituálékra (EMB 13122 kötetben), Gárdonyi Zsolt: Grand Chśur nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Az állóképesség fokozása
- Az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: E–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)

Bach D–dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G–dúr prelúdium és fúga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Nagyobb korálelőjátékok
Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Mozart: f–moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)
Franck: a–moll choral (Peters EP3744)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters EP1744)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények

A folyamatos, hibátlan játék biztosítása
Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Két különböző karakterű mű.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tudjon a tanuló nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Bach: h–moll prelúdium és fúga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: c–moll prelúdium és fúga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: dór toccata és fúga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B–A–C–H fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d–moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:

Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Két különböző karakterű mű.

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A virtuóz manuál–pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.
- A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude" Breitkopf
Walther: h–moll concerto Breitkopf
Bach:C–dúr prelúdium és fúga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a–moll prelúdium és fúga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: h–moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d–moll fantázia és fúga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g–moll prelúdium és fúga op. 7 (Leduc AL16405)

Követelmény:
A tanuló egyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására, Tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Három különböző karakterű mű.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
- A romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
- Repertoár ismerete
- Állóképesség megszerzése

Ajánlott tananyag
Buxtehude: fisz–moll prelúdium és fúga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F–dúr toccata és fúga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E–dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g–moll fantázia és fúga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)

Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f–moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E–dúr choral (Peters EP3744C)

***Követelmény*:**
Ismerje a tanuló hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.
Legyen jártas a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
Tudjon egy kb. 35–40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Három különböző karakterű mű.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Fejlessze muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.
- Az állóképesség fokozása és az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: E–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)
Bach D–dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G–dúr prelúdium és fúga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Nagyobb korálelőjátékok
Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Mozart: f–moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)
Franck: a–moll choral (Peters EP3744)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters EP1744)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények
A folyamatos, hibátlan játék biztosítása (először a tanulandó művek nehéz részei kerüljenek technikai kidolgozásra).
Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Három különböző karakterű mű.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Tudjon a tanuló nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.
- Harmonizálási és improvizációs készség fejlesztése

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Bach: h–moll prelúdium és fúga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: c–moll prelúdium és fúga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: dór toccata és fúga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: G–dúr prelúdium és fúga BWV 541 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Koralelőjátékok
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B–A–C–H–fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d–moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Három különböző karakterű mű.

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A virtuóz manuál–pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.
- A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf
Walther: h–moll concerto Breitkopf
Bach:C–dúr prelúdium és fúga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a–moll prelúdium és fúga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)

Bach: Korálelőjátékok
Franck: h–moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d–moll fantázia és fúga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g–moll prelúdium és fúga op. 7 (Leduc AL16405)

***Követelmény**:*
A tanuló egyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására, tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.
Képes egyen önálló harmonizálásra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Négy különböző karakterű mű.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Repertoár bővítése
- Állóképesség fejlesztése
- Improvizációs készség erősítése
- Díszítések pontos alkalmazása

Ajánlott tananyag
Buxtehude: fisz–moll prelúdium és fúga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F–dúr toccata és fúga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E–dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g–moll fantázia és fúga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f–moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E–dúr choral (Peters EP3744C)

Követelmény:
Ismerje a tanuló hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.
Legyen jártas a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
Tudjon egy kb. 35–40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.
Legyen képes harmonizálási és improvizációs feladatokra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Négy különböző karakterű mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszere irodalmát,
- a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.

Legyen képes

- a különböző korok műveit biztos technikával, stílushűen megszólaltatni és zenei élményt nyújtani,
- a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságait megérezni és megvalósítani,
- a művek karakterének megfelelően regisztrálni, valamint a saját alkatának megfelelő ujj– és lábrendeket önállóan készíteni,
- új műveket önállóan megtanulni, repertoárját bővíteni.

Rendelkezzék

- a művek művészi előadásához szükséges képzelőerővel, előadói és formálókészséggel,
- fejlett hallási kontrollal,
- a hangszeréhez kapcsolódó stílus– és anyagismerettel, megfelelő repertoárral.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a díszítések különböző fajtáit, és azok kivitelezésének eltérő nemzeti hagyományait,
- a regisztrálás részletes szabályait.

Legyen képes

- az adott mű helyes metrikai, ritmikai és regisztrálási megoldására,
- a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések precíz alkalmazására.

Rendelkezzék

- a nehezebb művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
- koncentrálóképességgel,
- jó lapról olvasási készséggel,
- harmonizálási és improvizációs készséggel

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Orgona és jó minőségű zongora vagy pianínó.

Az orgona jó minőségű, szabványos méretű játszóasztallal rendelkező, legalább 18–20 regiszteres, mechanikus traktúrájú legyen, 2–3 manuállal és pedállal.

Mivel zeneiskolánkban elektromos orgonán tudnak játszani a növendékek, ezért igyekszünk évente több alkalommal lehetőséget biztosítani más orgonák megszólaltatására is.

Hegedű

A tanszak helyi tantervét összeállította: Váradyné Egri Anna szaktanár

Helyi tanterv és kiegészítés- Hegedű

A helyi tantervet a hatályos kerettanterv és a rendelkezésre álló kottatár figyelembe vételével készítettük el.

1. A hangszer tanításának célja, feladata
- egyéni fejlesztés
- a növendékek megtartása és bevonása a kamarazenei és zenekari munkába, a közösségi zenélés élményébe.
- tehetséggondozás
- hátrányos helyzetűek képességeinek fejlesztése
- a zenei szakirányú továbbtanulásra való felkészítés
- versenyeken való részvétel, tapasztalatszerzés
- a hangszertudás hasznosítása egyéb közösségekben (iskolai rendezvény, vallási közösség)

2. Bemeneti kompetencia
Személyhez kötődő kompetenciák:
- jó hallás
- tartás: egyenes váll, laza kar
- ujjbegyek minősége (köröm hosszúsága, ujjbegy stabilitása)
- jobb - vagy balkezesség tisztázása
- motoros készségek (idegrendszer fejlettsége)

Szakmai kompetenciák:
- együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- tanulás tanulása, gyakorlási hajlandóság, figyelem fenntarthatósága
- memória
- alapvető általános iskolai kompetenciák megléte (olvasás, szövegértés)

Alapfok elvégzése után a növendék:
- tudjon vibrálni
- tudjon önállóan hangolni
- ismerje meg a fekvéseket
- ismerje a hangnemeket
- biztonságosan játsszon kamarazenei környezetben is (pl. zongorakíséret, duó stb.)

3. A képzés
A hegedű főtárgy képzés évfolyamai: 2+6+4 év (hosszú tanszak)
Részletezve:
- általános iskolai elsős kortól: 2 év HEK + 6 év alapfok + 4 év továbbképző

- általános isk. másodikos kortól: 1 vagy 2 év HEK + 6 év alapfok + 4 év továbbképző
- általános isk. harmadikos kortól: 1 év HEK + 6 év alapfok + 4 év továbbképző

Óraterv

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	(1)	**(2)**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Korrepetíció	5’			10’		15’						
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy*							2	2	2	2	2	2
Művészeti alapvizsgára felkészítő szolfézs óra							0,5					
Választható tantárgy					0–2	0–2	0–1,5	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	**(4)**	**(4)**	**4**	**4**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

Korrepetíció (zongorakíséret): A korrepetíció tanszakunkon tömbösítve, a koncertekhez és a vizsgákhoz igazodik, meghatározott időtartam nélkül.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a ***kötelezően választható*** tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni. (Lásd: kerettanterv)

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: "A" tagozaton 2x30 perc (egyéni)
"B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)

„B” tagozat feltétel:
Az átlagostól gyorsabban haladó, fejből könnyebben tanuló, az intonációban önálló, a tantervi anyagot maximumon felüli teljesítő növendék "B" tagozatra javasolható. Elbírálása legkorábban az alapfok első évének elvégzése után esedékes, de inkább a második év végén javasolt.

Tanszakunkon az ötödik és hatodik évfolyamban az órakeret lehetőségeként, igény esetén, a kötelező minimum 2x30 perc helyett „A” tagozaton is 2x45 perces órákat biztosítunk a magasabb technikai követelmények miatt. A hosszabb órák megadása mindenkor igazgatói engedélyhez kötött.

A tanítási órák anyaga:
Tanszakunk az ajánlott tananyagot válogatva és egyénre szabva elfogadja, törzskottaként a Dénes – Kállai – Lányi – Mező: Hegedűiskola I., II., III-IV. kötetét használjuk. Az egyénre szabott, törzsanyagon kívüli kották beszerzése is ajánlott.

Az alapfokú képzés első évfolyam követelményei közül a "zenei ismeretek" nagy részét nem tartjuk

reálisnak, mivel nincs összhangban a szolfézsképzéssel. Ezen ismereteket a későbbi évfolyamokban pótoljuk egyéni tempóban.

4. Számonkérés, vizsgakövetelmények
Félévkor nyilvános vizsgahangverseny keretében egy előadási darab.
Év végén zártkörű vizsga vizsgabizottság jelenlétében.

Követelmények:

Hek I.o., II. o.	1-3 gyermekdal, vagy népdal
1-6. osztály (alapfok)	2 etüd, 2 előadási darab
Továbbképző	1 etüd és 1 előadási darab

Ötödik évfolyamban az évvégi vizsga anyaga: ***két etűd és két zongorakíséretes*** mű.
A kerettanterv csökkentett követelményeit nem tartjuk elégségesnek az alapvizsgára való felkészítéshez.
Tanszakunkon a vizsgaanyagokat harmadik évfolyamtól nem kötelező kotta nélkül játszani.

Értékelés, osztályozás
- félévkor a féléves munka alapján (tanári jegy)
- év végén a vizsgabizottság javaslata alapján

A mindenkori érdemjegyek az egyéni kompetenciák és szorgalom együttes figyelembevételével alakulnak. Az osztályzatok célja egyrészt a teljesítmény objektív értékelése, másrészt pedig az ösztönzés eszközei is egyben.

Osztályfolytatás
Ha a növendék (már az első félév során) várhatóan nem tudja teljesíteni a tananyagot, osztályfolytatást javasolunk. Ennek lehetősége a hat év alapképzés során csak egyszer vehető igénybe. Elsősorban harmadik vagy ötödik évfolyamban javasoljuk, a növendékkel és a szülőkkel való körültekintő egyeztetést követően.

5. A művészeti alapvizsga követelményei

Az alapfok elvégzése után művészeti alapvizsgát azon hallgatóknak kell tenni, akik továbbképző évfolyamon szeretnék folytatni a hangszertanulást.

A vizsgák menete

A vizsga gyakorlati részből áll (nyilvános vagy zártkörű)
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 15 perc

Az alapvizsga követelményeit és értékelésének szempontjait minden növendék automatikusan megismeri a vizsgára való jelentkezést követően.
A vizsgaanyagot nem kötelező fejből játszani.

A vizsga tartalma

A" tagozat

- Egy etűd; Dénes: V–VI. Hegedűiskola (EMB 7111), vagy Dancla op. 68 (EMB 7918) 2., 9., 14.,
- vagy Dont op. 38 (EMB 2214, EMB 2215, EMB 2216), vagy Mazas: Études speciales op. 36.1
- (EMB 2244) 2., 8., 9. nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab, koncert–tétel, vagy szonáta–tétel; Beethoven: Menuett (PWM) és Trió (Peters), Rameau: Gavotte (EMB 4535 kötetben), Dancla: Variációk–sorozat, Vivaldi: G–dúr koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel, Seitz: D–dúr koncert (Peters) I. tétel, Corelli: e–moll, A–dúr szonáta (EMB 12050 kötetben, EMB 12051 kötetben, EMB 12265 kötetben) nehézségi szintjén.

„B" tagozat

- Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd, a játék technikai biztonságának felmérésére; Dont op. 68/12., 15., Mazas: Études speciales op. 36. I (EMB 2244) 2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. (EMB 2245) nehézségi szintjén.
- Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), a könnyebbek szintjén.
- Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú–gyors); Boyce: Matelotte (EMB 2751 kötetben), Járdányi: Magyar tánc (EMB 3236). Wieniawski: Kuyawiak (EMB 8001) nehézségi szintjén.
- Egy koncert– vagy szonáta–tétel; Komarovszkij: A–dúr koncert (Peters) I. tétel, Vivaldi: a–moll Koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel Accolay: a–moll koncert (PWM), Seitz: g–moll koncert op. 12 no. 3 (PWM, Music Sales) I. tétel, Dancla: Concert–solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A–dúr szonáta, Händel: E–dúr Szonáta (EMB 12309) nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

6. Továbbképző évfolyamok „B"tagozat

A "B" tagozat követelményei szakközépiskolai követelményeknek felelnek meg, ami az alapfokú művészetoktatási intézménynek nem anyaga, nem feladata. Kivétel egyéni elbírálás szerint lehetséges.

7. Eszközök

A tanulás évei alatt a mindenkor megfelelő méretű hangszert (negyedes, feles, háromnegyedes, egész hegedű) a zeneiskola és az alapítvány közösen biztosítja a növendékek számára. Elvárjuk, hogy a kölcsönzött hangszerekre minden növendék sajátjaként vigyázzon.

Az eredeti tanterv megtekinthető a www.mzmsz.hu weboldalon.

GORDONKA

A tanszak helyi tantervét összeállította: Pribay Valéria szaktanár

A helyi tanterv a hatályos kerettanterv alapján készült, figyelembe véve az iskola kottatára és hangszerparkja adta lehetőségeket. A szakirodalom és a rendelkezésre álló hangszerek minden méretben (1/4-estől 4/4-esig) lehetővé teszik, hogy a kezdő tanulókat gordonkaduó, illetve trió felállásban is szoktassuk a kamarazenére, megéreztetvén az együtt muzsikálás örömét. Ez a kezdeményezés később a szolfézs művészeti alapvizsga letétele után a szabadon választható „kamarazene", valamint „vonós zenekar" tantárgyak felvételével teljesedhet ki.

A gordonkatanítás célja és feladata, hogy megismertesse a tanulókkal:
- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a gordonka akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
- helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen:
- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet:
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato–technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz– és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus–, tenor– és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Általános követelmény

- Törekszünk arra, hogy a növendék a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta– és stílus-hűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
- A képességek kibontakoztatása és a készségek fejlesztése:
- A hallás és a ritmusérzék fejlesztése, érzékenység a dinamikai és a hangszínbeli különbségekre.
- A kottaolvasás és a lapról játszás fejlesztése.
- A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
- A zenei ízlés, a stílusérzék és a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakoztatása.
- A céltudatos és gazdaságos gyakorlási módszer kialakítása.

A képzés ideje:

A gordonka „hosszú" tanszak, egyike azoknak, melyet a tanulók a szolfézs előképző 1. évfolyama (KEK) mellett is felvehetnek. Így összesen 2 hangszeres előképző (HEK), 6 alapfokú és 4 továbbképző évfolyam végezhető el. A 6. évfolyam elvégzése után művészeti alapvizsgát kell tenni, a 10. évfolyam elvégzése után művészeti záróvizsga tehető.

Kompetenciák

a) A hangszeres előképző osztályba kerülésnek nem feltétele az elvégzett szolfézs előképző 1. és/vagy 2. évfolyamának elvégzése, ugyanakkor a hangszer nehézségeit alapul véve felvételikor a következő szempontokat kell figyelembe venni:

- manuális téren ne küzdjön a felvételiző hátrányokkal. (Ugyanakkor a jobb-, illetve balkezesség nem szempont.)
- a ¼-es cselló támasztóláb nélkül legalább a mellkasáig érjen. egy szabadon választott gyermekdalt tudjon tisztán elénekelni.
- képes legyen ugyanabban a magasságban visszaénekelni egy néhány hangos motívumot. képes legyen egyszerű ritmusképletek visszatapsolására.

b) Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

„A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.

- Tudjon kottát olvasni basszus–, tenor– és violinkulcsban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:
- dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
- két etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
- egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele,
- egy előadási darab.

c) Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén
Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.
Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tisztán
- 4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni,
- hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
- p és f dinamikában kantilénaíveket megszólaltatni. Tudjon
- a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
- kifejezően, minden ujjal vibrálni.

Legyen képes
- gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
- mérsékelten gyors tempóban egyenletes pergő–játékra,
- zenei agogikák helyes kivitelezésére,
- a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
- a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
- a zenei alapkarakterek (dolce, espressivo, risoluto, grazioso) megjelenítésére.

Ismerje
- az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal,
- a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

A számonkérés formái
Minden tanuló félévkor szerepel egy nyilvános vizsgahangversenyen. Év végén bizottság előtt köteles vizsgát tenni, melynek évfolyamonkénti követelményei a következők:

	A tagozat	**B tagozat**
HEK/1	Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron, kotta nélkül. (2-3-4 darab)	
HEK/2	Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása, kotta nélkül. (2-3-4 darab)	

1. osztály	Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, vagy népdalfeldolgozás (1-2 darab). Egy, vagy kettő előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.	
2. osztály	Egy, (vagy kettő) etűd, egy, (vagy kettő) gyermekdal vagy népdal, egy, (vagy kettő) előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül. (Összesen négy egység.)	Két etűd, két barokk, vagy klasszikus tánctétel zongorakísérettel, kotta nélkül.
3. osztály	Két etűd, két barokk, vagy klasszikus tánctétel zongorakísérettel, kotta nélkül.	Két etűd, két barokk, illetve klasszikus tánctétel vagy romantikus darab zongorakísérettel, kotta nélkül.
4. osztály	Két etűd, két barokk, vagy klasszikus tánctétel zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.	Két etűd, egy barokk, vagy klasszikus szonátatétel zongorakísérettel, kotta nélkül, egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül
5. osztály	Két etűd, egy barokk, vagy klasszikus tételpár, vagy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül. (Összesen 4 egység)	Két etűd, egy barokk tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.
6. osztály	Két etűd, egy barokk, illetve klasszikus tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.	Két etűd, egy barokk, vagy preklasszikus tételpár zongorakísérettel, kotta nélkül, egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.
	Művészeti alapvizsga	
7. osztály	Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.	Egy etűd, egy szonáta tételpár, egy előadási darab. A vizsgaanyagot az etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.
8. osztály	Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.	Egy etűd, egy szonáta tételpár vagy 1 előadási darab, egy koncert–tétel, vagy egy előadási darab. A vizsgaanyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.
9. osztály	Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.	Egy etűd, egy szonáta tételpár vagy 1 előadási darab, egy koncert–tétel, vagy egy előadási darab. A vizsgaanyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

10. osztály	Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.	Egy tétel Bach szólószvitjeiből, egy koncert–tétel vagy szonáta tételpár, egy előadási darab. A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
Művészeti záróvizsga	Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár (lassú, gyors), vagy egy versenymű–tétel; Vivaldi: a–moll– szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II., Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Vivaldi: G–dúr koncert (EMB 6425) I. tétel) nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.	Egy tétel Bach szólószvitjeiből; (EMB 13965), a G– dúr szólószvit nehézségi szintjén. Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy 1 előadási darab; Eccles: g– moll szonáta (Schott), Sammartini: G–dúr szonáta (Schott), Lisznyai: Ősz (EMB 2525), Járdányi: Melódia (EMB 2840) nehézségi szintjén. Egy koncert–tétel; Goltermann: G–dúr koncert (Schott), J. Chr. Bach: c–moll koncert (Peters) nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Értékelés

Előképző osztályokban szöveges értékelést, a számozott évfolyamokon osztályzatot kapnak a növendékek főtárgyból és szorgalomból egyaránt.

Előképző	**1.-10.**	**Szorgalom**
kiválóan megfelelt	5 (jeles)	5 (példás)
jól megfelelt	4 (jó)	4 (jó)
megfelelt	3 (közepes)	3 (változó)
	2 (elégséges)	2 (hanyag)
nem felelt meg	1 (elégtelen)	1 (elégtelen)

Az osztályzatok megállapításakor a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- vonókezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A B-tagozatra kerülés feltételei
B-tagozatra kerülhet második évfolyamtól az a növendék, aki rendszeres, szorgalmas munkájával folyamatos fejlődést ér el a hangszerkezelésben, ugyanakkor örömmel játszik legyen szó tanóráról, hangversenyről, vagy más egyéb külső felkérésről. A tanár és a növendék szándéka legyen egybehangzó.

Az egyes évfolyamok követelményeinek részletes leírása

Előképző évfolyamok

1. évfolyam (HEK/1)

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
- Az A–, D–, G– és C–húr hangkészlete az első fekvés szűk fogásmódjában.
- A módosítójelek.
- A 2/4–es, 3/4–es és 4/4–es ütem.
- A fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.

A hangszerkezelés fejlesztése
- A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
- A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron.
- Pizzicato, Détaché vonás. Egyenletes sebességű vonás.
- Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték). Két hang kötése.

Kötelező tananyag
Pejtsik: Gordonka ABC
Ajánlott tananyag
Gárdián: Gordonkaiskola
Friss: Gordonkaiskola I.
Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)
Gordonkamuzsika kezdőknek I.(EMB 6312)
Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron.

2. évfolyam (HEK/2)

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a fél– és a negyedérték mellett.
- Húrváltás két szomszédos húron, két hang kötése.

A hangszerkezelés fejlesztése
- Egy oktáv terjedelemben két húron való játék kvintváltó népdalokon.
- Később hangsorok és hármashangzatok segítségével egyéb dallamokon.
- Bal kéz legato fejlesztése terclépésekkel.
- Egész– és részvonó használata, a vonóbeosztás alapjainak elsajátítása.

Kötelező tananyag
Pejtsik: Gordonka ABC
Ajánlott tananyag
Gárdián: Gordonkaiskola
Friss: Gordonkaiskola I.
Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)
Gordonkamuzsika kezdőknek I.(EMB 6312)
Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása két húron.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
- Az első fekvés szűk fogásmódjának hangkészlete.
- A módosítójelek.
- A dúr hangsor szerkezete, hangközei.
- A 2/4–es, 3/4–es és 4/4–es ütem.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek. Nyújtópont a fél és negyed érték mellett.
- Dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése. A hasonló részletek különbségeinek felismerése. Indítás, befejezés.

A hangszerkezelés fejlesztése
- A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
- A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron. A bal kéz húrváltása.
- Pizzicato. A détaché vonásmód.
- Egész– és részvonások és ezek egyenletes sebességű összekapcsolása. 2–3–4 hang kötése.
- Egyszerű húrváltás szomszéd húrok között.
- Nyújtópontos ritmus kötve.
- C–dúr hangsor két oktávon, G–dúr, D–dúr és F–dúr hangsor egy oktávon keresztül. A hangsorok
- hármashangzat–felbontásai.

Kötelező tananyag
Pejtsik: Gordonka ABC
Ajánlott tananyag
Gárdián: Gordonkaiskola
Friss: Gordonkaiskola I.
Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 (EMB 12195)

Wojciechowska – Wilkomirski: Gamy i pasaze na wiolonczele (PWM)
Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – BrodszkyEMB 2417)
Régi zene gordonkára (Brodszky) (EMB 2452)
Gordonkamuzsika kezdőknek I. (EMB 6312)
Régi zene 2 és 3 gordonkára (EMB 7222)
Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7014)

Követelmény:
Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, népdalfeldolgozás, vagy előadási darab eljátszása szomszédos húrokon, egy oktáv hangterjedelemben.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hangkészlet bővítése a tágfogásban tanult hangokkal.
- A dúr és a moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.
- A 2/2–es, 3/8–os és a 6/8–os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése
- A bal kéz játéka tágfogásban, az előző év anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. (A kétfajta tágfogás tanításának sorrendjét a tanár dönti el.)
- A vonókezelés fejlesztése szűkfogásos anyagon. 6–8 hang kötése. A portato vonásmód. Az egyszerű húrváltások fejlesztése. Az összetett húrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő, elválasztott hangok játéka.
- A változó sebességű vonás megalapozása (nyújtópontos fél érték és negyed érték, illetve nyújtópontos negyed érték és nyolcad érték külön vonóval). Nyújtópontos nyolcad és tizenhatod kötve.
- A dinamikai árnyalás alapjai (visszhanghatás, záróhangok diminuendója).
- Hangsorok tágfogásban az első fekvésben. Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola I–II.
Gárdián: Gordonkaiskola
Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 (EMB 12195)
Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. (EMB 13409)
Sevcík – Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)
Sevcík – Feuillard: Schule der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)
Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodszky) (EMB 4480)
Repertoire Album (a Friss–iskola II. darabjai) (EMB 5958)
Gordonkamuzsika kezdőknek II. (EMB 6748)
Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei) (EMB 8295)
Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7015)
Klassische Stücke für den Aufang I–II. (Schott 4918–9)
Alte Meisterweisen für junge Cellisten I. (Schott 2384)
Sugár: Téma variációkkal (EMB 1540)

Gordonkaduók kezdőknek (EMB 8158)
Papp: 15 kis gordonkaduó (EMB 6722)
Bartók: 18 duo (Universal 12850)
Bréval: Leichte Stücke I–II. (Schott 6158–9)
Leichte Cello–Duette I–II. (Schott 5276–7)

Követelmény:
Egy adott technikai feladatot feldolgozó 8–24 ütemes, szűkfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 kötetből) eljátszása.
Tágfogás (és összekapcsolása szűkfogással) népdal vagy gyermekdal keretében.
16–32 ütemes előadási darab eljátszása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Az első fekvés teljes hangkészlete, kibővítve a fekvésjátékban megismert hangokkal.
- A változó ütem.
- A könnyebb ékesítések (előke, parántrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
- A triós forma és a rondóforma.
- A tanult anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
- Az előző évben jobb és bal kézzel külön–külön elsajátított technikai elemek összekapcsolása és fejlesztése.
- A tágfogás fejlesztése. A fekvésjáték alapjai. (Az egyes fekvések tanítási sorrendjét a tanár dönti el.)
- Gyakorlatok az egyes fekvésekben. A tanult fekvések összekapcsolása az első fekvéssel, az előző évek anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén.
- Ujjgyakorlatok a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben.
- Akkordpizzicato. A húrváltás és az arpeggio fejlesztése. Az akkordjáték alapjai. Martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás.
- Dinamikai árnyalás, crescendo és diminuendo.
- Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor, kibővítve a tanult fekvésekben játszható hangsorokkal. Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Pejtsik: Gordonkaiskola III.
Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola II–III
Gárdián: Gordonkaiskola
Somló: Tanulmányok (EMB 2138)
Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I.
Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)
Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)
Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)
Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)
Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)

Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)
Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)
Gárdonyi: Két kis rapszódia EMB 2205
Offenbach: Sechs Duos op. 49 I–II. (Schott 4646–7)
Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)
Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)

Követelmény
Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70, vagy Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. kötetből) eljátszása.
Az első fekvés összekapcsolása valamely másik fekvéssel mérsékelt tempójú, könnyű ritmusú gyakorlatokban.
Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk, vagy klasszikus tánctétel első fekvésben, szűk– és tágfogásban.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal.
- A tenorkulcs.
- A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókával, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése.
- Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése
- Az előző évben jobb és bal kézzel külön–külön elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.
- Nagyobb terjedelmű művek az előző év technikai szintjén.
- Játék az első négy fekvésben.
- A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka.
- A vibrato fejlesztése.
- A kettősfogás–játék fejlesztése.
- Az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. Akkordjáték az első fekvésben. A martelé vonásmód fejlesztése. Összetett vonásnemek.
- A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése.
- Hangsorok egy, illetve két oktávon az első négy fekvésben 3#, 3 b előjegyzésig (a fisz–moll kivételével). Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Pejtsik: Gordonkaiskola III.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola II–III
Gárdián: Gordonkaiskola
Somló: Tanulmányok (EMB 2138)
Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I.
Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)
Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)
Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)
Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)

Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)
Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)
Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)
Gárdonyi: Két kis rapszódia (EMB 2205)
Offenbach: Sechs Duos op. 49 I–II. (Schott 4646–7)
Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)
Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg: 113 gyakorlat I.).
Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee–iskola, vagy a Kummer–iskola kantilénás etűdjei).
Barokk vagy klasszikus tánctétel, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V.,.VI., és VII.) hangkészlete az A– és a D– húron.
- A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- Az ujjrendkészítés alapelvei. A jellegzetes figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése, az alterált hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése
- A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben.
- A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. A vibrato mozgás az átmeneti fekvésekben. A kettősfogás–játék fejlesztése.
- Az akkordjáték és az arpeggio fejlesztése. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása. A hangszín árnyalása vibratóval és vonókezeléssel.
- Dúr és moll hangsorok két oktávon keresztül 3#,3b előjegyzésig. Hármashangzat–felbontások és
- terclépések.

Kötelező tananyag
Pejtsik: Gordonkaiskola III.
Somló: Tanulmányok (EMB 2138)
Ajánlott tananyag
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. (Schott 966)
Lee: Melodische und progressive
Lee: Übungen op. 131 (Schott 979)
Battanchon: 50 Studien I. (Hofmeister 7198)
Schulz: Lagenwechsel–Studien (Hofmeister)

Sevcík–Boyd: Lagenwechsel und Tonleiter–Vorstudien op. 8 (Bosworth)
Becker: Finger– und Bogen–Übungen (Schott)
7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert) (EMB 13310)
Alte Meisterweisen für junge Cellisten II. (Schott 5533)
Cello & Piano I. (EMB 14636) Cello & Piano II. (EMB 14637)
Farkas: Apor Lázár tánca (EMB 2424)
9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
Breval: C–dúr szonáta (Schott Cello Bibliothek 21)
Lanzetti: G–dúr szonáta (Schott CB 103)
Baretti: 6 divertimentó (Dallam Kiadó)
9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
Fiorè Három cselló szonáta (EMB 1466)2
Lee: Sechs Duos op. 60 I. (Hofmeister 30116)
Dotzauer: 3 Sonaten op. 103 (Peters 7439)
Offenbach: Sechs Duos op. 50 I–II. (Schott 6105–6)
Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40 (Peters 13054)
Hook: Hat szonáta (EMB 14405)
Martini: Concerto in Re maggiore (EMB 13182)

Követelmény
Közepes terjedelmű és mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31 és op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.).
A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon.
Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonáta–tétel eljátszása.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Az átmeneti fekvések (V.,.VI., és VII.) teljes hangkészlete.
- Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete.
- Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.
- A kromatikus hangsor ujjrendje.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése
- A tájékozódás és a biztonság fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben.
- A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése.
- A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.
- A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
- Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.
- Egy–két hangsor a több előjegyzést tartalmazó hangsorok általános ujjrendjével. A kromatikus hangsor.

Kötelező tananyag
Pejtsik: Gordonkaiskola III.
Somló: Tanulmányok (EMB 2138)
Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola IV – V
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)
Jákó: Hüvelykujjgyakorlatok (EMB 5963)
Kummer: 10 études mélodiques op. 57 (EMB 13873)
Battanchon: 50 Studien II–III. (Hofmeister)
Popper: Népszerű előadási darabok I. (EMB 12943)
Farkas: Magyar tánc (EMB 2424)
Marcello: 6 sonate (EMB Urtext 13547)
De Fesch: 6 sonate Peters 12078 (egyenként a Schott CB–ban is megjelent)
Boismortier: g–moll szonáta (Schott CB 98)
Mező: Kilenc kis duett (EMB 5499)
Hajdu: 4 duó (EMB 13380)
Kummer: Sechs Duos op. 126 I. (Hofmeister 7365)
Romberg: 3 Sonaten (Peters 6741)
Offenbach: 3 Duos (Schott CB 116)
Marcello: 6 sonate per 2 violoncellie basso continuo I–II. (EMB 13490–1)
Vivaldi: Concerto in Re maggiore (EMB 13524)

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer I–II., Kummer op. 57) eljátszása.
Barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Az első fekvés teljes hangkészlete.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.
- A 2/2–es, 3/8–os, 6/8–os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont a nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa.
- A könnyebb ékesítések (előke, parántrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
- A triós forma és a rondóforma.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése
- Mozgékony, folyamatos játék az első fekvésben, a szűk– és a kétféle tágfogásban. Gördülékeny hangsorjáték. Ujjgyakorlatok, a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben.
- A vonókezelés fejlesztése. 6–8 hang kötése. A portato vonás. Az egyszerű húrváltások fejlesztése. Az összetett húrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok játéka. Változó sebességű vonások (nyújtott ritmus
- külön vonóval) kiegyenlített hangon, igényes vonóbeosztással.
- Az előadási darabok igényes, dinamikailag is árnyalt megszólaltatása.
- Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor. Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag
Pejtsik: Gordonkaiskola II.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola I–II.
Gárdián: Gordonkaiskola
Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. (EMB 13409)
Sevcík – Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)
Sevcík – Feuillard: Schule der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)
Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodszky) EMB 4480
Repertoire Album (a Friss–iskola II. darabjai) (EMB 5958)
Gordonkamuzsika kezdőknek II. (EMB 6748)
Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei) (EMB 8295)
Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7015)
Klassische Stücke für den Aufang I–II. (Schott 4918–9)
Alte Meisterweisen für junge Cellisten I. (Schott 2384)
Sugár: Téma variációkkal (EMB 1540)
Gordonkaduók kezdőknek (EMB 8158)
Papp: 15 kis gordonkaduó (EMB 6722)
Bartók: 18 duo (Universal 12850)
Bréval: Leichte Stücke I–II. (Schott 6158–9)
Leichte Cello–Duette I–II. (Schott 5276–7)

Követelmény

Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee op. 70, vagy Popper op. 76/I. kötetéből) eljátszása.
Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk vagy klasszikus tánc szűk– és tágfogásban.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal.
- A változó ütem.
- A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókával, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa.
- A játszott anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Fokozódó terjedelmi követelmények az előző év technikai szintjén.
- A tájékozódás és folyamatos játék fejlesztése az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. Kettősfogások első fekvésben, tágfogásban is.
- Akkord pizzicato. A húrváltás és az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. A martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás. Összetett vonásnemek.
- A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése.
- Hangsorok egy illetve két oktáv hangterjedelemben, az első négy fekvésben 3#, 3b előjegyzésig (a fisz–moll kivételével). Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Pejtsik: Gordonkaiskola III.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola II–III
Gárdián: Gordonkaiskola
Somló: Tanulmányok (EMB 2138)
Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)
Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)
Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)
Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)
Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)
Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)
Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)
Gárdonyi: Két kis rapszódia (EMB 2205)
Offenbach: Sechs Duos op. 49 I–II. (Schott 4646–7)
Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)
Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg I.).

Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee–iskola, vagy a Kummer–iskola kantilénás etűdjei).

Barokk vagy klasszikus tánctétel, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az
- átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) hangkészlete az A– és a D–húron. A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról.
- A tenorkulcs.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- Az ujjrendkészítés alapelvei.
- A kromatikus hangsor ujjrendje.
- Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben.
- A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. Az átmeneti fekvések vibrato mozgása. – A kettősfogás–játék fejlesztése.
- Akkordjáték és egyszerű arpeggiók fekvésváltást is tartalmazó tanulmányokban és darabokban.
- A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása.
- A hangszín árnyalása vibratóval és vonókezeléssel.
- Dúr és moll hangsorok két oktávon, 3#, 3b előjegyzésig.
- Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Kötelező tananyag

Pejtsik: Gordonkaiskola III. Somló:
Tanulmányok (EMB 2138)

Ajánlott tananyag

Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. (Schott 966)
Lee: Melodische und progressive
Lee: Übungen op. 131 (Schott 979)
Battanchon: 50 Studien I. (Hofmeister 7198)
Schulz: Lagenwechsel–Studien (Hofmeister)
Sevcík–Boyd: Lagenwechsel und Tonleiter–Vorstudien op. 8 (Bosworth)
Becker: Finger– und Bogen–Übungen (Schott)
7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert) (EMB 13310)
Alte Meisterweisen für junge Cellisten II. (Schott 5533)
Cello & Piano I. (EMB 14636)
Cello & Piano II. (EMB 14637)
Farkas: Apor Lázár tánca (EMB 2424)
9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
Breval: C–dúr szonáta (Schott Cello Bibliothek 21)
Lanzetti: G–dúr szonáta (Schott CB 103)
Baretti: 6 divertimentó (Dallam Kiadó)
9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
Fiorè Három cselló szonáta (EMB 14662)
Lee: Sechs Duos op. 60 I. (Hofmeister 30116)
Dotzauer: 3 Sonaten op. 103 (Peters 7439)
Offenbach: Sechs Duos op. 50 I–II. (Schott 6105–6)
Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40 (Peters 13054)
Hook: Hat szonáta (EMB 14405)
Martini: Concerto in Re maggiore (EMB 13182)

Követelmény: Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.).
A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon.
Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonátatétel eljátszása.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) teljes hangkészlete. Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete.
- A hegedűkulcs.
- Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.
- Az üres húrt is tartalmazó kromatikus hangsor ujjrendje.
- A jellegzetes hangszeres figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése az alterált hangokról, a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben.
- A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése.

- A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.
- A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
- Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.
- Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon, a mélyebb fekvésű hangsorok három oktávon keresztül. Hármashangzat–felbontások és terclépések. A terc– és a szextskála alapjai (megfelelő fejlettségű kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húrral.

Kötelező tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)

Kummer: 10 études mélodiques op. 57 (EMB 13873)

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola IV – V
Jákó: Hüvelykujjgyakorlatok (EMB 5963)
Battanchon: 50 Studien II–III. (Hofmeister)
Popper: Népszerű előadási darabok I. (EMB 12943)
Farkas: Magyar tánc (EMB 2424)
Marcello: 6 sonate (EMB Urtext 13547)
De Fesch: 6 sonate (Peters 12078)
Boismortier: g–moll szonáta (Schott CB 98)
Mező: Kilenc kis duett (EMB 5499)
Hajdu: 4 duó (EMB 13380)
Kummer: Sechs Duos op. 126 I. (Hofmeister 7365)
Romberg: 3 Sonaten (Peters 6741)
Offenbach: 3 Duos (Schott CB 116)
Marcello: 6 sonate per 2 violoncellie basso continuo I–II. (EMB 13490–1)
Vivaldi: Concerto in Re maggiore (EMB 13524)

Követelmény:

Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I–II., Kummer: 10 melodikus etűd) eljátszása.
Barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása. Vagy: egy koncert illetve concertino–tétel.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A legfontosabb hüvelykujjas fekvések hangkészlete.
- Az üres húr nélkül játszható hangsorok általános ujjrendje.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A játék biztonságának és mozgékonyságának fejlesztése az első hét fekvésben. A hüvelykujjas játék fejlesztése. A hüvelykujjas fekvés összekapcsolása a mélyebb fekvésekkel. Igényes kettősfogás játék.
- Az előző évben elsajátított vonásmódok továbbfejlesztése. A spiccato vonás alapjai.
- Barokk és klasszikus művek stílusos előadása.
- A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
- Az önállóság fejlesztése az ujjrend megválasztásában és a gyakorlás módszerességében.
- Nagyobb terjedelmű művek gyors, megbízható elsajátítása.

- Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig három oktávon keresztül. A terc– és a szextskála fejlesztése (megfelelő kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húr nélkül.

Kötelező tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)

Kummer: 10 études mélodiques op. 57 (EMB 13873)

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola IV – V
Lee: 40 melodische Etüden op. 31 II. (Schott 967)
Franchomme: 12 Etudes op. 35 (EMB 13871)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Klengel: Tägliche Übungen III. (Breitkopf)
Kodály: Epigrammák (EMB 1814)
Járdányi: Szonatina (EMB 6528)
Farkas: Népdalszonatina (EMB 2458)
Papp: Négy kis darab (EMB 6111)
Hajdu: Szonatina (EMB 5489)
Vivaldi: 9 sonate (EMB Urtext 13439)
Porpora: F–dúr szonáta (EMB 12052)
Caldara: D–dúr szonáta (EMB 12043)
Kodály – Jákó: 15 duó (és 10 trió) (EMB 7426 és 7710)
Kummer: Sechs Duos op. 156 II. (Hofmeister 30232)
Lee: Sechs Duos op. 60 II. (Hofmeister 30117)
Giordani: Six Duos op. 4 (Schott CB 119)
Vivaldi: Concerto in la minore (EMB 6253)
Porpora: Concerto in la minore (EMB 12802)

Követelmény

Nagyobb technikai felkészültséget kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I– II., Kummer op. 57, valamint Franchomme op. 35–ből és Merk op. 11–ből a könnyebbek) eljátszása.

Komolyabb követelményeket támasztó barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors) eljátszása (pl. Marcello, Vivaldi).

Egy koncert– illetve concertino–tétel, vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes
- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.
- Tudjon kottát olvasni basszus–, tenor– és violinkulcsban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:
- dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
- két etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
- egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele,
- egy előadási darab.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama
Gordonka főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
- Egy etűd, Somló: Tanulmányok gordonkára (EMB 2138), Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters)/I. – /1., 2., 3., 4., 11.; Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters), op. 131 – /1., 5., 13. nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab; Mező: 4 magyar népdal, Beethoven: Menüett (EMB 14636 kötetben), Mattheson: Ária, G. Marie: La Cinquantain (EMB 13598), Beethoven: Szonatina (EMB 13310 kötetben), Dvořak: Melódia nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
- Két különböző technikai követelményt támasztó etűd; a játék mozgékonyságának, és egy kantilenás etűd a zenei kifejezés felmérésére; Dotzauer: Etűdök I (EMB 13486)–II (EMB 13487). – Klingenberg, Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters) I–II. –, Lee: 40 etűd op. 31 (Peters) és op. 131–ből – , Kummer Melodikus etűdök op. 57 (Peters) nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab; Popper: Gavotte (EMB 12943 kötetben és EMB 12944 kötetben), Mazurka (EMB 13634, vagy EMB 12944 kötetben), Saint–Saëns: A hattyú (EMB 13585), vagy barokk szonáta–tételpár (lassú, gyors): Marcello: e–moll szonáta (EMB 13547 kötetben)I–II.

tétel, Marcello: G–dúr szonáta (EMB 13547 kötetben) III–IV. tétel, de Fesch: C–dúr szonáta, d–moll szonáta, Vivaldi: e–moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II. tétel, Vivaldi: a–moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II. tétel vagy egy koncerttétel Klengel: C–dúr Concertino nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok célja az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a hangszer szóló– és kamarazene–irodalmában. Olyan művek, kiadványok és kiadványsorozatok ismerete, amelyek megfelelnek a tanuló képességeinek és hangszertudásának.

7. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított készségek fejlesztése.
- A fogásmódok, a bal kéz legato játékmód és a fekvésváltás fejlesztése.
- Nagyobb intervallumú fekvésváltások.
- A legato, détaché és martelé vonás fejlesztése.
- A vonós artikuláció, a helyes hangindítás és a hangképzés fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)

Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d–moll szonáta
Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 642)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino
Romberg Divertimento Romberg Variációk
Klengel d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény
A zeneiskolai évfolyamokban elért színvonal fejlesztése.
Memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből.
Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Az átmeneti fekvések (V., VI., VII.) fejlesztése.
- A legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) igényes, kifejező megszólaltatása.
- A barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)

Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta 8Schott CB 48)
Corelli: d–moll szonáta
Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino
Romberg Divertimento Romberg Variációk
Klengel d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény:
Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal.
A tanult művek stílusos és kifejező eljátszása, amely tükrözi, hogy a tanuló ismeri a játszott mű formai felépítését és harmóniai szerkezetét.

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hüvelykujjas játék fejlesztése.
- A játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal.
- Összetett vonások.
- A bécsi klasszikus kamarazene basszus szólamainak megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése, könnyű anyagon.
- A hangsorjáték gördülékenységének fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11.
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 669)
Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d–moll szonáta
Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)

Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino
Romberg Divertimento Romberg Variációk
Klengel d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény:
A hangszeren való biztos tájékozódás, topográfia ismerete mind az átmeneti, mind a hüvelykfekvésben. Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hüvelykujjas fekvések összekapcsolása mélyebb fekvésekkel.
- A vibrato fejlesztése dolce és espressivo karakterű darabokon.
- A kettősfogásjáték tisztaságának és szép hangzásának fejlesztése.
- A tónus árnyalása, a zenei kifejezés fokozása romantikus műveken.
- Nagyobb önállóság az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás megtervezésében, módszereinek kiválasztásában.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d–moll szonáta
Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino
Romberg Divertimento Romberg Variációk
Klengel: d–moll concertino

Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény:
Legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására.
A hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása, a kortárs zene befogadása.

Továbbképző évfolyamok „B"tagozat

A továbbképző évfolyamok „B" tagozatos tanulóinak egy része nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarja őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított technikai ismeretek átismétlése és továbbfejlesztése.
- A szűk– és a tágfekvés, valamint az átmeneti fekvések kivitelezésének ellenőrzése, a helyes kéztartás és intonációs szempontok figyelembe vételével.
- A legato játékmód továbbfejlesztése, húrváltás 2, 3, 4 húron is.
- Az egyes vonásnemek tökéletesítése, és könnyebb kombinált vonásnemek.
- Vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságának változtatása és helyes alkalmazása.

Zenei készségfejlesztés:
- Legyen képes a tanuló egészséges, salaktalan alaphangon, tudatos hangképzéssel a vonó teljes hosszán játszani.
- Tudja a vonóváltásait zökkenőmentesen megoldani.
- Legyen képes világosan megkülönböztethető forte és piano játékmódra.
- Tudjon kantilénában minden ujjal vibrálni.
- Ismerje és tudja játszani a legato, détaché és martelé vonásokat, és azok kombinációit.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II.(MB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)

Corelli: d–moll szonáta
Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval: Concertino
Romberg. Divertimento
Romberg: Variációk
Klengel: d–moll concertino
Goltermatt: G–dúr koncert
J. Chr. Bach: c–moll koncert

Követelmény:
Memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből.
Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.
Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására

8. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása, technikai készségfejlesztés:
- A fekvésváltások topográfiai biztonságának fejlesztése, segédhangok felhasználásával és tudatosításával.
- Akkordjáték 3 és 4 húron, a vonóbeosztás, vonónyomás tanítása a helyes arányok betartásával, a húrsíkok figyelembe vételével, és a jobb kar ívmozgására való törekvéssel.
- Ujjgyakorlatok: az egyenletes pergőtechnikához vezető gyakorlatok, fokozatos gyorsítással.

Zenei készségfejlesztés:
- Tudjon mindkét irányban mérsékelt hosszúságú kitartott hangon egyenletes cresendot és decresendot játszani.
- Ismerje fel, és tudja alkalmazni a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
- Tudja alkalmazni egy zenei frázison belül a súlyos és súlytalan hangok arányait, ami később a helyes zenei deklamációhoz vezet.

Ajánlott tananyaga
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)

Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d–moll szonáta
Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény:
Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal.
Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

9. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása Technikai készségfejlesztés:
- A hüvelykujjas játék fejlesztése két szomszédos húrátmenettel.
- A bal kéz játékterületének kiterjesztése az összes fekvésbe.
- Skálák és hármashangzatok 3 oktáv terjedelemben a G húron kezdődő, 4 oktáv terjedelemben a C húron kezdődő hangsorokkal, különböző vonásokkal (detaché, 2, 3, 4, 8 hang legato kötéssel, martelé).
- Trilla gyakorlatok, az ujjak billentési, és különösen felemelési sebességének fokozása, szükség szerinti fekve tartásának tudatosítása.
- A vibrato továbbfejlesztése.
- Arpeggio (akkordfelbontás) 3 és 4 húron legato és detaché vonásokkal.

Zenei készségfejlesztés:
- Tudjon 3 ill. 4 oktáv terjedelemben mérsékelten gyors tempóban tisztán, egyenletesen skálákat és hármashangzatokat játszani.
- Tudjon kifejezően minden ujjal vibrálni tartalmas hangon, piano és forte dinamikában kantiléna íveket játszani.
- Legyen képes gördülékeny fekvésváltások végrehajtására.
- Ismerje a barokk zene díszítéseinek kivitelezését.
- Tudja alkalmazni a barokk zenében előforduló különböző vonásnemeket.

Ajánlott tananyaga
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)

Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d–moll szonáta
Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore(EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval: Concertino
Romberg: Divertimento
Romberg: Variációk
Klengel: d–moll concertino
Goltermann: G–dúr koncert
J. Chr. Bach: c–moll koncert

Követelmény:
Legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire.
Tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani. Legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra.

10. évfolyam
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása Technikai készségfejlesztés:
- A staccato vonás alapjainak ismertetése és gyakoroltatása.
- A legato és staccato vonás kombinációi egy vonóhosszon belül.
- Fekvésváltás gyakorlatok nagy intervallumokban.
- A hüvelykujj használatának kiterjesztése alsóbb fekvésekbe és alsóbb húrokra is.

Zenei készségfejlesztés:
- Tudjon a tanuló magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni. A tanult vonásnemeket a zenei kívánalmaknak megfelelően alkalmazni.
- Legyen képes a jobb és bal kar játszómechanizmusának egybehangolására, a ritmikus zenei problémák megoldása érdekében.
- Tudja a dinamikai árnyalatokat kiterjeszteni az intenzív pianissimo felé, valamint szükség esetén a risoluto fortissimo hangzásig.
- Legyen képes mérsékelten gyors tempóban egyenletes pergő játékra, és a zenei agogikák helyes kivitelezésére.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
Merk: 20 etűd op. 11
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)

Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
Kodály: Adagio (EMB 768)
Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
Járdányi: Melódia (EMB 2840)
J.S.Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
Corelli: d–moll szonáta
Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
Breval: Concertino
Romberg: Divertimento
Romberg: Variációk
Klengel: d–moll concertino
Goltermann: G–dúr koncert
J.Chr.Bach: c–moll koncert

Követelmény:
Legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására.
Könnyed és folyamatos fekvésváltásra. Ritmikus pergőjátékra.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén
Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani. Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tisztán
- 4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni,
- hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
- p és f dinamikában kantilénaíveket megszólaltatni.

Tudjon
- a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
- kifejezően, minden ujjal vibrálni.

Legyen képes
- gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
- mérsékelten gyors tempóban egyenletes pergő–játékra,
- zenei agogikák helyes kivitelezésére,
- a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
- a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
- a zenei alapkarakterek (dolce, espressivo, risoluto, grazioso) megjelenítésére.

Ismerje
- az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal,

- a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő mennyiségű, minőségű és méretű gordonka, tartozékokkal (finomhangoló, vonó, tok, gyanta).
Évente hangszerenként egy garnitúra húr és egy vonószőrözés.
Jól hangolt zongora (pianínó) Legalább két darab kottatartó
Különböző magasságú székek, a tanulók testalkatának megfelelően.
Metronóm.

MAGÁNÉNEK

A tanszak helyi tantervét készítette: Onder Ágnes szaktanár

1. A magánének tanítás célja, szakirányú feladatok

Célok:
A magánének oktatás keretein belül fontos, hogy a tanár a növendékekkel megismertesse, a növendékek pedig a tanulmányaik során elsajátítsák, a:
- a zenei műveltség megalapozását, a zenehallgatásra nevelés, az értékes zene megszerettetése
- zenei olvasást, írást alapfokon és azt meghaladó képességek megszerzését, kifejlesztését. Ezen túl, a hallás, intonáció, ritmusérzék, dinamikai különbségek, zenei fantázia, mint együttesen: zenei képességek fejlesztése
- zenei műszavak és jelentéseik megismertetése
- zenetörténeti áttekintés, a zeneirodalom széleskörű megismertetése a különböző zenei korszakok, stílusok sajátosságaival, a zeneirodalom meghatározó, nagy egyéniségei révén
- a zenei élet iránti érdeklődés felkeltése, aktív részvétel a zenei életben, melyhez szükséges elsősorban a tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, kották olvasása és erre való ösztönzése
- a növendékek hatékony gyakorlásra való nevelése, tehetséggondozás és a majdan zenei pályát választó tanulók felkészítése a szakirányú továbbtanulásra
- a társas zenélés, kamarazenélés megismertetése (kamaraegyüttesek, kórus), koncerteken való közreműködés, szereplés

A kifinomult énekhang, mint hangszer kiépítése a mutálás lezajlása után lehetséges. Általában 14 -15 éves kortól lehet elkezdeni az énektanulást, de ez függ az egyéni adottságoktól is.
Kivételes esetekben a mutálás befejezése előtt is elkezdhető az énektanulás, gondos odafigyelés és mértékletesség mellett.

Szakirányú feladatok:
- az ének-, és beszédhang karbantartása
- az emberi hang anatómiai, működésbeli megismertetése
- a hangfaji sajátosságokon belül a különböző hangi lehetőségek feltárása
- különböző éneklési technikák megismertetése, alkalmazása (legato, staccato, tenuto)

A képzés során arra törekszünk, hogy a tanuló alkalmassá váljon:
a helyes légzési mód, a tiszta intonáció, az érthető szövegmondás elsajátítására, egységes, kiegyenlített hangszín saját hangfaján és hangi terjedelmén belül, különböző dinamikai alkalmazások, a rezonáns üregek megfelelő kihasználása és a rekeszizom helyes működtetése.
Mindezekhez rendszeres gyakorlás szükséges:
- hangképző gyakorlatok, a hangszalagok bemelegítéséhez
- a hangterjedelem növelése
- rekeszizom gyakorlatok
- a helyes, érthető szövegmondást elősegítő gyakorlatok
- különböző díszítő gyakorlatok (trilla, koloratúra)

2. Követelmények

A képzés megkezdéséhez elengedhetetlen, hogy rendelkezzék a tanuló bizonyos alap képességekkel, melyek alkalmassá teszik őt a tanulmányok megkezdéséhez. Ezek az úgynevezett *bemeneti kompetenciák* (zeneileg legyen fogékony, ritmusérzék, megfelelő hallás, stb...)

„A" tagozat során és a tanulmányai végén:

- kapjon átfogó képet a tanult művekről (zeneszerzők neve, a művek címe,...)
- ismerje meg a vokális irodalmat, annak jeles képviselőivel együtt
- zenei műszavak jelentésén túl, a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések ismerete
- az emberi hang anatómiája, működésbeli, hangfaji sajátosságok
- helyes légzés megtanulása az énekléshez
- a helyes testtartás
- tiszta intonáció
- érthető, szép szövegmondás mind az éneklésben, mind a beszédben
- hangfajának megfelelően kiegyenlített hangszínben énekelni
- könnyed izomérzet mellett a különböző dinamikai sajátosságok megvalósítása
- rezonáns üregek használata, a rekeszizom megfelelő működése
- zeneművek megszólaltatása az egyéni képességekhez mérten, a művészi igényesség kifejezése által
- rendelkezzék megfelelő zenei memóriával
- a kifejezőerő és a jó előadói készség elsajátítása, a közönséggel való kapcsolatteremtés kialakítása, művészi fantázia

Az alapképzés megszerzéséhez szükséges a növendék tanulmányai során felsorolt és elvárt képességek elsajátítása, mint *kimeneti kompetencia.*

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül):

- a hangterjedelem teljes kiépítése, kiegyenlített éneklési mód
- bonyolultabb technikai megoldások (koloratúrák, díszítő elemek, trilla)
- különböző éneklési módok biztonságos alkalmazása (legato, staccato, leggiero, tenuto...)

3. A „B" tagozatra kerülés feltételrendszere

Azok a gyerekek kerülhetnek „B" tagozatra, akik az átlagot meghaladó képességekkel rendelkeznek. A tanulásuk az átlagosnál gyorsabb fejlődési ütemű, zeneileg fogékonyabbak, muzikálisak, nincsenek kottaolvasási nehézségeik, alapvető ritmusproblémáik, kifejező a zenei játékuk és az előírt technikai követelményeknél többet, nehezebbeket is tudnak teljesíteni.

Leghamarabb a második évtől kerülhetnek „B" tagozatra a kiemelkedő növendékek, amely magasabb főtárgyi óraszámmal és több követelménnyel jár.

„B" tagozatra való kerülést a szaktanár javasolja, de a tanuló alkalmasságát az iskola tanári karából álló bizottság dönti el, a „B" tagozatosok év végi, zártkörű vizsgakoncertjén. Minden további vizsgán (félévkor és év végén) a bizottság újra eldönti, hogy alkalmasnak találja-e a tanulót erre.

4. Tanulmányok

A tanulóknak vizsgát kell tenniük tanulmányaik során.

Félévkor (december hónapban) nyilvános koncerten és év végén zárt körű vizsgán kell beszámolniuk tudásukról.

A pedagógiai program alapján az alapfok befejezésekor *Művészeti Alapvizsgát* kell tenni a tanulóknak.

A továbbképző osztályok befejezésekor *Művészeti Záróvizsgát* tehetnek a tanulók.

A növendékek óraszáma Főtárgy és kötelező tárgyból (szolfézs) áll. A kötelező tárgyból (szolfézs) tett sikeres alapvizsga után (a 4. osztály elvégzése után) a növendékek a *„kötelezően választható"* órák

közül *„szabadon választható”* tantárgyakat vehetnek fel.
A *„kötelezően választott”* tárgyak: szolfézs, zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene (kamaraének).
A főtárgy és a kötelezően választott tárgy mellé a tanulóknak lehetőségük van *„választható tantárgy”* felvételére is.
Választható tantárgyak: kamarazene (kamaraének), kórus, második hangszer.
A növendékeknek járó korrepetíciós órákat, a helyi lehetőségekhez mérten, a vizsgaidőszakot megelőző hetekre osztottuk el.

5. A képzés struktúrája

Képzési idő: 7 év
„A” tagozaton: 1+6 évfolyam
„B” tagozaton: (2)+5 évfolyam
Az évfolyam számok magukban foglalják az előképző évfolyamait. A „B” tagozat zárójeles száma az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelöli. Tehát, „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától lehet javasolni.
A tanítási órák száma egy heti időtartamra értendők.
A magánének tanszak mindkét tagozatán kötelező az évi két beszámoló, melyek közül a félévi koncert nyílvános kell, hogy legyen. A beszámoló anyagát kotta nélkül, zongorakísérettel adják elő a növendékek. A 3. évfolyam végéig a beszámolón magyar nyelven szólaltassák meg a műveket a tanulók.

Főtárgy:
„A” tagozaton: 2x30 perc (1x60 perc)
„B” tagozaton: 2x45 perc
Kötelező tárgy:
szolfézs: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig
„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig
Kötelezően választható tárgy: szolfézs, kamara(ének), kórus
Előképző:
egyéni: 2x30 perc

6. TANANYAG

Előkészítő:

1. évfolyam

Készségfejlesztés:
Könnyed, természetes testtartást elősegítő, lazító gyakorlatok.
Mélylégzés tanulásának megkezdése. Megegyezik az első évfolyam anyagával, de a tanulók életkori sajátosságait figyelembe véve.

Ajánlott anyag:
4-5 kíséret nélküli, kis hangterjedelmű, esetleg kísérettel ellátott magyar népdal.

Számonkérés formái:
Az év során két közös óra. Az év végi vizsgán az ajánlott anyagból szabadon választhat 1 vagy 2 darabot.

Alapfok „A” és „B” tagozat:

1. évfolyam

Készségfejlesztés:
Könnyed, természetes testtartást elősegítő, lazító gyakorlatok. Mélylégzés gyakorlása, tanulása ülő és álló helyzetben. A levegő egyenletes áramoltatása. Kilégzés: *sz, s* hangzókkal.

Helyes artikuláció. Beszédtechnikai gyakorlatok. A helyes artikuláció gyakorlása rövid szöveggyakorlatokkal, mondókákkal, prózai, verses feladatok.
A skálák hangterjedelmében maximum terclépések szerepeljenek. A szöveges skálák hatékonyak ezen a fokon! A helyes, laza állejtés gyakorlása. A mással hangzók fontos szerepe a helyes artikulációban. Tiszta intonációra való odafigyelés.

Ajánlott anyag:

4 magyar népdal vagy történeti ének kísérettel vagy anélkül 4 műdal (barokk, klasszikus)
3-4 rövid prózai részlet, verses gyakorlatok

Felhasználható irodalom:

- Kerényi: Százszínű csokor (EMB)
- Ádám Jenő: A dal mesterei I. (EMB)
- Kerényi: Énekiskola I-II. (EMB)
- Montágh Imre: A tiszta beszéd (Calibra)

Javasolt tankönyv:

Kerényi: Énekiskola I-II. (EMB)

Számonkérés formái:

- Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 vagy 2 szabadon választott mű, beszédtechnikai gyakorlatok.

- Év végi vizsga

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 magyar népdal, 1 műdal (vagy más népek dalai)

A dalokat kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel. Az első évfolyamban mindent anyanyelven kell énekelni.

2. évfolyam „A" tagozat

Készségfejlesztés:

Könnyed, természetes testtartást elősegítő, lazító gyakorlatok. Mélylégzés, a levegő egyenletes áramoltatása. Laza szájnyitás és állejtés. Lágy hangindítás. Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő fejlesztésére, helyes artikuláció, beszédhibák javítása. A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisoknál, kiegyenlített hangszín elérése. *Legato* éneklés megalapozása. Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok.

Ajánlott anyag:

5 magyar népdal; 5 műdal (barokk, klasszikus)

Felhasználható irodalom:

- Ádám Jenő: A dal mesterei I-II. (EMB)
- Kerényi: Énekiskola II-III. (EMB)

Javasolt tankönyv:

Kerényi: Énekiskola II-III. (EMB)

Számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 magyar népdal, 1 műdal

Év végi vizsga

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 magyar népdal, 1 különböző stílusú dal

A dalokat kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

2. évfolyam „B" tagozat

Az „A" tagozat követelményeivel azonos, de annál biztonságosabb technikai tudással. A zenei és a szöveghangsúly egysége.

Ajánlott anyag:

10 igényesebb népdal (köztük kíséret nélküli is legyen), 10 műdal (barokk, klasszikus, könnyebb romantikus), 2 prózai mű (vers, beszédtechnikai gyakorlat)

Felhasználható irodalom:

Mint az „A" tagozaton.

Javasolt tankönyv:

Kerényi: Énekiskola II-III. (EMB)
Ádám Jenő: A dal mesterei II. (EMB)

Számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 magyar népdal, 2 műdal
Nyilvános szereplés az iskolai rendezvényeken.

Év végi vizsga

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 magyar népdal, 2 különböző stílusú dal, 1 duett vagy hangszeres (nem zongora) kísérettel ellátott mű

A dalokat kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

3. évfolyam „A" tagozat

Készségfejlesztés:

A hangterjedelem bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben alulról, illetve felülről indítva. A rezonancia tudatos alkalmazása. A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése hangszínben. Hosszabb frázisok eléneklése. Technikai gyakorlatok (legato, staccato) tökéletesítése.

Ajánlott anyag:

6 népdal, köztük egy nehezebb népdal feldolgozás
6 különböző stílusú dal (köztük 3 romantikus és 1 XX. századi mű)

Felhasználható irodalom:

A korábban felsorolt kötetek, valamint:

- Ádám Jenő: A dal mesterei II-III. (EMB)
- Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
- Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)
- Farkas, Sugár dalai

Javasolt tankönyv:

Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
Ádám Jenő: A dal mesterei II. (EMB)

Számonkérés formái:

Félévi koncert

Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 népdal, 2 különböző stílusú dal

Év végi vizsga

Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 2 népdal, ill. népdalfeldolgozás, 1 barokk vagy klasszikus dal, 1 XX. századi mű vagy romantikus dal

A dalokat kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam"B" tagozat

Készségfejlesztés:

Az „A" tagozat követelményein túl a légzéskapacitás növelése, egyszerűbb díszítő elemek, trilla-gyakorlatok, biztonságosabb technikai megoldások.

Ajánlott anyag:

2 népdalfeldolgozás
8 különböző stílusú dal (ebből 4 romantikus dal)
2 XX. századi magyar szerző dala
1 könnyű barokk ária

Felhasználható irodalom:

Mint az „A" tagozaton, továbbá:
- Parisotti: Arie antiche I-III. (Ricordi)
- Kodály: Énekszó
- Farkas, Sugár, Huzella, Szokolay, Reinitz dalai

Javasolt tankönyv:

Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
Ádám Jenő: A dal mesterei II. (EMB)

Számonkérés formái:

Félévi koncert
Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 magyar népdal, 2 különböző stílusú dal (az egyik romantikus legyen)
Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken.
Év végi vizsga
Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 igényesebb népdalfeldolgozás, 1 könnyű barokk, ill. klasszikus ária vagy romantikus dal, 1 szabadon választott mű, 1 kamaramű

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „A" tagozat

Készségfejlesztés:

A hang befejezésének gyakorlása. Gyorsabb futamok éneklése. Díszítések, trilla-előkészítő gyakorlatok, koloratúrák gyakorlása. A művekben előforduló technikai hibák önálló gyakorlása.

Ajánlott anyag:

1 népdal feldolgozás
1 barokk, ill. klasszikus mű
3 romantikus, ill. későromantikus mű
1 XX. századi magyar mű

Felhasználható irodalom:

- Ádám Jenő: A dal mesterei III. (EMB)
- Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
- Parisotti: Arie antiche II-III. (Ricordi)
- Kodály: Énekszó
- Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)
- Brahms, Csajkovszkij dalai

Javasolt tankönyv:
Ádám Jenő: A dal mesterei III. (EMB)
Parisotti: Arie antiche II. (Ricordi)

Számonkérés formái:
Félévi koncert
Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 3 különböző stílusú dal az évi ajánlott anyagból
Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken.
Év végi vizsga
Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 magyar népdalfeldolgozás
1 barokk vagy klasszikus dal, 1 romantikus dal, 1 XX. századi magyar mű

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam"B" tagozat
Készségfejlesztés:
Megegyezik az „A" tagozat követelményeivel, továbbá: a hangterjedelem bővítése, nehezebb díszítések, gyakorlatok, a skálagyakorlatok tudatos, önálló alkalmazása, a támasz és levegővezetés fogalmának tudatosítása. Az olasz bel canto kezdetei.

Ajánlott anyag:
1 Bartók- és egy Kodály népdal feldolgozás
3 barokk ill., klasszikus dal vagy ária
5 romantikus dal (köztük 2 Schubert dal)
2 XX. századi mű
1 mű a könnyű műfajból

Felhasználható irodalom:
Mint az „A" tagozaton, továbbá:
- Debussy, Mahler, Grieg, Fauré dalai
- Ária-albumok (EMB, Peters)
- Javasolt tankönyv: mint „A" tagozaton.

Számonkérés formái:
Félévi koncert
Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 3 különböző stílusú dal az évi ajánlott anyagból
Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken.
Év végi vizsga:
Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 barokk vagy klasszikus dal, 1 romantikus dal, 1 XX. századi magyar mű, 1 szabadon választott oratórium- vagy opera-ária, 1 kamaramű

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.
A vizsga anyagából legalább 2 művet magyarul kell énekelni.

5. évfolyam „A" tagozat
Készségfejlesztés:
A rezonancia tökéletesítése. Hangszín és hangerő egysége. Díszítések, trilla. A recitativo éneklés készségének elsajátítása (Händel, Mozart).

Ajánlott anyag:
2-3 népdalfeldolgozás
2 klasszikus dal
1 barokk és 1 klasszikus ária
3 romantikus dal
1 XX. századi magyar mű
1 XX. századi mű a könnyedebb műfajból (operett, musical, sanzon)

Felhasználható irodalom:
Az eddigi kötetek, továbbá:
- Händel-áriák (Breitkopf, Peters)
- Kodály: Négy dal (EMB)
- Brahms, Wolf, Mahler dalai

Javasolt tankönyv:
Parisotti: Arie antiche III. (Ricordi)
Ádám Jenő: A dal mesterei IV-VII-ig hangmagasságtól függően

Számonkérés formái:
Félévi koncert
Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 3 különböző stílusú mű az évi ajánlott anyagból.
Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken.
Év végi vizsga:
Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 ária (kantáta, oratórium vagy opera), 1 romantikus dal, 1 XX. századi magyar mű, 1 szabadon választott dal

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

5. évfolyam"B" tagozat
Készségfejlesztés:
Megegyezik az „A" tagozat követelményeivel, továbbá: bonyolultabb dinamikai gyakorlatok, az állóképesség, fizikai terhelhetőség fokozása.

Ajánlott anyag:
1 nehezebb népdal feldolgozás (nem magyar is)
1 barokk oratórium-ária
1 klasszikus ária
1 romantikus ária
5 romantikus dal
2 XX. századi külföldi szerző dala

Felhasználható irodalom:
Az eddigi kötetek, továbbá:
- Bartók: 20 magyar népdal (Boosey&Hawkes)
- Liszt dalok
- Sztravinszkij, Poulenc, Honegger művei

Javasolt tankönyv:
mint „A" tagozaton

Számonkérés formái:
Félévi koncert
Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 ária, 1 XX. századi külföldi szerző műve, 1 szabadon választott mű, 1 technikai gyakorlat

Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken.
Év végi vizsga:
Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 oratórium- vagy kantáta ária, 1 klasszikus vagy romantikus ária, 1 romantikus dal, 1 XX. századi mű, 1 kamaramű

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsga anyagából legalább 2 művet magyarul kell énekelni.

6. évfolyam „A" tagozat

Készségfejlesztés:

Tiszta intonálás, lágy éneklés, érthető szövegmondás. A éneklés teljes önkontrollja, a zenei anyag fölényes technikájú éneklése.

Ajánlott anyag:

2 népdal
1 barokk-és 1 klasszikus óratórium ária
5 romantikus dal
1 klasszikus vagy romantikus ária 2 XX. századi mű
1 modern dal

Felhasználható irodalom:

Az eddigiek, továbbá:
- Strauss, Britten, Debussy, De Falla művei
- Opera-, oratórium albumok

Javasolt tankönyv:
Ádám Jenő: A dal mesterei IV-VII-ig hangmagasságtól függően

Számonkérés formái:

Félévi koncert
Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 3 különböző stílusú mű az év anyagából.
Nyilvános szereplés iskolai rendezvényeken.
Év végi vizsga:
Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 1 nehezebb magyar népdalfeldolgozás, 1 romantikus vagy későromantikus dal, 1 szabadon választott ária (kantáta, opera vagy oratórium), 1 XX. századi mű

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

6. évfolyam"B" tagozat

Készségfejlesztés:

Megegyezik az „A" tagozat követelményeivel, továbbá: bonyolultabb koloratúra-gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek. A legato, staccato, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása. A hangterjedelem teljes kiépítése.

Ajánlott anyag:

1 Kodály- vagy Bartók dal
1barokk és 1 klasszikus recitativo és ária
4 romantikus vagy késő romantikus dal, köztük Liszt dalok
2 XX. századi mű
2 mű a könnyű műfajból

Javasolt tankönyv:
mint „A” tagozaton
Felhasználható irodalom:
Az eddigi kötetek, továbbá:
- Kodály: Öt dal (EMB)
- Bartók: Öt dal op. 15., op. 16.
- Rachmanyinov, Berg dalok
- Kósa, Kadosa, Petrovics, Farkas Ferenc dalai
- Óratórium albumok

A számonkérés formái:
Félévi koncert
Nyilvános, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 3 különböző stílusú mű
Év végi vizsga:
Zártkörű, a növendéktársak, tanárok jelenlétében.
Anyaga: 4 különböző stílusú mű, 1 ária, 1 kamaramű

A műveket kotta nélkül (kivéve oratóriumária és kamaramű), zongorakísérettel kell előadni. A vizsga anyagából legalább 2 művet magyarul kell énekelni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
A vizsga tantárgya és időtartama
Magánének főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: *minimum 15 perc*

A vizsga tartalma

„A” tagozat
- Egy népdalfeldolgozás; Farkas Ferenc: Béres legény... (EMB 1502 kötetben), Molnár–Kern: Szól a kakas már... (EMB 2251 kötetben), Zöld erdőben, zöld mezőben... (EMB 2251 kötetben) népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet (EMB 5040) dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén.
- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária; A dal mesterei I. II.((EMB 1751, 2110) kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet (EMB 1751 kötetben), Caldara: Fényben fürdik a táj (EMB 1751 kötetben), Morley: Leány és legény (EMB 1751 kötetben) Haydn: Az elhagyott (EMB 1751 kötetben), Beethoven: Szeretlek (EMB 2110 kötetben) nehézségi szintjé).
- Egy romantikus dal; Schubert: A vadrózsa (EMB 2110 kötetben), Jókedv (EMB 2110 kötetben), Könnyzápor (EMB 2110 kötetben), Schumann: Az árva (EMB 2262 kötetben), Az elhagyott lányka (EMB 2262 kötetben), Zöld hímes rét (EMB 2262 kötetben), Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán (EMB 2110 kötetben), Szívek, ha végül válnak (EMB 2110 kötetben), Viszontlátásra (EMB 2110 kötetben), Aratódal (EMB 2110 kötetben), ill. A dal mesterei II. III. (EMB 2110, 2262). kötet dalainak nehézségi szintjén.

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat
- Egy dal Kodály: A magyar népzene (Universal) sorozatból; (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén.

- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária; Caldara: Szívem szép álma (EMB 2909 kötetben); Carissimi: Így élni nem tudok (EMB 2909 kötetben); Händel: Jöjj és járjad (EMB 2909 kötetben); Ó, jaj, vajon csak emlék (EMB 3118 kötetben); Pergolesi: Nina (EMB 2909 kötetben); Beethoven: Rózsalánc (EMB 4470 kötetben); Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV (EMB 2909)., V (EMB 3118)., VII/a (EMB 4470) kötetek dalai nehézségi szintjén.
- Egy romantikus dal; Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég (EMB 5378 kötetben); Egy szót sem, ó, kérlek (EMB 5378 kötetben); Áldás; Brahms: Útban a kedveshez (EMB 2262 kötetben); Vasárnap (EMB 4472 kötetben); Kárbaveszett szerenád (EMB 4472 kötetben), Wolf: Harmatos reggel (EMB 2262 kötetben), illetve A dal mesterei VII/c (EMB 4472), Énekiskola III (EMB 12288)., Csajkovszkij: Dalok (Peters)és románcok (EMB 5378) darabjai nehézségi szintjén.
- Egy XX. századi szerző dala; Farkas: Gitárdalok (EMB 12897), Kósa: Veronika dala;
- Gyermekdalok (EMB 12508) nehézségi szintjén.

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- hangszínek iránti differenciáló képesség,
- szép, érthető szövegmondás.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jól felhangolt zongora vagy pianínó.
Metronóm.
Teljes alakot visszaadó tükör.

7. Egyéb kiegészítések

Az alapfok elvégzése után (6+1 év) a növendék a tanulmányait a kamarazene (kamaraének) főtárgy további négy évfolyamában folytathatja.
A megadott anyag mennyisége minden évfolyamon a minimumot jelenti, melynél többet elvégezni megengedett. Ezt minden esetben a növendék fizikai, hangi terhelhetősége, állóképessége, életkori sajátosságai szabja meg.
A *felhasználható irodalmon* kívül más kiadványok is felhasználhatóak, amelyek az előírt nehézségi fokot nem haladják meg. Kerülni kell a növendék technikai fejlettségét meghaladó művek tanítását, mert ez a hangadó szervek megterheléséhez vezethet, és helytelen beidegződéseket idézhet elő.
A szereplések és a vizsga anyaga a növendék pillanatnyi tudását tükrözze, hogy figyelmét a művészi kifejezésre tudja összpontosítani.

SZOLFÉZS KÖTELEZŐ

A tanszak helyi tantervét készítették: Bálint Ágnes és Török Mihályné Bálint Nóra szaktanárok

A szolfézsnak, mint kötelező tantárgynak két előképző és négy alapfokú évfolyama van, követelményei megegyeznek a szolfézs tantárgy azonos évfolyamainak követelményeivel. Az előképző évfolyamok elvégzése 10 év felett nem kötelező. Szolfézsból kötelező a művészeti alapvizsga, melyet legkorábban a 4. évfolyam végén lehet letenni, azonban a vizsgára bocsátás feltétele az, hogy elvégezze a 4 évfolyam anyagát. Amennyiben tudásanyaga nem felel meg az alapvizsgához elírt mennyiségnek és minőségnek, úgy a szaktanár csak a későbbiek folyamán engedélyezi az alapvizsga letételét (5-6. évfolyam után) A „B" tagozatos növendékeknek 10 évfolyamig kötelező tantárgy a szolfézs. Iskolánkra jellemző, hogy „B" tagozatos gyermek kevés van, ezért képzésük az "A" tagozatosokkal együtt differenciált foglalkozás keretében történik

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.
A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség– és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.
A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!" (Kodály Zoltán)
A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.
Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:
A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:
- belső hallás
- ritmus–metrum,
- tiszta intonáció,
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
- dallamhallás,
- többszólamúság
- harmóniaazonosítás
- zenei olvasás – írás,
- zenei szerkezet (forma),
- zenei memória,
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés,
- a megszerzett tudás alkalmazása,
- a hangszertanulás segítése,
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése,
- a zenei műveltség igényének kialakítása,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása

- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
- a tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása

Rendelkezzék a tanuló
- olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel és
- a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam (KISELŐKÉPZŐ)

Fejlesztési feladatok
- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
- A zene megszerettetése, örömteli művelése.
- A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése
- Helyes testtartás, levegővétel.
- Kezdőhang átvétele.
- Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
- Éneklés játékkal.
- Éneklés szöveggel emlékezetből.
- Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
- Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
- Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
- A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
- 2/4–es ütem.
- Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A „belső mérés” kialakítása.
- Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
- Daltanulás játékkal együtt.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
- A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
- A dallami jelrendszerek: kéz–, betűjel, hangjegy.
- Hanglépcső, vonalrendszer.
- Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
- Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése
- Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerű dallamosztinátók).
- Rögtönzés

- Ritmussorok kiegészítése.
- Kérdés, felelet.
- Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

- A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
- Aktív (előkészített) zenehallgatás.
- Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
- Zajok– zörejek, zenei hang.
- Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
- Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
- A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.

Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Kötelező tananyag

József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató), vagy
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1.(tankönyv, munkafüzet és útmutató) vagy

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
Rokon népek dalai
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Jár a baba
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék
Daloló ABC
Daloló állatok
Rigóné Faragó Zsuzsanna: Kiselőképző feladatgyűjtemény
Bánki Vera - Kismartony Katalin: ZENE- JÁTÉK I. (kiadja: Kecskemét Kyrios Kiadó)
Kerényi György: Gyremekjátékdalok
Kerényi György: Jeles napok dalai
Gryllus Vilmos: Dalok
Forrai Katalin: Ének a bölcsődében

Követelmények

A „belső” lüktetés fejlesztése.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.
A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam (NAGYELŐKÉPZŐ)

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
- A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
- A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
- Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése

- A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
- A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
- A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
- 2/4–es ütem.
- a 3/4–es lüktetés megéreztetése.
- Szövegek ritmusának megfejtése.
- Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
- Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
- Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
- Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
- Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
- A magas és mély képzet kialakítása.
- A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
- A dallami jelrendszerek ismerete.
- A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
- Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
- Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
- Dallamfordulatok visszaéneklése.
- Memorizálás hallás után.
- A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése

- Dal és mérő.
- Felelgetős játékok.
- Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.
- Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
- Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
- Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.
- Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
- Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

***Zenei ismeretek*:**
Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.
***Formai ismeretek*:**
- Motívum
- Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás
- Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
- Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
- A dó helyének változtatása.
- Tájékozódás a vonalrendszeren.
- Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
- Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
- Memorizálás.
- Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).

Rögtönzés
- Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
- Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
- Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
- Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
- Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
- Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
- Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
- Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
- Dinamika, előadási módok.
- Különböző karakterek megfigyelése.
- Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
- A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:
- Ritmus, dallam.
- Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A megismert ritmusértékek nevei.
- Tempó, mérőütés.
- Osztinátó.
- Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
- Pentaton, pentachord.
- A G–kulcs, F–kulcs.
- A törzshangsor.
- A megismert hangközök nevei, jelentésük.
- Motívum, dallamsor.
- Kánon.
- Piano–forte.

Kötelező tananyag
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató), vagy
Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

Ajánlott tananyag
Bosnyák Csilla: Játékos kottaolvasás kicsiknek 1.
Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
Magyar gyermekdalok, népdalok
Gyermekversek.

Rokon népek dalai
Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
Más népek dallamai
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék
Bánki Vera - Kismartony Katalin: ZENE- JÁTÉK I. (kiadja: Kecskemét Kyrios Kiadó)
Kerényi György: Gyremekjátékdalok
Kerényi György: Jeles napok dalai
Gryllus Vilmos: Dalok

Ajánlott zenehallgatási anyag

Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.
Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópát.
Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4–es ütemekben.
Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.
Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
Ismerje a G–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

<u>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</u>

A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
- Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
- Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
- A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Az abszolút rendszer további gyakorlása.
- A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
- A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
- Artikuláció, szövegmondás.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
- A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
- A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, ¾.
- Ütemsúlyok. (ütemezés).
- A szinkópa ismétlése, elmélyítése.
- Az éles és a nyújtott ritmus.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
- Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
- A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
- A tonalitás-érzék fejlesztése. A dallamzáró alaphang: lá, és dó.
- A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
- A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai

- Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
- Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:

- Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
- Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
- Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
- Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
- Felismerés, hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek

- Alaphang fogalma.
- Tiszta– és pien hangos pentatónia.
- Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
- Módosító jelek, előjegyzések.
- A módosított hangok nevei

- A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
- Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1*b* előjegyzésig.
- A párhuzamos hangsorok fogalma.
- A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:

- Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
- A kvintváltás megfigyeltetése.
- $A^5A^{5v}AAv$, illetve A^5B^5A B sorszerkezetek.
- A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás

- A helyes kottaírás.
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
- Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkel 2#, 1*b* előjegyzéssel.
- Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre.
- Igen könnyű diktálási feladatok.
- Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
- Transzponálás írásban.

Rögtönzés

- Ritmussorok rögtönzése.
- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
- Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
- Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
- Párbeszéd, kérdés–felelet.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás

- Különféle kórushangzások.
- Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
- A hangszerek hangszínének felismerése.
- Dinamikai különbségek megismerése.
- A népzene és műzene.
- A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
Mese– és karakterdarabok.

Zenei szakkifejezések ismerete

- A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
- Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
- Alkalmazkodó ritmus.
- Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
- Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
- Hangkészlet, hangsor, hangnem.
- Pentachord, Dur és moll (eol).
- A párhuzamos hangsor fogalma.
- Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
- Ereszkedő dallamvonal.
- Azonosság, variáns, sorszerkezet.

- Transzponálás.
- Prima volta, seconda volta.
- Solo, tutti.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- Staccato, legato.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató vagy
Horváth Istvánné Smid Anna-Lázárné Nagy Andrea: Margaréta zeneismeret I. tankönyv

Ajánlott tananyag

Lázárné Nagy Andrea: Margaréta I. (Gyakorló feladatok)
Bosnyák Csilla: Játékos kottaolvasás kicsiknek 2.
Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).
Könnyű kánonok, biciniumok.
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Dalkíséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó)

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F–kulcsban ábécés névvel olvasni.
Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1*b* előjegyzésig.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1*b* előjegyzésig.
Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.
Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

<u>Az év végi vizsga ajánlott anyaga</u>

A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei ismeret– és élményanyag bővítése.
- A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
- Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
- A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk tánctételek megszólaltatásával.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
- Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése

- A népdalok kifejező megszólaltatása.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- A kétszólamú éneklés kimunkálása.
- Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
- A negyedértékű triola.
- Negyed felütés.
- 3/8–os ütem.
- Váltakozó ütem.
- A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
- Tizenhatodok páros formációi.
- Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
- A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
- A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
- A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
- Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
- Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
- Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
- A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
- A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése

- Hangközök megszólaltatása két szólamban.
- Intonációs gyakorlatok.
- Kánonok, biciniumok éneklése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:

- Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
- Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkel mindkét irányban.
- Felismerés, hallás után és kottaképről.
- A szext hangköz.
- A bővített szekund megfigyelése.
- Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:

- Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
- A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.

Hangsorok:

- A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
- Dúrok és mollok 3#, 3*b* előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése

- AA^{5}A^{5v}A, AA^{5}BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
- A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
- Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás

- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
- Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
- Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
- Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
- Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
- Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
- Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
- Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel

Rögtönzés

- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
- Hiányos dallam kiegészítése.
- Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
- AA^{5}A^{5v}A, A^{5}BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
- Rögtönzés szövegre is.
- Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
- Előtagra utótag rögtönzése (a–a$_{v)}$.

Zenehallgatás

- A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
- Mozgás, gesztus a zenében.
- Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
- Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
- A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
- A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
Mesealakok a zenében.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
- Felütés.
- Váltakozó ütem.
- Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
- Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- A régi és új stílusú népdalok.
- Tripódia
- Motívum, periódus, szekvencia.

- Kvintoszlop.
- Párhuzamos és ellenmozgás.
- A metronómjelzés.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa II. és kötet vagy
Horváth Istvánné Smid - Lázárné Nagy Andrea: Margaréta zeneismeret II.

Ajánlott tananyag

Lázárné Nagy Andrea: Margaréta I.
Bosnyák Csilla: Játékos kottaolvasás kicsiknek 3.
A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
Néhány tánctétel a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
Komjáthyné: Zongoraiskola II.
Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3*b* előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A magyar népdalok élményszerű előadása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok.
- A negyed értékű triola további gyakorlása, alkalmazása.
- A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
- Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
- Alla breve.
- A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás elsősorban kottaképről.
- Módosított hangok: *fi, szi, di* és *ta* gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése

- Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok.
- Kánonok.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T–D–T kapcsolatok megfigyelése.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
- A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
- A szűkített kvint (oldással) ismertetése.
- Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

***Hangzatok*:**

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításainak elve.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:

- Dúrok és mollok 4#, 3b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése

- A periódus felépítése. Nyitás –zárás.
- Kis kéttagú–, háromtagú forma.

Zenei olvasás, írás

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
- Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
- Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
- Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).
- Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
- Dinamika a barokk korban.
- A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
- A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Siciliano és mazurka ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop. Kvintkör.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció.
- Periódus.
- Szekvencia
- Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa III. vagy
Horváth Istvánné Smid Anna – Lázárné Nagy Andrea: Margaréta zeneismeret III.

Ajánlott tananyag

Lázárné Nagy Andrea: Margaréta II. feladatgyűjtemény
Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár I.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
Kerényi M. György: Százszínű csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc I.
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Győrffi István: Dallamírási feladatok
Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból
Dalkíséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.
Tudjon folyamatosan 3/8-os, 6/8–os ütemben ritmust olvasni.
Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 3*b* előjegyzésig. Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll és szűkített hármashangzatokat.
Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
Ismerje a tonika és domináns funkciókat.
Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.
Ismerje az alapvető tempó és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
- A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
- Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
- Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek

- Átkötés, pontozás gyakorlása.
- Harminckettedek.
- Alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
- A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
- A bővített kvart oldással.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.

- A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
- Késleltetés.
- A hangközök rendszerezése.
- A hangközfordítás elve.
- A tiszta, kis– és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
- A dúr, moll szűkített és bővített hármashangzatok gyakorlása oldással.
- Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
- Éneklése oldással szolmizálva.
- A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus– és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
- Dallami variánsok, figuráció.
- A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
- Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
- Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
- Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
- Kánonok éneklése.
- Hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése

- Zárlatok: fél– és egész–zárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal.
- Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.
- Rondó forma megismerése.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
- A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
- Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás

- A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
- Hangszín – hangszerelés.
- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
- A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
- A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
- A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.

Romantikus dalok, karakterdarabok.

A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.

Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Rögtönzés

- Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opusz.
- Kvintkör.
- Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- A hangközfordítás elve.
- Tritonusz.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás.
- Késleltetés.
- Kadencia, fél– és egész–zárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, ária, opera.
- Szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, rondóforma, variáció.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
- Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa IV.

Ajánlott tananyag

Horváth Istvánné Smid Anna – Lázárné Nagy Andrea: Margaréta zeneismeret III.
Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Virágos sorozat népdalfüzetei
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.

Győrffy István: Dallamírási feladatok

Követelmény

Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 5#, 5*b* előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3*b.).*
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanév végi vizsga helyett ebben az évben a növendékek művészeti alapvizsgát tesznek.

Követelmények az alapfokú évfolyamok (4. évfolyam) elvégzése után

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig.
Ismerje fel hallás után és kottaképről a szinkópa–, éles– és nyújtott ritmust, valamint az egyszerűbb ritmikai átkötéseket.
Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2 –es ütemekben.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.
Ismerje a
– pentaton hangsorokat.
– tudja a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig,
– ismerje a háromféle moll hangsort.
Ismerje fel a művek hangnemeit – hangszeres darabjaiban is.
Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
– tudja azonosítani – hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan is – az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket,
– ismerje fel ezeket kottaképről és hallás után.
Ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint hangközöket; tudja ezeket kottaképről azonosítani.
Ismerje a négyféle alaphelyzetű hármashangzat, a dúr és moll fordítások elvét, valamint a dominánsszeptim–hangzat felépítését.
Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani.
Ismerje a funkciós főhangokat 3#, 3b előjegyzésig.
Ismerje a funkciós vonzást.
Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
Tudjon lejegyezni:
– rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
– kétszólamú, igen könnyű műzenei periódust, illetve szólamait hallás után kiegészíteni..
Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
– a magyar népzene stílusjegyeit,
– a periódus fogalmát,
– a kis formákat,
– a triós formát,
– a klasszikus szonátaformát,
– a rondót.

Rendelkezzék a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a bécsi klasszikus zenében).
Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli vagy szóbeli vizsga
A vizsga feladatait a tanév elején állítják össze a szolfézstanárok az A), illetve B) feladatsorok nehézségi szintjén, amit a testület a munkatervvel együtt fogad el.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga

A) Feladatsor

1. 10-15 feladatból összeállított zeneelméleti teszt (hangközök, hármashangzatok, hangnemek, hangsorok, stb.)

2. Könnyű kétszólamú klasszikus periódus felső szólamának **lejegyzése**
A zenei részlet 2/4, 3/4 vagy 4/4–es lüktetésű, lehetőleg A–Av felépítésű, modulációt, alterációt, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó legyen. A tanulók számára a táblán adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
A részlet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

3. Megadott klasszikus kis forma **elemzése** hallás és kottakép alapján.
Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat–felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

B) Feladatsor

1. 10-15 feladatból összeállított zeneelméleti teszt (hangközök, hármashangzatok, hangnemek, hangsorok, stb.)

2. Egy magyar népdal **lejegyzése**
A népdal: új stílusú, négysoros, 8–10–es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. A tanulók számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
A népdal nyolcszor hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Megadott klasszikus kis forma **elemzése** hallás és kottakép alapján.
Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat–felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag:
A vizsgázó
- tudjon 10 népdalt előadni,
- ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
- tudjon 5 műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező) megszólaltatni,
- ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló **elemezzen** egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a negyedik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján.
Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
1. feladat – teszt: A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
2. feladat– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
3. feladat: – elemzés: Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.
A dolgozatban egyértelműen jelölve van a feladatokban megszerezhető maximális pontszám.

A szóbeli vizsga értékelése.
- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása **(10p)**
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete) **(10p)**
- zenetörténeti tájékozottság **(10p)**
- formai ismeretek **(10p)**
- tájékozódás a zenei műfajok között **(10p)**

Az adható érdemjegyek:
- elégtelen (1) 0-35%
- elégséges (2) 36-50%
- közepes (3) 51-65%
- jó (4) 66-80%
- jeles (5) 81-100%

Elégtelen vizsga esetén augusztusi pótvizsganapon van lehetőség a javításra.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, zenei szakkönyv.

Szolfézs – „B” tagozat

3. évfolyam
Fejlesztési feladatok

- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Nyolcad és tizenhatod felütés.
- Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8–ban is.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
- Más népek népzenéjének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel).
- Kánonok éneklése.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.
- Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.
- Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
- A hangközök megfordításai.
- Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

Hangzatok:

- Építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
- A dominánsszeptim hangzat megfigyelése .

Hangsorok:

- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése:

- A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
- Kis kéttagú–, háromtagú forma, triós forma.
- A kisformák hallás utáni felismerése.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.
- A helyes kétszólamú kottaírás.

Rögtönzés

Megegyezik az „A”-éval

Zenehallgatás

Megegyezik az „A”-éval

Zenei szakkifejezések

- Augmentálás, diminuálás.
- Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
- A régi stílusú és új stílusú népdalok.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók, vagy
Horváth Istvánné Smid Anna – Lázárné Nagy Andrea: Margaréta zeneismeret III.

Ajánlott tananyag

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.
Szőnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei
Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia
Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.

Györffy István: Dallamdiktálás

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.

Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel a tanult hangnemekben.

Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.

Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4*b* előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.

Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.

Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.

Tudja ismereteit alkalmazni hangszertanulása során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A többszólamú éneklési készség fejlesztése.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.
- A zenei elemző képesség fejlesztése.
- A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés

- Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.
- A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.
- A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (*di, ri, fi, szi, ta, ma*) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
- Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
- Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe.
- A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
- T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
- A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
- Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
- Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
- Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel az eddigi hangnemekben.
- A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkel, lapról olvasása,

írása hallás után.
- A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
- A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
- A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkel, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.

***A formaérzék fejlesztése*:**

Triós forma, rondó–, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

Zenei olvasás, írás
- Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.
- Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).
- Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
- A kétszólamú művek megszólaltatása ének–hangszer előadásban is.

Zenehallgatás
- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.
- A variációs forma.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.
Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

Rögtönzés

Megegyezik az „A”-éval

A zenei elemző képesség fejlesztése:

A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.

Zenei szakkifejezések ismerete
- Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- Hangközfordítások, hangzatfordítások.
- Figuráció.
- Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
- Homofon, polifon szerkesztési mód.
- Dal, opera, ária, szimfónia.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók

Ajánlott tananyag

Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.
Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.
J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia
Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.
A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.
Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.
Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után.

Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,
Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkel,
Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.
Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.
Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyag egyéni bemutatással.
- A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

A művészeti alapvizsga követelményei „B" tagozaton

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.
(Mindkettő kötelező)

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

1. Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközök megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.

2. Hangzatlejegyzés

10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt
A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus **lejegyzése** funkciós basszussal
Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.
A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.
A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga

1. Egyszólamú klasszikus dallam **lapról éneklése** rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.
Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

2. Memoriter anyag:
A vizsgázó

- tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt,
- ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
- tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
- ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

3. A tanuló **elemezzen** egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése
- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

Zeneismeret tárgyak közül Kötelezően választható tárgyak

Szolfézs – 5. évfolyamtól kötelezően választható

Azok a növendékek, akik a 4. évfolyam végén művészeti alapvizsgát tettek, kötelező tárgyként folytathatják szolfézs tanulmányaikat. Ugyanakkor azoknak, akik nem tették le a vizsgát, továbbra is kötelező tantárgyként kell felvenni. Mivel ezekben az évfolyamokban már valószínűleg alacsony lesz a létszám, összevont csoportokban kell dolgozni, ahol a pedagógus feladata, hogy differenciálja a tananyagot.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
- A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
- Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
- A tanult magyar népdalkincs bővítése.
- A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
- Augmentálás– diminuálás.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
- Az alterált fordulatok megfigyelése.
- Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
- A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.
- A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:

- Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
- A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
- A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
- A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6*b* előjegyzésig.
- A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

***A formaérzék fejlesztése*:**

- Rendhagyó periódusok.
- Álzárlat.
- Egyszerű, két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
- A szonáta–, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.
- A formai ismeretek mélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
- Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
- Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Két– vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy–egy alterált hanggal.
- Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.
- Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
- Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés

- Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
- Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
- Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás

- A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
- Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
- A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
- Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
- A programzene és a társművészetek kapcsolata.
- A tonalitás felbomlása.
- A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
- A zenei formák változásainak megfigyelése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással. A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)

Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)

Romantikus opera részletek.

A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz–ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése

- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.

- Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
- A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Komplementer, osztinátó ritmus.
- Modális hangsorok.
- A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- A bővült periódusok: külső és belső bővülés.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat.
- A szonáta– és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia tételrendje.
- Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
- A szimfonikus költemény.
- Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató

Ajánlott tananyag

Agócsy László: Zenei olvasókönyv
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Péter József: 165 kánon
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok

Követelmény

Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).
Tudja a hangnemeket 6#, 6*b* előjegyzésig. Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Tudja a hármashangzatokat és fordításaikat (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim– akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.
Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim–akkordot.

Ismerje a szűkített szeptim– hangzat felépítését.

Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.

Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.
Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni. Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit. Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.

Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.
Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
- Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
- Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.
- A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.
- További ismerkedés a XX. századi zene hangzás– és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
- A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.
- Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.
- A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.
- A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene–szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).
- Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
- A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:

- A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.
- A szűkített kvart fogalma.
- Az enharmónia.

Hangzatok:

Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.
- A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.
- Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.
- Memorizálás kottakép valamint hallás után.

Rögtönzés

- Dallam– és ritmus kiegészítés.
- Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.
- Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
- XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.

Zenehallgatás

- A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.

- A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.
- A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
- A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
- A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.
- A barokk táncok a szvitekben.
- A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.
- A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.
- A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Barokk zene régi hangszereken.
XX. századi nagyobb lélegzetű mű illetve műrészlet feldolgozása.
(pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Hemiola, komplementer ritmus.
- Számozott basszus, continuo.
- Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
- Motetta, madrigál, mise.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A barokk versenymű. concerto grosso, concertálás.
- A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
- Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Zenei elemzési képesség

- Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
- Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű
- formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

Kötelező tananyag

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Ajánlott tananyag

Magyar népdalok.
Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Bartók Béla: Mikrokozmosz
Bartók Béla: Gyermekeknek
Bartók Béla: 27 egyneműkar
Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Agócsy László: Bach olvasókönyv
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.
Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek. (Válogatva J. S. Bach, H. Purcell, G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)

Követelmény

Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális. Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7*b* előjegyzésig. Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5*b* előjegyzésig.
Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.
Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat. Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.
Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.
Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszertanulásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
- Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Továbbképző évfolyamok „A”– tagozat

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.
- A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.
- A középkor világi zenéje.
- A reneszánsz zene fénykora.
- Az opera keletkezése.
- A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés.

- A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők).
- Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.
- Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.
- Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.
- A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
- Az imitáció, a reális és tonális válasz.
- Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.

- A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.
- Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.
- Modális dallamok transzformálása.
- A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.
- Új hangközök elsajátítása: duo– és tredecima.
- A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése.
- Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.
- Plagális zárlatok megszólaltatása.
- Memóriafejlesztés*:* témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.
- Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
- Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
- Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések

- Melizma.
- Motetta, mise, carol, anthem.
- Madrigál, korál, zsoltár.
- A gregorián mise állandó részei.
- Recitatívó, ária, continuo.
- Plagális zárlat.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
(Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).
Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
Lassus: 24 kétszólamú motetta
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással. A középkor világi zenéje.

A mise állandó részeinek megfigyelése.

A korabarokk opera, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.

Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

Követelmény

Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.

Ismerje a kvintkört.

Tudjon könnyű egy– vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni. Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.

Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.
- A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
- A zenei készségek elmélyítése.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- A barokk hangszeres műfajok áttekintése.
- A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
- Az oratórium.
- Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
- A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
- A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
- Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, elemzése.
- Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
- Imitáció, reális, tonális válasz.
- Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.
- Kánonok.
- Többszólamú énekgyakorlatok.
- Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
- Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

Rögtönzés

Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.

Zenehallgatás

- Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
- A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
- Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
- A fúga témák belépésének megfigyelése.
- Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Barokk táncok, a szvit tételei.
- Variációk: chaconne, folia, passacaglia.
- Concertálás, concerto grosso, continuo.
- Korál.
- Mise, oratórium, kantáta, opera.
- Fúga.
- Ellentéma.
- Dux, comes.
- Modulációs irányok.
- Rokon hangnemek.
- Számozott basszus.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph. Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti (hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.

G. F. Händel: áriák, recitatívók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái : Vízizene)

J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h– moll szvit).

Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Követelmény

Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.

Tudjon két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).

Tudja a barokk concertálás, imitáció, fúga, tonális és reális válasz fogalmát. Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.

Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.

Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.

Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

ZENETÖRTÉNET–ZENEIRODALOM

A szolfézs művészeti alapvizsga letétele után kötelezően választható.

Mivel az alacsony létszám miatt egyetlen zenetörténet csoport van mindenkor a zeneiskolában, nem mindenki az első évfolyamban kezdi tanulmányait, hanem bekapcsolódik a második, harmadik, stb. évfolyamba. A műveltség átadása és az érdeklődés felkeltése szempontjából nem számít, hogy a növendék melyik zenetörténeti korszakban kapcsolódik be, hiszen a tananyag átadása nem feltétlenül kronológikus sorrendben történik. (Tarthatók tematikus félévek. Pl.: operatörténeti félév; országok zenéje félév; egy-egy nagyobb zeneszerzőről szóló félévek, stb.)
A zenetörténet–zeneirodalom tanításának a célja, hogy a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai
- a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.
- Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat
- rendszeres hangverseny– és operalátogatásra,
- múzeumok látogatásra, a zenei események múzeumok által nyújtott naprakész kiállításainak feldolgozására
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására
- az internet által kínált lehetőségek tudatos és igényes kihasználása
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.
Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).
Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Ajánlott felosztás:

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Tájékozódás a zene eredetétől a reneszánsz végéig (korai barokk kezdetéig).
Zenei ismeretek átadása – Tananyag
- *Bevezetés a zenetörténetbe*
  1. A zene eredete a fizikai, a biológiai és az emberi lét szintjén:
  2. A természeti népek zenéje:
  3. A hangrendszerek kialakulása:
  a pentatónia és diatónia jellemzői, önálló stíluskörei, előzenei megnyilvánulásai.

- *Az ókori és ókori eredetű zenekultúrák:*
  a mezopotámiai, egyiptomi, kínai, japán, indiai, indonéziai, zsidó és görög zenekultúra.
- *Az európai középkor zenekultúrája:*
  a gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése, énekfajtái, liturgiában betöltött szerepe;
  a szolmizáció keletkezése;– a világi műzenestílus megszületése: trubadúrok, trouvèrek;
  a többszólamúság kezdeti formái (az organum típusai); – ars antiqua (13. század).

A reneszánsz zenéje:
- a reneszánsz kezdetei: az ars nova művészete
- a homofónia és polifónia fogalma;
- egyházi műfajok: mise, motetta;
- Németalföld művészete (Dufay, Ockeghem, Josquin és kortársaik – 15. század);
- a klasszikus vokálpolifónia (Palestrina és Lassus – 16. század);
- világi vokális műfajok: frottola, villanella, madrigál, chanson, históriás ének;
- hangszeres zene: táncok, táncpárok, vokális művek hangszeres átiratai, az önálló hangszeres műfajok kialakulása (prelúdium, fantázia, toccata);
- a kor magyar műzenéje (Tinódi és Bakfark – 16. század).

Követelmény
Az ókori, középkori, és reneszánsz zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján, beadandó házidolgozat

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Tájékozódás a barokk kor művészetében, főbb műfajaiban.
Zenei ismeretek átadása – Tananyag
- *A barokk stílus kialakulása, jellemzői:*
  a monódia; a firenzei Camerata; az opera születése; a görög és római mitológia szerepe a barokk operákban és más világi műfajokban;
  Monteverdi – opera és madrigál;
  Schütz – német egyházi zene a 17. században;
  Lully, Couperin, Rameau: a francia opera és billentyűs zene a felvilágosodás korában;
  Purcell – az angol opera (Dido és Aeneas);
  Corelli, Vivaldi, – concerto és concerto grosso Itáliában, illusztratív jelenségek a hangszeres zenében: a programzene a barokkban (pl. Vivaldi program–versenyművei: Négy évszak stb.);
  Domenico Scarlatti szonátái – a „virtuóz” billentyűs zene a barokk korszakban;
  Telemann – „Tafelmusik” – szórakoztató zene a 18. század első évtizedeiben.
- *Bach és Händel művészete*
  1. Bach életútja, az életének főbb állomásaihoz kapcsolódó műfajok:
  vokális művek:
  a korál szerepe Bach műveiben;
  hangszeres művek: (prelúdium, toccata, fantázia és fúga, korálelőjáték, passacaglia), zenekari szvitek (táncformák), versenyművek, ciklikus alkotások.
  2. Händel művészete, életútja, főbb műfajai:
  A korszak általános stílusjegyeinek, főbb tendenciáinak tudatosítása a két nagy mester művészetében.

Követelmény

A barokk korszakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján, beadandó házidolgozat

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A bécsi klasszika, valamint a korai romantika művészetének megismerése.
Tájékozódás a bécsi klasszikus zene legfontosabb műfajaiban, a kis– és nagyformák világában, valamint a korai romantika főbb stílusjegyei, élményanyaga, mestereinek művészete.
(Elsősorban Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert művei).

Zenei ismeretek átadása – Tananyag
- *Átmenet a barokk és klasszika között:*
  az „érzelmes" (C.Ph.E.Bach), a „gáláns" (J.Chr.Bach) stílus;
  a mannheimi–iskola (Johann Stamitz) – a zenekari hangzás átalakulása.
  A műfajok, a formák és a zenei nyelv átalakulása a barokk és klasszika határán.
- *A bécsi klasszika főbb stiláris, formai, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsőrendűen reprezentáló műfajok alapján:*
  Gluck (a barokk opera műfaji tradícióinak továbbélése és átalakulása a 18. század második felében, a gluck–i „operareform");
  Haydn (szimfónia, vonósnégyes, oratórium);
  Mozart (szimfónia, zongoraverseny, divertimento, szerenád, opera);
  Beethoven (szimfónia, nyitány, versenymű, vonósnégyes, zongoraszonáta); életmű két korszak határán, a „klasszikus" és a „romantikus" Beethoven.
- *Formatani összegzés:*
  periódus, bővített periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátarondó;
  vokális tételtípusok: recitativo (secco, accompagnato), ária, együttesek, kórus stb.
  A klasszikus zene stiláris egységén belül az egyes mesterek műveinek stiláris vonásai.
- *A korai romantika főbb stíluselemei*
  Schubert művei alapján: dal, dalciklus, szimfónia, zongoraművek, kamarazene.

Követelmény
A bécsi klasszikához, valamint a korai romantikához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján, beadandó házidolgozat

4. évfolyam
Fejlesztési feladatok
A romantika zenéje:
- a klasszicizmus formavilágának továbbélése, átalakulása, felbomlása;
- stiláris és esztétikai változások, új műfajok a 19. század zenéjében;
- a zeneszerzők egyéni hangja, egyes műfajok megkülönböztetett szerepe a különböző mesterek életművében.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

- *A romantika élményanyaga: új témák (történelem, mítosz, irracionalitás, népiesség stb.) a 19. században;*
  természeti élmények a romantikus zenében;
  az irodalom, a képzőművészet, a filozófia és zene kapcsolódási pontjai a romantika korában (Goethe, Schiller, Heine, E. T. A. Hoffmann, Hugo stb. művei a dal–, az opera– és a hangszereszenében);
  Új műfajok;
  A történeti szemlélet kialakulása (Schumann, Mendelssohn, Liszt – a barokk korszak zenéjének újrafelfedezése);
  Nemzeti stílusok kialakulása:
- *A zongorairodalom átalakulásának főbb vonásai:*
  rövid lélegzetű karakterdarabok és nagyformák (a „romantikus" szonáta) Schubert, Schumann, Liszt, Chopin és Brahms műveiben;
  A klasszikus formavilág fokozatos felbomlása, új formai alapelvek kialakulása, a szonátaforma romantikus felfogása, improvizatív jellegű formálás;
  Az egyes formák, műfajok szerepe az egyes mesterek életművében, stílusában.

Zeneszerzői életművek:

Schumann fiatalkori zongoradarab–sorozatok, 1840 után: a dal, szimfonikus művek, és kamarazene;
Weber: a romantikus német opera kezdetei: A bűvös vadász;
Mendelssohn: klasszikus formatisztelet és romantikus zenei nyelv: hegedűverseny, szimfóniák, mesevilág a zenében: Szentivánéji álom;
Berlioz: programzene megteremtője: Fantasztikus szimfónia;
Chopin: a kisformák mestere (etűdök, nocturne–ök, prelűdök, balladák, polonézek, mazurkák);
Liszt: zongoradarabok, szimfonikus költemények, egyházi művek;
Brahms: dalok, zongoradarabok, szimfóniák;
Csajkovszkij: szimfóniák, színpadi művek;
Dvořák: szláv táncok, szimfóniák;
Grieg: zongoradarabok, zongoraverseny, Peer Gynt–szvit.

Követelmény

A romantika zenéjéhez és zeneszerzői életutakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott zeneművek és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján, beadandó házidolgozat

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A 19. századi olasz, német, magyar és orosz opera.
Stílusirányzatok és alkotók a századfordulón Európában.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

- *Operatörténet a 19. században és a 19–20. század fordulóján:*
  a 19 századi olasz opera;
  Verdi és Puccini művészete;
  Wagner művészetének jelentősége a 19. század zenéjében;

Muszorgszkij operái: az orosz történelem az operaszínpadon, népzenei hatások és zenedráma; a 19. századi magyar opera: Erkel.

- *Ismerkedés a századforduló és a 20. század első felének főbb zenei stílusirányzataival, jelentősebb mestereivel:*
  A különböző stílusirányzatok (impresszionizmus neoklasszicizmus, expresszionizmus, szerializmus) sajátosságai, zenei eszközei, az ezeket képviselő mesterek alkotókorszakai, orientációinak fő vonásai a következő mesterek életművében:
  Debussy, Ravel, Satie, Mahler, Schönberg, Webern, Berg, Stravinsky, Prokofjev, Sosztakovics, Janáček;
  a népzene mint stíluselem a 20. század első felében;
  a jazz mint stíluselem a 20. század első felében (a jazz történelmi és stiláris gyökerei);
  a hagyományos tonalitás felbomlása (pentatónia, modális hangsorok, egészhangú skála, modell–skálák, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia);
  az egyes zenei stílusirányzatok jellemző sajátosságait komplexen reprezentáló művek részletesebb elemzése, megismerése.

Követelmény
A 19. századi olasz, német, magyar és orosz operához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján, beadandó házidolgozat

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Bartók és Kodály életművének megismerése.
Kortárs zene főbb irányzatainak megismerése

Zenei ismeretek átadása – tananyag
- *Bartók és Kodály művészete:*
- *Bartók és Kodály kortársai és az utánuk következő generáció:*
  Dohnányi Ernő, Weiner Leó, Lajtha László, Szervánszky Endre, Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa György.
- *Bevezetés a magyar, az európai és az amerikai kortárs zenébe:*
  Kurtág György, Ligeti György, Szőllősy András, Ránki György, Farkas Ferenc, Durkó Zsolt, Balassa Sándor, Bozay Attila;
  a 70–80–as évek magyar avantgarde zeneszerzői: Jeney Zoltán, Sáry László, Vidovszky László, Dukay Barnabás;
  John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass;
  a háború utáni zene stílusirányzatainak (szerializmus, elektronikus zene, minimal–zene, posztmodern, computer–zene) szemléltetése a kiválasztott zeneműveken.
  Tájékozódás a mai jazz, a rock, a filmzene és az alternatív zenei irányzatok (performance, world music stb.) világában.

Követelmény
Bartók és Kodály művészetéhez és a kortárs zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján, beadandó házidolgozat

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a zenetörténet stíluskorszakainak kronologikus időrendjében.
Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.
Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó.
Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

ZENEELMÉLET

A szolfézs művészeti alapvizsga letétele után kötelezően választható.
Mivel az alacsony létszám miatt egyetlen zeneismeret csoport van mindenkor a zeneiskolában, a pedagógus feladata, hogy differenciálja a tananyagot.
A zeneelmélet–tanítás akkor töltheti be feladatát, akkor fejlesztheti a tanuló zenei készségét (hallás, formaérzék stb.) ha szemléletében mindig egységet képviselve, egyszerre nevezi meg a harmóniai és formatani ismereteket.
Az analízis célja a műalkotás egységének bemutatása. Rá kell mutatni olyan zenei összefüggésekre – a funkciós zenei renden belül –, melyek egyszerre vonatkoztathatók harmóniai vagy a legkisebb formai egységre, de az egész mű egészére is. Ezeknek az összefüggéseknek meglátása, illetve megérzése szolgálja azt az élményt, melynek birtokában a tanuló – függetlenül tanulása céljától – a zeneművészetet értő, érző és őrző személyiséggé válik.
A tanult – hangnemi, formai, funkciós – ismeretanyag elmélyülésével, a hangzó zenei példák növekvő mennyiségével fejlődik a tanuló zenei készsége, s ez az, ami fejleszti íráskészségét is. A megismerés, elemzés különböző fázisainak megfelelően – a „tudatos utánzásra késztetve”, a tanuló érdeklődését szem előtt tartva, személyiségének és zenei készségének fejlődését figyelembe véve – lehet íráskészségét alakítani. Nem cél, hogy a még személyiségében is fejlődés alatt álló tanuló zenei tanulmányainak ezen a fokán (pl. 13–14 évesen) „stílustiszta” kompozíciókat írjon. A cél az, hogy a tanult anyagban – lehetőség szerint – biztos formai és hangnemi (hangrendszerbeli) érzékkel rendelkezzen. Ennek kimunkálása az egyik legfontosabb feladat. A „cezúrák” érzékeltetése, a két „megállás” közti összefüggésekre való rámutatás (pl. félzárlat, egészzárlat) irányítja és vezeti a tanuló formaérzékének fejlődését

A program célja, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet–tanítás szakirányú feladatai:

- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó–, elvonatkoztató– és rendszerező képességet,
- a tanuló szerezzen jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam,
- ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót – zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve – az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket – egy–egy tanulmányi időszaknak megfelelően – a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában
- (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

A tananyag részletes kidolgozása megtalálható a www.mzmsz.hu weblapon

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy – az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával – érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.
Iskolánkban (majdnem) minden hangszer tanításának a célja, hogy a növendék alkalmas legyen a zenekari (vagy kamarazenei) munkára. A zenekari munka a közösségteremtés egyik legfontosabb eszköze.

Ezért célja többek között:
- Együttműködés létrehozása a tanulók tudásának különbözőségéből A közösség erejével való útmutatás a toleráns magatartásra.
- A kultúra iránti nyitottság kialakítása
- A művészetek aktív művelése fontosságának hangsúlyozása

A zenekari foglalkozások feladatai
- A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.
- A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
- A „zenekari hallás" fontosságának alakítása, tudatosítása.
- A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális–horizontális) fejlesztése.
- Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
- Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
- A különböző hangszercsoportoknak megfelelő – a zenekari ülésmódból adódó – helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer–összeállításra íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.
A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének
A „klasszikus" összeállítások (vonós–, fúvószenekar) mellett a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően számtalan hangszeres összeállítás működhet eredményesen, e miatt éves szintre lebontott egységes fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

A megjelölt fejlesztési követelményeket elsősorban a közös zenekari játék kialakítására és fejlesztésére jellemző ismeretek és készségek szerint három csoportra bontva (összevont évfolyamok) soroljuk fel.

Kezdő	1–2. évfolyam (–14 éves korig)
Középhaladó	3–4. évfolyam (12–18 éves kor)
Haladó	2–6. évfolyam (16–22 éves kor)

Iskolánkban működik
- ***fúvószenekar*** *(vegyes csoport: haladók és kezdők együtt zenélnek: a kezdők külön felzárkóztató*

foglalkozásokon veszenek részt)
- **Vonószenekar-** kezdő csoport
- És a jövőben tervezzük a **gitáregyütteseket** kialakítását

Kezdő csoport

Fejlesztési feladatok
- A helyes zenekari ülés kialakítása.
- Egymásra figyelés, alkalmazkodás.
- Hosszú és rövid hangok.
- A szólamon belüli frazeálás betartása.
- Zenekari hallásfejlesztés, többszólamúság.
- Tempóvétel, tempótartás.
- Dinamikai folyamatok kialakítása.
- A zenekari kommunikáció kialakítása (a karnagy és a zenekar, illetve a zenekari szólamok között).

Követelmény

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő hangszerkezelés egységesítése, a zenekari ülésmódból adódó helyes hangszertechnikai mozgások kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

Év végi meghallgatás: 10–12 perces nyilvános bemutató.

Középhaladó csoport

Fejlesztési feladatok
- Az eddig tanult ismeretek, készségek fejlesztése, adott esetben önálló használata
- A zenekari hangzás iránti igényesség kialakítása, alkalmazása.
- Dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalása, fejlesztése.
- A tempóvétel és –tartás differenciálódása.
- A zenekari kommunikációs lánc tudatosításának elkezdése.

Követelmény

A közös alkalmazkodás képességének kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

Év végi meghallgatás:

15–30 perces nyilvános hangverseny.

Haladó csoport

Fejlesztési feladatok
- Az eddig tanult ismeretek, készségek további fejlesztése.
- A zenekari rubato játékmód elsajátítása. – A zenekari kommunikációs lánc tudatos alkalmazása.

Követelmény

Önálló kamarazenekari játék kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

25–40 perces nyilvános hangverseny

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje meg
- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes
- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében
- betöltött funkciója szerint eljátszani,
- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt–játékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni
- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és –tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy–zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

A tanuló legyen képes
- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

Alkalmazza tudatosan
- a zenekari kommunikációs láncot,
- a zenekari rubato játékot.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Az együttes működéséhez szükséges hangszerek
A létszámhoz igazodva kottapultok, karfa nélküli székek.
Felvételek készítéséhez (a produkció értékeléséhez) audio– és videofelvevő és –lejátszó.

Kamarazene

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene / társasének–tanítás – különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató–nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége. A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.

A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja feladatai

Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.

Képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.

Gyakoroltassa rendszeresen a laprólolvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszerösszeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési feladatok

A kamarazene–oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres / vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei

- Beintés–leintés.
- Közös levegővétel és intés.
- Az „avizó” fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
- Intés felütéssel való kezdésre.
- Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.

- A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
- A kottaállványok megfelelő magassága.

A kottaképre vonatkozó ismeretek
- Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.
- Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
- Vi–de jel.
- A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
- Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek
- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
- Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
- A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás, segéd– illetve tisztítófogások).
- A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása
- A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata
- Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
- A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók
- Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
- Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek
- A játszott művek formája, harmóniai világa
- A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
- A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
- Homofon zene.
- Polifon zene.
- Izoritmikus zene.
- Kánon, imitáció, fúga.
- Cantus firmus.
- Consort–muzsika.
- A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus tánctételek, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
- Ellenszólam.
- Basso continuo.
- A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes, stb.
- A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése
- Lapról olvasás.
- A belső hallás fejlesztése.
- intonációs készség.
- Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
- A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.

- Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag

Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes
- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
- be– és leinteni,
- az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
- homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában
- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
- a disszonancia–konszonancia súlyviszonyaival,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

2. évfolyam

Ajánlott tananyag

Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes
- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
- szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,
- legalább a hosszan álló harmóniákban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,
- disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,
- a tanár jelzése alapján szólamát – szerepének megfelelően – kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.

A tanuló legyen tisztában
- az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
- a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Koncertszerű, 6–8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tételekből) álló műsor.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes
- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
- be– és leinteni,
- az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában
- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Ismerje
- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni
- és leírni azokat,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaraműű vagy tétel koncertszerű bemutatása; Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB), W. A. Mozart: Kürtduók (EMB), Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I. R. Reneszánsz művek (EMB 6974) Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160, Kamaraének–mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség.
- hangképzés,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása
- árnyalt dinamikák alkalmazása,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

Továbbképző évfolyamok

1. évfolyam

Ajánlott tananyag

Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
- partitúrából játszani,
- a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
- segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni,
- a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Koncertszerű, legalább 8 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

2. évfolyam

Ajánlott tananyag

Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
- folyamatosan, kottahűen lapról olvasni,
- ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
- minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben),

- polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni,
- önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.

3. évfolyam
Ajánlott tananyag
Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
- készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket.
- irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
- önállóan kijavítani ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
- meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
- a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
- az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
- önállóan olvasni a XX.sz.– i kottaképet
- önállóan kialakítani a barokk díszítéseket
- önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva

A tanuló legyen tisztában
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor

4. évfolyam
Ajánlott tananyag
Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
- teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.
- az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására, „koncertszerű” lapróljátékra
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani

A tanuló legyen tisztában
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

- bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
- partitúrából játszani,
- a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- polifon műben „elúszás" esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan kialakítani az adott zeneművű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Ismerje

- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

Továbbképző évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek a növendékek.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tanulandó művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer). Kottaállványok.

Hangológép.

Metronóm.

KÓRUS

A kórus tantárgy oktatásának célja, olyan pozitív élménynyújtás, amely a tanulók zenei és közösségi élményhez juttatásával hat az emberi kapcsolatokra és ezen keresztül az egyén személyiségfejlődésére.

A kórusfoglalkozás feladatai

Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.

Fejlessze a tanulók

- hallását,
- ritmusérzékét,
- tempó– és dinamikai érzékenységét,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző– és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat

- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

A zeneiskolai kórus tantervben az egyedi személyi, korosztályi összetétel és a különböző tudásszintek miatt nem lehet egységes, évfolyamokra lebontott követelményeket meghatározni.

A felsorolt feladatok a fejlesztési területeket spirálisan jelölik avval, hogy az eredmények mindig a konkrét művek előadásában teljesülnek.

Fejlesztési feladatok

- az aktív éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra kialakítása, továbbfejlesztése.
- a együtthangzás megvalósítása, a harmonikus hallás és formaérzék fejlesztése,
- a résztvevők korosztályától, egyéni tudásától függően kánonok, két–, háromszólamú egynemű karok igényesebb három és négyszólamú művek, vegyeskari művek megszólaltatása
- hangképző és intonációs gyakorlatok a kórus tiszta, egységes, szép hangzásának kialakítására
- a szólamok ritmikailag pontos, dallamilag hibátlan megtanulása megfelelő formálással, szövegejtéssel,
- a zene akusztikai összefüggéseinek ismeretében a tiszta intonáció énekkari gyakorlatának megvalósítása.
- kiegyenlítettség az egyes szólamok és a kórus egésze között:
- hangszín–kultúra fejlesztése, az intonációs különbségek felismerése, javítása
- az egységes, kultúrált énekkari hangyás megteremtése.

Követelmény

A kórus

- tudjon a kórusvezetővel együttműködni
- a dallamot a vezényléssel kapott instrukcióknak megfelelően formálni

- tudjon, tisztán, pontos szövegmondással, a mű érzelmi tartalmának megfelelő kifejező előadással énekelni.
- szereplés során az énekkar valamennyi tagja legyen képes képességei legjavát nyújtani

Követelmények a program elvégzése után

A *kórus*

legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.

Tudjon

- fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
- „vezénylésre" énekelni.

A *tanuló*

Tudja

- helyes légzéstechnikával,
- tiszta intonációval,
- pontos ritmusban,
- érthető szövegmondással,
- helyes tempó– és dinamikai választással,
- művészileg kidolgozottan – stílushű formálással, szuggesztivitással – elénekelni szólamát.

Rendelkezzék

- jó kottaolvasási kézséggel,
- zenei memóriával.

Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő akusztikájú, hangszigetelt, szellőztethető, csoportos oktatásra alkalmas tanterem, jó minőségű, jól hangolt zongorával.

Ötvonalas tábla.

Felvételek készítéséhez és lejátszásához használható audiovizuális eszközök.

Metronóm, hangvilla, kottaállvány.

Ajánlott a kórus színpadi megjelenését emelő egységes formaruha.

Jazz zene

pengetős tanszak- jazz gitár szak

A tanszak helyi tantervét készítette: Szalay Gábor szaktanár

1. AZ ALAPFOKÚ JAZZ–ZENE OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó jazz–zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók jazz–zenei képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes jazz kultúra, a hazai (jazz – zenei) hagyományok, az európai műveltség, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a jazz zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és a műfajhoz kapcsolódó speciális zenei tevékenységek tudatosítására.

A jazzoktatás a jazz műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, mely hatékonyan erősíti a személyes és szakmai kompetenciákat.

A jazzképzés megkezdése előtt legalább két évfolyam klasszikus előképzés –életkori sajátosságok figyelembe vételével – ajánlott. Intézményünkben kísérleti jelleggel olyan tanulókat is be szeretnénk vonni a képzésbe, akik az általános iskola alsó évfolyamaira járnak. Ezért a képzés struktúrája két különböző módon alakul.

2. A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA komolyabb zenei előtanulányok után és magasabb korosztály esetében

Óraterv

Tantárgya	**Évfolyamok**					
	Alapfok					
	1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1
Választható tantárgy	2	2	2	2	2	2
Összes óra	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

Főtárgy (egyéni): jazz gitár
Kötelező tantárgy *(csoportos)*: szolfézs és jazz–irodalom az 1. és 2. alapfokú évfolyamon, jazz–elmélet 3–6. évfolyamban, zenekari gyakorlat 3–6. évfolyamban.
***Választható tantárgy*:** zongora a 3–6. évfolyamban, második hangszer, jazz–ének, zenekari gyakorlat, valamint a klasszikus – zene, a népzene, az elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai.

A képzés évfolyamainak száma: **a főtárgy** 6 évfolyam (előképző nélkül)

Kötelező tárgyak: **jazz szolfézs 2 év (1.-2 évben)**
jazz irodalom 2 év (a szolfézs mellett az 1-2 évfolyamon)
jazz elmélet 4 év (3-6 évfolyamokon)
zenekari gyakorlat 4 év (az elmélet mellett a 3-6 évfolyamokon)

2.a. A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA zenei előtanulányok nélkül, illetve alsó évfolyamos gyerekek esetében

Óraterv

Tantárgya	**Évfolyamok**					
	Alapfok					
	1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	1+1	1+1
Választható tantárgy	2	2	2	2	2	2
Összes óra	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

Főtárgy (egyéni): jazz gitár
Kötelező tantárgy *(csoportos)*: *szolfézs* az 1. -4. alapfokú évfolyamon,
jazz–elmélet 5–6. évfolyamban,
zenekari gyakorlat 5–6. évfolyamban.
***Választható tantárgy*:** zenekari gyakorlat, valamint a klasszikus – zene, tantervi programjainak tantárgyai.
A képzés évfolyamainak száma: **a főtárgy** 6 évfolyam (előképző nélkül)

Kötelező tárgyak: **szolfézs 4 év (1.-4 évben)**
jazz elmélet 2 év (5-6 évfolyamokon)
zenekari gyakorlat 2 év (az elmélet mellett a 5-6 évfolyamokon)
választható tárgy: **zenekari gyakorlat 2 év**
egyéb tárgyak: 2 év

Ebben a képzési struktúrában az első 4 év csoportos foglalkozásai nem válnak el a klasszikus képzéstől. Azok a specifikumok, melyek a jazz re jellemzőek a főtárgy óra keretében zajlanak. (a jazz irodalomhoz kapcsolódó, zenehallgatás, egyéb irodalmi ismeretek átadása, a jazz elmélet alapjainak megismertetése, gyakorlati használata stb..)

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A" tagozaton minimum 2x 30 perc egyéni, „B" tagozaton minimum 2 x 45 perc egyéni.
Kötelező tantárgy: minimum 2 x 45 perc (csoportos) vagy 1+1x 45 perc
Választható tantárgy:
Csoportos foglalkozás: minimum 1 x 45 perc (Zenekari gyakorlat a minimum 2 fő).
Egyéni foglalkozás: minimum 1 x 30 perc
A jazz–zene oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más zenei műfajok (klasszikus zene,) valamint más művészeti ág (képző– és iparművészeti, képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

3. A jazz –zeneoktatás kiemelt feladatai:

– Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
– A jazz– és általános zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.
– Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
– A jazz– és klasszikus zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
– A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a jazz történetének, stílusainak és a jazzirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
– A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.
– A kortárs zene befogadására nevelés.
– A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
– A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
– Tehetséggondozás.
– Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás
– A jazz–zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra
– Esélyegyenlőség megteremtése

3. 1. A jazz -gitár tanítás feladati:

Ismertesse meg a tanulókkal

– a jazzgitár történetét, irodalmát, a hangszer különböző változatait;
– a hangszer akusztikai sajátosságait, a húrok elrendezését, az erősítő berendezés kezelését, a helyes hangzás beállítását;
– a jazz–gitározás kiemelkedő muzsikusait;
– alakítson ki könnyed hangszerkezelést, s az ehhez szükséges alapvető pengetési technikákat;
– megfelelő jobb– és balkéz–technikát;
– dinamikailag árnyalt, telt és kifejező gitár hangot.

Fordítson különös figyelmet
– a stílusos és igen ritmikus kísérő és szóló játékra;
– az árnyalt frazeálásra, artikulációra;
– a harmóniák megszólaltatásának technikai elemeire;
– a virtuóz játéktechnikára való törekvésre;
– a zenekari darabok karakterének elsajátítására;
– a megfelelő tempó és dinamika kialakítására.

Segítse készségfejlesztő improvizációs gyakorlatokkal a tanuló zenei fejlődését, különös tekintettel
– az öt– és hétfokú diatonikus skálákra, ezek moduszaira, s ezek hangkészletéből kialakított rögtönzésgyakorlatokra;
– a különböző ritmikai függetlenítési gyakorlatokra;
– a jazz alapvető akkordkészletének gyakorlására, valamint az akkordbontások gyakorlására;

– a dúr és moll bluesok kíséretére, az egyszerű blues–sémák elsajátítására;
– a II–V–I funkciós–improvizációs séma differenciált gyakorlására;
– a különböző fogások, gyors figurák, basszusmenetek tudatosítására.

4. Kiemelt kompetenciák a jazz- zeneoktatás területén:

Bemeneti kompetencia:
Olyan adottságokkal és képességekkel rendelkezzen a növendék, amelyek alkalmassá teszik arra, hogy elsajátítsa a jazztanuláshoz szükséges kompetenciákat. **Zenei előtanulmány –életkori sajátosságok figyelembe vételével – ajánlott.**

2.a Személyi követelmény:
–szorgalom, önfegyelem, kreativitás, lelkiismeretesség, önbizalom,

Szakmai kompetencia
– A zenei képességek és készségek fejlesztése: hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység.
– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
– A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Társas kompetencia

– Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.

5. Számonkérés formái

Ahogy a többi hangszernél, a jazz- gitárnál is félévi koncert, és év végi zártkörű beszámoló van. A gyermek haladásáról havi osztályzatokkal tájékoztatjuk a szülőket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

1. osztály	– Egy etűd a Walter Götze–féle gitáriskola első kötetéből (illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból) – A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete – Önálló rögtönzés a tanult hangközökkel és ritmikai paraméterekkel a vizsgán megadott szempontok alapján
2. osztály	– Egy etűd a Walter Götze–féle gitáriskola második kötetéből, vagy a William Leavitt–féle gitáriskola első kötetéből (különös tekintettel a duettekre), illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból. – A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete. – Egyszerű improvizáció adott tonalitású pentaton, vagy diatón hangrendszerben kísérettel.
3. osztály	– Egy etűd a Walter Götze–féle gitáriskola második kötetéből, vagy a William Leavitt–féle gitáriskola első vagy második kötetéből, illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból. – A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete. – Egyszerű improvizáció egy– vagy kétharmóniás kíséretre pentaton vagy diatón hangrendszerben.

4. osztály	– Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának második kötetéből, vagy a William Leavitt–féle gitáriskola első vagy második kötetéből, illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból. – A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete. – Egyszerű improvizáció adott kadenciális zárlatra.
5. osztály	– Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának harmadik kötetéből, vagy a William Leavitt–féle gitáriskola második kötetéből, illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból. – A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete, valamint rögtönzés az adott darabra.
6. osztály	– Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának harmadik kötetéből, vagy a William Leavitt–féle gitáriskola második kötetéből, illetve a Joe Pass életműből vagy ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból – Egy szabadon választott jazz–sztenderd bemutatása akkordszólóval – A tanév során tanult két sztenderd előadása téma, kíséret, valamint rögtönzés az adott darabra.

6. A művészeti alapvizsga általános követelményei:

6.1. A művészeti alapvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

6.2. A művészeti alapvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.
A művészeti alapvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.
A művészeti alapvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.
Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

6.3.A művészeti alapvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok és jazz–ének főtárgy („A” és „B” tagozat): jazz–elmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok és jazz–ének főtárgy („A” és „B” tagozat): jazz–elmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok és jazz–ének főtárgy („A” és „B” tagozat): főtárgy

A vizsgák ideje:
Hangszeres főtárgyak és jazz-ének
Gyakorlati vizsga
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc
Elméleti tantárgyak
„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

6.4.Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
Előrehozott művészeti alapvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

6.5.A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.
Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

6.6.A művészeti alapvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.
Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán figyelembe kell venni.
A művészeti alapvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja.
Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.
Eredményes művészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

Tananyag

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése

– Hangszertechnikai alapelemek elsajátítása (a megfelelő testtartás, bal és jobbkéz–technika kialakítása, ezek szinkronizálása, ujjrendek, különböző pengetés típusok, akkordfogások stb.).
– Az elektromos gitár megszólaltatási jellegzetességei, az erősítő berendezés használata, a megfelelő pengetőhasználat.
– A zenei alapvetések (hangok, hangközök, tempó, ritmus) olvasása és hangszeres megszólaltatása.
– Etűdök és egyszerű előadási darabok játéka az első fekvésben.
– Megfelelő *legato* játéktechnika kialakítása.
– Alapvető akkordkészlet megismerése (hármashangzatok és fordításaik) és fogástechnikája az első fekvésben.
– Helyes gyakorlási metódus kialakítása.

Improvizációs készség fejlesztése

– Az egyenletes játék, a negyedes lüktetés megfelelő biztonságú kialakítása.
– Rögtönzési alapgyakorlatok adott hangközökkel és adott ritmusértékekkel (szekund, terc, kvart, kvint hangközökkel, egész, fél, negyed, nyolcad értékű hangokkal, majd pontozott és triolás ritmusban is).
– Zenei memóriafejlesztés (egy–, kettő–, illetve négyütemes egyszerű dallamok visszajátszása)

Ajánlott tananyag

Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Koncert Gitarre I.
William Leavitt: A Modern Method For Guitar I.
Pozsonyi: Jazzgitár–iskola
Real Book

Követelmények

A zenei alapvetések (hangok, hangközök, tempó, ritmus) olvasása és hangszeres megszólaltatása.
Megfelelő *legato* játéktechnika kialakítása.
Alapvető akkordkészlet megismerése (hármashangzatok és fordításaik) és fogástechnikája az első fekvésben.
Az egyenletes játék, a negyedes lüktetés megfelelő biztonságú kialakítása.
Rögtönzési alapgyakorlatok adott hangközökkel és adott ritmusértékekkel (szekund, terc, kvart, kvint hangközökkel, egész, fél, negyed, nyolcad értékű hangokkal, majd pontozott és triolás ritmusban is).

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése

– Skálajáték fekvésekben váltott pengetéssel, folyamatos egyenletes ritmusban
– A pentaton skálák megismerése, játéktechnikája különböző fekvésekben.
– Hármashangzatok és fordításaik a teljes fogólapon az első fekvésű alapakkordok szimmetrikus mozgatása segítségével.
– Egyszerű akkordok kíséretszerű játéka és ezek váltása egyenletes tempóban.

Improvizációs készség fejlesztése

– A közös játék alapjainak lerakása, a szóló és kíséret – skála és harmónia fogalma, viszonya.
– Egyszerű pentaton, illetve kis hangterjedelmű diatonikus dallamokkal való rögtönzés akkordkísérettel.
– A jól sikerült rögtönzések lejegyzése, transzponálása más hangnemekbe.

Ajánlott tananyag
Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Koncert Gitarre II.
William Leavitt: A Modern Method For Guitar I.
Pozsonyi: Jazzgitár–iskola
Real Book

Követelmények
A pentaton skálák megismerése, játéktechnikája különböző fekvésekben.
Hármashangzatok és fordításaik a teljes fogólapon az első fekvésű alapakkordok szimmetrikus mozgatása segítségével.
Egyszerű akkordok kíséretszerű játéka és ezek váltása egyenletes tempóban.
A közös játék alapjainak lerakása, a szóló és kíséret – skála és harmónia fogalma, viszonya.
Egyszerű pentaton, illetve kis hangterjedelmű diatonikus dallamokkal való rögtönzés akkordkísérettel.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése
– Dúr és moll skálák játéka a teljes fogólapon egyenletes, váltott pengetéssel, különböző fekvésekben.
– Tonális etűdök fekvésváltásos technikával, különböző ujjrendi megoldásokkal.
– A négyeshangzat fogalma.
– A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, alapvető megszólaltatása a gitáron akkordikus és arpeggio jelleggel.
– Egyszerű kadenciális formák harmóniai megoldásai a jazzben leggyakoribb három szeptimakkord (m7, dom7, maj7) használatával, egyenletes negyedes kísérettel.

Improvizációs készség fejlesztése
– Diatonikus improvizációs gyakorlatok különböző fekvésekben, adott tempóban.
– Felhívás–válasz jellegű motívumok rögtönzése pentaton, blues skála, illetve diatón hangkészletből.
– A zenei periódusérzék fejlesztése kétharmóniás, két– és négyütemes váltásban történő kíséretre, önálló dallamalkotással (Cmaj7 – Cmaj7 – Ebmaj7 – Ebmaj7).
– Ritmikai gyakorlatok, adott ritmusképlettel történő egyszerű dallami rögtönzések.

Ajánlott tananyag
Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Koncert Gitarre II.
William Leavitt: A Modern Method For Guitar I–II.
Joe Pass: On Guitar
Pozsonyi: Jazzgitár–iskola
Real Book

Követelmények
Tonális etűdök fekvésváltásos technikával, különböző ujjrendi megoldásokkal.
Egyszerű kadenciális formák harmóniai megoldásai a jazzben leggyakoribb három szeptimakkord (m7, dom7, maj7) használatával, egyenletes negyedes kísérettel.
Diatonikus improvizációs gyakorlatok különböző fekvésekben, adott tempóban.
A zenei periódusérzék fejlesztése kétharmóniás, két– és négyütemes váltásban történő kíséretre, önálló dallamalkotással (Cmaj7 – Cmaj7 – Ebmaj7 – Ebmaj7).
Ritmikai gyakorlatok, adott ritmusképlettel történő egyszerű dallami rögtönzések.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése
– Etűdök fekvésben
– A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, fordításai a gitáron, ezek játéka akkordikus és arpeggio jelleggel a teljes fogólapon
– A harmóniák megszólaltatásának technikai elemei
– A dúr skála fokaira épülő modális skálák, ezek játéka különböző fekvésekben
– Egyszerű kadenciális formák, patternek harmóniai megoldásai a jazzben leggyakoribb három szeptimakkord (m7, dom7, maj7) használatával különböző fekvésekben és hangnemekben egyenletes negyedes kísérettel
– A jazz ritmikai alapvetéseinek és frazírozási technikájának alkalmazása az önálló játékban

Improvizációs készség fejlesztése
– Egyszerű kadenciális zárlatok, patternek dallami és harmóniai megfogalmazása modális skálák és négyeshangzatok segítségével.
– Önálló komponálási gyakorlatok egyszerű harmóniamenetre, különböző ritmikai elemekkel.
– Egyszerű blues–játék pentaton, diatonikus, illetve blues skála használatával.
– A jazz ritmikai elemeinek tudatos használata, a szvinges játékmód kialakítása.

Ajánlott tananyag
Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Koncert Gitarre II.
William Leavitt: A Modern Method For Guitar I–II.
Joe Pass: On Guitar
The Frank Gambale Technique Book I–II.
Real Book

Követelmények
A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, fordításai a gitáron, ezek játéka akkordikus és arpeggio jelleggel a teljes fogólapon
A jazz ritmikai alapvetéseinek és frazírozási technikájának alkalmazása az önálló játékban
Egyszerű kadenciális zárlatok, patternek dallami és harmóniai megfogalmazása modális skálák és négyeshangzatok segítségével.
Önálló komponálási gyakorlatok egyszerű harmóniamenetre, különböző ritmikai elemekkel.
Egyszerű blues–játék pentaton, diatonikus, illetve blues skála használatával.

5. évfolyam „A"tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése
Etűdök fekvésben
– Az összhangzatos és melodikus moll skála és fokaikra épülő négyeshangzatok felépítése, fordításai a gitáron, ezek játéka akkordikus és arpeggio jelleggel a teljes fogólapon.
– A harmóniák megszólaltatásának technikai elemei.
– Az összhangzatos és melodikus moll skála fokairól indított modális skálák, ezek játéka különböző fekvésekben.
– A technikai elemek kibővítése: hammer–on, pull off, sweep, tapping és egyéb megszólaltatási lehetőségek a gitárjátékban.
– A latin jazz ritmikai elemeihez és a páratlan metrumokhoz kapcsolódó technikai gyakorlatok.
– Egyszerű improvizáció leírása, elemzése, játéka az eredeti felvétellel uniszónóban.

Improvizációs készség fejlesztése
– Egyszerű kadenciális zárlatok, patternek dallami és harmóniai megfogalmazása modális skálák és négyeshangzatok

segítségével dúr és moll hangnemben egyaránt.
– Rögtönzésgyakorlatok adott egyszerű harmóniamenetre, különböző ritmikai elemekkel.
– Egyszerű sztenderd akkordmenetének tonális elemzése (horizontálás), majd erre önálló rögtönzés.
– Egyszerű sztenderd bemutatása akkord–dallam játékkal, a tanult négyeshangzatok felhasználásával.
– Repertoárbővítés, a jazz különböző stílusaiból vett sztenderdekkel.

Ajánlott tananyag
Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Koncert Gitarre II–III.
William Leavitt: A Modern Method For Guitar I–II.
Joe Pass: On Guitar
The Frank Gambale Technique Book I–II.
Real Book

Követelmények
Az összhangzatos és melodikus moll skála fokairól indított modális skálák, ezek játéka különböző fekvésekben.
A technikai elemek kibővítése: hammer–on, pull off, sweep, tapping és egyéb megszólaltatási lehetőségek a gitárjátékban.
A latin jazz ritmikai elemeihez és a páratlan metrumokhoz kapcsolódó technikai gyakorlatok.
Egyszerű kadenciális zárlatok, patternek dallami és harmóniai megfogalmazása modális skálák és négyeshangzatok segítségével dúr és moll hangnemben egyaránt.
Egyszerű sztenderd akkordmenetének tonális elemzése (horizontálás), majd erre önálló rögtönzés.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése
– Etűdök, előadási darabok
– Az akkordállomány kiterjesztése Joe Pass: Chords című anyaga alapján
– Az összetett jazzakkordok csoportosítása, elemzése és fogástechnikája
– A skálajáték kiterjesztése, beleértve a modális skálákat is a gitár teljes hangterjedelmének megfelelően, folyamatos váltott pengetéssel, különbözően pozícionált fekvésváltásokkal.
– Transzkripció, és annak uniszónó játéka az eredeti felvétellel
– Repertoárbővítés a jazz különböző korszakaiból és stílusaiból

Improvizációs készség fejlesztése
– Az alteráció bevezetése, alterált hangok a törzsakkordban, alterált színező hangok, a modális skálák használata alterált akkordok dallami kifejezésére
– Horizontációs gyakorlatok egyszerűbb sztenderdekre
– A tanult sztenderdek transzponálása, témajátéka, kísérete, valamint rögtönzés az adott mű kielemzett harmóniasorára
– A blues–játék kadenciális lépésekkel való kibővítése és gyakorlati alkalmazása különböző dúr és moll blues témákra

Ajánlott tananyag
Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Koncert Gitarre II–III.
William Leavitt: A Modern Method For Guitar I–III.
Joe pass: The Guitar Style
Joe Pass: On Guitar
Joe Pass: Solos
The Frank Gambale Technique Book I–II.
Real Book
Charlie Parker: Omnibook

Követelmények
Az összetett jazzakkordok csoportosítása, elemzése és fogástechnikája
A skálajáték kiterjesztése, beleértve a modális skálákat is a gitár teljes hangterjedelmének megfelelően, folyamatos váltott pengetéssel, különbözően pozícionált fekvésváltásokkal.
Transzkripció, és annak uniszónó játéka az eredeti felvétellel

Az alteráció bevezetése, alterált hangok a törzsakkordban, alterált színező hangok, a modális skálák használata alterált akkordok dallami kifejezésére
Horizontációs gyakorlatok egyszerűbb sztenderdekre
A blues–játék kadenciális lépésekkel való kibővítése és gyakorlati alkalmazása különböző dúr és moll blues témákra

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése
– A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.
– A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, fordításai, megszólaltatása a gitáron akkordikus és arpeggio jelleggel a teljes fogólapon.
– Egyszerű kadenciális formák harmóniai megoldásai a jazzben leggyakoribb három szeptimakkord (m7, dom7, maj7) használatával különböző fekvésekben, egyenletes negyedes kísérettel.

Improvizációs készség fejlesztése
– A funkciós gondolkodás bevezetése.
– A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok funkcionális csoportosítása.
– A dúr skála fokaira épülő modális skálák megismerése és használata.
– Skála és harmónia összefüggései.
– A fő kadenciális lépések harmóniai és dallami kifejezése.

Ajánlott tananyag
Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Koncert Gitarre II.
William Leavitt: A Modern Method For Guitar I–II.
Joe Pass: On Guitar
The Frank Gambale Technique Book I.
Real Book

Követelmények
A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, fordításai, megszólaltatása a gitáron akkordikus és arpeggio jelleggel a teljes fogólapon.
Egyszerű kadenciális formák harmóniai megoldásai a jazzben leggyakoribb három szeptimakkord (m7, dom7, maj7) használatával különböző fekvésekben, egyenletes negyedes kísérettel.
A dúr skála fokaira épülő négyeshangzatok funkcionális csoportosítása.
A dúr skála fokaira épülő modális skálák megismerése és használata.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának második kötetéből, vagy a William Leavitt–féle gitáriskola első vagy második kötetéből, illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból.
– A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete.
Egyszerű improvizáció adott kadenciális zárlatra.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése
A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.

Az összhangzatos moll skála fokaira épülő négyeshangzatok felépítése, fordításai a gitáron, ezek játéka akkordikus és arpeggio jelleggel a teljes fogólapon.
Az összhangzatos moll skála fokairól indított modális skálák megismerése, játéka a teljes fogólapon.

Improvizációs készség fejlesztése
Egyszerű kadenciális moll–zárlatok, patternek dallami és harmóniai megfogalmazása modális skálák és négyeshangzatok segítségével.
Önálló komponálási gyakorlatok adott egyszerűbb, közismert sztenderd témákra, előbb etűd–szerűen, nyolcados jelleggel, majd különböző ritmikai elemekkel is gazdagítva.

Ajánlott tananyag
Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Koncert Gitarre II–III.
William G.Leavitt: A Modern Method For Guitar I–II.
Joe Pass :On Guitar
The Frank Gambale Technique Book I–II.
Real Book

Követelmények
Az összhangzatos moll skála fokairól indított modális skálák ismerete, játéka a teljes fogólapon.
Egyszerű kadenciális moll–zárlatok, patternek dallami és harmóniai megfogalmazása modális skálák és négyeshangzatok segítségével.
Önálló komponálási gyakorlatok adott egyszerűbb, közismert sztenderd témákra, előbb etűd–szerűen, nyolcados jelleggel, majd különböző ritmikai elemekkel is gazdagítva.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának második vagy harmadik kötetéből, vagy a William G. Leavitt–féle gitáriskola első vagy második kötetéből, illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból.
– A tanév során tanult egyszerű előadási darab bemutatása és kísérete, valamint az adott darabra önállóan komponált variációk bemutatása.
– Egyszerű improvizáció adott hangnemű dúr és moll zárlatra.

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése
– A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.
– Az akkordállomány kiterjesztése Joe Pass: Chords című anyaga alapján.
– Az összetett jazzakkordok csoportosítása, elemzése és fogástechnikája.
– Transzkripció, és annak *uniszónó* játéka az eredeti felvétellel.

Improvizációs készség fejlesztése
– Az alteráció bevezetése, alterált hangok a törzsakkordban, alterált színező hangok, a modális skálák használata alterált akkordok dallami kifejezésére.
– Horizontációs gyakorlatok egyszerűbb sztenderdekre.
– A blues–játék kadenciális lépésekkel való kibővítése.

Ajánlott tananyag
Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Koncert Gitarre II–III.
William G.Leavitt: A Modern Method For Guitar I–II.
Joe Pass: Chords
Joe Pass: On Guitar
The Frank Gambale Technique Book I–II.

Real Book

Követelmények
A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.
Az összetett jazzakkordok csoportosítása, elemzése és fogástechnikája.
Transzkripció, és annak unisono játéka az eredeti felvétellel.
Az alteráció bevezetése, alterált hangok a törzsakkordban, alterált színező hangok, a modális skálák használata alterált akkordok dallami kifejezésére.
Horizontációs gyakorlatok egyszerűbb sztenderdekre.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának második vagy harmadik kötetéből, vagy a William G. Leavitt–féle gitáriskola első vagy második kötetéből, illetve ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból.
– A tanév során tanult sztenderdek valamelyikének témajátéka és kísérete, valamint az adott előadási darabra önálló rögtönzés bemutatása.
– Téma harmonizáció bemutatása akkord–dallamos játékkal.
– Transzkripció bemutatása unisono az eredeti felvétellel.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszer és játéktechnika fejlesztése
– Az akkordállomány kiterjesztése Joe Pass: Chords című anyaga alapján
– Az összetett jazzakkordok csoportosítása, elemzése és fogástechnikája
– A skálajáték kiterjesztése, beleértve a modális skálákat is a gitár teljes hangterjedelmének megfelelően, folyamatos váltott pengetéssel, különbözően pozícionált fekvésváltásokkal.
– Transzkripció, és annak uniszónó játéka az eredeti felvétellel
– Repertoárbővítés a jazz különböző korszakaiból és stílusaiból
– A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése
– Alterált skálák, skálagyakorlatok, distancia skálák (egészhangú skála, fél–egész, egész–fél skála)
– Akkordfűzési gyakorlatok

Improvizációs készség fejlesztése
– Alterált skálák használata tipikus turnaround harmóniamenetekre különböző hangnemekben
– Harmóniafűzési gyakorlatok
– Zenei memóriafejlesztő gyakorlatok
– Horizontációs és improvizációs gyakorlatok egyszerűbb sztenderdekre
– Blues–játék különböző hangnemekben és harmonizációval

Ajánlott tananyag
Walter Götze: Solo Studien für Plektrum und Koncert Gitarre II–III.
William G. Leavitt: A Modern Method For Guitar I–III.
Joe Pass: Chords
Joe Pass: Guitar Style
Joe Pass: On Guitar
Joe Pass: Solos
The Frank Gambale Technique Book I–II.
Charlie Parker: Omnibook
Real Book

Követelmények
A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése

Akkordfűzési gyakorlatok
Alterált skálák használata tipikus turnaround harmóniamenetekre különböző hangnemekben
Harmóniafűzési gyakorlatok
Blues–játék különböző hangnemekben és harmonizációval

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy etűd Walter Götze gitáriskolájának második vagy harmadik kötetéből, vagy a William G. Leavitt–féle gitáriskola második vagy harmadik kötetéből, illetve a Joe Pass életműből vagy ehhez hasonló nehézségű egyéb anyagból.
– Rögtönzés a beszámolón adott kadenciális harmóniasorra.
– Egy szabadon választott jazz–sztenderd témájának bemutatása akkordszólóval.
– Két különböző tempójú közismert jazz–sztenderd előadása: téma – önálló – improvizáció – kíséret.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A" tagozaton

A tanuló
– ismerje a harmóniamenetes kísérés főbb formáit;
– ismerje a gyakoribb blues–sémákat, egyszerűbb blues–harmonizációkat, a II–V–I–es funkciós–improvizációs séma főbb formáit;
– ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
– ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus– és ritmikai gyakorlatait;
– rendelkezzen megfelelő repertoárral 5–10 különböző karakterű jazz–sztenderd játéka kotta nélkül, (különböző kísérési formákkal, egyszerű improvizáció);
– ismerjen néhány dúr és moll bluest (különböző kísérési módok, egyszerű improvizáció);
– képes legyen 2–3 leírt szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónó eljátszani.

„B" tagozaton

Az „A" tagozat követelményein felül a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és a végzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányú tanulmányok folytatására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama

Jazz–gitár főtárgy
„A" tagozaton minimum 10 perc;
„B" tagozaton minimum 15 perc.

A vizsga tartalma

„A" tagozat

– Egy etűd vagy technikai jellegű mű előadása; Pozsonyi: Gitáriskola, Walter Götze–féle gitáriskola II–III., W. G. Leavitt: Modern Method for Guitar Berklee Series I–II., Joe Pass: The Guitar Style nehézségi szintjén.

– Egy szabadon választott jazz–sztenderd bemutatása akkordszólóval.
– Két különböző tempójú közismert jazz–sztenderd előadása: *téma – önálló improvizáció – kíséret*.
Az előadási darabokat – az etűd kivételével – lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy etűd vagy technikai jellegű mű előadása; Pozsonyi: Gitáriskola, Walter Götze–féle gitáriskola II–III.; W. G. Leavitt: Modern Method for Guitar Berklee Series I.–II., W. G. Leavitt: Melodic Rhythms for Guitar, Joe Pass: Modern Method of Jazz Guitar, Joe Pass: The Guitar Style, Joe Pass: Solos nehézségi szintjén.
– Rögtönzés a vizsgán megadott kadenciális harmóniasorra, patternre.
– Egy szabadon választott jazz–sztenderd bemutatása akkordszólóval.
– Két különböző tempójú közismert jazz–sztenderd előadása: *téma – önálló improvizáció – kíséret*.
Az előadási darabokat – az etűd kivételével – kotta nélkül kell játszani.

A *vizsga értékelése*

– Megfelelés az előírt követelményeknek
– Technikai felkészültség
– Hangszerkezelés, megfelelő pengetés
– Harmonizálás
– Artikulációk és díszítések alkalmazása
– Helyes ritmus és tempó
– Előadásmód
– A zenei stílus és az előírások megvalósítása
– Zenei memória
– Alkalmazkodóképesség
– Állóképesség

ZENEISMERET TÁRGYAK

SZOLFÉZS-ZENEELMÉLET

Tapasztalataink alapján valószínűsítjük, hogy a 27/ 1998. (VI. 10) MKM rendelet tananyagát a több éves zeneismereti (alapvizsgázott) tudás birtokában lévő tanulók számára készítették. Mivel iskolánkban a kisebb és magasabb korosztályoknak egyaránt nincs olyan zenei alapjuk, amely alapján elvárható lenne ennek a tudásanyagnak a feldolgozása, ezért az 1-4 évfolyamokon a klasszikus szolfézs órákra irányítjuk a gyerekeket. (heti 2 órában) **A jazz zeneismeret sajátos elemeit a szaktanár a hangszeres órán sajátíttatja el a növendékekkel.** A Jazz irodalom

Az 5. évfolyamtól a zeneelmélet tárgyat az elsajátított tudás alapján egyedi tanrend szerint folytatja a szaktanár.

A hangszeres órán elsajáttítandó sajátosságok:

– Egyszerű 4, 8, 12 ütemes, hangnemi kitérés nélküli témák. Periódusgyakorlatok.
– Dominánsszeptim az I., IV. és V. fokon.
– Egyszerűbb népdalok, blues témák éneklése hangszeres kísérettel
– Visszhangjáték 2, 4 ütemes ritmusokkal és dallamokkal.
– Felhívás–válasz gyakorlatok 2, 4 ütemes pentaton motívumokkal és ritmusokkal.
– Egy adott motívum vagy témafej improvizatív folytatása, kiegészítése.

– Megadott fél periódus rögtönzése.

Formaérzék fejlesztése
– Bluesforma, formai és funkciós struktúra, 12 ütemes blues–periódus.

Ritmusérzék fejlesztése
– Az énekelt és meghallgatott zenei anyagból adódó ritmikai problémák.
– Egyszerű aszimmetrikus ritmusok és metrumok bevezetése.
– A triola gyakorlása két lüktetés ellenében.
– Egy adott ritmus szvinges hangsúlyozása és frazírozása.
– Egy adott ritmus alternatíváinak rögtönzése.

Hallás fejlesztése
– Az S D T zárlat; a három funkció előfordulási helyei a bluesban.
– 12 ütemes blues témák és a hozzá tartozó basszusmenetek szétválasztása külön–külön és együtt, szolmizálva.
– Pentaton skálák és azok moduszai ritmusokhoz kötve, frazírozva, külön kiemelve a lá– és dó–pentaton sorokat.
– Blues–hangok, mint a díszítés elemei.

Zenei írás fejlesztése
– A zenei anyagnak megfelelő, egyszerű, egyszólamú motívumok (blues–témák, afro–amerikai dalok stb.) lejegyzése hallás után.

Ajánlott tananyag
Gonda János: A rögtönzés világa
Mark Levin: Jazz Theory

Követelmények
megegyezik a klasszikus tananyag követelményével. A sajátosságok beszámolója a hangszeres vizsgák a része.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

– Sztenderdek elsajátítása; előbb egyszerűbb, nem modulatorikus darabok, majd bonyolultabb szerkezetű jazz–sztenderdek. Egyszerű aszimmetrikus ritmusok bevezetése.
– Ismerkedés a jazz irodalmával: a tanítás anyagául részben felhasználhatók közismert témák.
– A dúr skála fokaira épülő diatonikus négyeshangzatok; maj7, m7, dom7, m7b5.

Formaérzék fejlesztése
– 8, 12, 16 ütemes periódusok elemzése kottából is.
– Ismertebb sztenderdek formai elemzése hallás után.

Ritmusérzék fejlesztése
– Az énekelt és meghallgatott zenei anyagból adódó ritmikai problémák.
– Egyszerű aszimmetrikus ritmusok és metrumok gyakorlása, 3/4, 6/8; ezeknek megfelelő periódusgyakorlatok.
– A szving és szvinges frazírozás; hangsúlygyakorlatok, frazírozási gyakorlatok, a beates lüktetés és az off beat-es hangsúlyozás kapcsolata. Egy adott ritmus szvinges hangsúlyozása és frazírozása.

Hallás fejlesztése
– A tonális és funkciós érzék fejlesztése. S – D – T zárlat és D – S – T zárlat; kadenciális gyakorlatok.
Visszhangjáték ritmusokkal, dallamokkal az osztály képességei szerint.

– Megadott fél vagy egész periódushoz fél vagy egész periódus rögtönzése.

Zenei olvasás fejlesztése
A zenei anyagnak megfelelően.

Zenei írás fejlesztése
– Egyszerű blues hangos blues–témák vagy motívumok lejegyzése hallás után.

Ajánlott tananyag
Gonda János: A rögtönzés világa
Mark Levin: Jazz Theory

Követelmények
A sztenderd– és a blues–periódusok biztos felismerése.
Egyszerűbb ritmus leírása részekre tagoltan, többszöri hallás után,
Zenei szakkifejezések, az ismeretanyaghoz kapcsolódóan.

Év végi vizsga ajánlott anyaga: megegyezik a klasszikus tananyag követelményével. A sajátosságok beszámolója a hangszeres vizsgák a része.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

– a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait;
– a jazz és a klasszikus zene közötti formai, harmóniai, dallami és ritmikai különbségeket;
– a jazz ritmikai és dallam frazírozási világát;
– a modális skálákat;
– a pentaton skálákat és moduszaikat;
– jazzben használt periódusokat és formai szerkezeteket;
– a dúr skála fokaira épülő hármas– és négyeshangzatokat.

JAZZ IRODALOM

A tantárgy általános céljai, feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– a jazz eredetét;
– fejlődéstörténetét;
– főbb stílusait;
– meghatározó előadóit, együtteseit;
– a jazzben használatos fontosabb zenei szakkifejezéseket.

A képzés végén legyen képes
– egy jazz kompozíció formai és szerkezeti elemzésére;
– egy hangfelvétel stílusbeli meghatározására.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek átadása

Az afrikai népzenétől a swing–korszakig
– Néhány afrikai néger folklór–felvétel bemutatása.
– Afro–amerikai kultúra, afro–amerikai zene. Munkadalok, balladák, vallásos zenei formák, folklór–bluesok. Ragtime.
– A blues kialakulása, country blues.
– Archaikus jazz, New Orleans története. Indulózene – fúvósegyüttesek.
– A blues további fejlődése, hatása a jazz későbbi stílusaira – rhythm & blues, soul, funk, rap.
– Joe King Olivér, Jelly Roll Morton és Louis Armstrong. (Armstrong pályája 1928–ig.)
– Chicagói jazz – dixieland.
– Átmenet a swing–korszakba, a fúvóskórusok megjelenése.
– Korai néger big band jazz – Fletcher Henderson.
– A harmincas évek néger big bandjei.
– Fehér swingzene – Bix Beiderbecke, Tommy Dorsey, Benny Goodman.
– Duke Ellington munkássága.
– Kansas City Jazz – Count Basie, Lester Young.
– A korszak kiemelkedő szólistái és kisegyüttesei – Art Tatum, Lionel Hampton, Coleman Hawkins, Billie Holiday, Benny Goodman (kisegyüttesei), Lester Young (modern törekvések).
– Progresszív jazz; új irányzatok a nagyzenekari jazzben – Stan Kenton.

Ajánlott tananyag
Pernye András: A jazz
LeRoi Jones: A blues népe
Paul Oliver: A blues története
Duke Ellington: Mindenem a muzsika
Róbert Goffin: Armstrong
Michael Jacobs: Fejezetek a jazz történetéből
Kerekes György: Jazzportrék
Carl Wodieck: Charlie Parker
Lewis Porter: John Coltrane
Miles. Önéletrajz
Guiness. Jazz–zenészek lexilona
Gonda János: Mi a jazz?
Simon Géza Gábor: Magyar jazzlemezek
Turi Gábor: Azt mondom: jazz

Követelmények
A tanévben bemutatott zenei illusztrációk stílusának, a legmeghatározóbb felvételek előadójának felismerése, ezek elemzése, a fontosabb stílusjegyek kiemelése.
A tanult stíluskorszakok – archaikus jazz, New Orleans–i jazz, chicagói jazz, korai swing stílus, big band jazz a swing–korszakban, kisegyüttesek a swing–korszakban, irányzatok és ismerete. A híres együttesekkel és szólistákkal kapcsolatos néhány igen fontos adat ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Az év anyagából összefoglaló kérdések, hangzó zene alapján felismerése a tanultaknak. A vizsga írásbeli, vagy szóbeli formában történhet

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek átadása
A jazz modern korszaka. A beboptól napjainkig
– A bebop stílus – Charlie Parker, Dizzy Gillespie, Thelonious Monk
– Cool jazz – Lennie Tristano, Lee Konitz, Miles Davis 1949–50, Gerry Mulligan
– West coast jazz

– Klasszicista jazz
– Dave Brubeck
– Modern Jazz Quartet
– Hard bop – Art Blakey, Horace Silver
– Miles Davis 1955–69
– John Coltrane 1965–ig
– Charlie Mingus
– Avantgárd jazz, free jazz: Ornette Coleman, Cecil Taylor, John Coltrane (1965–67), Art Ensemble of – Chicago,
– Elektronikus jazz, jazz–rock fusion: Miles Davis, Weather Report, Herbie Hancock, Chick Corea, Pat – Metheny
– Klasszicista törekvések: Keith Jarrett, Chick Corea, Brad Mehldau
– Európai jazz: Django Reinhard, Stephan Grapelli, Jan Garbarek, John Surman, Zbigniew Namyslowski, Jiri Stivin stb.
– Magyar jazz

Ajánlott tananyag

Pernye András: A jazz
LeRoi Jones: A blues népe
Paul Oliver: A blues története
Duke Ellington: Mindenem a muzsika
Róbert Goffin: Armstrong
Michael Jacobs: Fejezetek a jazz történetéből
Kerekes György: Jazzportrék
Carl Wodieck: Charlie Parker
Lewis Porter: John Coltrane
Miles. Önéletrajz
Guiness. Jazz–zenészek lexilona
Gonda János: Mi a jazz?
Simon Géza Gábor: Magyar jazzlemezek
Turi Gábor: Azt mondom: jazz
The Smithonian Collection of Classic Jazz (külön melléklettel, a lemezeken szereplő felvételek elemzésével – Smithonian Institution, Washington D. C.)
Gonda János: A populáris zene antológiája (3 hangkazetta 150 felvételrészlettel – tanári segédkönyv a felvételek forrásanyagával és elemzésével)
Gonda János: Dzsesszencia
A jazz története (12 részes amerikai sorozat)

Követelmények

A tanévben bemutatott zenei illusztrációk stílusának, a legmeghatározóbb felvételek előadójának felismerése, ezek elemzése, a fontosabb stílusjegyek kiemelése.
A tanult stíluskorszakok – modern jazz kezdete: bebop, cool, klasszicista jazz, jazz–rock – irányzatok ismerete. A híres együttesekkel és szólistákkal kapcsolatos néhány igen fontos adat ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Az év anyagából összefoglaló kérdések, hangzó zene alapján felismerése a tanultaknak. A vizsga írásbeli, vagy szóbeli formában történhet

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló

– ismerje a tanult stíluskorszakokat, irányzatokat;

– ismerje a tanult zenei formákat;

– ismerje a jelentős együtteseket és szólistákat és a velük kapcsolatos fontosabb adatokat.

Zenekari gyakorlat

A jazz–kombó tantárgy hivatott betölteni a kamarazenei gyakorlat szerepét a jazzoktatásban. A jazz műfajra ez a legjellemzőbb megnyilatkozási forma, így rendkívül fontos, hogy az egyéni felkészültség mellett a jazz mint kamarazene művelése, megfelelő hangsúlyt kapjon az oktatás során. Ezért 3. évfolyamtól mindenkinek kötelező tárgy.

A jazz–zenekari gyakorlat tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
– a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait, stílusait;
– a különböző zenei stílusok jellegzetes játékmódját;
– a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait;
– az együttes zenekari játékot.

Fejlessze a tanulók
– technikai adottságait;
– hallását;
– zenei memóriáját;
– muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
– előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ritmusszekció játékának fejlesztése

– Együttjátszás alapjainak megteremtése: tempó tartása, dob–basszus lüktetés összehangolása.
– Zongora, gitár játékának a lábcin–re (hi–hat) hangolása.
– Egyszerű szvinges lüktetés, shuffle (triolás groove), egyszerű bossa nova.

Improvizáció, közös játék fejlesztése

– Álló harmóniákra való szabad ritmikai improvizáció pentatonokkal (lá, és dó pentatonok), diatonikus skálákkal (pl.: Fm7,. G7,. Ebmaj.)
– Az első élmények fontosak, lehet 8 – 8 ütemes váltásokkal kérdezz–felelek formában elkezdeni, majd sűríteni 4–4 ütemesre. Lehet két szóló hangszerrel, de lehet úgy is, hogy mindenki sorra kerül, körbe jár a 8, ill. 4 ütem.
– *Egy adott hangot* is megjelölhetünk, amivel mindenki elkezdi a 8 ütem variációját.
(pl.: Fm7, lá pentaton improvizáció esetén Bb, C hang.)
– Egy adott ritmusképlet is lehet a 8 ütemes variációk indító ötlete, lehetőleg egy ütem hosszúságú. Ezt fűzi mindenki tovább a maradék ütemekben.
– 2–3 akkordos gyakorlatokra szabad ritmikai és dallami ötletek játéka pentatonokkal
(pl.: 8 ütem Gm7 // 8 ütem Cm7 (azonos alapú lá–pentaton improvizáció)
– 8 ütem Gm7 // 8 ütem Fm7 (azonos alapú lá–pentaton improvizáció)
– 8 ütem F7 // 8 ütem Es7 (azonos alapú dó– vagy a kvintről induló lá–pentaton improvizáció)
– Diatonikus skálával egyszerű improvizációk turnaround–okra. Kezdetben lehet egy akkord 2 ütem is. –

Szabályok nélkül, szabadon, lehetőleg a harmóniai ívek dallami lekövetésére koncentráljunk. Később gyakoroljuk ezt is párokban felhívás–válasz jelleggel, betartva a 4 ill. 8 ütemes periódust. (pl.: II–V–I–VI; I–VI–II–V.)
– Gyakoroljuk a fentiek variációit szvingre, bossa novára, shuffle–ra. Amennyiben a periódus tartása nehézségekbe ütközik, alakítsuk úgy az improvizációt, hogy egy tanuló csak a páratlan vagy páros ütemekben játsszon (pl.: 1–3–5–7; 2–4–6–8).

Ajánlott tananyag

Jamey Aebersold Vol. 1. How to play and improvise jazz
Jamey Aebersold Vol. 24. Major and minor

Követelmények

Egy–hármas, triolás szving érzet. Egyszerű bossa nova lüktetés.
Periódus tartása, nyolc ütemes zenei mondatok létrehozása
Stílusos, egyszerű, főleg ritmikai alapú szólók játéka egyszerű harmóniamenetekre pentatonokkal, skálákkal.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két különböző karakterű jazz–sztenderd előadása a tanult módszerekkel

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ritmusszekció játékának fejlesztése

– Nehezebb szving, latin kombó gyakorlatok közös gyakorlása különböző stílusokban, előbb előre megszerkesztett iskolákból, csak ritmusszekcióval, majd fúvósokkal, szólistákkal.
– Voicing akkordok használata, fűzése a kíséretben.
– Periódusok, sorok jelzése a dobon, AABA forma zenei lekövetése a ritmusszekcióban.
– Kombó arrangement–ok játéka meghangszerelt kombó kottákból.

Improvizáció, közös játék fejlesztése

– Jazz–ritmika gyakorlása, tudatosítása.
– Egyszerű improvizációs gyakorlatok (3. évf.) előre megadott ritmusban, vagy motívumindító ritmusképlettel.
– Felütések, triolák, elnyelt hangok.
– A dallam ívének dinamikai lekövetése.
– Alapvető frazeálási jelek elsajátítása, egyszerű kombó arrangemet–ok játéka a ritmusszekcióval. A frazeálási jelek szigorú betartása, zenekari dinamika.
– A 12 ütemes blues egyszerű fajtáinak megismerése, gyakorlása.
– Improvizáció akkordhangokkal.
– Azonos akkordok gyakorlása (pl.: Cm7–Dm7–Em7) egyszerű harmóniamenetekre. Az akkord különböző fokairól indított saját dallamok
– Skálahorizontációk játéka egyszerű sztenderdekre.
– 4–6 számból álló repertoár kialakítása év közben

Ajánlott tananyag

Jamey Aebersold Vol. 1. How to play and improvise jazz
Jamey Aebersold Vol. 2. Vol 42. (Blues)
Jamey Aebersold Vol. 24. Major and minor
Jamey Aebersold Vol. 30. Rhytm Section Workout
Kendor Jazz Combo Serie
Real Book

Követelmények

Legalább egy kombó arrangement játéka adott hangszerekkel. Stílusos kíséret, hangsúlyok játéka, periódus érzékeltetése
Szóló játéka néhány akkordos sztenderdekre skálák, harmóniahangok segítségével.
A periódus tartása, dinamika, frazeálás használata játék közben
Néhány egyszerű standard rendszeres gyakorlása, memorizálása

Javasolt repertoár számok:

Tune up
Take the „A" train
Watermelon man
All blues

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két különböző karakterű jazz–sztenderd előadása a tanult módszerekkel

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ritmus szekció játékának fejlesztése

– Hangszerelések kottából való játékának gyakorlása, képességének kialakítása
– Egyszerű ritmikai hangszerelések készítése (pl.: bevezetés, lezárás) a ritmusszekciónak.
– transzkripció vagy saját ötlet alapján.
– Lejegyzési készség fejlesztése.
– Dinamikai, frazírozási készség fejlesztése
– Latin zenei stílusok ismeretének bővítése, szving játéka különböző tempókban
– Ritmikai ötletek átvétele játék közben
– Komplett arrangement–ok játéka

Improvizáció, közös játék fejlesztése

– A tanulók kis zenekarokba való beosztása
– Dinamikai és frazeálási eszközök használata szóló játéka közben
– Összefüggő szólók játéka sztenderdekre skálák, akkordhangok segítségével.
– Az alsó kromatikus, és felső diatonikus váltóhangok gyakorlása akkordokra,
– egyszerű harmóniamenetekre.
– 4–8 számból álló repertoár kialakítása évközben

Ajánlott tananyag

Jamey Aebersold Vol. 3. The II–V–I Progression
Jamey Aebersold Vol. 30. Rhytm Section Workout
Kendor Jazz Combo Serie

Követelmények

Javasolt repertoár számok

Straight no chaiser
Cantaloup Island
In a Sentimental mood
I can't give you anything but love
Song for my fater

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két különböző karakterű jazz–sztenderd előadása a tanult módszerekkel

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ritmus szekció játékának fejlesztése

– Kombó transzkripciók készítése egyszerű, követhető felvételek alapján
– Stílusos kíséret játéka a különböző jazz műfajokban
– Arrangement–ok játéka, szólisták kísérete dinamikai érzékenységgel
– 9–, 9+; 5–, 5+ alterációk tudatos használata, egyeztetve a szólistákkal
– Balladajáték triolás lüktetéssel

Improvizáció, közös játék fejlesztése

– Improvizáció diatonikus skálákkal, akkordokkal és váltóhangokkal
– Összhangzatos és melodikus moll behelyettesítések domináns szeptimek esetén

Ajánlott tananyag

Jamey Aebersold Vol. 16. Turnarounds, Cycles & II–V7
Kendor Jazz Combo Serie
Real Book
New Real Book

Követelmények

Egyszerű sztenderdek stílusos előadása, zenekari arrangement–ok játéka

Javasolt repertoár

Autumn Leaves
St. Thomas
I'm beginning to see the light
Footprints
How Insensitive

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző karakterű jazz–sztenderd előadása a tanult módszerekkel

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A" tagozaton

A tanuló

– ismerje a különböző stílusok jellegzetes stílusjegyeit;
– ismerje a gyakoribb blues–sémákat, egyszerűbb blues–harmonizációkat;
– ismerje a különböző kísérési módokat;
– ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
– ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus– és ritmikai gyakorlatait;
– rendelkezzen megfelelő repertoárral 5–10 különböző karakterű jazz–sztenderd játéka kotta nélkül, különböző kísérési formákkal, egyszerű improvizáció;
– ismerjen néhány dúr és moll bluest;
– ismerje a jazzben használatos gyakori szerkezeteket, formákat.

Értékelő lap hangszeres előképző osztályokban

1. Személyes kompetencia

- **Kitartás:**
  - A feladatot kitartóan gyakorolja, javítja a hibákat
  - A feladatot elunja, a hibákat nem javítja
  - A feladatot unja, nincs pozitív változás az eltelt idő arányában
  - A feladatot unja, hibáit nem javítja, negatív változások tapasztalhatók az eltelt idő arányában
- **Figyelem tartóssága:**
  - Az órán végig figyel, a feladatot érti, és igyekszik megvalósítani
  - Az óra időtartamának feléig képes figyelni, utána elkalandozik, nem figyel a feladatra, és így nem is érti
  - Nagyon nehéz lekötni a figyelmét. Állandóan elkalandozik, nem figyel a feladatra, és így nem is érti

2. Társas kompetencia

- **Udvariasság, tisztelet**
  - Ismeri az iskola dolgozóit, szívesen köszön
  - Ha ismeri is a dolgozókat, nem köszön
- **Másikra figyelés**
  - Szívesen zenél másokkal együtt (zongorakíséret, másik hangszer), nem zavarja a másik , tempóban együtt van vele, érzi az együtthangzást, az együtt mozgást
  - Nem szeret másik szólammal együtt játszani, mert felületes a tudása, és gyakran javítgatja magát –megakasztva a zene folyamatát
  - Képtelen másik szólammal együtt játszani
  - Zavarja, ha más is van a teremben

3. Szakmai, kognitív kompetencia

- **Kottaolvasás**
  - A hangok nevét ismeri, az ötvonalas rendszerben biztosan felismeri, hangszerén a fogásokkal beazonosítja. A kottát képes egyenletes tempóban olvasni
  - A hangokat váltakozó sebességgel ismeri fel, a megfelelő fogással nem mindig azonosítja
  - Csak néhány hangot ismer fel pontosan. A fogások beazonosítása még esetleges

- A hangokat legfeljebb képi szinten értelmezi, így a névvel nem azonosítja. A fogások és nevek nem találkoznak benne.
- Kottát nem ismeri fel. Kizárólag hallás után és megmutatott fogások alapján tud játszani.

- **Ritmus**
  - Ritmusokat felismeri, jól alkalmazza, az ütemmutatót jól értelmezi, a mérő lüktetést érzi, használja
  - Az alap ritmusképleteket felismeri, biztonságosan használja. A mérő lüktetést érzi.
  - Az alapritmusokat (tá-titi) használja, de nem érzi a mérőt.
  - Az alapritmusok arányát nem érzi, esetleges a pontosságuk. Mérőt nem érzi, zavarja
- **Emlékezet**
  - Könnyen és jól tanulja meg a memorite feladatokat, mások előtt is hiba nélkül játszik
  - Lassan, sokára, de stabilan tanulja meg a memorite feladatokat.
  - Lassan, sokára tanulja meg a memorite feladatokat, éles helyzetben nem tudja hiba nélkül eljátszani
  - Képtelen kotta nélkül bármit megtanulni
- **Új ismeretek és feladatok megértése, megjegyzése**
  - Könnyen, gyorsan felfogja, és megjegyzi, megvalósítja
  - Többszöri magyarázat alapján érti és jegyzi, és valósítja meg,
  - Többszöri magyarázat alapján megérti, de nem jegyzi meg. A megvalósítás esetleges
  - Lassan, nehezen és sokára érti meg, a megvalósítás esetleges
  - Érti, de sokáig nem tudja megvalósítani
- **Dinamika**
  - Kisebb-nagyobb mértékben használja a szélső értékeket(f-p)
  - Időnként használ dinamikát
  - Nem használ dinamikát, játéka egyhangú
- **Hangminőség**
  - Szép, kifejező, megtámasztott hang
  - Levegőtámasz hiánya miatt nem mindig jó a hangminősége
  - Szájtartási problémák miatt nem mindig szól a hangszere
  - Rossz kéztartás (vagy elfáradó kéz) miatt rossz hangminőség
  - Nehezen szólal meg a hangszer
- **Technikai tudás**
  - Ügyes, gyors játéka egyenletes, nem akadozó
  - Egyenletes, de nem elég gyors a játéka

- A gyorsabb részeknél lelassít, ujjai lassúak
- Legato játéka pontos, jól illeszkedik a zenei folyamatokhoz
- Legato játéka esetleges sem a kottaképnek, sem a zenei folyamatoknak nem felel meg.

A tanuló teljesítményének minősítése az első évfolyam első félévében és év végén:

- **Kiválóan teljesített kiválóan megfelelt**
- **Jól teljesített jól megfelelt**
- **Megfelelően teljesített megfelelt**
- **Felzárkóztatásra szorul (megfelelt, de …..)**

Felzárkóztatásra szorul:

Szolfézs előképző osztályok szöveges értékelő lapja

Gyermek neve:

Órai tevékenysége

aktív csak biztatásra tevékeny passzív rendbontó.

A dalokat:

önállóan szívesen segítséggel csak csoportban énekli sokszor csoportban sem énekli.

Intonálása:

önálló énekléssel is tiszta csak tanári segítséggel tiszta segítségre szorul morgós hamis.

Szolmizációs kézjeleket:

önállóan alkalmazza felismeri nem ismeri fel.

Ritmusérzéke:

kezével jól mérőzik mérőütést (egyenletes lüktetést) érzi mérőütésnél segítségre szorul nem érzi az egyenletes lüktetést.

A tanult ritmusértékeket:

jól alkalmazza felismeri nem ismeri fel

A tanult dalok dallamát:

fejből szolmizálja kottából szolmizálja segítséggel szolmizálja nem szolmizálja önállóan.

A tanult ABC-s hangokat:

ismeri hibásan ismeri fel nem ismeri.

A tanult dalok szövegét:

ismeri nem ismeri.

Dalos játékokban

szívesen passzívan rendbontóan vesz részt.

Szorgalma

Tanuláshoz való viszonya:

aktív érdeklődő kötelességtudó felületes érdektelen hanyag.

A tanulásban:

önálló kitartó gyakran szorul segítségre önállótlan.

Munkája csoportban:

aktív kezdeményező irányító kreatív együttműködő segítőkész passzív hárító hátráltató.

Házi feladatát:

elkészíti alkalmanként elfelejti gyakran nem készíti el.

Felszerelése:

általában hiánytalan néha hiányos gyakran hiányos.

Magatartása

Társas kapcsolataiban:

figyelmes barátságos együttműködő türelmes közömbös türelmetlen goromba.

Felnőttekhez való viszonyában:

együttműködő udvarias segítőkész viselkedése néha kifogásolható viselkedése gyakran kifogásolható.

Tanórán:

aktív fegyelmezett együttműködő passzív fegyelmezetlen rendbontó.

Tanórán kívül:

együttműködő fegyelmezett néha fegyelmezetlen gyakran fegyelmezetlen rendbontó.

Alapfokú képző- és iparművészeti oktatás

Helyi tanterv

Készítette:Vozáry Klára
szaktanár

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalom

TARTALOMJEGYZÉK 350
BEVEZETŐ 351
HELYI SAJÁTOSSÁGOK 351
FELVÉTELI MEGFELELŐSÉG 351
A TANULÓ ÉRTÉKELÉSE, AZ OSZTÁLYZATOK KÖVETELMÉNYSZINTJEI 352
A TANULÓ ÉRTÉKELÉSÉNEK GYAKORISÁGA 352
A TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSA 352
DIFERENCIÁLÁS 352
VIZSGÁK 353
A TANULÓK TANESZKÖZEI 353
V I Z S G A-L A P 354
TANTÁRGYAK 355
Óraterv 356
A főtárgyak képzési ideje: 356
TANTÁRGYAK ÉVFOLYAMOKRA LEBONTVA, MELYEKET A HELYI KÉPZÉS NYÚJTANI TUD 356
MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI 359
MÜVÉSZETI CSOPORT 377
PÁLYAORIENTÁCIÓ 377
Ha a tanuló leérettségizett és az alkalmazott művészet valamely területén szeretne dolgozni, választhat OKJ képzést,Pl.:alkalmazott grafikus 377
Ha a képzőművészet iránt érdeklődik, érettségi vizsga után jelentkezhet a Képzőművészeti Egyetemre vagy a Moholy Nagy László Egyetemre 377

BEVEZETÖ

A helyi tanterv a hatályos kerettanterv alapján készült, valamint a NAT 2020 hatályos törvény alapján.
Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző– és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző–és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.
A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

HELYI SAJÁTOSSÁGOK

Az ipar- és képzőművészet tanszak a 2012-13-as tanévben indult útjára a Péceli Zeneiskola keretein belül.

A képességfejlesztés csoportokban történik a tanszakon, első alapképzős osztályunk vegyes életkorú.

A csoport tagjai mind általános iskoláskorúak, az első osztályostól a nyolcadik osztályosig.

A tanszakon az oktatás a tevékenykedtetésen alapul.A gyermek a gyakorlaton, manuális

tevékenységen keresztül tanulja meg a művészeti ág alapismereteit, melyet majd tovább fejleszthet

a továbbképző évfolyamokon.

Tanszakunk alkotó és befogadó attitűdöket vár el a gyermektől.A befogadás a

múzeumlátogatás során kap nagy hangsúlyt.Az alkotási folyamat minden foglalkozáson

megvalósul, a gyermek produktumot hoz létre.A közösségi magatartás, az egymás elfogadása

fontos elem a képzés során.

FELVÉTELI MEGFELELŐSÉG

A képző és iparművészeti ág tanulója lehet, aki a térítési díjat, illetve tandíjat megfizeti az iskola által megjelölt módon és időben.

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges, aki a tehetségkutató rajzos programon életkorának megfelelően teljesít, felvesszük a képzésre. Ha a tehetségkutató időpontjában nem jelent meg a tanuló, akkor jelentkezése idején bemutathatja már elkészített munkáit, s az alapján a szaktanár dönt felvételéről.

A TANULÓ ÉRTÉKELÉSE, AZ OSZTÁLYZATOK KÖVETELMÉNYSZINTJEI

Értékelés osztályzattal.

Jeles (5)- a tanuló a követelményekben leírt elvárásokat alkotó, kreatív módon, készségszinten alkalmazza, feladatait, alkotó munkáját jellemzi az átgondoltság, a kreativitás, a magas fokú precizitás, az alkalmazott technikák magas szintű alkalmazása

Jó (4)- a tanuló a követelményekben leírt elvárásoknak megfelel, feladatait, alkotó munkáját jellemzi az alaposság, a gondolatgazdagság, precizitás, a szorgalom, az alkalmazott technikák alapos ismerete

Közepes (3)- a tanuló a követelményekben leírt elvárásokat teljesíti, alkotó munkáját jellemzi az átgondolatlanság, rendetlenség, kidolgozatlanság, az alkalmazott technikákban hiányok fedezhetők fel

Elégséges (2)- a tanuló a követelményekben leírt elvárásokat gyengén teljesíti, alkotó munkáját a hanyagság, elnagyoltság, az alkalmazott technikák alkalmazásának ismeretszintje nagyon hiányos

Elégtelen (1)- a tanuló a követelményekben leírt elvárásoknak nem felel meg,nem teljesíti azokat, munkáját a hanyagság, az érdektelenség jellemzi, az alkalmazott technikának legalapvetőbb ismereteivel sincs tisztában

A TANULÓ ÉRTÉKELÉSÉNEK GYAKORISÁGA

A tanuló havonta kap értékelést, mind a főtárgyból, mind a kötelező tárgyból, mind a vizuális alkotó gyakorlatból, mind szorgalomból és a szabadon választható tárgyakból is, ha választotta azokat.

A szorgalom jegy a tanulmányi átlagba nem számítható be.

A tanuló félévi bemutatókon nyújtott teljesítménye mind osztályzattal, mind szövegesen ún.

„vizsgalapon” kerül értékelésre.

A tanuló osztályzatait az elektronikus naplóban a szaktanár vezeti.

A tanulót kimagasló teljesítménye esetén (versenyek, kiállítások, szereplések stb.) mind szövegesen és mind osztályzattal is értékelheti a szaktanár.

A TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSA

A tanulók felzárkóztatása a csoport differenciált foglalkoztatása során történik, amikor is csoportokban dolgoznak a tanulók.

Így többféle technikából is történhet több tanuló felzárkóztatása is.

A felzárkóztatásra nem szoruló tanulók ilyenkor gyakorolnak, vagyis készítik a már elkezdett munkáikat.

DIFERENCIÁLÁS

A tanulónak lehetősége van a negyedik évfolyam környezetkultúra és kézműves műhelygyakorlat tantárgy keretén belül a tanult technikák közül választani – barkács munka vagy kézimunka tárgykörben

VIZSGÁK

Minden félévben az elért eredmények bemutatása céljából gyakorlati bemutatót tartunk a szülőknek, minden osztályban, minden évfolyamon, mely egyben a tanuló félévi vizsgája, melyet osztályzattal és szövegesen is értékelünk.

A féléves munka eredményét kiállítás keretein belül mutatjuk be.

A hatodik év végén művészeti alapvizsgát tesz a tanuló a tanszak aktuálisan kidolgozott helyi követelményei szerint, melynek alapja a hatályos kerettanterv.

A tizedik év végén művészeti záróvizsgát tesz a tanuló a tanszak aktuálisan kidolgozott helyi követelményei szerint, melynek alapja a hatályos kerettanterv.

A TANULÓK TANESZKÖZEI

Az előkészítő két évfolyamán B4méretü rajzfüzetet és íróeszközöket kell az órára hoznia.

Az alapfok három évfolyamán B4 méretű rajzfüzetet és írószereket kell a tanulónak az órára hoznia.

Az alapfok negyedik évfolyamától is B4 méretű rajzfüzetet és írószereket kell a tanulónak az órára hoznia.

a továbbképzős évfolyamokkal azonosan kötelező felszerelés az össze, s ne külön lapokból álljanak. S betelése esetén még ugyanazon tanév során a tanuló újat kezdjen. Ez a füzet a tanuló mintagyűjtési, tervezési, szorgalmi, vázlatrajzi stb. tevékenységét van hivatott rögzíteni. Természetesen az írószerek is a tanuló felszereléséhez tartoznak. Javaslat: a tanulónak lehet több ilyen füzete is. Egy otthonra, ahol felmerülő ötleteit rajzilag tudja rögzíteni és azt a tanórán bemutathatja, valamint lehet egy olyan füzete, amiben gyűjteményeit tárolja. Felsőbb évfolyamokon a füzet mappákkal, extra papírokkal, féléves rajztáblával, rajztáblatartó mappával helyettesíthetők.

V I Z S G A-L A P

KÉPZŐMŰVÉSZET

Alapfok, első évfolyam, első félév

Iskola:……Név:……

vizuális nyelv alapelemeinek alkalmazása	nem alkalmazza a pont, vonal, folt elemeket – alkalmazza a pont, vonal, folt elemeket- változatos módon alkalmazza a pont, vonal, folt elemeket- kifejező módon alkalmazza a pont, vonal, folt elemeket
kompozíció	vizuális mondanivalóját rajzlapján nem tudja helyesen elrendezni vizuális mondanivalóját rajzlapján el tudja helyesen rendezni –vizuális mondanivalóját rajzlapján el tudja rendezni céljának megfelelően - vizuális mondani valóját rajzlapján, egyéni módon rendezi el
színkeverés	színeket nem kever – keveri a színeket – változatos színeket kever- hangulatkeltő színeket kever
arányok-forma	az arányokat nem veszi figyelembe – az arányokra figyel – az arányokat helyesen méri fel – az arányokkal kifejezi mondanivalóját
festészeti technika alkalmazása	az alkalmazott festészeti eljárásnak nem megfelelő technika alkalmazása- az alkalmazott festészeti eljárásnak megfelelő technika alkalmazása- az alkalmazott festészeti eljárásnak kifejező technika alkalmazása- az alkalmazott festészeti eljárásnak kimagasló technikai alkalmazása
vizuális kifejezés	élményeit nem tudja kifejezni a vizuális kifejezés eszközeivel- élményeit ki tudja fejezni a vizuális kifejezés eszközeivel- élményeit alkotó módon tudja kifejezni a vizuális kifejezés eszközeivel- élményeit hangulatkeltően tudja kifejezni a vizuális kifejezés eszközeivel
Osztályzat	

Vozáry Klára — szaktanár

Kovács Ernőné — igazgató

TANTÁRGYAK

Tagozatunk képzései főtárgyra, kötelező tárgyra és választható tantárgyakra épül.
Tagozatunkon jelenleg Környezet– és kézműves kultúra tanszak - Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat oktatása engedélyezett. Alapfokon és továbbképzőn.

Képzőművészeti tanszak (1–3. alapfokú évfolyam)
Főtárgy:
Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyam)
Grafika és festészet alapjai (1–3. alapfokú évfolyam)

Kötelező tantárgy:
Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Tanszakok és főtárgyaik a 4. alapfokú évfolyamtól a továbbképző 10. évfolyamáig
Környezet– és kézműves kultúra tanszak - Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy*:*
Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

A tantárgyak tartalma
Moduláris rendszer szerint *alapmodul* a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, *egyedi szakmai modul* a műhelygyakorlat.
A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönfélébb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.
A vizuális alkotó gyakorlat a képző–és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.
A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.
A műhelygyakorlat lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző– és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1.)	(2.)	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2							
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(2)	(2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	**(2–4)**	**(2–4)**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

Jelenleg az iskolában nem kerül oktatásra:

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok óraszáma 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

Az oktatásra nem kerülő tantárgyak az érdeklődés hiánya miatt nem kerülnek oktatásra.

A főtárgyak képzési ideje:
2 előképző évfolyam: Vizuális alapozó gyakorlatok

3 alapfokú évfolyam: Grafika és festészet alapjai

3 alapfokú + 4 továbbképző évfolyam: Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat

TANTÁRGYAK ÉVFOLYAMOKRA LEBONTVA, MELYEKET A HELYI KÉPZÉS NYÚJTANI TUD

ELŐKÉPZŐ

1. évfolyam - Képzőművészeti tanszak

Főtárgy: Vizuális alapozó gyakorlatok

Választható tárgy: Vizuális alapozó gyakorlatok

ELŐKÉPZŐ

2. évfolyam - Képzőművészeti tanszak

Főtárgy: Vizuális alapozó gyakorlatok

Választható tárgy: Vizuális alapozó gyakorlatok

ALAPFOK

1. **évfolyam - Képzőművészeti tanszak**

   Főtárgy: Grafika és festészet alapjai

   Kötelező tantárgy: Vizuális alkotó gyakorlat

2. **évfolyam – Képzőművészeti tanszak**

   Főtárgy: Grafika és festészet alapjai

   Kötelező tantárgy: Vizuális alkotó gyakorlat

3. **évfolyam – Képzőművészeti tanszak**

   Főtárgy: Grafika és festészet alapjai

   Kötelező tantárgy: Vizuális alkotó gyakorlat

4. **évfolyam**

   Főtárgy: a) Grafika és festészet tanszak
   Grafika és festészet műhelygyakorlat
   b) Környezet– és kézműves kultúra tanszak
   Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat

   Kötelező tantárgy mindkét tanszakon: Vizuális alkotó gyakorlat

5. **évfolyam**

   Főtárgy: a) **Grafika és festészet tanszak**
   Grafika és festészet műhelygyakorlat
   b) **Környezet– és kézműves kultúra tanszak**
   Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat

   Kötelező tantárgy mindkét tanszakon: Vizuális alkotó gyakorlat

6. **évfolyam**

   Főtárgy: a) Grafika és festészet tanszak
   Grafika és festészet műhelygyakorlat
   b) Környezet– és kézműves kultúra tanszak
   Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat

   Kötelező tantárgy mindkét tanszakon: Vizuális alkotó gyakorlat

TOVÁBBKÉPZŐ

7. évfolyam

Főtárgy: a) <u>Grafika és festészet tanszak</u>
Grafika és festészet műhelygyakorlat
b) <u>Környezet– és kézműves kultúra tanszak</u>
Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy mindkét tanszakon: Vizuális alkotó gyakorlat

8. évfolyam

Főtárgy: a) <u>Grafika és festészet tanszak</u>
Grafika és festészet műhelygyakorlat
b) <u>Környezet– és kézműves kultúra tanszak</u>
Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy: Vizuális alkotó gyakorlat

9. évfolyam

Főtárgy: a<u>) Grafika és festészet tanszak</u>
Grafika és festészet műhelygyakorlat
b) <u>Környezet– és kézműves kultúra tanszak</u>
Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy: Vizuális alkotó gyakorlat

10. évfolyam

Főtárgy: a<u>) Grafika és festészet tanszak</u>
Grafika és festészet műhelygyakorlat
b) <u>Környezet– és kézműves kultúra tanszak</u>
Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy: Vizuális alkotó gyakorlat

MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI

ELŐKÉPZŐ 1. évfolyam

Képzőművészeti tanszak- Vizuális alapozó gyakorlatok –- Főtárgy és Választható tantárgy is

A vizuális alapozó gyakorlatok célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A művészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.

Az alapozó gyakorlatok feladata az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

ELŐKÉPZŐ2. évfolyam

Képzőművészeti tanszak - Vizuális alapozó gyakorlatok- Főtárgy és Választható tantárgy is

A vizuális alapozó gyakorlatok célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A művészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.

Az alapozó gyakorlatok feladata az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

Az előképző évfolyamokon a továbbhaladás feltétele olyan tulajdonságok, kompetenciák

megléte, amelyek a cselekvő alkotó munkát lehetővé teszik: együttműködés, figyelem,

kitartás, szorgalom.

A gyermek az órákon a feladatokat végezze el.

ALAPKÉPZŐ1. évfolyam

Képzőművészeti tanszak - Grafika és festészet alapjai - Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a vonal megjelenési formáit,
- a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében,
- a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetőségeit,
- a díszítés sajátosságait,
- a nyomhagyás egyszerű technikáit,
- a kompozíciós alapismereteket,
- az illusztratív ábrázolás alapjait.

*Legyen **képes**:*

- mozgásnyomok vonallal történő rögzítésére,

- az érzelmek vonallal, színnel történő ábrázolása,
- forma, folt, felület és textúra létrehozására,
- a nyomhagyás egyszerű technikáinak alkalmazására,
- képalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Képzőművészeti tanszak - Vizuális alkotó gyakorlatok-- Kötelező tantárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

*Legyen **képes:***

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- vázlatok készítésére,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.
-

ALAPKÉPZŐ2. évfolyam

Képzőművészeti tanszak - Grafika és festészet alapjai - Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- vonal a térképző szerepét,
- a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben,
- felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit,
- a gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjait,
- a díszítés sajátosságait,
- a tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolatot,
- a kiemelés módjait,
- az illusztratív ábrázolás sajátosságait.

*Legyen **képes:***

- vonalvariációk létrehozására,
- a lelki minőségek kifejezésére,
- felület és textúra kontrasztok létrehozására,
- egyszerű nyomatok készítésére,
- képalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Képzőművészeti tanszak - Vizuális alkotó gyakorlatok - Kötelező tantárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

*Legyen **képes:***

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- vázlatok készítésére,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

ALAPKÉPZŐ3. évfolyam

Képzőművészeti tanszak - Grafika és festészet alapjai - Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a mozgás–változás vonallal történő kifejezésének lehetőségeit,
- a színek egymáshoz való viszonyát,
- a színek érzelmi minőségét,
- a színharmóniákat, színkontrasztokat,
- a gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségeit,
- a funkció és díszítés kapcsolatát,
- a dombornyomat készítésének technikáját.

*Legyen **képe**s:*

- a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejező használatára,
- egyedi motívumok, motívumrendszer alkalmazására,
- dombornyomat készítésére,
- a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Képzőművészeti tanszak - Vizuális alkotó gyakorlatok- Kötelező tantárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,
- a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat,
- a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit.

*Legyen **képes:***

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- a látvány és jelenségek értelmezésére,
- vázlatok készítésére, átírásra,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

ALAPKÉPZŐ 4. évfolyam

Grafika és festészet tanszak - Grafika és festészet műhelygyakorlat – Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a grafika és festészet alapvető technikai és műfaji sajátosságait,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a grafika és festészet néhány kiemelkedő hazai és külföldi képviselőjét, kortárs alkotóit,
- a vizuális kifejezés, képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

*Legyen **képes:***

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a vizuális kifejezőeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetőségek) kifejezési szándék szerinti használatára,
- a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz, anyag nyomatok, monotípia, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika) alkotásokat létrehozni,
- egy téma kapcsán variációkat és különböző méretű alkotásokat készíteni,
- képzőművészeti alkotásokon a színek, vonalak felületek sajátosságait felismerni,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

<u>Környezet – és kézműves kultúra tanszak</u> - Környezet – és kézműves kultúra tanszak -Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a környezetkultúra fő területeit, a tárgyalkotás szerepét,
- a megismert alapanyagok felhasználási lehetőségeit,
- az anyag– és formaalakításuk egyszerű módjait,
- a környezet– és kézműves kultúra műhely berendezését, munkarendjét,
- a környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit,
- a lakhelyhez, a meséhez és az ünnepekhez kapcsolódó környezet és tárgykultúra alapvető sajátosságait.

*Legyen **képes:***

- a megszerzett ismeretek alkalmazására,
- az anyagok élményszerű megtapasztalására,
- a megismert eszközök megfelelő használatára,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

<u>Kötelező tantárgy mindkét tanszakon:</u>

- Vizuális alkotó gyakorlatok

A tanuló **ismerje:**

- a választott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen **képes:**

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,

- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos – forma – faktúra és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók–tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására

ALAPKÉPZŐ 5. évfolyam

Grafika és festészet tanszak - Grafika és festészet műhelygyakorlat - Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a szín kifejezőerejét, a színperspektíva szerepét,
- a különböző színviszonyok hatását,
- a sablonnyomat, dombornyomat, linómetszés technikáját.

*Legyen **képe**s:*

- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban alkalmazni,
- a fény – árnyék – szín összefüggéseit felhasználni a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során,
- alkalmazni a léptékváltás adta lehetőségeket,
- véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására

Környezet – és kézműves kultúra tanszak - Környezet – és kézműves kultúra műhelygyakorlat- Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a tárgyalkotás szerepét, a tárgyak funkcióját,
- az agyag, a fa, a vessző, a fonható szálas anyagok és a fém felhasználási lehetőségeit,
- az anyag– és formaalakításuk egyszerű módjait,
- a tárgyalkotás fontosabb szempontjait,
- a tanult tárgyalkotási folyamatok legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit,
- a lakáskultúra, a lakberendezés alapjait,
-

*Legyen **képes:***

- a megszerzett ismeretek alkalmazására,

- az anyagok élményszerű megtapasztalására,
- a megismert eszközök megfelelő használatára,
- az önálló tárgyalkotásra,
- tárgyelemzésre adott szempontok alapján,
- a tárgyakban rejlő esztétikum felfedezésére és megfogalmazására,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

Kötelező tantárgy mindkét tanszakon:

Vizuális alkotó gyakorlatok

A tanuló **ismerje*:***

- az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen **képes:**

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására

ALAPKÉPZŐ6. évfolyam

Grafika és festészet tanszak - Grafika és festészet műhelygyakorlat- Főtárgy

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

*A tanuló **ismerje:***

- a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemző alkotásait,
- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
- a grafika és festészet technikai és műfaji sajátosságait,
- a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat

- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

*A tanuló legyen **képes:***

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a tanszak tanult műfaji sajátosságainak megfelelő átírásra, absztrakcióra,
- az egyedi– és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására,
- a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára,
- a színek, formák és kompozíciós lehetőségek kifejezési szándék szerinti használatára
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére,
- a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínű használatára és továbbfejlesztési lehetőségeinek keresésére, kísérletezésre,
- esztétikus képi megjelenítésre,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- önálló véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- a munkavédelmi szabályok betartására.

<u>Környezet – és kézműves kultúra tanszak</u> - Környezet és kézműves kultúra műhelygyakorlat- Főtárgy

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

*A tanuló **ismerje:***

- az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevőit, a környezetkultúra fő területeit,
- a tárgyalkotás szerepét, a tárgyak funkcióját, anyagfajtáit és díszítési lehetőségeit,
- az alapanyagok felhasználási lehetőségeit,
- az anyag és formaalakítás módjait,
- a tárgyalkotás, az újrahasznosítás lehetőségeit, fontosabb szempontjait,
- az önálló tapasztalatszerzés eszközrendszerét,
- a környezetkultúra és kézművesség legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit.

*A tanuló legyen **képes**:*

- pozitívan viszonyulni a természetes és mesterséges környezethez,
- a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására,
- az anyagok élményszerű megtapasztalására,
- a megismert eszközök megfelelő használatára,
- az önálló tárgyalkotásra, funkcionális, vagy gondolati tartalmat kifejező termék létrehozására,
- egyszerű tárgyak készítésének technológiai folyamatait meghatározni,

- tárgyelemzésre adott szempontok alapján,
- a tárgyakban rejlő esztétikum és a tárgyakkal kifejezhető jelentéstartalmak felfedezésére és megfogalmazására,
- a hagyományos kézműves tárgyak szerepének felismerésére, átértelmezésére a mai igények alapján,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására

Kötelező tantárgy mindkét tanszakon

Vizuális alkotó gyakorlatok

A tanuló **ismerje:**

- az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen **képes:**

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

*A tanuló **ismerje:***

- a vizuális művészetek eszköztárát,
- a tárgytervezés és tárgykészítés fázisait,
- a rajzolás, festés, térművészet műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a különböző ábrázolási és tárgyalkotó technikákat,
- a legjelentősebb művészettörténeti korszakok művészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi tudnivalókat.

*A tanuló legyen **képes:***

- az alkotói munka végig vitelére,
- a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására,

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására,
- színtani ismereteinek felhasználására,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- sokféle eszköz– és anyaghasználatra a kifejezés érdekében,
- konzekvens munkák elkészítésére,
- a művészettörténeti korok, stílusok megkülönböztetésére, értő befogadására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

TOVÁBBKÉPZŐ7. évfolyam

Grafika és festészet tanszak - Grafika és festészet műhelygyakorlat - Főtárgy

*A tanuló **ismerje**:*

- a hidegtű és a rézkarc közti különbségeket, ismerje fel ezeket a nyomatokon,
- a színek érzelmeket alakító hatását saját festményein,
- az alkalmazott grafika és a szín reklámpszichológiai törvényeit és összefüggéseit,
- az intermédia egyes műformáit,
- a kortárs hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket.

*Legyen **képes:***

- klasszikus sokszorosított grafikai lapok készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- nyitott szemlélettel közeledni a hagyományos és az új médiumok felé,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Környezet – és kézműves kultúra tanszak - Környezet – és kézműves kultúra műhelygyakorlat –Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a környezetkultúra és tárgykultúra fogalmát, területeit, összetevőit,
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- a kézműves tárgyalkotás műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit,
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a felhasznált anyagok fajtáit, tulajdonságait,
- a tanult tárgyalkotási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tanult tárgyalkotási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit,
- a kultúra és a szórakozás témakörének kifejezési lehetőségeit a kézműves alkotómunkában.

*Legyen **képes:***

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására,
- önálló tárgyalkotásra a tervezéstől a kivitelezésig,
- az anyagok, eszközök, technikák helyes megválasztására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére,
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

Kötelező tantárgy mindkét tanszakon

Vizuális alkotó gyakorlatok

*A tanuló **ismerje:***

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető színtani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

*Legyen **képes:***

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.
-

TOVÁBBKÉPZŐ 8. évfolyam

Grafika és festészet tanszak - Grafika és festészet műhelygyakorlat- Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- az olajfestés technikájának alapjait,
- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét.

*A tanuló legyen **képes:***

- különböző anyagokkal, stílusjegyekkel alkotásokat létrehozni,
- tájkép festésére természetben, vázlatok alapján műteremben,
- önálló alkotó tevékenységre a festészet határterületein,
- alkalmazni a grafikai sorozatok ismétlődő műfaji, stiláris eszközeit,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

<u>Környezet – és kézműves kultúra tanszak</u> - Környezet – és kézműves kultúra műhelygyakorlat- Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, a díszítőművészet jellemzőit,
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- a kézműves tárgyalkotó tevékenység tanult területeit, azok műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit,
- a tárgyakkal, díszítményekkel kifejezhető jelentéstartalmakat,
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés összhangját,
- a hagyományos kézműves tárgyalkotás beépítésének lehetőségeit a mai tárgykultúrába,
- a kézműves tevékenységben alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait,
- a tanult tárgyalkotási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tanult tárgyalkotási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit,
- az érzelem és egyéniség témakörének kifejezési lehetőségeit a kézműves alkotómunkában.

*Legyen **képes:***

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására,
- önálló, igényes tárgyalkotásra a tervezéstől a kivitelezésig,
- az anyagok, eszközök, díszítő– és összeállító technikák helyes megválasztására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására,
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására,
- tárgyak, díszítmények, technikák átírására,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

<u>Kötelező tantárgy a tanszakon</u>

Vizuális alkotó gyakorlatok

*A tanuló **ismerje:***

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető színtani törvényszerűségeket,

- a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

*Legyen **képes:***

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,

TOVÁBBKÉPZŐ 9. évfolyam

Grafika és festészet tanszak - Grafika és festészet műhelygyakorlat- Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a képgrafika és az alkalmazott grafika együttes megjelenésének lehetőségeit.

*Legyen **képes:***

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- az általa választott műhöz szcenikai tervet, díszlettervet készíteni,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Környezet – és kézműves kultúra tanszak - Környezet – és kézműves kultúra műhelygyakorlat- Főtárgy

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, összetevőit,
- a környezet és az ember kölcsönhatását,
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- a megismert kézműves tárgyalkotó tevékenységek műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit,
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés összhangját,

- a tárgyalkotásban alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználási lehetőségeit,
- a tanult tárgyalkotási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tanult tárgyalkotási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit,
- a magyar népi kézművesség legjellemzőbb emlékeit,
- más korok és népek legjellemzőbb kézműves emlékeit,
- a tárgyakkal, díszítményekkel kifejezhető jelentéstartalmakat,
- a hagyományos kézműves tárgyalkotó tevékenységek továbbéltetésének, beépítésének lehetőségeit a mai környezet– és tárgykultúrába.

*Legyen **képes:***

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására,
- önálló, igényes tárgyalkotásra a tervezéstől a kivitelezésig,
- munkájában a funkció–forma–díszítés összhangjának megteremtésére,
- az anyagok, eszközök, díszítő– és összeállító technikák helyes megválasztására, alkalmazására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására,
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, a tapasztalatok alkotó felhasználására,
- tárgyak, díszítmények, technikák rekonstruálására, átírására,
- alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazítva továbbéltetni,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

<u>Kötelező tantárgy mindkét szakon:</u>

Vizuális alkotó gyakorlatok

*A tanuló **ismerje:***

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető színtani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

*Legyen **képes:***

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,

- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

TOVÁBBKÉPZŐ10. évfolyam

Grafika és festészet tanszak - Grafika és festészet műhelygyakorlat– Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

*Legyen **képes:***

- alkalmazni a kortárs grafikai és festészeti törekvések egyes eredményét,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

- *A tanuló **ismerje:***
- – a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- – a grafika és festészet szaknyelvét,
- – a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök használatát,
- – a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- – a legfontosabb munkavédelmi teendőket.
-
- *A tanuló legyen **képes:***
- – a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- – önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozására,
- – alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- – egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- – klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- – technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- – műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- – a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- – munkáinak dokumentálására és installálására,

- ❖ – saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- ❖ – a biztonsági és balesetvédelmi előírások betartására.

<u>Környezet – és kézműves kultúra tanszak</u> - Környezet – és kézműves kultúra műhelygyakorlat –Főtárgy

*A tanuló **ismerje:***

- ❖ a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, összetevőit,
- ❖ a környezet és az ember kölcsönhatását, a harmonikus környezetkultúra kialakításának szempontjait,
- ❖ a tárgyak helyét, szerepét a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- ❖ a megismert kézműves tárgyalkotó tevékenységek műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit,
- ❖ a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- ❖ a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés összhangját,
- ❖ a kézműves tevékenységben alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználási és társítási lehetőségeit,
- ❖ a tanult tárgyalkotási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát,
- ❖ a tanult tárgyalkotási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit,
- ❖ a modern művészet törekvéseit a környezet– és tárgykultúra területén,
- ❖ kézműves tárgyalkotó tevékenységek beépítési lehetőségeit a mai környezet– és tárgykultúrába.

*Legyen **képes:***

- ❖ az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására, a környezet– és tárgykultúra tudatos alakítására,
- ❖ önálló, igényes tárgyalkotásra a tervezéstől a kivitelezésig,
- ❖ munkájában a funkció–forma–díszítés összhangjának megteremtésére,
- ❖ az anyagok, eszközök, díszítő– és összeállító technikák helyes megválasztására, alkalmazására,
- ❖ tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására,
- ❖ a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, a tapasztalatok alkotó felhasználására,
- ❖ tárgyak, díszítmények, technikák rekonstruálására, átírására,
- ❖ alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazítva továbbéltetni,
- ❖ a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ***ismerje:***

- a környezetkultúra és tárgykultúra fogalmát, területeit, összetevőit,
- a környezet és az ember kölcsönhatását, a harmonikus környezetkultúra kialakításának szempontjait,
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- a kézműves tárgyalkotó tevékenység területeit, azok műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit,
- a kézművességben alkalmazható anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználási és társítási lehetőségeit,
- a tárgyalkotás eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés összhangját,
- a magyar népi kézművesség legjelentősebb emlékeit,
- más korok és népek legjellemzőbb kézműves emlékeit,
- a tárgyakkal, díszítményekkel kifejezhető jelentéstartalmakat,
- a hagyományos kézműves tárgyalkotó tevékenységek továbbéltetésének, beépítésének lehetőségeit a mai környezet– és tárgykultúrába,
- a környezet– és kézműves kultúra műhely munkavédelmi teendőit.

A tanuló ***legyen képes****:*

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására, a környezet– és tárgykultúra tudatos alakítására,
- önálló, igényes tárgyalkotásra a tervezéstől a kivitelezésig,
- munkájában a funkció–forma–díszítés összhangjának megteremtésére,
- az anyagok, eszközök, díszítő– és összeállító technikák helyes megválasztására, alkalmazására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására,
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, a tapasztalatok alkotó felhasználására,
- tárgyak, díszítmények, technikák rekonstruálására, átírására,
- alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazítva továbbéltetni,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

<u>Kötelező tantárgy a tanszakon:</u>

Vizuális alkotó gyakorlatok

*A tanuló **ismerje:***

- a különféle vizuális művészetek jel– és jelképrendszerét,
- a tervezéstől a megvalósításig, vagy a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a sík– és térművészet törvényszerűségeit, műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető színtani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

*Legyen **képes:***

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló **ismerje:**

- a vizuális művészetek területén létrejött értékeket,
- a népi kultúra jellegzetes szokásait, tárgyait,
- a sík– és térbeli művek, alkotás–sorozatok létrehozásának módjait,
- pontos arányokat és karaktereket rögzítő rajzok, plasztikák készítési módszereit,
- a fény–árnyék viszonyok törvényszerűségeit,
- a művészeti anatómia alapvető törvényszerűségeit,
- az alapvető munkabiztonsági, környezetvédelmi előírásokat.

A tanuló legyen **képes:**

- eligazodni a művészettörténet korstílusai között,
- az adott témák önálló feldolgozására,
- művészeti ismereteinek alkotó felhasználására,
- *A témák elemző értelmezésére, sokrétű technikai feldolgozására,*
- konkrét és elvont gondolatok képi–plasztikai megjelenítésére,

- portré, figura rajzolására, festésére vagy mintázására,
- a saját és mások alkotásainak elemző értékelésére.

MŰVÉSZETI CSOPORT

A CXC. 2011.évi tv alapján.: „Az alapfokú művészeti iskolában az adott művészeti ág céljának megfelelő művészeti csoport, énekkar működhet, továbbá tanulmányi, szakmai, kulturális verseny, rendezvény, művészeti tanulmányi kirándulás szervezhető.”Ezen tv. keretén belül fél évente múzeumlátogatásokat szervez a szaktanár. Valamint megfelelő számú érdeklődő esetén népművészeti csoportot működtet az iskola.

PÁLYAORIENTÁCIÓ

Az alapfokú művészetoktatási képzésen részt vett tanulók, akik eredményesen végezték el a képzés évfolyamait nagyfokú jártasságot szereznek abban a művészeti ágban, melyet tanultak. Elsajátítanak technikákat a 10. évfolyam végére saját technikai eljárásokkal önállóan, saját gondolataikat művészi színvonalon képesek kifejezni.

Az általános iskolát már befejezett tanulók, akik pályaválasztás előtt állnak és az alapfokú képzőművészet oktatásban részt vettek, érdekli őket a művészet valamely ága, jelentkezhetnek művészeti szakközépiskolákba, ipari szakiskolákba.

Ha a tanuló leérettségizett és az alkalmazott művészet valamely területén szeretne dolgozni, választhat OKJ képzést,Pl.:alkalmazott grafikus .

Ha a képzőművészet iránt érdeklődik, érettségi vizsga után jelentkezhet a Képzőművészeti Egyetemre vagy a Moholy Nagy László Egyetemre.
Ha a középiskolai évek után műszaki érdeklődése egybefonódik a művészeti ismereteivel, jelentkezhet, a Budapesti Műszaki Egyetem építész mérnök karára, gépészmérnök karára, mechatronikai mérnök karára.

Lehet belőlük népi kismesterséget űző kézműves is.

Tanulóink lehetőségei sokrétűek, szorgalmuktól, érdeklődésüktől és anyagi lehetőségeiktől fog függeni, hogyan tudják hasznosítani az alapfokú képzőművészeti tanszakokon megszerzett tudásukat. Az iskolák a képzettebb, tanultabb tanulókat keresik, hiszen így az ő munkájuk is eredményesebbé válik.